Stuk **924** (2005-2006) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

13 juli 2006

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

INHOUD

Blz.

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet 33

Advies van de Vlaamse Onderwijsraad 53

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 71

Protocol nr. 11 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs – subcomité 'Regelgeving' op 17 januari, 21 februari, 14, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006 79

Protocol nr. 357 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het overkoepelend onderhandelingscomité vrij gesubsidieerd onderwijs op 17 januari, 21 februari, 7, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006 93

Protocol nr. 592 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergaderingen van sectorcomité X en van de onderafdeling 'Vlaamse Gemeenschap' van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten op 17 januari, 21 februari, 7, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006 107

Advies van de Raad van State 125

Ontwerp van decreet 137

Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse 155

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Inleiding

Weinig dossiers zijn in het onderwijsbeleid zo belangrijk als de lerarenopleiding. Het gaat immers om de opleiding en vorming van de toekomstige generaties leraren die ook in de toekomst de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs moeten kunnen blijven waarmaken. Aan de hervorming van de lerarenopleiding is lang gewerkt. Reeds tijdens de vorige legislatuur werd deze hervorming opgestart, onder meer met hoorzittingen in het Vlaams Parlement en met de door de minister geïnitieerde beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen. De hervorming kon niet samen met de grote structuurhervormingen (structuurdecreet en flexibiliseringsdecreet) in het hoger onderwijs worden afgerond. Ze werd er dan ook van losgekoppeld. Voorliggend ontwerp van decreet vervolledigt deze hervorming door alle lerarenopleidingen in eenzelfde kader te plaatsen en ze te positioneren in de structuur van het hoger onderwijs.

De voorliggende hervorming van de lerarenopleiding is echter niet enkel een structuurhervorming, maar houdt vooral ook een verdere kwalitatieve verbetering in. Met de decreten van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing en van 19 december 1998 dat de beroepsprofielen en basiscompetenties van de leraren vaststelt, werd de kwalitatieve vernieuwing van de lerarenopleiding ingezet. De vorige Vlaamse Regering zag de noodzaak in om de consequenties van deze decreten op het veld te evalueren. Dit voorontwerp van decreet sluit dan ook aan bij de reeds in het Vlaams Parlement gevoerde debatten tijdens de hoorzittingen en bij de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen in 2000-2001. Bij de start van deze legislatuur werd de draad van deze hervorming weer opgenomen met de publicatie van een conceptnota, die ook in de Beleidsnota onderwijs en vorming 2004-2009 werd opgenomen.

Elk van deze initiatieven bood de gelegenheid voor een ruim maatschappelijk debat. Zowel de producenten, de lerarenopleidingen zelf, als het zogenaamde 'afnemend veld', de onderwijsverstrekkers en de scholen hebben ruimschoots de gelegenheid gekregen om hun visie en reacties op de bevindingen en voorstellen ter tafel te leggen. Dit ruime beleidsvoorbereidende werk moet een draagvlak creëren voor de hervorming die nu wordt voorgelegd.

2. Uitgangspunten van de hervorming van de lerarenopleiding

De voorliggende hervorming steunt op de volgende algemene principes en uitgangspunten, die deels teruggaan op de eerder vermelde beleidsevaluatie, deels erop voortbouwen met nieuwe inzichten.

2.1. De betrokkenheid en verantwoordelijkheid van het afnemend veld

De opleiding van nieuwe generaties leraren is geen verantwoordelijkheid van lerarenopleidingen alleen, maar van het gehele onderwijsveld. De spilfiguur binnen het onderwijs is immers de leraar. Net zoals andere beroepsgroepen en sectoren mee instaan voor de opleiding van hun beginnende professionals, moet ook de hele onderwijssector mee verantwoordelijk zijn voor het aantrekken, de opleiding en de tewerkstelling van de leraar. Een goede lerarenopleiding is enkel mogelijk mits een gedeelde verantwoordelijkheid van de opleidingsinstituten en het eigenlijke werkveld, i.c. de centra, instellingen en scholen. In de opleiding van leraren moet dus een partnership worden uitgebouwd tussen de eigenlijke opleidingsinstituten en de centra, instellingen en scholen.

2.2. De lerarenopleiding in het traject van professionalisering

We bekijken het hele traject van een kandidaat-leraar tot volwaardige beroepsbeoefenaar als een samenhangend traject van initiële professionalisering. Het professionaliseringstraject voor een nieuwe leraar moet een geïntegreerd continuüm vormen. Dit continuüm garandeert een meer soepele overgang van leren naar werken, waarbij de verschillende componenten, namelijk eerder theoretische opleidingsonderdelen, praktijkgerichte opleidingsonderdelen, en de ingroei in de job op elkaar aansluiten en de beginnende leraar zo naar de zelfstandige beroepsuitoefening begeleiden. De zogenaamde 'praktijkshock' mag zich niet ná de opleiding voordoen, maar moet tijdens het opleidings- en ingroeitraject gebeuren, waar het mits de nodige begeleiding en ondersteuning veeleer een positieve succeservaring dan een negatieve

faalervaring moet zijn. We moeten absoluut vermijden dat waardevolle en gemotiveerde mensen voor het onderwijs verloren gaan, omdat zij in hun opleiding onvoldoende op de praktijk werden voorbereid en ontmoedigd het onderwijs verlaten na een negatief ervaren praktijkshock.

Dit professionaliseringstraject bestaat dus uit een luik opleiding, de eigenlijke lerarenopleiding in strikte zin, en een luik begeleide start in het beroep. Wie het beroep van leraar wil uitoefenen, volgt eerst een initiële lerarenopleiding. Deze professionele opleiding bestaat, naast het vakgebonden pakket, voor een gedeelte uit theorie en voor een ander gedeelte uit praktijk. Beide zijn even belangrijk, maar het praktijkgedeelte bleek volgens de beleidsevaluatie in een aantal gevallen veronachtzaamd te zijn. Ook bleek er te weinig ruimte te zijn in de opleidingen voor confrontatie met maatschappelijke ontwikkelingen die de context van het lerarenberoep diepgaand hebben beïnvloed zoals onder meer de grootstedelijke context. De evaluatie van de lerarenopleiding bracht aan het licht dat wie studeert voor leraar in zijn/haar opleiding vooral behoefte heeft aan meer praktijkervaring en dat de nieuwe leraren tijdens de eerste werkervaring nood hebben aan aanvangsbegeleiding en on-the-job training.

De opbouw van de professionaliteit van leraar is niet afgerond wanneer de lerarenopleiding voltooid is, maar is een permanente opdracht. Net als andere professionals dienen leraren zich constant bij te scholen en dient ook de onderwijssector zelf, de scholen en de koepelorganisaties, de leraren voortdurend in hun professionalisering te ondersteunen en te motiveren. Nascholing is daarvoor een noodzakelijk instrument, maar treedt niet in de plaats van de individuele verantwoordelijkheid van de leraar.

2.3. De eenheid van de lerarenopleiding en de samenwerking tussen opleidingsinstituten

Momenteel bestaan er verschillende opleidingsvormen tot leraar, die elk hun eigen certificering kennen. Een lerarenopleiding kan nu gevolgd worden aan hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs. Elk van deze opleidingstrajecten heeft zijn eigen troeven en verbeterpunten. Samenwerking tussen verschillende opleidingsinstituten kan tot een synergie van deze respectieve sterktepunten leiden. Samenwerking moet echter van onderop ontstaan en moet niet geforceerd worden opgelegd. De historisch gegroeide veelheid aan opleidingstrajecten kan dus blijven bestaan, maar de opleidingsinstituten moeten zelf de beste wijze van samenwerking en synergie zoeken en ontwikkelen. De overheid kan hierbij wel stimulansen tot samenwerking geven. Het is mijn overtuiging dat de lerarenopleidingen slechts verdere stappen naar kwaliteitsverbetering zullen kunnen leveren, wanneer zij hun respectieve tekorten aanpakken in samenwerking met andere lerarenopleidingen.

Het heeft weinig zin om goede opleidingsvormen in de lerarenopleiding af te schaffen, maar evenmin om de bestaande opleidingsvormen zonder meer totaal los van elkaar te laten bestaan. De specifieke trajecten die aspirant-leraren kunnen volgen, kunnen verschillend zijn – er is inderdaad nood aan meer flexibele trajecten – maar de doelstellingen en basiscompetenties horen dezelfde te zijn. Ook de studiebekrachtiging moet dus dezelfde zijn. Al wie een opleiding tot leraar met succes afrondt, krijgt het diploma van leraar, ongeacht de aard van het opleidingsinstituut, het specifiek gevolgde traject of de wijze waarop de praktijkcomponent wordt ingevuld. De eenheid van lerarenopleiding hoeft niet te leiden tot een verschraling van het opleidingslandschap. Elk van de opleidingssystemen heeft immers een eigen meerwaarde. Op basis van gelijkwaardigheid moet wel een intensieve samenwerking kunnen groeien.

2.4. Flexibele trajecten in de lerarenopleiding

De beleidsevaluatie toonde inderdaad aan dat er nood is aan flexibele leertrajecten binnen de lerarenopleidingen aangeboden door hogescholen en universiteiten. Flexibilisering is een krachtig instrument in de werving van de kandidaat-leraren en impliceert onder meer dat elders verworven competenties en eerder verworven kwalificaties in aanmerking kunnen worden genomen bij de toegang tot de lerarenopleiding. De lerarenopleidingen georganiseerd door de centra voor volwassenenonderwijs hebben ook al een flexibele structuur en worden modulair aangeboden.

Het is de bedoeling de zij-instroom in het lerarenberoep te verbeteren en te vergroten, om meer competenties uit de samenleving het onderwijs binnen te brengen. Wat oudere leraren, met eigen professionele ervaring en expertise in andere sectoren, kunnen een belangrijke meerwaarde voor ons onderwijs betekenen. Deze mensen kunnen uiteraard in een gewone

voltijdse lerarenopleiding stappen of gebruik maken van deeltijdse trajecten die sommige instellingen in de lerarenopleiding aanbieden. Het is hierbij van groot belang dat er valide en betrouwbare procedures van erkenning van eerder verworven kwalificaties en elders verworven competenties worden opgezet en dit volgens de regels die daartoe zijn uitgetekend. De competenties die in andere contexten zijn verworven, maar inhoudelijk nauw verwant zijn aan die voor het lerarenberoep, moeten zoveel als mogelijk worden gevalideerd, zodat zij-instromers via relatief korte trajecten leraar kunnen worden.

2.5. Kwaliteitsverbetering van de lerarenopleidingen

De kwaliteit van het Vlaamse onderwijs wordt mede gerealiseerd door de kwaliteit van de lerarenopleidingen. De hervorming van de lerarenopleiding moet ook een versterking van de kwaliteit ervan mogelijk maken. Het kwaliteitskader dat voor de lerarenopleidingen bestaat, wordt vooral gevormd door de systematiek van beroepsprofiel en basiscompetenties. Er is echter nood aan verdere versterking van het kwaliteitskader. Gezien de eenheid van de lerarenopleiding moet ook de kwaliteitszorg geïntegreerd worden. Daarvan moet ook gebruik gemaakt worden om de betrokkenheid van het afnemende veld bij de kwaliteitszorg te verhogen.

Hoewel de lerarenopleidingen een zeer ruime autonomie behouden in de vertaling van de basiscompetenties naar opleidingsdoelstellingen en curriculum, is er toch ook nood aan enige bijsturing. In de professionele bacheloropleidingen leraar secundair onderwijs moet het aantal onderwijsvakken van drie naar twee worden gebracht, om meer ruimte in het curriculum te maken voor inhoudelijke verdieping in de gekozen onderwijsvakken en voor aandacht voor onder meer gelijke kansen, zorg en taalvaardigheid. In het perspectief van een betere voorbereiding op het beroep moet een voldoende volume voor de praktijkcomponent worden gewaarborgd. Tot slot moet ook voldoende aandacht worden gegarandeerd in het curriculum voor een aantal ontwikkelingen in het beroep en vanuit het beleid, zoals de uitdagingen van het onderwijs in een grootstedelijke context, de taalvaardigheid van toekomstige leraren in het Nederlands, de meertaligheid en de confrontatie met diverse onderwijscontexten (niet alleen ASO maar ook TSO en BSO bijvoorbeeld).

2.6. De begeleiding van de leraar-in-opleiding en de startende leraar

De beleidsevaluatie wees, zoals reeds gezegd, op de tekortkomingen in de praktijkcomponent van de lerarenopleidingen. Tevens is het duidelijk dat de begeleiding van startende leraren moet worden versterkt. Er is dus nood aan een sterkere praktijkcomponent in de eigenlijke opleiding, aan begeleiding van de stagiairs en leraren-in-opleiding en aan begeleiding van de startende leraren. Het zijn de mentoren in de centra, instellingen of scholen die voor deze begeleiding verantwoordelijk zijn. Voor deze opdracht moeten centra, instellingen of scholen ervaren leraren kunnen vrijstellen en moeten er dus bijkomende middelen aan deze centra, instellingen of scholen ter beschikking worden gesteld.

De mentor omschrijft de opdracht van de stagiair, houdt toezicht op voorbereiding en de uitvoering, staat in voor de eerste feedback en activeert, waar nodig, de eerste bijsturing. De mentor ontvangt een stagiair die meteen ook een hele bagage theoretische principes en praktische instructies van de opleiding met zich mee draagt. Hier zijn vaak grote verschillen te overbruggen. Het optimaliseren van de rol van de mentoren vereist in ieder geval dat de mogelijkheid bestaat afspraken te maken tussen ontvangende centra, instellingen of scholen en het betrokken opleidingsinstituut over wie in aanmerking komt waarvoor.

Centra, instellingen of scholen moeten voor de mentoren bijkomende middelen ontvangen. De verwachtingen inzake begeleiding van stagiairs, leraren-in-opleiding en startende leraren zijn immers groot. De mentoren moeten ook in hun professionaliteit worden erkend. De overheid hoeft daarvoor geen nieuwe regelgeving in het leven te roepen, zij zal wel moeten voorzien in de nodige budgettaire ruimte om het samenspel tussen de ontvangende centra, instellingen of scholen en opleidingsinstituten te verstevigen.

De erkenning van de opdracht van de centra, instellingen of scholen in de opleiding en begeleiding van nieuwe leraren is een belangrijk gegeven. Een sterkere praktijkcomponent in de lerarenopleiding riskeert immers de draagkracht van de centra, instellingen of scholen op de proef te stellen. De verantwoordelijkheid van het afnemende veld voor de opleiding van

nieuwe generaties leraren is erg groot en moet ook erkend en gehonoreerd worden.

3. De krijtlijnen van de hervorming van de lerarenopleiding

Hoe zijn deze principes en uitgangspunten nu concreet in de voorliggende hervorming van de lerarenopleiding uitgewerkt? In deze sectie worden de belangrijkste elementen van deze hervorming voorgesteld.

3.1. Structuur van het decreet

Het ontwerp van decreet is opgevat als een wijzigend decreet. Hierdoor kon het kort gehouden worden, aangezien alle bepalingen van de gewijzigde decreten van toepassing zullen zijn en overname/herhaling van bestaande regelgeving niet nodig is.

3.2. Soorten lerarenopleidingen

Het ontwerp van decreet bevat een nieuwe regelgeving met betrekking tot de lerarenopleidingen in Vlaanderen. Hierbij wordt gestreefd naar een maximale gelijkvormigheid van de verschillende lerarenopleidingen. Dit komt onder meer tot uiting in de gemeenschappelijke systematiek van beroepsprofiel en basiscompetenties, het gemeenschappelijke diploma van leraar en de verregaande samenwerkingsakkoorden.

De lerarenopleiding leidt aspirant-leraren op tot startende leraren. Men kan in twee soorten trajecten tot leraar opgeleid worden, namelijk een geïntegreerde lerarenopleiding, waarbij gedurende de gehele opleiding een integratie van vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische onderdelen wordt nagestreefd, of een specifieke lerarenopleiding na een vakinhoudelijke basisopleiding of een beroepservaring.

De lerarenopleidingen bevatten een theoretische component en een praktijkcomponent. De theoretische component omvat de theoretische vakken. De praktijkcomponent bestaat uit drie onderdelen:

1. de praktijkgerichte onderwijsactiviteiten zoals luister- en observatielessen en praktijkseminaries die niet expliciet als stage worden bestempeld. Zij kunnen als dusdanig ook plaatsgrijpen binnen de theoretische component en spelen zich niet noodzakelijk af buiten het opleidingsinstituut;
2. de preservicetraining, dit is de stage die men zonder statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult;
3. de inservicetraining, dit is de LIO-baan die men vervult als personeelslid van een centrum, instelling of school.

3.2.1. Geïntegreerde lerarenopleidingen

Hogescholen bieden opleidingen aan die leiden tot de graad van bachelor in onderwijs, respectievelijk in kleuteronderwijs, basisonderwijs en secundair onderwijs.

De praktijkcomponent van de professioneel gerichte bachelors omvat de praktijkgerichte onderwijsactiviteiten en de preservicetraining en bedraagt vijfenveertig studiepunten. De vakken bij de professionele bacheloropleiding secundair onderwijs worden herleid van drie naar twee en dit om een diepere kennis van het onderwijsvak mogelijk te maken en de praktijkcomponent te versterken, maar ook om ruimte in het curriculum te creëren voor een kwalitatieve upgrading, meer specifiek voor wat taalvaardigheid, meertaligheid, zorg, interculturaliteit, onderwijs in de grootstedelijke context, enzovoort betreft. De omvorming van de lerarenopleidingen naar professioneel gerichte bacheloropleidingen heeft al gezorgd voor een actualisatie en vernieuwing van de doelstellingen en curricula van deze opleidingen. De invoering van externe kwaliteitszorg en accreditatie voor deze opleidingen draagt eveneens bij tot de kwaliteitsverhoging. Samen met de herziening van de basiscompetenties zal dit decreet verder de kwaliteit van de geïntegreerde lerarenopleidingen moeten verhogen.

3.2.2. Specifieke lerarenopleidingen

De specifieke lerarenopleidingen worden aangeboden door hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Zij hebben een studieomvang van 60 studiepunten. Een specifieke lerarenopleiding kan in drie vormen worden aangeboden: als een aansluitende opleiding bij een vakinhoudelijke opleiding, als een ingebouwde opleiding als afstudeerrichting van een vakinhoudelijke opleiding, of als een aparte opleiding voor mensen die vanuit een beroepservaring de stap naar het lerarenberoep willen zetten. Dit betekent dat de hogescholen en universiteiten 30 studiepunten van de specifieke lerarenopleidingen kunnen laten indalen in een masteropleiding van 120 studiepunten. Van deze 30 studiepunten kan

ook al een gedeelte als praktijkcomponent worden ingevuld.

Zowel de theoretische component als de praktijkcomponent bedraagt elk 30 studiepunten en het diploma van leraar wordt maar uitgereikt als de student alle studiepunten heeft verworven. De theorie- en praktijkcomponent worden dus niet gescheiden, maar er wordt geopteerd voor een geïntegreerd opleidingsconcept waarin theoretische en praktijkgerichte opleidingsonderdelen alterneren en interageren. De hogescholen kunnen de specifieke lerarenopleidingen voortaan organiseren voor de afgestudeerden van de professionele bachelors. De hogescholen bieden deze ook aan voor de afgestudeerden van de masteropleidingen in de studiegebieden waarvoor ze dat nu ook al konden (handelswetenschappen en kunst). De universiteiten kunnen deze aanbieden voor afgestudeerden van masteropleidingen. De CVO's kunnen deze aanbieden voor iedereen.

De opleidingen in de CVO's die leidden tot een getuigschrift van pedagogische bekwaamheid ('GPB-opleidingen') worden volwaardige specifieke lerarenopleidingen en moeten ook 60 studiepunten tellen. Bij besluit van de Vlaamse Regering zal de omzetting van lestijden naar studiepunten geregeld worden. Om dit besluit te onderbouwen is meer onderzoek nodig naar de onderwijstijd en de studielast in deze opleidingen. Dit moet op een ernstige wijze gebeuren en er zal daar dan ook voldoende tijd voor uitgetrokken worden. Om een juiste omzetting van onderwijstijd in de modulaire structuurschema's naar studiebelasting en de berekening van studiepunten te kunnen maken, zeker wanneer het gaat om studenten die al beroepservaring hebben, is grondig studiewerk noodzakelijk. De Onderwijsinspectie zal in het najaar 2006 een voorstel uitgewerkt hebben.

Samenvattend kunnen we stellen:

– Iemand met een diploma van professioneel gerichte bachelor (bv. boekhouding) kan bij de hogescholen of CVO's een specifieke lerarenopleiding volgen, waarvan de studieomvang 60 studiepunten bedraagt. Hiervan is 30 studiepunten praktijkcomponent. Deze praktijkcomponent kan in de vorm van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservice of inservicetraining worden gerealiseerd. Als men de kans heeft op een inservicetraining (500 – al naargelang van het onderwijsniveau – 'uren-leraar', 'lesuren', 'leraarsuren', op jaarbasis), verwerft men als werknemer de 30 studiepunten praktijkcomponent.

– Een student van een masteropleiding van 60 of 120 studiepunten kan aansluitend een specifieke lerarenopleiding volgen aan een hogeschool of universiteit, of aan een CVO. De studieomvang hiervan bedraagt 60 studiepunten. Hiervan is 30 studiepunten praktijkcomponent. Deze praktijkcomponent kan in de vorm van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservice of inservicetraining worden gerealiseerd. Als men de kans heeft op een inservicetraining (500 – al naargelang van het onderwijsniveau – 'uren-leraar', 'lesuren', 'leraarsuren, lestijden', op jaarbasis), verwerft men als werknemer de 30 studiepunten praktijkcomponent.

– Universiteiten en hogescholen kunnen in een masteropleiding van 120 studiepunten een afstudeerrichting onderwijs aanbieden, die voorbereidt op het lerarenberoep. De studieomvang van de afstudeerrichting lerarenopleiding bedraagt 30 studiepunten. Het diploma van leraar kan pas behaald worden na het behalen van de resterende 30 studiepunten. De praktijkcomponent kan in de vorm van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservice of in-servicetraining worden gerealiseerd. Als men de kans heeft op een inservicetraining (500 – al naargelang van het onderwijsniveau – 'uren-leraar', 'lesuren', 'leraarsuren', 'lestijden', op jaarbasis), verwerft men als werknemer de 30 studiepunten praktijkcomponent.

3.3. Samenwerking tussen lerarenopleidingen

Het voorliggende ontwerp van decreet legt een zeer sterke nadruk op samenwerking tussen de diverse soorten lerarenopleiding. Inzake samenwerking zijn er gradaties mogelijk. Het structuurdecreet maakte reeds samenwerking mogelijk. Dit ontwerp van decreet breidt dit uit. Het maakt samenwerking tussen universiteiten, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs mogelijk op het vlak van de organisatie van de lerarenopleidingen, i.c. onderwijs- en studieactiviteiten, kwaliteitszorg en het gebruik van infrastructuur.

Een volgende stap is de uitbouw van Expertisenetwerken of regionale platforms voor lerarenopleidingen. Expertisenetwerken zijn een ver doorgedreven vorm van samenwerking in de richting van echte institutionele samenwerking op het niveau van associaties zonder dat daar evenwel een institutionele format wordt voorgeschreven. Regionale platforms situeren zich

niet in de schoot van een associatie. De Expertisenetwerken krijgen een ruime opdracht. Het ontwerp van decreet formuleert de volgende opdrachten, die ook in de kaderovereenkomst tussen de instellingen moeten worden beschreven:

– de aanduiding van een penvoerende instelling;

– de ontwikkeling van een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleiding, nascholing en de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren;

– de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, flexibele leerwegen en zij-instromers;

– de ondersteuning en versterking van de lerarenopleiding op het vlak van pedagogisch, onderwijskundig en vakdidactisch onderzoek;

– de synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming;

– de aanpak van de interne en externe kwaliteitszorg.

De overheid zal de Expertisenetwerken en regionale platforms inzake lerarenopleiding financieren. Op deze wijze kan hun complementariteit nog beter gebundeld worden.

Regionale platforms werken associatieoverschrijdend en moeten toelaten dat lerarenopleidingen die deel uitmaken van een pluralistische associatie kunnen samenwerken met lerarenopleidingen van dezelfde ideologische strekking maar van een andere associatie.

Het ontwerp van decreet beschrijft expliciet welke elementen in de kaderovereenkomst tussen de lerarenopleidingen aan bod moeten komen. De financiering zal afhankelijk zijn van de mate waarin alle lerarenopleidingen betrokken worden, vermits zij bepaald wordt door het aantal uitgereikte diploma's. Zo kan worden vermeden dat in bepaalde regio's bepaalde CVO's niet aan bod zouden komen.

3.4. Het professionaliseringstraject van de leraar in vogelvlucht

Het professionaliseringstraject van een nieuwe leraar start met de initiële opleiding, de lerarenopleiding in strikte zin. Deze bestaat naast de vakinhoudelijke opleiding uit een theoretische component en een praktijkcomponent.

De praktijkcomponent in de lerarenopleiding moet een voldoende omvang hebben, namelijk 30 studiepunten in de specifieke lerarenopleiding en 45 studiepunten in de geïntegreerde lerarenopleidingen. De preservicetraining bestaat voor een gedeelte ook uit een onderdompeling in het beroep van leraar, zoals dat in een ander decreet werd ingeschreven als zelfstandige stage. Deze zelfstandige stage blijft dan ook een van de belangrijkste instrumenten die toelaten dat een student al tijdens zijn opleiding kennis maakt met het beroep van leraar in zijn veelheid van aspecten. Het diploma van leraar, dat recht geeft op zelfstandige beroepsuitoefening, kan pas worden verleend na een curriculum waarin 30 studiepunten praktijkcomponent zitten. Nieuw is echter dat de student de praktijkcomponent ook inservice kan doen via een baan als leraar-in-opleiding (de LIO-baan).

De LIO-baan moet toelaten dat een leraar-in-opleiding via een leerwerktraject kennis kan maken met het beroep. De leraar-in-opleiding heeft het theoretische gedeelte al geheel of gedeeltelijk achter de rug en kan de praktijkcomponent vervullen door een LIO-baan, zijnde een onderwijsopdracht van 500 – al naargelang van het onderwijsniveau – 'uren-leraar', 'lesuren', 'leraarsuren', 'lestijden' op jaarbasis. Indien de leraar-in-opleiding er niet in slaagt deze 500 uren te presteren, kunnen deze verder worden aangevuld met gewone preservicetraining.

De LIO-baanovereenkomst slaat de brug tussen de school en de lerarenopleidingen (i.c. het centrum voor volwassenenonderwijs, de hogeschool of de universiteit). De leraar-in-opleiding wordt begeleid door het centrum, de instelling of de school van tewerkstelling en krijgt ondersteuning van zijn lerarenopleiding. Hierdoor wordt het partnerschap tussen de lerarenopleidingen en het afnemende veld serieus versterkt en uitgebouwd.

Het zal wellicht niet voor iedereen weggelegd zijn om in een LIO-baan te kunnen stappen. De administratie heeft echter via haalbaarheidsstudies kunnen aantonen dat er wel degelijk ruimte kan zijn voor de LIO-baan, zij het misschien niet voor iedereen en misschien ook niet voor elke vakkencombinatie op een even gemakkelijke wijze. Bovendien zullen de LIO-banen op verschillende manieren kunnen worden opgebruikt. Een al te centralistische regulering hiervan zou contraproductief werken en weinig efficiënt zijn. De kandidaten kunnen zelf op zoek gaan,

de lerarenopleidingen kunnen de informatie bij de centra, instellingen of scholen opvragen of de centra, instellingen of scholen zelf kunnen ze verspreiden.

Na het behalen van het diploma bij het einde van de opleiding kan de afgestudeerde in het beroep stappen, maar bij het begin van de beroepsuitoefening heeft de beginnende leraar recht op aanvangsbegeleiding, waarbij de startende leraar goed wordt begeleid. De aanvangsbegeleiding is bedoeld voor gediplomeerde leraren, die de praktijkcomponent als preservicestage hebben vervuld. Voor de anderen, die praktijkervaring opdoen via een LIO-baan, valt de aanvangsbegeleiding dan samen met de LIO-baan.

De LIO-baan is iets nieuws in het onderwijslandschap, maar biedt diverse voordelen:

– het is een versteviging van de praktijkcomponent ten opzichte van vandaag;

– de leraren-in-opleiding verwerven reeds een salaris;

– zij kunnen de LIO-baan vrijelijk combineren met stage;

– de overgang van studie naar arbeidssituatie gebeurt begeleid;

– in het onderwijs stappen wordt ook voor zij-instromers interessanter, aangezien hun arbeidssituatie al telt voor een gedeelte van de lerarenopleiding.

De preservicetraining (stage), de aanvangsbegeleiding en de inservicetraining (LIO-baan) zijn dus verschillende instrumenten ter ondersteuning van het professionaliseringsproces tot volwaardig leraar. Bij de preservicetraining ligt de eindverantwoordelijkheid bij de lerarenopleiding, bij de LIO-baan ligt de eindverantwoordelijkheid ook bij de lerarenopleiding maar moet er overleg zijn tussen de lerarenopleiding en het centrum, de instelling of de school, en in het geval van de aanvangsbegeleiding ligt de verantwoordelijkheid bij het centrum, de instelling of de school.

In het centrum, de instelling of de school is de mentor verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van stagiairs, leraren-in-opleiding en startende leraren. Mentoren zijn leraren die in het kader van taakdifferentiatie een vermindering van hun lesopdracht krijgen om zich aan deze begeleidingstaak te wijden en die ook een specifieke vorming daartoe krijgen.

Tot slot is er de permanente nascholing, want het is evident dat men ook in het lerarenberoep levenslang moet bijscholen. Het voorliggende ontwerp van decreet wijzigt de bestaande regelgeving op de nascholing niet.

3.5. Mentoren

Het ontwerp van decreet geeft veel aandacht aan de begeleiding van de stagiair, de leraar-in-opleiding of de beginnende leerkracht. Hiertoe wordt het mentorschap uitgebouwd. Het begrip mentor dekt in de praktijk vele ladingen. Het begrip wordt in het ontwerp van decreet bewust niet gedefinieerd. Op deze wijze wordt mogelijk gemaakt dat de centra, instellingen of scholen zelf een soepele invulling aan het begrip kunnen geven naargelang van de noden. Mentoren zoals bedoeld in het ontwerp van decreet zijn leraren die de coaching en begeleiding van stagiairs en leraren-in-opleiding in de 'ontvangende' scholen superviseren. Dit hoeven niet noodzakelijk vakleraren te zijn, maar dat kan. Hierover beslist het centrum, de instelling of de school zelf. Zij worden niet volledig van hun lesopdracht vrijgesteld, omdat zij voeling met de klaspraktijk moeten behouden. De mentor wordt geen nieuw ambt, maar is een element van taakdifferentiatie binnen de loopbaan van een leraar.

De 'mentor' levert een belangrijke bijdrage in het professionaliseringsproces van de leraar, zowel tijdens de opleiding, bij de preservicetraining, als na de opleiding, tijdens de aanvangsbegeleiding en de LIO-baan. 'Mentoring' is een proces waarbij een ervaren leraar de onervaren en beginnende leraren begeleidt en ondersteunt. Allereerst heeft mentoring de bedoeling de kwaliteit van de stages in lerarenopleidingen te verbeteren. Het is duidelijk dat de kwaliteit van de stages momenteel gehypothekeerd wordt door de kwaliteit van de begeleiding in het centrum, de instelling of de school en vanuit de lerarenopleiding. De beleidsevaluatie leert ons dat de organisatie en de begeleiding van de stage het best gebeurt in partnerschap tussen lerarenopleidingen en afnemende veld, waarbij de meerwaarde voor elke partner en de student/cursist duidelijk is.

Het optimaliseren van de rol van de mentoren vereist in ieder geval dat de lerarenopleiding en de ontvangende centra, instellingen of scholen afspraken maken over wie in aanmerking komt waarvoor. De overeenkomst tussen de lerarenopleiding en ontvangende centra, instellingen of scholen moet eveneens

duidelijk de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van beide partijen bevatten.

De rol van de mentor kan zijn:

– voorzien in ondersteuning tijdens de stage;

– voorzien in ondersteuning tijdens de overgang van de lerarenopleiding naar de beroepsuitoefening (van het leren naar het onderwijzen);

– het verlenen van een professionele evaluatie (in het kader van een preservicetraining) en assessment (in het kader van een LIO-baan).

Dit ontwerp van decreet erkent en honoreert de rol van de mentoren. De lesopdracht van mentoren moet verminderen, opdat ze een deel van hun tijd zouden kunnen besteden aan begeleiding van beginnende leraren. Binnen het beschikbare budget zullen middelen voor mentorschap toegekend worden in functie van het aantal stagiairs, leraren-in-opleiding en beginnende leraren. De scholengemeenschap – of een ander samenwerkingsverband – maakt afspraken over de verdeling van de mentor-uren over haar centra, instellingen of scholen. De individuele centra, instellingen of scholen stellen de mentor aan. Op die wijze wordt het mentorschap een aspect van het personeelsbeleid. Het is wel de bedoeling dat de mentor zelf ook een actieve leraar blijft en dus niet voor zijn of haar volledige opdracht met mentoring wordt belast.

Men wordt mentor na een selectie in onderling overleg tussen de centra, instellingen of scholen en de lerarenopleidingen. Een mentor moet voorafgaand aan of in het begin van zijn mentorschap een mentorenvorming volgen, maar welke precies wordt niet voorgeschreven.

Tijdens het schooljaar 2005-2006 konden samenwerkingsverbanden in het secundair onderwijs reeds één aspect van het mentorschap introduceren, namelijk de aanvangsbegeleiding. Onder de vorm van een proeftuin kregen zij bijkomende uren-leraar waarin elke school een mentor kon aanstellen. Deze mentoren staan in voor de begeleiding van beginnende leraren. Vanaf 1 september 2006 zal deze proeftuin worden uitgebreid in twee richtingen. Enerzijds zullen er bijkomende middelen worden toegekend, zodat de mentoren ook kunnen instaan voor de begeleiding van studenten die hun stage vervullen en van leraren-in-opleiding. Anderzijds zullen ook andere onderwijsniveaus omkadering voor mentorschap krijgen.

Het is de bedoeling om vanaf 1 september 2007 het mentorschap organiek in te voeren.

Hoe wordt het mentorschap georganiseerd in een centrum, instelling of school?

– Toekennen en aanwenden van de uren: centra, instellingen en scholen, die behoren tot een samenwerkingsverband (scholengemeenschap, scholengroep of samenwerkingsplatform) ontvangen jaarlijks een extra pakket uren-leraar, dat pro rata berekend wordt op basis van het algemeen pakket uren-leraar. Het samenwerkingsverband maakt afspraken over de verdeling van de mentor-uren over haar centra, instellingen en scholen. Dit wordt onderhandeld in het lokale onderhandelingsorgaan. Indien er geen onderhandelingscomité is op het niveau van het samenwerkingsverband, moet er een akkoord zijn in de onderhandelingscomité's van de partners.

– Inrichten van de functie in het centrum, de instelling of de school: vrij. Het centrum, de instelling of de school stelt de mentor of mentoren aan. Het centrum, de instelling of de school die de extra mentor-uren ontvangt, is vrij om één of meerdere leraren te belasten met de opdracht van mentor. De overheid legt geen functieomschrijving van mentor op. De opdracht moet alleszins bestaan uit het coachen en begeleiden van beginnende leraren (pedagogisch en didactisch, integratie binnen de schoolgemeenschap enzovoort), maar wie het mentorschap op zich neemt, (dit kan een vakleraar zijn, maar ook niet) bepaalt de school.

– Er kunnen zowel tijdelijke als benoemde personeelsleden worden aangesteld. De overheid legt geen bijkomende criteria op. De scholen beslissen autonoom hierover. Zij zijn het beste geplaatst om de meest geschikte persoon in de mentoruren aan te stellen.

3.6. Kwaliteitsverbetering en kwaliteitszorg

De algemene politiek van de overheid ten aanzien van de onderwijsverstrekkers is in het voorbije decennium duidelijk geïnspireerd door de overtuiging dat de onderwijsinstellingen de finale verantwoordelijkheid dragen voor hun kwaliteit en dat ze daartoe

de grootst mogelijke vrijheid en autonomie moeten kunnen hebben. Dat was alleszins heel expliciet aan de orde bij de totstandkoming van de decreten op de universiteiten (1991) en op de hogescholen (1994).

De overheid (i.c. de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs) staat voor wat de opleiding en de beroepsuitoefening van de leraren aangaat, in een hybride positie. Aan de ene kant is zij verantwoordelijk voor het bestaan en de kwaliteit van de opleidingen, aan de andere kant is zij ook als afnemer van opgeleide leraren betrokken partij. Daarom is de overheid gemachtigd de beroepseisen van leraren vast te stellen en het uitoefenen van het beroep afhankelijk te maken van het voldoen aan die eisen. Eveneens is zij ertoe gehouden erop toe te zien dat de lerarenopleidingen de beroepseisen gestalte laten krijgen in de opleiding. De overheid is dus zowel afnemer als producent.

Dit ontwerp van decreet ambieert een verdere kwaliteitsverbetering van de lerarenopleiding. Dit gebeurt op de eerste plaats door de systematiek van beroepsprofiel en basiscompetenties voor alle lerarenopleidingen op dezelfde wijze toe te passen. Het proces van actualisatie van de basiscompetenties zal opnieuw worden opgestart. Van het reeds daartoe gepresteerde werk zal veel kunnen worden behouden, maar in het licht van de standpunten van het afnemende veld, onder meer in het VLOR-advies over de basiscompetenties, zal een en ander moeten herbekeken worden. De basiscompetenties moeten ook sterker dan voorheen rekening houden met een aantal actuele verzuchtingen. Recente ontwikkelingen in de samenleving, die de aard van het onderwijs en dus ook van de professionaliteit van de leraar diepgaand beïnvloeden, moeten ook in de lerarenopleiding aanwezig zijn. Dit ontwerp van decreet maakt daarom expliciet melding van de taalvaardigheid van leraren. Leraren zijn immers degenen die de aankomende generaties moeten vormen in het correcte en hoogstaande gebruik van het algemeen Nederlands. Ook de meertaligheid en de specifieke eisen van het onderwijs in een grootstedelijke context moeten zichtbaar worden in basiscompetenties en curricula. De overheid verwacht ook dat, bijvoorbeeld in de ruimte die in de professioneel gerichte bacheloropleidingen leraar secundair onderwijs ontstaat door de reductie naar twee onderwijsvakken, de curricula meer aandacht zullen geven aan zorg, interculturaliteit en een confrontatie van de student met meer diverse onderwijscontexten (bijvoorbeeld niet alleen stage in ASO-scholen, maar ook in TSO en BSO-scholen).

In aansluiting op dit ontwerp van decreet zal een nieuwe werkgroep worden geïnstalleerd met een ruime vertegenwoordiging van het afnemende veld, die het beroepsprofiel en de basiscompetenties moet actualiseren.

Dit ontwerp van decreet versterkt ook de kwaliteitszorg voor de lerarenopleidingen. De hogescholen en universiteiten zullen ten aanzien van de lerarenopleidingen dezelfde principes van kwaliteitszorg toepassen als voor hun andere opleidingen. Dit wil concreet zeggen dat de bacheloropleidingen (ook de bachelorna-bacheloropleidingen) vallen onder de bestaande regeling van kwaliteitszorg en accreditatie. De overheid kan omwille van haar bovenvermelde hybride rol echter altijd een beleidsevaluatie organiseren. Voor de specifieke lerarenopleidingen van hogescholen en universiteiten geldt dat zij onder de bepalingen in zake interne en externe kwaliteitszorg vallen.

De inspectie volwassenenonderwijs blijft bevoegd voor de doorlichting van het CVO in zijn geheel.

Als laatste element van kwaliteitszorg is ingeschreven dat de Vlaamse Regering het initiatief kan nemen tot een beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen. Vanuit haar verantwoordelijkheid voor het afnemende veld moet de overheid in staat zijn het hele bestel van de lerarenopleiding kritisch te evalueren. Dit moet gebeuren door een commissie van onafhankelijke deskundigen. Ook daar is ingeschreven dat bijzondere aandacht zal besteed worden aan de taalvaardigheid in het Nederlands en aan de voorbereiding van de aspirant-leraar op de verschillende onderwijsvormen.

3.7. Bekwaamheidsbewijzen

In deze hervorming van de lerarenopleidingen wordt voorlopig niets gewijzigd aan het bestaande systeem van bekwaamheidsbewijzen, aangezien de discussie over de bekwaamheidsbewijzen niet thuis hoort in dit dossier. Dit impliceert concreet dat het mogelijk zal blijven om zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs als leraar te functioneren onder de huidige voorwaarden. Uiteraard kan zo iemand nog steeds na een aantal jaren een lerarenopleiding volgen. Zo zal onder meer het getuigschrift afgeleverd na het succesvol afgerond hebben van het postgraduaat niet-confessionele zedenleer opgenomen worden in de lijst van vereiste bekwaamheidsbewijzen voor de leraar zedenleer in het kleuter- en het lager onderwijs.

3.8. Samenvatting

Het ontwerp van decreet bevat samengevat zo de volgende bepalingen:

1. het bevat een nieuwe regelgeving met betrekking tot de lerarenopleidingen in Vlaanderen. Hierbij

wordt gestreefd naar een maximale gelijkvormigheid van de verschillende lerarenopleidingen. Dit komt onder meer tot uiting in de methodiek van beroepsprofielen en basiscompetenties, het gemeenschappelijke diploma van leraar en de verregaande samenwerkingsakkoorden;

2. geïntegreerde lerarenopleidingen worden aangeboden door hogescholen. De praktijkcomponent wordt hoofdzakelijk georganiseerd als een preservicetraining en bedraagt 45 studiepunten. De modaliteiten worden in een overeenkomst geregeld. De vakken van de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs worden herleid van 3 naar 2, en dit om een betere kennis van het onderwijsvak mogelijk te maken. Tevens kunnen de hogescholen opleidingsonderdelen aanbieden, die betrekking hebben op specifieke onderwijsbevoegdheden;

3. specifieke lerarenopleidingen worden aangeboden door hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs. Zij tellen 60 studiepunten. De hogescholen kunnen deze voortaan organiseren voor de afgestudeerden van de professionele bachelors. De hogescholen kunnen deze ook blijven aanbieden voor de afgestudeerden van de masteropleidingen in de studiegebieden waarvoor ze dat nu ook al konden (handelswetenschappen en kunst). De universiteiten kunnen deze aanbieden voor afgestudeerden van masteropleidingen. De CVO's kunnen deze aanbieden voor iedereen;

4. de hogescholen en universiteiten kunnen de lerarenopleidingen voor 30 studiepunten laten indalen in een masteropleiding van 120 studiepunten;

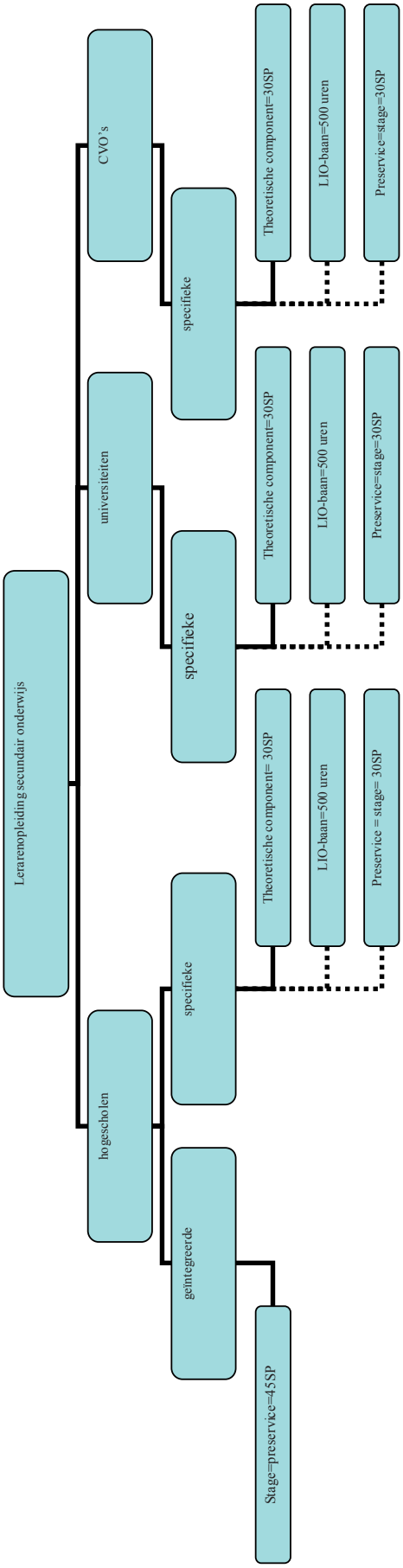
5. de CVO's, hogescholen en universiteiten kunnen samenwerkingsakkoorden afsluiten met betrekking tot de organisatie van de specifeke lerarenopleidingen. Zij kunnen toetreden tot een Expertisenetwerk of regionale platforms voor lerarenopleiding, dat mits strikt bepaalde afspraken gefinancierd kan worden;

6. het ontwerp van decreet versterkt de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleidingen. De omvang van de praktijkcomponent zal in elk van deze opleidingen 30 studiepunten bedragen. De praktijkcomponent kan hoofdzakelijk worden aangeboden als een preservicetraining die 30 studiepunten bedraagt of als een inservicetraining of als een combinatie van beide;

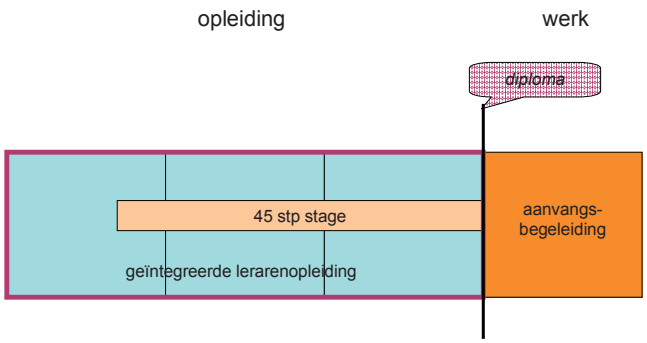
7. het ontwerp van decreet voert de LIO-baan in (inservicetraining). De LIO-baan laat toe dat een leraar-in-opleiding via een leerwerktraject kennis maakt met het beroep. De leraar-in-opleiding heeft het theoretische gedeelte van zijn opleiding al geheel of gedeeltelijk achter de rug en kan de praktijkcomponent vervullen door een LIO-baan, zijnde een onderwijsopdracht van minimum 500 – al naargelang van het onderwijsniveau – 'urenleraar', 'lesuren', 'leraarsuren', 'lestijden', op jaarbasis. De LIO-baanovereenkomst slaat de brug tussen het centrum, de instelling of de school en de lerarenopleiding. De leraar-in-opleiding wordt begeleid door het centrum, de instelling of de school van tewerkstelling en krijgt ondersteuning van zijn lerarenopleiding. De leraar-in-opleiding wordt verloond voor zijn effectief gepresteerde opdracht op basis van de salarisschaal die toegekend wordt aan de personeelsleden die (nog) niet in het bezit zijn van een bewijs van pedagogische bekwaamheid. Als de leraar-in-opleiding niet aan zijn 500 uren geraakt, kan hij dit tekort aanvullen met preservicetraining. Het systeem van de LIO-baan wordt geëvalueerd uiterlijk voor december 2010;

8. het ontwerp van decreet geeft veel aandacht aan de begeleiding van de stagiair, leraar-in-opleiding of beginnende leerkracht. Hiertoe wordt het mentorschap uitgebouwd. Mentoren zijn leraren die de coaching en begeleiding van stagiairs en leraren-in-opleiding in de scholen superviseren. Zij worden niet volledig van hun onderwijsopdracht vrijgesteld, omdat zij voeling met de klaspraktijk moeten behouden. De mentor wordt geen nieuw ambt, maar is een element van taakdifferentiatie binnen de loopbaan van een leraar.

4. De vernieuwde lerarenopleiding schematisch voorgesteld

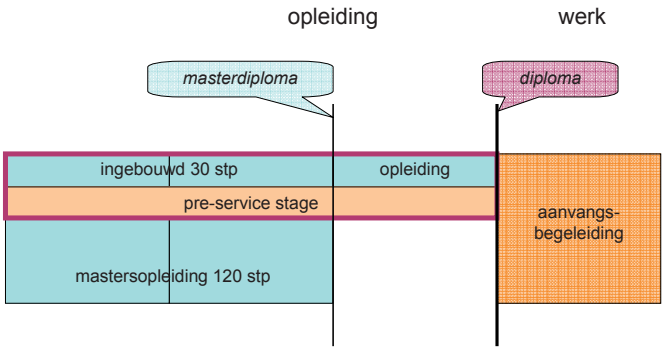

Geïntegreerde lerarenopleiding

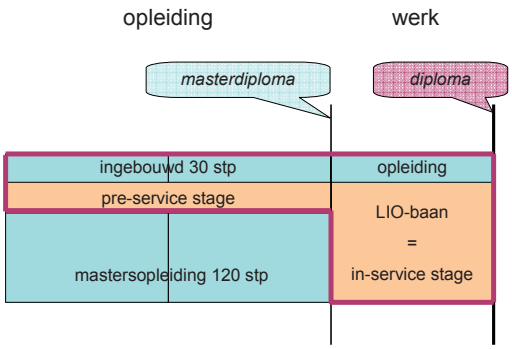
De student volgt een geïntegreerde lerarenopleiding (professionele bachelor) aan een hogeschool, met vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische competenties, van in totaal 180 stp waarvan 45 stp stage. Na het behalen van het diploma is er aanvangsbegeleiding bij de start van de loopbaan.

Specifieke, ingebouwde lerarenopleiding

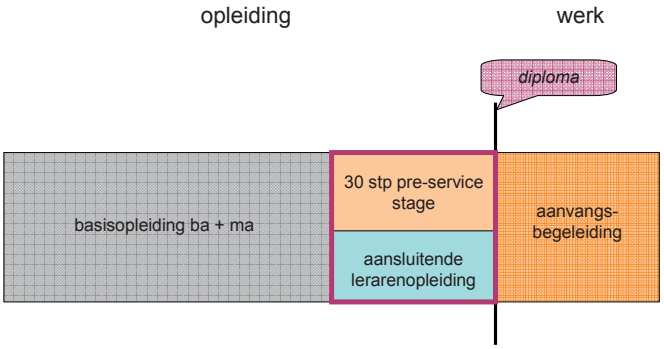
De student volgt aan een universiteit een lerarenopleiding van 60 stp die gedeeltelijk (30 stp) ingebouwd is als afstudeerrichting in de mastersopleiding wanneer die 120 stp bedraagt, gedeeltelijk daarna wordt gevolgd. De stage gebeurt 'pre-service', gedeeltelijk samen met de master, gedeeltelijk nadien. Het diploma leraar wordt behaald aan het einde van de lerarenopleiding.

Specifieke, ingebouwde lerarenopleiding

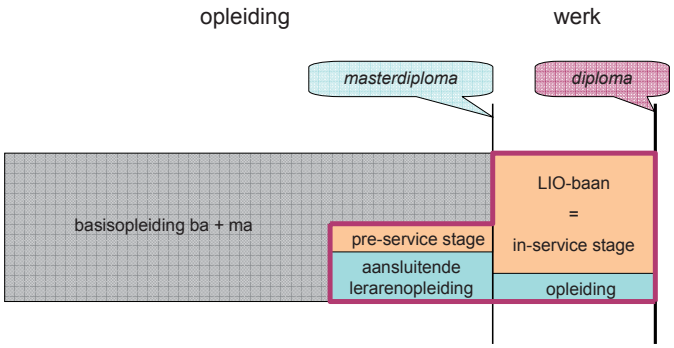
De student volgt aan een universiteit een lerarenopleiding van 60 stp die gedeeltelijk (30 stp) ingebouwd is als afstudeerrichting in de mastersopleiding wanneer die 120 stp bedraagt, gedeeltelijk daarna wordt gevolgd. De stage bestaat uit een pre-service en in-service gedeelte; dit laatste noemen we 'de LIO-baan'. Het diploma wordt behaald aan het einde van het gehele leer-werk-traject.

Specifieke, aansluitende lerarenopleiding

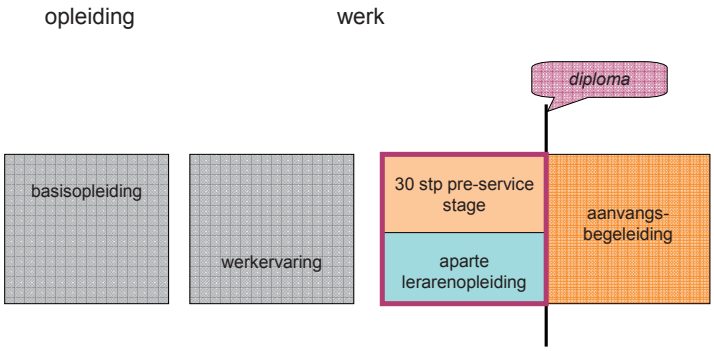
De student volgt aansluitend op (maar kan ook gelijktijdig met) de vakinhoudelijke basisopleiding (ba+ma) aan een universiteit of hogeschool een specifieke lerarenopleiding van 60 stp waarvan 30 stp pre-service stage. Na het behalen van het diploma is er aanvangsbegeleiding bij de start van de loopbaan.

Specifieke, aansluitende lerarenopleiding

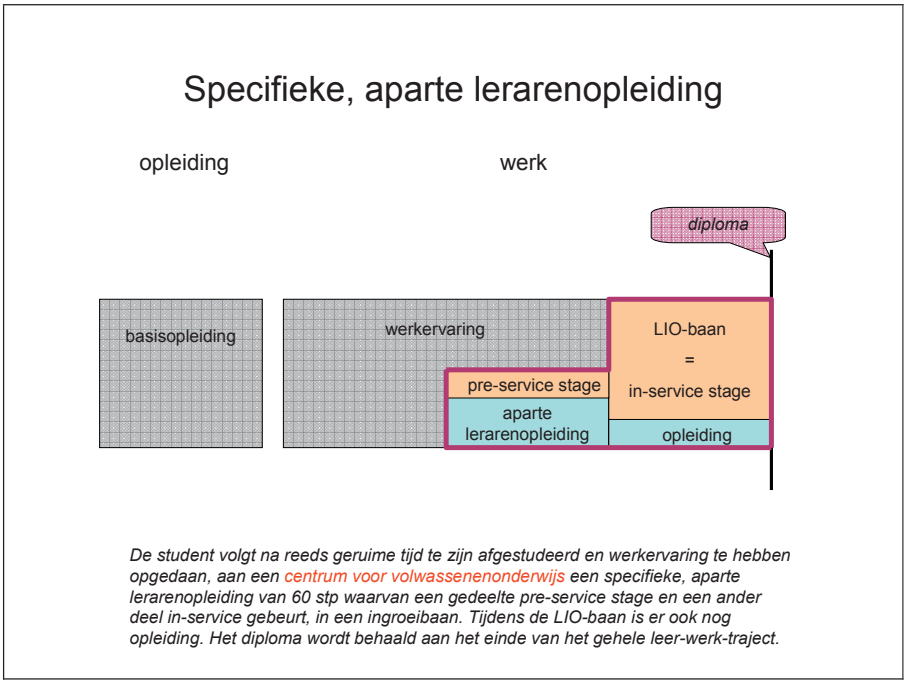

De student volgt aansluitend op (maar kan ook gelijktijdig met) de vakinhoudelijke basisopleiding (ba+ma) aan een universiteit of hogeschool een specifieke lerarenopleiding van 60 stp waarvan de stage voor het grootste deel in-service gebeurt, in een LIO-baan. Tijdens de LIO-baan is er ook nog opleiding. Het diploma wordt behaald aan het einde van het gehele leer-werk-traject.

Specifieke, aparte lerarenopleiding

De student volgt na reeds geruime tijd te zijn afgestudeerd en werkervaring te hebben opgedaan, aan een centrum voor volwassenenonderwijs een specifieke, aparte lerarenopleiding van 60 stp waarvan 30 stp pre-service stage. Na het behalen van het diploma is er aanvangsbegeleiding bij de start van de loopbaan.

5. Enkele praktijkvoorbeelden volgens het nieuwe decreet

5.1. Algemeen

Het ontwerp van decreet breidt het aandeel van de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleidingen (dus niet de professionele bachelor in onderwijs) in de lerarenopleiding uit naar 30 studiepunten. Deze praktijkcomponent kan worden vervuld in de vorm van een preservicetraining of in de vorm van een LIO-baan. De scholengemeenschappen secundair onderwijs krijgen in deze praktijkcomponent een wezenlijke rol toebedeeld. Hoe kan dit in de praktijk verlopen?

Een scholengemeenschap secundair onderwijs heeft een overeenkomst gesloten met een hogeschool, universiteit of CVO. De scholen van de scholengemeenschap willen graag investeren in de kwaliteit van toekomstige leraren en zijn bereid stagiairs op te nemen. Zij zijn eveneens bereid leraren-in-opleiding aan te stellen in eventuele vacatures. Ze hebben afgesproken dat alle scholen van de scholengemeenschap een gelijkaardig aandeel van stagiairs en leraren-in-opleiding zullen begeleiden.

Wat betreft de leraren-in-opleiding hebben de scholen binnen de scholengemeenschap een aantal afspraken gemaakt. Voor de invulling van de vacatures moeten uiteraard de regels van de decreten rechtspositie worden gevolgd: betrekkingen worden vooreerst toegewezen aan vastbenoemde personeelsleden, boventallige personeelsleden en tijdelijke personeelsleden met recht op een aanstelling van doorlopende duur. Na deze verplichtingen stellen de scholen van de scholengemeenschap bij voorkeur gewone tijdelijke personeelsleden aan, van wie zij weten dat zij goed presteren. Dit kunnen bijvoorbeeld leerkrachten zijn die al bij hen hebben gewerkt, of vroegere stagiairs die een goede indruk nalieten. Als er daarna nog vacatures zijn, kunnen deze ingevuld worden door leraren-in-opleiding.

De scholen zijn bereid om leraren-in-opleiding aan te stellen in zowel vacante betrekkingen als in interimbetrekkingen. Zij leggen hun resterende vacatures samen en in functie van de bekwaamheidsbewijzen van de leraren-in-opleiding zoeken ze samen naar de meest zinvolle invulling. Indien de omvang van de lesopdracht van de leraar-in-opleiding niet volstaat, kunnen de scholen de resterende praktijkcomponent aanvullen met preservicetraining.

5.2. Praktijkvoorbeelden

Marlène studeert boekhouding aan een hogeschool, zij moet nog enkele examens afleggen, vooraleer zij haar bachelordiploma zal behaald hebben. Marlène ziet een job als leraar in het secundair onderwijs wel zitten en

denkt erover een lerarenopleiding te beginnen. Wat zijn de mogelijkheden?

Marlène schrijft zich in voor een lerarenopleiding aan een hogeschool. De studieomvang hiervan bedraagt 60 studiepunten, die zowel theoretische als praktijkgerichte componenten omvat.

De praktijkgerichte component kan Marlène doen in de vorm van een stage of in de vorm van een LIO-baan. De hogeschool zal samen met Marlène zoeken naar een stageplaats of een LIO-baan. De opleidingsinstituten krijgen de vacatures van de scholen. Zij kan ook autonoom op zoek gaan naar een LIO-baan.

Voor de stage wordt Marlène niet betaald. Zij blijft het statuut van student van de hogeschool houden, en wordt begeleid door een stagebegeleider van de hogeschool en een mentor van de ontvangende school.

Indien Marlène een LIO-baan vindt en zij dit ook wel ziet zitten, sluiten de hogeschool, Marlène en de tewerkstellende school een LIO-baanovereenkomst af. Deze overeenkomst legt de afspraken vast in verband met de opleiding tussen hogeschool, de leraar-in-opleiding en de school (evaluatie, mentor, terugkeermomenten enzovoort). Marlène wordt voor de LIO-baan betaald. Maar ze wordt niet voor de leeuwen gegooid. De hogeschool zal haar blijven begeleiden in haar ingroeien in de job. Indien Marlène problemen ervaart voor bijvoorbeeld vakdidactiek of inhoudelijke kennis, kan zij gaan aankloppen bij haar hogeschool die zich hiertoe immers contractueel heeft verbonden.

De rechten en plichten van de leraar-in-opleiding als werknemer zijn dezelfde als voor een gewone tijdelijke. Deze worden vastgelegd in een arbeidscontract (gesubsidieerd vrij onderwijs) of in een schriftelijke overeenkomst (officieel onderwijs). Bij deze overeenkomst is de hogeschool geen betrokken partij. Haar tewerkstellende school (haar werkgever) zal mee instaan voor haar begeleiding om haar de kneepjes van het vak te leren kennen.

Marlène, bachelor in boekhouding, kan in school A een lerares TV boekhouding (8/21) en TV handel (4/22) vervangen die halftijdse loopbaanonderbreking neemt. Deze aanstelling loopt over een volledig schooljaar. Dit betekent ongeveer 444 uren. Met de lerarenopleiding komt de school overeen dat Marlène de resterende 56 uren zal invullen als stage. Marlène zal als volgt worden bezoldigd:

– 8/21 aan weddenschaal 384;

– 4/22 aan weddenschaal 300.

School A stuurt een indiensttredingsdossier naar het bevoegde werkstation. Er kan zelfs worden voorzien in een afzonderlijke code voor leraren-in-opleiding, die het departement moet toelaten beleidsinformatie uit het elektronisch personeelsdossier (EPD) te halen.

Ibrahim is ingenieur in een bouwbedrijf. Ibrahim helpt af en toe mee aan workshops 'wetenschappen' in de school van zijn dochter. Ibrahim merkt dat hij geniet van deze workshops en overweegt een overstap naar het onderwijs.

Ibrahim start op 1 september een GPB-opleiding. Tegelijkertijd echter kan Ibrahim onmiddellijk aan de slag in een voltijdse betrekking in één school. De school was immers al lange tijd op zoek naar een leraar elektromechanica voor de 3e graad TSO, omdat de vorige leraar met TBS58+ is sinds 1 januari.

Hij krijgt een opdracht van 14 uur TV en 10 uur PV. Hiermee heeft hij een voltijdse opdracht. Op deze wijze kan hij al in maart zijn diploma van de lerarenopleiding behalen. De school stuurt een indiensttredingdossier naar het bevoegde werkstation. Ibrahim wordt als volgt bezoldigd:

– 14/20 aan weddenschaal 384;

– 10/29 aan weddenschaal 384.

Einde februari-begin maart heeft Ibrahim zijn 500 uren gepresteerd. Als hij zijn assessment met vrucht heeft afgelegd en zijn diploma van leraar heeft behaald, wordt hij als volgt bezoldigd:

– 14/20 aan weddenschaal 501;

– 10/29 aan weddenschaal 302.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel situeert de behandelde materie binnen haar grondwettelijke context.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 2

Zowel in het structuurdecreet als in het hogescholen- en universiteitendecreet zijn bij wijze van overgangsmaatregel (in afwachting van het voorliggende ontwerp van decreet lerarenopleiding) bepalingen met betrekking tot de lerarenopleiding ingeschreven. Deze zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet niet meer nodig en moeten dan ook worden opgeheven. De bepalingen blijven wel van toepassing op de lerarenopleidingen in afbouw, gedurende de periode van afbouw.

Artikel 3

De studieomvang van de academische initiële lerarenopleiding (huidige terminologie) wordt net zoals bij de andere specifieke lerarenopleidingen (nieuwe terminologie) opgetrokken tot 60 studiepunten. Voor het begrotingsjaar 2001 werd, voor het berekenen van de onderwijsbelastingseenheden, elk behaald diploma van geaggregeerde gelijkgesteld met 0,67 onderwijsbelastingseenheden. Dat kwam overeen met de geschatte studieomvang van de academische initiële lerarenopleiding.

Een diploma LOAN (hogescholen) krijgt in de raming van de enveloppe 2006 een bekostiging van 1854 euro. De LOAN bestaat nu uit 34 studiepunten. Als we dit verrekenen naar 60 studiepunten, komen we aan een bekostiging van 3271,76 euro per diploma. Als we dit verrekenen naar 30 studiepunten: 1635,88 euro, en voor 45 studiepunten: 2453,82 euro.

De universiteiten ontvingen in 2001 een bedrag van 1.879.665 euro (1082 diploma's maal 2593 euro maal 0.67) voor de AILO. Door de herziening van het financieringssysteem in 2001 werd dit bedrag in de volgende jaren niet meer aangepast aan de evolutie van het aantal uitgereikte diploma's van leraars. In 2006 ontvangen de universiteiten dan een bedrag van 2.015.571 euro (bedrag 2001 maal index 107.23%). In het academiejaar 2003-2004 hebben de universiteiten 1631 diploma's van leraar uitgereikt.

Wat betreft de kostprijs van de SLO's zijn twee redeneringen mogelijk.

1. Het is moeilijk te voorspellen hoeveel studenten die de theoretische component volgen, zullen doorstromen naar de praktische component. Wij gaan ervan uit dat dit zal liggen tussen de 56% (de huidige doorstroom van gediplomeerden naar het beroep) en de 70%. Als we het maximalistische scenario aanhouden, zal 70% doorstromen en 30% enkel de theoretische component volgen, dus 30 studiepunten. Het is momenteel koffiedik kijken, maar we stellen voorop dat van de 70% van de studenten die kiezen om de praktijkcomponent te volgen, de helft zal kiezen voor een LIO-baan en de helft voor een stage. 35% van de studenten stapt in een LIO-baan. Voor hen voorzien we naast 30 studiepunten theorie een begeleidingslast voor de lerarenopleiding van 15 studiepunten. Voor een leraar-in-opleiding moeten we voorzien in 45 studiepunten. 35% van de studenten volgt de stage: zij tellen mee voor 60 studiepunten.

   In concreto kunnen we stellen dat:

   – 30% van de afgestudeerden telt voor 30 studiepunten en wordt aan 1635,88 € gefinancierd;

   – 35% telt voor 45 studiepunten (2453,82 euro);

   – 35% telt voor 60 studiepunten (3271,76 euro).

   Op deze wijze kunnen we de meerkost voor de universiteiten ramen op basis van de afgestudeerden.

Aantal uitgereikte diploma's 2003-2004		
489,00	1635,88	799.945,32
571,00	2453,82	1.401.131,22
571,00	3271,76	1.868.174,96
1.631,00		4.069.251,50

Dit betekent dan een meerkost van 2.053.680 euro.

2. Een tweede redenering bestaat erin dat we het aantal studenten (hoofdinschrijvingen) als referentie nemen. Op basis van de afgestudeerden 2003-2004 kunnen we stellen dat 56% (dit is ook het gemiddelde van de laatste jaren) van de afgestudeerden doorstroomt naar het beroep van leraar. Wij gaan ervan uit dat deze 56% de praktijkcomponent zal volgen en dat 44% enkel de theoretische component zal volgen, dus 30 studiepunten.

   In concreto kunnen we stellen dat:

   – 44% van de studenten telt voor 30 studiepunten en wordt aan 1635,88 euro gefinancierd;

   – 28% telt voor 45 studiepunten (2453,82 euro);

   – 28% telt voor 60 studiepunten (3271,76 euro).

   Op een analoge manier kunnen we de meerkost voor de universiteiten ramen op basis van de studenten (hoofdinschrijvingen).

Aantal studenten (hoofdinschrijvingen) 2003-2004		
871,64	1635,88	1425.898,44
554,68	2453,82	1361.084,87
554,68	3271,76	1814.779,83
1981,00		4601.763,14

Dit betekent een meerkost van 2.586.192 euro.

We nemen het gemiddelde: 2.319.936 euro, supplementair te voorzien.

In 2007 wordt één zesde van dit bedrag voorzien, dit is 386.656 euro, vanaf 2008 wordt het volledige bedrag supplementair voorzien.

In concrete cijfers wordt in 2007 dus globaal 2.402.227 euro ingeschreven, vanaf 2008 een bedrag van 4.335.507 euro.

HOOFDSTUK III

Wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 4

Zowel in het structuurdecreet als in het hogescholen- en universiteitendecreet zijn bij wijze van overgangsmaatregel – in afwachting van een decreet lerarenopleiding – bepalingen met betrekking tot de lerarenopleiding ingeschreven. Deze zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van het nieuwe decreet niet meer nodig en moeten dan ook worden opgeheven, behoudens voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 5

De hogescholenenveloppe bestaat uit een vast bedrag (bepaald in artikel 178 van het hogescholendecreet), dat verdeeld wordt onder de verschillende hogescholen op basis van enkele decretaal vastgelegde parameters. Vooraleer dit bedrag verdeeld wordt, voert het departement onderwijs enkele centrale betalingen uit (lonen van de personeelsleden uit de categorie 'Centraal Fonds', lonen 'Meester-, vak-, en dienstpersoneel' en kinderbijslagen). Daarnaast worden enkele voorafnames in mindering gebracht op de enveloppe die voor specifieke doelstellingen aan de hogescholen worden toegekend.

Tot en met 2005 werd 26,6 miljoen BEF (op indexniveau 1996) verdeeld onder de hogescholen op basis van de in het vorig academiejaar afgeleverde diploma's in de initiële lerarenopleiding (voor de studiegebieden handelswetenschappen en kunst). In artikel 5, 1° en 2°, wordt de formule van de enveloppe aangepast, waardoor ditzelfde bedrag verdeeld zal worden op basis van diploma's die afgeleverd zullen worden in de bestaande LOAN's en op basis van de afgeleverde diploma's die vanaf 2006-2007 zullen afgeleverd worden in de specifieke lerarenopleidingen.

Tot en met 2005 werd per in het vorig academiejaar afgeleverde diploma in een voortgezette lerarenopleiding een bedrag van 67.000 BEF (op indexniveau 1996) toegekend, waarbij de totale toelage geplafonneerd was op 60 miljoen BEF (op indexniveau 1996). Om deze decreetsbepaling in lijn te brengen met de structuurhervormingen, wordt in artikel 5, 3°, voorzien dat ook de banaba's die ontstaan zijn uit deze

voortgezette lerarenopleiding in aanmerking blijven komen voor deze financiering.

Om de totale meerkost van de specifieke lerarenopleiding bij de hogescholen te ramen, nemen we dezelfde uitgangspunten als bij de universiteiten en houden we dezelfde twee redeneringen aan.

1. Op basis van de gekende diplomagegevens voor het academiejaar 2002-2003, kunnen we de kostprijs ramen op 1.018.335,30 euro.

Aantal uitgereikte diploma's 2003-2004		
122,00	1.635,88	199.577,36
143,00	2.453,82	350.896,26
143,00	3.271,76	467.861,68
408,00		1.018.335,30

In de enveloppe 2004 was een bedrag voorzien van 756.430 euro (op indexniveau 2006), dit betekent dus een meerkost van 261.905 euro.

2. Op basis van de gekende studentengegevens (hoofdinschrijvingen) voor het academiejaar 2002-2003, kunnen we de kostprijs ramen op 1.519.209,02 euro.

Aantal studenten 2003-2004		
287,76	1.635,88	470.740,82
183,12	2.453,82	449.343,51
183,12	3.271,76	599.124,69
654,00		1.519.209,02

Dit betekent een meerkost van 762.779,02 euro.

We nemen het gemiddelde: 512.342 euro, supplementair te voorzien.

In 2007 wordt één zesde van het bedrag supplementair voorzien, dit is 127.429 euro en vanaf 2008 wordt het volledige bedrag, zijnde 764.578 euro, supplementair voorzien.

De oprichting van specifieke lerarenopleidingen voor de afgestudeerde professionele bachelors wordt in eerste instantie minimaal gefinancierd. Bij de voorafname van de SLO's wordt een bedrag van 252.236,56 euro toegevoegd. Dit wordt gegeven aan hogescholen die met een GPB-opleiding een door de Vlaamse Regering goedgekeurd beleidsplan hebben ontwikkeld m.b.t. de organisatie van de SLO's, en de kwaliteitszorg.

In concrete cijfers wordt in 2007 dus globaal 883.859 euro ingeschreven, vanaf 2008 een bedrag van 1.521.008 euro.

Hogescholen kunnen in Expertisenetwerken of regionale overlegplatformen stappen.

Een stijging van het studentenaantal in de SLO's van de hogescholen voor afgestudeerden van de professionele bachelors zal gecompenseerd worden met de daling van het aantal cursisten in de GPB-opleidingen.

In 2007 wordt één vierde van dit bedrag voorzien, vanaf 2008 het volledige bedrag.

HOOFDSTUK IV

Wijziging van het decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

Artikel 6

Dit artikel brengt het opschrift van het decreet van 1996 betreffende de lerarenopleiding en nascholing in overeenstemming met de wijzigingen die via de voorliggende regeling worden doorgevoerd. Immers titel II wordt in het voorliggende ontwerp vervangen door een nieuwe regeling en titel III is volledig geïntegreerd in de basisdecreten, zijnde het hogescholen- en het universiteitendecreet. Deze bepalingen worden bovendien in dit ontwerp van decreet opgeheven.

Artikel 7

Dit artikel voegt in het decreet van 16 april 1996 een nieuwe titel II in. Deze titel regelt alle aspecten van het mentorschap:

1. de bevoegdheden van personeelsleden die worden belast met het mentorschap worden vastgelegd. De ontvangende centra, instellingen of scholen (in het geval van een stagiair) of de tewerkstellende centra, instellingen of scholen (in het geval van een leraar-in-opleiding of een beginnende leraar) dragen de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van stagiairs, leraren-in-opleiding en/

of beginnende leraren. Hiervoor zullen zij personeelsleden belasten met het mentorschap;

2. de Vlaamse Regering zal geld ter beschikking stellen voor de invulling van het mentorschap. De financiële middelen worden toegekend aan centra, instellingen en scholen die dit samen leggen op het niveau van het samenwerkingsverband (scholengemeenschap, scholengroep of samenwerkingsplatform).

   De Vlaamse Regering berekent de middelen op basis van:

   - een wegingsfactor voor beginnende leraren, leraren-in-opleiding en stagiairs. Voor beginnende leraren geldt de wegingsfactor 4; voor leraren-in-opleiding 3 en voor stagiairs 1;
   - de gemiddelde brutoloonkost op jaarbasis;
   - de gemiddelde weekopdracht van een leraar in het betrokken onderwijsniveau.

   De middelen voor het mentorschap kunnen enkel worden ingezet voor het creëren van betrekkingen in ambten van het onderwijzend personeel. Dit laat enige flexibiliteit toe. Het laat het centrum, de instelling of de school toe de op dat ogenblik meest geschikte personen aan te stellen.

   Met de uren mentor worden betrekkingen opgericht in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel. Het zijn organieke uren waarin vast benoemd kan worden volgens de geldende regels. Vast benoemde leraren kunnen hun opdracht van vaste benoeming blijven uitoefenen zonder administratieve formaliteiten. Voor eventuele tijdelijke mentoren wordt een betrekking opgericht in functie van het bekwaamheidsbewijs. De uren-mentor zullen aan het departement onderwijs moeten meegedeeld worden met een speciale code die later zal meegedeeld worden;

3. personeelsleden die belast worden met het mentorschap worden niet volledig vrijgesteld van hun lesopdracht. Voeling blijven houden met de klaspraktijk zal zowel de mentor in kwestie als de student/cusrsist/leraar-in-opleiding/beginnende leraar ten goede komen. De mentor blijft verbonden met de thema's die leven in en rond het klasgebeuren en de student/cursist/leraar-in-opleiding/beginnende leraar zal een 'moderne', niet wereldvreemde coach naast zich hebben;

4. de selectie van mentoren gebeurt in overleg tussen de scholen, centra of instellingen enerzijds en de lerarenopleidingen anderzijds. Een mentor moet een mentorenopleiding of equivalente opleiding volgen of gevolgd hebben. De decreetgever wenst niet te bepalen waar welke opleiding dient te worden gevolgd. De school als werkgever kan een andere opleiding waarin de 'coaching'-component ook sterk benadrukt wordt, als equivalente opleiding aanvaarden. Het volgen van een opleiding is de enige decretale voorwaarde die vastgelegd wordt. Andere voorwaarden (onder meer anciënniteitvoorwaarden) worden niet opgelegd, maar het behoort tot de autonomie van de werkgevers om nadere voorwaarden aan het mentorschap te verbinden;

5. de mentor krijgt geen aparte bezoldigingsregeling. Het mentorschap moet worden gezien als een vorm van taakdifferentiatie binnen het leraarschap. Er wordt niet in een nieuw ambt voorzien.

   In de begroting worden forfaitaire bedragen ingeschreven. De berekeningswijze ervan volgt hierna.

1. Preservicetraining

Wat betreft de geïntegreerde lerarenopleidingen.

Dit betreft de stage van de studenten van de geïntegreerde lerarenopleidingen. Deze raming gaat uit van het toekennen van 1 uur begeleiding per 2 weken effectieve stage die de student van de geïntegreerde lerarenopleiding verricht. Wij rekenen voor de studenten van het 2e en 3e jaar jaarlijks 10 weken stage aan.

Betrokken niveaus	BO + SO + DKO + VO
Betrokken studenten	Studenten uit de initiële lerarenopleiding BO: kleuteronderwijzer, onderwijzer = 2320 + 3344 = 5664 SO + DKO + VO: regenten = 4359
Bron voor cijfers	Databank tertiair onderwijs; gegevens academiejaar 2004-2005 Uitgedrukt in koppen
Kostprijs 1 uur begeleiding/ 1student preservice	BO: 5.664 studenten x 10 weken : 2 = 28.320 weken : 24 = 1.180 uren : 42 weken/jaar = 28,09 FTE x 33.305 € = 935.537,45 € SO+DKO+VO: 4.359 studenten x 10 weken : 2 = 21.795 weken : 22,53 = 967,37 uren : 42 weken/jaar = 23,03 FTE x 36.862 € = 848.931 €
Totale kostprijs	1.784.469,31 €

Wat betreft de specifieke lerarenopleidingen

De academische lerarenopleidingen en de lerarenopleidingen van academisch niveau moeten nu volgens het decreet 600 tot 750 uren bedragen, waarvan 1/3 begeleide onderwijspraktijk. De universiteiten en hogescholen hebben dit vertaald tot 20 à 25 contacturen, die volgens hen overeenkomen met ongeveer 8 à 9 studiepunten. Een ruwe berekening volgens deze normen betekent dat het aantal stageplaatsen van de studenten van de specifieke lerarenopleidingen die een preservicetraining doen, zal moeten vermenigvuldigd worden met 3. Maar van deze studenten zal een heel pak ook opteren voor een LIO-baan.

Voor de GPB-opleidingen nemen we het huidig aantal afgestudeerden in aanmerking. Dat is 2290. Voor de hogescholen en de universiteiten nemen we het aantal studenten in aanmerking. Voor de hogescholen is dat 654 studenten en voor universiteiten 1981 studenten. We gaan er ook vanuit dat 56% van diegenen die de theoriecomponent volgen aan hogescholen en universiteiten, ook de praktijkcomponent zal volgen (1475,6). In totaal 3765,6 studenten. We schatten dat de helft van de studenten stage volgt en de helft een LIO-baan neemt.

Dit betekent dat voor 3765,6 studenten: 2 = 1882,8 studenten een stagebegeleiding moet worden voorzien van 1 uur per 2 weken.

De kostprijs is dan 1882,8 studenten x 10 weken : 2 = 9414 weken : 22,53 = 417 uren : 42 weken/jaar = 9,94 FTE x 36.862 € = 366.408,28 €.

ALGEMEEN TOTAAL PRESERVICE: 1.784.469,31€ + 366.408,28€ = 2.150.877,59 €.

2. LIO-banen

Deze raming gaat uit van het toekennen van 1 uur begeleiding per week voor een leraar-in-opleiding. Voor de GPB-opleidingen nemen we het huidig aantal afgestudeerden in aanmerking. Dat is 2.290. Voor de hogescholen en de universiteiten nemen we het aantal studenten in aanmerking. Voor de hogescholen is dat 654 studenten en voor universiteiten 1981 studenten. We gaan er ook vanuit dat 56% van diegenen die de theoriecomponent volgen aan hogescholen en universiteiten, ook de praktijkcomponent zal volgen (1475,6). In totaal 3765,6 studenten. We schatten dat de helft van de studenten stage volgt en de helft een LIO-baan neemt.

Betrokken niveaus	SO + DKO + VWO
Betrokken studenten en afgestudeerden	(huidige) GPB + GVSO groep 2
Bron voor cijfers	DTO voor gvso groep 2 = 654 + 1981 = 2635, waarvan 56% = 1475,6 studenten Cijfers afdeling VO voor GPB (afgestudeerden 2003) = 2290 Totaal: 3.765,6 : 2 = 1882,8
Kostprijs begeleiding 1 uur/opleidingsbaan	1882,8 : 22.53 = 83,56 FTE x 36.862 € = 3.080.188,72 €

In 2006 wordt één vierde van dit bedrag toegekend, zijnde 770.047,18 €. Vanaf 2007 wordt 100% beschikbaar gesteld, zijnde 3.080.188, 72 €.

3. Aanvangsbegeleiding

Een bedrag van 1934.000 euro is in 2006 al voorzien voor het secundair onderwijs als proeftuin op basis van de assumptie dat 1 uur aanvangsbegeleiding wordt verleend per 2,3 FTE beginnende leerkracht. In deze fiche gaan we echter uit van het toekennen van 1 uur begeleiding per 3 weken voor de aanvangsbegeleiding.

Betrokken niveaus	BO + SO + DKO + VO
Betrokken personeelsleden	Alle eerstejaars leerkrachten
Bron voor cijfers	Betalingsdatabank Alle leerkrachten die een eerste maal in dienst komen tijdens schooljaar 2003-2004 uitgedrukt in FTE
Kostprijs 1 uur aanvangsbegeleiding per 3 weken	BO: 2141,7 FTE : 3 : 24 x 33.305 € = 990.684,97 € SO: 2737 FTE : 3 : 22.53 x 36.862 € = 1.492.695,57 € DKO: 74,7 FTE : 3 : 21,16 x 36.500 € = 42.951,32 € VO: 246,6 FTE : 3 : 21 x 38. 900 € = 152.265,71 € Totaal: 2.678.597,57 - 1.934.000 (als proeftuin reeds toegekend voor SO) = 744.597,57 €

In 2006 wordt 669.648,39 euro voorzien, dit is één vierde van 2.678.597,57 euro. Vanaf 2007 wordt het volledige bedrag ingeschreven.

HOOFDSTUK V

Wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 8

Dit artikel bevat een wijzigingsbepaling aan het decreet basisonderwijs waarbij de scholengemeenschappen de bevoegdheid krijgen afspraken te maken over de verdeling van de lestijden die ze met het oog op taken van het mentorschap van de overheid krijgen.

HOOFDSTUK VI

Wijziging van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 9

Dit artikel bevat een wijzigingsbepaling aan het decreet secundair onderwijs waarbij de scholengemeenschappen de bevoegdheid krijgen afspraken te maken over de verdeling van de uren-leraar en lesuren die ze met het oog op taken van het mentorschap van de overheid krijgen.

HOOFDSTUK VII

Wijzigingen aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

Artikel 10

Dit artikel maakt de bekroning van een specifieke lerarenopleiding met een diploma gelijkvormig met de andere lerarenopleidingen en schrapt bijgevolg bij de definities het getuigschrift voor pedagogische bekwaamheid. Dit artikel moet worden samengelezen met artikel 14.

Artikelen 11 en 12

Deze artikelen voegen twee nieuwe afdelingen toe aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

De eerste afdeling bevat dezelfde algemene regeling voor de specifieke lerarenopleidingen van de centra voor volwassenenonderwijs als voor deze van de hogescholen en universiteiten. De tweede afdeling regelt de samenwerking en de Expertisenetwerken.

De centra voor volwassenenonderwijs bepalen zelf het opleidingsprogramma van hun lerarenopleiding, maar moeten bij het opstellen hiervan rekening houden met de volgende elementen:

a. de basiscompetenties: dit ontwerp van decreet neemt de definities van het beroepsprofiel en de basiscompetenties over en bevat een reglementaire grondslag voor het opstellen ervan. De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties van elk leraarstype op advies van de Vlaamse Onderwijsraad;

b. er moet een theoretisch en een praktisch gedeelte aanwezig zijn in de opleiding. Uiteraard is het zo dat de scheidingslijn niet altijd te trekken zal zijn bij verschillende opleidingsactiviteiten, omdat er een wederzijdse inwerking zal zijn. Maar toch zal een wezenlijk aandeel van elke specifieke lerarenopleiding naar praktijk moeten gaan, zijnde 30 studiepunten, net omdat de studenten tijdens de opleiding al moeten kunnen kennis maken met het beroep.

De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of inservicetraining. Via de preservice of de stage zullen de studenten binnen en tijdens hun opleiding praktijkervaring kunnen blijven opdoen. De beleidsevaluatie en de vele voorbereidende gesprekken leerden dat de huidige praktijkcomponent van de opleiding niet voldoet om voldoende voorbereid in de klas en schoolpraktijk te stappen. Daarom wordt er naast de algemene regel van de stage een nieuwe faciliteit toegevoegd, zijnde de LIO-baan of de inservicetraining. De inservice is een nieuwe mogelijkheid die aan leraars-in-spe wordt

aangeboden om voldoende voorbereid in het onderwijs terecht te komen. Waar we tot nog toe enkel de stage tijdens de opleiding (alle lerarenopleidingen) en de tewerkstelling in het onderwijs tijdens de opleiding (de GPB-cursisten) kenden, creëert dit decreet een nieuwe mogelijkheid van 'leerwerken', i.c. de LIO-baan.

Voor de stage, het preservicegedeelte, gelden dezelfde regels als voor de stage bij de geïntegreerde lerarenopleidingen aangeboden door de hogescholen.

De LIO-baan heeft een eigen regeling:

1. Ze verloopt op grond van een LIO-baanovereenkomst tussen het betrokken opleidingscentrum en de ontvangende centra, instellingen of scholen. In deze overeenkomst worden de engagementen van het opleidingscentrum en van de ontvangende centra, instellingen of scholen ten aanzien van de cursist/leraar-in-opleiding vastgelegd.

2. De leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en moet voldoen aan de voorwaarden van het decreet rechtspositie gemeenschapsonderwijs of van het decreet rechtspositie gesubsidieerd onderwijs. Dit houdt in dat de leraar-in-opleiding een (arbeids)overeenkomst sluit met de inrichtende macht en onderworpen is aan alle rechten en plichten van de decreten rechtspositie. Hij/zij wordt bezoldigd als een leraar die niet in het bezit is van een bewijs van pedagogische bekwaamheid, met andere woorden op basis van een 'ander' bekwaamheidsbewijs, indien hij/zij voldoet aan de voorwaarde van 'andere ' en dit voor de effectieve opdracht die hij uitoefent.

3. De leraar-in-opleiding moet minimum 500 urenleraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs) of lestijden (basisonderwijs voor de toekomstige leraren lichamelijke opvoeding) op jaarbasis presteren. De LIO-baan kan worden vervuld in vacante en in niet-vacante betrekkingen. Indien de leraar-in-opleiding niet aan 500 uren geraakt, kan hij dit tekort aanvullen met gewone stage.

4. Op het einde van de LIO-baan gebeurt er een assessment, waarbij de cursist voor de inservicetraining wordt beoordeeld door de school en de lerarenopleiding.

De preservicetraining en de LIO-baan zijn twee complementaire alternatieven binnen de praktijkcomponent. Een LIO-baan kan worden aangevuld met preservicetraining en omgekeerd. De Vlaamse Regering zal een evaluatie doorvoeren van de LIO-baan voor eind 2010.

Deze artikelen regelen ook de samenwerking. Er is de gewone samenwerking die al mogelijk is krachtens het structuurdecreet, maar dit ontwerp van decreet laat ook toe samen te werken op het vlak van de organisatie van de lerarenopleiding. Het is ook mogelijk Expertisenetwerken of regionale platformen voor lerarenopleiding op te richten.

CVO's, hogescholen en universiteiten kunnen samenwerken binnen een Expertisenetwerk of in een regionaal platform voor lerarenopleiding.

In een Expertisenetwerk of regionaal platform moet de inbreng van de expertise van de verscheidene partners duidelijk zijn. Een Expertisenetwerk wordt opgericht in de schoot van een associatie. Per associatie kunnen verschillende Expertisenetwerken bestaan. Over sommige aspecten in de lerarenopleiding kan het aangewezen zijn samen te werken over de associaties heen. Dit artikel maakt associatieoverschrijdende samenwerking mogelijk, dit geldt in het bijzonder voor de stages en de mentorenvorming.

Ook buiten hogescholen, universiteiten en CVO' s kunnen organisaties aanwezig zijn die een voor het Expertisenetwerk of regionaal platform nuttige expertise kunnen inbrengen. Om deze expertise op een zinvolle wijze te kunnen valoriseren is het aangewezen het mogelijk te maken dat ook dergelijke organisaties en instanties samenwerken met deze expertisenetwerken of regionale platformen. Minimaal vereist is dat deze organisatie over een aantoonbare ervaring beschikken op het gebied van de lerarenopleiding, nascholing en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening op het gebied van professionalisering van leraren en directies.

De Expertisenetwerken en regionale platformen vormen een cruciale schakel in het professionaliseren van de specifieke lerarenopleidingen, rekening houdend met de sterktes van elk niveau. Voor de financiering van de Expertisenetwerken (ENW) en regionale platformen stelt de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2007 een forfaitair bedrag van 2.939.821,08 euro voorop, dat onder meer verdeeld wordt op basis van de in de

ENW's of regionale platformen uitgereikte diploma's.
De financiering zal gebeuren op basis van beheersovereenkomsten waarbij de realisatie van de kaderovereenkomsten wordt gemeten aan de hand van outputindicatoren.

Deze indicatoren kunnen onder meer de volgende zijn:

1. een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleidingen;

2. de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid en doelgroepenbeleid;

3. het aantrekken van zij-instromers;

4. de organisatie van de interne en externe kwaliteitszorg;

5. uitwisseling van personeelsleden;

6. de aanduiding van de penvoerende instelling;

7. het gebruik van de infrastructuur;

8. de gewenste outputindicatoren.

Voor de toepassing van dit decreet moet de studiebelasting van de GPB-opleiding uitgedrukt worden in studiepunten. De CVO's werken immers nu nog met lestijden.

Dit vereist onder meer een grondig onderzoek van de huidige curricula en een nauwkeurige methodiek om over te schakelen van onderwijsmeting naar studiebelasting. De inspectie bevoegd voor het volwassenenonderwijs is aan deze oefening begonnen. De resultaten hiervan zullen worden vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering.

De centra voor volwassenenonderwijs bouwen de GPB-opleidingen af en schakelen over naar de nieuwe specifieke lerarenopleiding van 60 studiepunten met ingang van het schooljaar 2007-2008. Er wordt in overgangsmaatregelen voorzien voor de cursisten die het schooljaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet ingeschreven waren in een GPB-opleiding. Deze cursisten krijgen het recht hun lerarenopleiding te voltooien op grond van de regeling die gold bij hun inschrijving en bekronen hun studies met een getuigschrift van pedagogische bekwaamheid. Het ontwerp van decreet laat echter ook toe dat ook deze cursisten kunnen afstuderen met een diploma van leraar, mits het CVO hiertoe de modaliteiten vastlegt. Dit kan betekenen dat deze cursisten extra praktijkgerichte activiteiten zullen moeten vervullen gelet op de uitbreiding van de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding naar 30 studiepunten.

Het kwaliteitszorgsysteem zoals het werd uitgeschreven voor de onderwijsactiviteiten in het hoger onderwijs, is van toepassing op de lerarenopleidingen van de CVO's. Dit betekent dat de CVO's voor hun lerarenopleidingen een hierop geënt systeem van interne kwaliteitszorg zullen moeten uitbouwen.

De externe kwaliteitszorg van de specifieke lerarenopleidingen zal worden gecoördineerd door VLIR en VLHORA gezamenlijk die hiertoe een protocol sluiten. Alle specifieke lerarenopleidingen (CVO's, hogescholen, universiteiten) zullen in één cluster worden behandeld. Dit zal de uniformiteit tussen de specifieke lerarenopleidingen van hogescholen, universiteiten en CVO's (basiscompetenties, 30 studiepunten praktijkcomponent, diploma van leraar enzovoort) nog versterken en moet het diploma van leraar een sterke kwalitatieve uitstraling geven.

Dit betekent ook dat de specifieke lerarenopleidingen van de CVO's zullen worden gevisiteerd en dat deze opleidingen dus worden onttrokken aan de bevoegdheid van de inspectie volwassenenonderwijs. De inspectie blijft als dusdaning wel bevoegd voor de doorlichting van de centra voor volwassenenonderwijs, maar niet voor de specifieke lerarenopleiding op zich.

Bovenop dit systeem van kwaliteitszorg kan de overheid zelf nog kwaliteitszorginitiatieven nemen via een beleidsevaluatie. Deze beleidsevaluatie zal worden uitgevoerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen die worden aangeduid door de Vlaamse Regering. Dit bijkomend initiatief vanwege de overheid vindt haar basis in de dubbele verantwoordelijkheid die de Vlaamse minister van Onderwijs heeft: enerzijds moet hij erover waken een kwalitatief hoogstaande opleiding mogelijk te maken en anderzijds moet deze kwalitatief hoogstaande opleiding goede leraren afleveren die tewerkgesteld worden in de centra, de instellingen of de scholen.

De scope van de beleidsevaluatie zal de overheid zelf bepalen, maar gelet op het grote belang ervan voor het functioneren van leraren zal een beleidsevaluatie

zeker de voorbereiding op de volgende vaardigheden in ogenschouw nemen: Nederlandse taalvaardigheid en het functioneren in de verschillende onderwijsvormen enzovoort.

Artikel 13

Een cursist die geen diploma secundair onderwijs heeft behaald, moet een brugprogramma volgen. Dit brugprogramma vervangt de in artikel 37 vermelde toelatingsproef. Daarom wordt het tweede lid van artikel 37 van het decreet op het volwassenenonderwijs opgeheven.

Artikel 14

Dit artikel maakt het mogelijk dat de specifieke lerarenopleidingen aangeboden door de centra voor volwassenenonderwijs bekroond worden met een diploma. Dit artikel moet worden samen gelezen met artikel 10.

HOOFDSTUK VIII

Wijziging van het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt

Artikel 15

Dit artikel heft de regeling van de zelfstandige stage op. Aangezien de preservicetraining de student zo veel mogelijk moet laten kennis maken met alle facetten van het beroep van leraar, maakt 'zelfstandig voor een klas staan' sowieso deel uit van de preservicetraining. Bovendien is de idee van de zelfstandige stage grotendeels ingeburgerd, los van de decretale voorwaarden. Het is dan ook niet langer nodig daaraan specifieke voorwaarden te koppelen.

HOOFDSTUK IX

Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikelen 16 en 17

De bepalingen met betrekking tot de lerarenopleidingen georganiseerd door hogescholen en universiteiten worden ingeschreven in het structuurdecreet. Alle bepalingen van het structuurdecreet worden bijgevolg van toepassing op deze lerarenopleidingen, met uitzondering van deze die in het betreffende hoofdstuk afwijken van de gewone regels in het structuur- en flexibiliseringsdecreet (of tenzij de toepassing uitdrukkelijk wordt uitgesloten).

De hogescholen en de universiteiten bepalen zelf het opleidingsprogramma van hun lerarenopleiding, maar moeten bij het opstellen hiervan rekening houden met de volgende elementen:

a. de basiscompetenties: dit ontwerp van decreet neemt de definities van het beroepsprofiel en de basiscompetenties over en bevat een reglementaire grondslag voor het opstellen ervan. De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties van elk leraarstype op advies van de Vlaamse Onderwijsraad;

b. er moet een theoretisch en een praktisch gedeelte aanwezig zijn in de opleiding. Uiteraard is het zo dat de scheidingslijn niet altijd te trekken zal zijn bij verschillende opleidingsactiviteiten, omdat er een wederzijdse inwerking zal zijn. Maar toch zal een wezenlijk aandeel van elke lerarenopleiding georganiseerd door een centrum, hogeschool of een universiteit naar praktijk moeten gaan, zijnde 30 studiepunten, net omdat de studenten tijdens de opleiding al moeten kunnen kennis maken met het beroep door een onderdompeling in de onderwijspraktijk van een leraar. Voor de geïntegreerde lerarenopleiding bedraagt de praktijkcomponent 45 studiepunten.

   De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of inservicetraining.

De geïntegreerde lerarenopleidingen georganiseerd door de hogescholen

a. Dit artikel herhaalt dat de bacheloropleidingen in onderwijs leiden tot de graad van bachelor in kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. Ze leiden tot het diploma van leraar;

b. twee vakken: het aantal vakken dat een student van de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs kan volgen, wordt beperkt tot twee. Uiteraard betekent dit de afschaffing van de puntengewichten. Tegelijkertijd krijgt de Vlaamse Regering de mogelijkheid de lijst van onderwijsvakken te actualiseren. Met betrekking tot de onderwijsvakken muzikale opvoeding, plastische opvoeding en lichamelijke opvoeding kan

de hogeschool beslissen ze in vaste combinaties aan te bieden. Voor de twee onderwijsvakken zal de leraar over een vereist bekwaamheidsbewijs beschikken in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs;

c. de praktijkcomponent: het aandeel van de praktijkcomponent, dat ingericht wordt als een preservicegedeelte van de opleiding, is hoger dan bij de andere lerarenopleidingen en bedraagt 45 studiepunten. Uiteraard heeft dit te maken met de omvang van de bacheloropleiding, zijnde 180 studiepunten, waardoor een groeitraject binnen de opleiding kan worden uitgetekend. De hogeschool en de ontvangende instelling sluiten een overeenkomst, waarbij de verantwoordelijkheid van alle actoren wordt vastgelegd;

d. de hogescholen die een bacheloropleiding in het secundair onderwijs aanbieden zullen voor de transitie van 3 naar 2 vakken financiering ontvangen. Voor deze transitie wordt het volgende tijdspad voorgesteld:

2007-2008: opbouw eerste jaar van 2 vakken;

2008-2009: opbouw eerste en tweede jaar 2 vakken;

2009-2010: twee vakken in de drie jaren.

De opbouw van de financiering van de transitie is als volgt:

2007: 1/3 van de opleiding wordt voor 1/4 (eerste trimester van het academiejaar 2007-2008) gefinancierd: 1.400.000 euro *1/3*1/4= 166.666 euro.

2008: 1/3 van de opleiding wordt voor 3/4 gefinancierd en 2/3 voor 1/4:

1.400.000 euro *1/3*1/4 = 349.999 euro;

1.400.000 euro*2/3*1/4: 233.333 euro.

Totaal: 583.332 euro

2009:

1.400.000*2/3*3/4= 699.999 euro;

1.400.000*1/4= 350.000 euro;

Totaal: 1.049.999 euro.

Vanaf 2010 tot 2013 bedraagt de financiering: 1.400.000.

De specifieke lerarenopleidingen worden naast de CVO's ook aangeboden door hogescholen en universiteiten. Deze sectie 3 moet dus gelezen worden samen met de bepalingen in artikel 12 die handelen over de specifieke lerarenopleiding van de CVO's.

Hogescholen en universiteiten zullen voor hun eigen afgestudeerden een lerarenopleiding kunnen aanbieden. Organisatorisch gelden dezelfde regels voor hogescholen en universiteiten. Studenten en afgestudeerden van masteropleidingen aangeboden door de hogescholen (andere dan handelswetenschappen en kunst) kunnen voor hun lerarenopleiding terecht bij de universiteiten.

Een specifieke lerarenopleiding kan door de hogeschool worden ingericht enerzijds voor zijn professioneel gerichte bacheloropleidingen en anderzijds voor de masteropleidingen in de studiegebieden waarin de hogescholen nu al een lerarenopleiding kunnen aanbieden. Ook de bestaande lerarenopleiding 'dans' zal worden aangeboden als specifieke lerarenopleiding en volgt dezelfde regelgeving.

Een specifieke lerarenopleiding kan door de universiteiten worden ingericht voor hun masteropleidingen.

Studenten die al 120 studiepunten van hun opleiding (professioneel gerichte bachelor) hebben verworven, krijgen toegang tot de specifieke lerarenopleiding van de hogescholen. Academische bachelors hebben toegang tot de specifieke lerarenopleiding van hogescholen en universiteiten, voor zover zij al ingeschreven zijn in het eerste jaar van de masteropleiding.

Houders van een professionele bachelorgraad kunnen samen met de inschrijving voor de masteropleiding zich tegelijkertijd inschrijven voor de specifieke lerarenopleiding, eventueel ook tegelijkertijd met de inschrijving voor een schakelprogramma. Dit geldt voor hogescholen en universiteiten.

De Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee en de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid te Brussel kunnen als ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid een specifieke lerarenopleiding aanbieden onder dezelfde voorwaarden als de universiteiten. Deze instellingen behouden hiermee hun bevoegdheid.

De praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleidingen aangeboden door hogescholen en universiteiten omvat eveneens het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of in -servicetraining. Via de preservice of de stage zullen de studenten binnen en tijdens hun opleiding praktijkervaring kunnen blijven opdoen. De beleidsevaluatie en de vele voorbereidende gesprekken leerden echter dat de praktijkcomponent van de opleiding niet voldoet om voldoende voorbereid in de klas en schoolpraktijk te stappen. Daarom wordt er naast de algemene regel van de stage een nieuwe faciliteit toegevoegd, zijnde de LIO-baan of de inservicetraining. De inservice is een nieuwe mogelijkheid die aan leraren-inspe wordt aangeboden om voldoende voorbereid in het onderwijs terecht te komen. Voor de preservice, gelden dezelfde regels als voor de preservice bij de geïntegreerde lerarenopleidingen aangeboden door de hogescholen.

De LIO-baan heeft een eigen regeling:

1. Ze verloopt op grond van een LIO-baanovereenkomst tussen de hogeschool/universiteit en de ontvangende centra, instellingen of scholen. In deze overeenkomst worden de engagementen van het opleidingscentrum en van de ontvangende centra, instellingen of scholen ten aanzien van de student/leraar-in-opleiding vastgelegd;

2. de leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en moet voldoen aan de voorwaarden bepaald in de respectieve decreten rechtspositie. Dit houdt in dat de leraar-in-opleiding een (arbeids)overeenkomst sluit met de inrichtende macht en onderworpen is aan alle rechten en plichten van de decreten rechtspositie. Hij/zij wordt bezoldigd als een leraar die niet in het bezit is van een bewijs van pedagogische bekwaamheid, met andere woorden op basis van een 'ander' bekwaamheidsbewijs, indien hij/zij voldoet aan de voorwaarde van 'andere' en dit voor de effectieve opdracht die hij uitoefent;

3. de leraar-in-opleiding moet minimum 500 urenleraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs of lestijden (voor de toekomstige leraar LO in basisonderwijs) op jaarbasis presteren. De LIO-baan kan worden vervuld in vacante en in niet-vacante betrekkingen. Indien de leraar-in-opleiding niet aan 500 uren geraakt, kan hij dit tekort aanvullen met gewone preservicetraining;

4. op het einde van de LIO-baan gebeurt er een assessment, waarbij de student voor de inservicetraining wordt beoordeeld door de school en de lerarenopleiding.

De preservice en de LIO-baan zijn twee complementaire alternatieven binnen de praktijkcomponent. Een LIO-baan kan worden aangevuld met preservice en omgekeerd.

Deze artikelen regelen ook de samenwerking. Er is de samenwerking die al mogelijk is krachtens het structuurdecreet, maar dit ontwerp laat ook toe samen te werken op het vlak van de organisatie van de lerarenopleiding. Het is ook mogelijk Expertisenetwerken of regionale platformen voor lerarenopleiding op te richten.

CVO's, hogescholen en universiteiten kunnen samenwerken binnen een Expertisenetwerk. In dit Expertisenetwerk moet de inbreng van de expertise van de verscheidene partners duidelijk zijn. Een Expertisenetwerk wordt opgericht in de schoot van een associatie. Er kunnen verschillende Expertisenetwerken worden opgericht binnen één associatie. Over sommige aspecten in de lerarenopleiding kan het aangewezen zijn samen te werken over de associaties heen. Dit artikel maakt associatieoverschrijdende samenwerking mogelijk, dit geldt in het bijzonder voor de stages en de mentorenvorming.

Ook buiten hogescholen, universiteiten en CVO' s kunnen organisaties aanwezig zijn die een voor het Expertisenetwerk of regionaal platform nuttige expertise kunnen inbrengen. Om deze expertise op een zinvolle wijze te kunnen valoriseren is het aangewezen het mogelijk te maken dat ook dergelijke organisaties kunnen toetreden tot deze expertisenetwerken of regionale platformen. Minimaal vereist is dat deze organisatie over een aantoonbare ervaring beschikken op het gebied van de lerarenopleiding, nascholing en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening op het gebied van professionalisering van leraren en directies.

De Expertisenetwerken en regionale platformen vormen een cruciale schakel in het professionaliseren van de specifieke lerarenopleidingen, rekeninghoudend met de sterktes van elk niveau.

Voor de financiering van de Expertisenetwerken (ENW) en de regionale platformen stelt de Vlaamse Gemeenschap een forfaitair bedrag van € 2.940.511 euro voorop, dat onder meer verdeeld wordt op basis van de in de ENW's en regionale platformen uitgereikte diploma's.

De financiering zal gebeuren op basis van beheersovereenkomsten waarbij de realisatie van de kaderovereenkomsten wordt gemeten aan de hand van outputindicatoren.

Deze indicatoren kunnen onder meer de volgende zijn:

1. een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleidingen;

2. de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid en doelgroepenbeleid;

3. het aantrekken van zij-instromers;

4. de organisatie van de interne en externe kwaliteitszorg;

5. uitwisseling van personeelsleden;

6. de aanduiding van de penvoerende instelling;

7. het gebruik van de infrastructuur;

8. de gewenste outputindicatoren.

Er worden overgangsmaatregelen ingeschreven voor studenten die tijdens het academiejaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van het ontwerp van decreet ingeschreven zijn in de lerarenopleidingen 'oud regime'. De hogescholen en universiteiten zullen de bestaande initiële lerarenopleidingen afbouwen en de nieuwe geïntegreerde lerarenopleidingen uitbouwen vanaf het academiejaar 2007-2008.

Bekwaamheidsbewijzen: de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de bekwaamheidsbewijzen zullen worden aangepast aan de nieuwe bachelor/master structuur in het hoger onderwijs en de regeling opgenomen in dit ontwerp van decreet, teneinde de financiering/subsidiëring van kandidaat-leraren niet in het gedrang te brengen. Zo zal onder meer het getuigschrift afgeleverd na het succesvol afgerond hebben van het postgraduaat niet-confessionele zedenleer opgenomen worden in de lijst van vereiste bekwaamheidsbewijzen voor de leraar zedenleer in het kleuteren het lager onderwijs.

Artikel 18

Dit artikel heft de overgangsbepaling die ingeschreven was in het structuurdecreet voor de lerarenopleiding op, met uitzondering voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 19

Dit artikel wijzigt artikel 93 van het structuurdecreet waarin de kwaliteitszorg van de onderwijsactiviteiten in het hoger onderwijs wordt vastgelegd. De bestaande instrumenten van interne en externe kwaliteitszorg in het hoger onderwijs blijven gelden in de lerarenopleidingen aangeboden door de hogescholen en universiteiten, maar zullen worden verfijnd voor de lerarenopleidingen en zullen in die vorm ook op de specifieke lerarenopleidingen van de CVO's van toepassing zijn.

Voor de lerarenopleidingen zullen een aantal specifieke bepalingen gelden:

a. de visitatiecommissies worden steeds aangevuld met deskundigen die het afnemende veld vertegenwoordigen en met deskundigen die voeling hebben met de noden van de volwassen cursisten;

b. de externe beoordeling van de geïntegreerde en de specifieke lerarenopleidingen gebeurt vanaf 2013 minstens om de acht jaar;

c. de op dit ogenblik lopende visitaties worden verdergezet;

d. de eerste externe beoordeling van de geïntegreerde en de specifieke lerarenopleidingen moet bij wijze van overgangsmaatregel afgerond zijn voor eind 2013;

e. de lerarenopleidingen worden geclusterd in een cluster geïntegreerde lerarenopleidingen, een cluster bachelor-na bacheloropleidingen in het onderwijs en een cluster specifieke lerarenopleidingen;

f. VLIR en VLHORA zullen gezamenlijk de externe kwaliteitszorg van de specifieke lerarenopleidingen (inclusief deze van de CVO's) coördineren;

De visitatiecommissies worden steeds aangevuld met deskundigen die het afnemende veld vertegenwoordigen en deskundigen die voeling hebben met de noden van volwassen cursisten. Uiteraard is overleg tussen VLIR en VLHORA en de CVO's hierover aangewezen;

g. indien de specifieke lerarenopleiding georganiseerd is als een afstudeerrichting van een masteropleiding van 120 studiepunten, maakt dit deel uit van de visitatie van de specifieke lerarenopleidingen. De accreditatie van de masteropleidingen gebeurt vanuit hun discipline en niet als lerarenopleiding;

h. enkel de geïntegreerde lerarenopleiding van de hogescholen en de bachelor-na-bacheloropleidingen buitengewoon onderwijs en zorgverbreding en remediërend leren zullen worden geaccrediteerd.

Artikel 20

Dit artikel belast de Vlaamse Regering met de evaluatie van het decreet die moet zijn afgerond uiterlijk voor december 2012. Het evaluatieverslag wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Artikel 21

Artikel 59 van het flexibiliseringsdecreet dat een specifieke regeling bevatte met betrekking tot het studiegeld van de academische initiële lerarenopleiding wordt opgeheven. Hiermee komen ook deze studiegelden onder de gewone algemene systematiek van de andere opleidingen. Het is de bedoeling op termijn de inschrijvingsgelden voor alle specifieke lerarenopleidingen gelijk te trekken. Dit is op dit ogenblik nog niet mogelijk omdat het kader waarbinnen de CVO's in de toekomst zullen opereren nog niet definitief is uitgetekend. Ook de discussie rond het tertiair onderwijs moet nog worden afgerond.

Artikel 22

Dit artikel bevat de inwerkingtredingsbepaling.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

De Vlaamse Regering,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming;

Na beraadslaging,

Besluit:

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 2

In het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap worden de volgende artikelen opgeheven, behoudens voor de opleidingen in afbouw:

1° artikel 7bis en 15bis, ingevoegd bij het decreet van 16 april 1996;

2° artikel 33, gewijzigd bij het decreet van 16 april 1996;

3° artikel 40, gewijzigd bij de decreten van 16 april 1996 en 20 april 2001.

Artikel 3

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 130quater toegevoegd dat luidt als volgt:

"Artikel 130quater

§1. De universiteiten ontvangen met ingang van het begrotingsjaar 2007 gezamenlijk een bedrag van 2.402.227 euro voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding. Vanaf het begrotingsjaar 2008 ontvangen ze gezamenlijk een bedrag van 4.335.507 euro.

§2. De gezamenlijke toelage wordt verdeeld pro rata van het aantal uitgereikte diploma's voor de academische initiële lerarenopleiding of volgens het aantal verworven credits.

1° Voor het begrotingsjaar 2007 gebeurt de verdeling pro rata de in het academiejaar 2004-2005 uitgereikte diploma's.

2° Vanaf het begrotingsjaar 2008 gebeurt de verdeling pro rata het in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleiding.

§3. Deze toelagen worden beschouwd als extra werkingsmiddelen. Zij worden maandelijks per twaalfden ter beschikking gesteld van elke universiteit aan het einde van de maand op die waarop het twaalfde betrekking heeft.

§4. De in §1 vermelde bedragen gelden tot en met het begrotingsjaar 2009 en worden met ingang van het begrotingsjaar 2007 geïndexeerd volgens de indexformule L1/L0 zoals bepaald in artikel 130, §6. Vóór het begrotingsjaar 2010 wordt deze financieringswijze geëvalueerd."**.**

HOOFDSTUK III

Wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 4

In hoofdstuk I, afdeling 4 van titel II, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij de decreten van 15 juli 1997, 14 juli 1998, 18 mei 1999 en 7 mei 2004, wordt onderafdeling 4, bestaande uit artikel 20bis tot en met artikel 20novies, opgeheven, behoudens voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 5

In artikel 179 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 april 1995, 16 april 1996, 8 juli 1996, 15 juli 1997, 18 mei 1999, 22 december 2000, 20 april 2001, 4 maart 2003, 27 juni 2003, 24 december 2004 en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

"1° in de explicitering van W wordt « LOAN » geschrapt en vervangen door "SLO";

2° punt 12 wordt vervangen door wat volgt:

"12° SLO is bestemd voor de financiering van de initiële lerarenopleiding van academisch niveau en de initiële lerarenopleiding dans en met ingang van het academiejaar 2007-2008 ook voor de specifieke lerarenopleidingen van de hogescholen. De specifieke lerarenopleidingen voor de houders van een professioneel bachelordiploma, met uitzondering van de specifieke lerarenopleiding dans, worden slechts gefinancierd mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Exper-

tisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft.

In 2007 ontvangen de hogescholen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleidingen gezamenlijk een bedrag van 883.859 euro. Vanaf 2008 is dit bedrag gelijk aan 1.521.008 euro.

Voor het begrotingsjaar 2007 gebeurt de verdeling pro rata de in het academiejaar 2004-2005 uitgereikte diploma's in de lerarenopleiding. Vanaf het begrotingsjaar 2008 gebeurt de verdeling pro rata het in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleiding.

Deze bedragen worden jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet.

Vóór het begrotingsjaar 2010 wordt deze financieringswijze geëvalueerd.";

3° Punt 13 wordt vervangen door wat volgt:

"13° VLO is bestemd voor de financiering van de voortgezette lerarenopleidingen of de bachelors-na-bachelorsopleidingen die hieruit zijn ontstaan. Vanaf het academiejaar 1997-1998 ontvangen de hogescholen die een voortgezette lerarenopleiding organiseren of een bachelors-na-bachelorsopleiding die hieruit is ontstaan, per in het vorig academiejaar afgeleverd diploma 1661 euro. Als het totale bedrag meer bedraagt dan 1.487.400 euro wordt dit bedrag verdeeld over de hogescholen op basis van de in het vorige jaar afgeleverde diploma's. Deze bedragen worden jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet.".

HOOFDSTUK IV

Wijziging van het decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

Artikel 6

Het opschrift van het decreet van 16 april 1996, betreffende de lerarenopleiding en de nascholing, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996, 8 juli 1997, 15 juli 1997, 19 december 1998, 22 december 1999, 14 februari 2003 en 19 december 2003, wordt vervangen door wat volgt: "Decreet betreffende het mentorschap en de nascholing in Vlaanderen.".

Artikel 7

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996, 8 juli 1997, 15 juli 1997, 19 december 1998, 22 december 1999, 14 februari 2003 en 19 december 2003 wordt titel II, bestaande uit artikel 2 tot en met artikel 9, vervangen door wat volgt:

"TITEL II

Het mentorschap

Artikel 2

§1. Het mentorschap bestaat uit:

1° ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage;

2° ondersteuning van de leraar-in-opleiding;

3° aanvangsbegeleiding gedurende het eerste jaar van de beroepsuitoefening als leraar.

§2. Elk centrum, instelling of school zorgt voor de ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage, de ondersteuning van de leraar-in-opleiding en voor de aanvangsbegeleiding van de beginnende leraar. Die taken worden toevertrouwd aan één of meer personeelsleden die belast zijn met het mentorschap.

Artikel 3

Voor het mentorschap worden de volgende budgetten voorzien:

1° voor de ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage: voor begrotingsjaar 2007 537.719,39 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 2.150.877,59 euro;

2° voor de ondersteuning van de leraar in opleiding: voor begrotingsjaar 2007 770.047,18 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 3.080.188,72 euro;

3° voor de aanvangsbegeleiding gedurende het eerste jaar van de beroepsuitoefening als leraar: voor begrotingsjaar 2007 669.649,39 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 2.678.597,57 euro.

Het beschikbare budget volgt de evolutie van het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van ‘s lands concurrentievermogen, bekrachtigd bij wet van 30 maart 1994.

Artikel 4

§1. Binnen het beschikbare budget worden middelen voor mentorschap toegekend aan centra, instellingen of scholen die behoren tot een van de volgende instanties:

1° een scholengemeenschap in het basis- of secundair onderwijs;

2° een scholengroep;

3° een samenwerkingsplatform tussen twee of meer van de volgende instanties:

– scholengemeenschappen in het basis- of secundair onderwijs;

– scholengroepen;

– scholen voor gewoon en/of buitengewoon basisonderwijs, voorzover deze niet behoren tot een scholengemeenschap in het basisonderwijs;

– een onderwijsinstelling(en) voor gewoon secundair onderwijs, voorzover deze niet behoren tot een scholengemeenschap in het secundair onderwijs;

– onderwijsinstellingen voor buitengewoon secundair onderwijs;

– centra voor volwassenenonderwijs;

– instellingen voor deeltijds kunstonderwijs.

§2. De middelen worden toegekend onder de vorm van lestijden (basisonderwijs), uren-leraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs). De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop deze middelen worden berekend.

§3. De middelen worden samen gelegd op het niveau van het samenwerkingsverband zoals bedoeld in §1.

Artikel 5

§1. De scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform maakt afspraken over de verdeling van de middelen naar de instellingen die tot de scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform behoren. De verdelingscriteria worden onderhandeld in het lokale comité. Indien er geen lokaal comité bestaat, moeten de scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform een akkoord hebben in de respectieve onderhandelingscomités van de partners.

§2. De middelen kunnen enkel worden aangewend voor het oprichten van één of meer betrekkingen in een wervingsambt van het (bestuurs- en) onderwijzend personeel.

§3. Het personeelslid belast met het mentorschap kan ten belope van maximaal de helft van zijn opdracht worden aangesteld in de betrekking vermeld in de tweede paragraaf.

Artikel 6

De personeelsleden belast met het mentorschap worden geselecteerd in overleg tussen de centra, instellingen of scholen enerzijds en anderzijds de centra voor volwassenenonderwijs, hogescholen of universiteiten. Zij moeten een mentoren- of een equivalente opleiding volgen of gevolgd hebben.

Artikel 7

Hoofdstuk III van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2006 tot invoering van een tijdelijk project betreffende vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap, wordt opgeheven met ingang van 1 september 2007.”.

HOOFDSTUK V

Wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 8

Aan artikel 125novies, §1, van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs, ingevoegd bij decreet van 10 juli 2003, wordt in §1 een punt 8 toegevoegd dat luidt als volgt:

“8° maakt afspraken over de verdeling van de lestijden die bestemd zijn voor mentorschap.”.

HOOFDSTUK VI

Wijziging van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 9

§1. Aan artikel 71 van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs, gewijzigd bij decreet van 14 februari 2003, wordt een punt 12 toegevoegd dat luidt als volgt:

"12° maakt afspraken over de verdeling van de uren-leraar en lesuren die bestemd zijn voor mentorschap.".

§2. In artikel 80, 2e alinea, 2°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 14 februari 2003, worden de woorden "lerarenondersteuning, stagebegeleiding" geschrapt ".

HOOFDSTUK VII

Wijziging van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

Artikel 10

Aan artikel 3, 19°, van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij decreet van 14 februari 2003, worden de woorden "hetzij een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs heeft doorlopen" geschrapt.

Artikel 11

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 21 december 2001, 14 februari 2003, 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004, 7 mei 2004 en 24 december 2004, wordt aan hoofdstuk 3 een afdeling 4, bestaande uit artikel 12bis tot en met artikel 12novies, ingevoegd die luidt als volgt:

"AFDELING 4

De specifieke lerarenopleidingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel 12bis

§1. De opleidingen van het pedagogisch hoger onderwijs georganiseerd door de centra voor volwassenenonderwijs zijn specifieke lerarenopleidingen die leiden tot het diploma van leraar.

In afwijking van artikelen 15 en 75 bepalen de centra voor volwassenenonderwijs het opleidingsprogramma van de specifieke lerarenopleidingen op basis van de basiscompetenties. Het opleidingsprogramma omvat een theoretisch gedeelte en een praktijkcomponent.

De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of inservicetraining.

§2. De omvang van de specifieke lerarenopleiding bedraagt 60 studiepunten. De praktijkcomponent van een specifieke lerarenopleiding bedraagt 30 studiepunten.

§3. De Vlaamse Regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding.

Artikel 12ter

§1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Artikel 12quater

§1. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult. Onder inservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding die men vervult als een personeelslid van een centrum, instelling of school.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs organiseren de preservicetraining in samenwerking met de centra, instellingen of scholen. De preservicetraining wordt begeleid door een personeelslid van het centrum, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van de school, het centrum of de instelling, dat belast is met het mentorschap. De centra sluiten een overeenkomst met de centra, instellingen of scholen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de cursist en het centrum, waarbij de rol van het centrum, de instelling of de school in de evaluatie van de cursist wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin de preservicetraining plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§3. De inservicetraining gebeurt in de vorm van een leraar-in-opleidingsbaan, hierna de LIO-baan genoemd, en wordt uitgeoefend in een of meer instellingen van het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

Bij wijze van uitzondering kan de cursist van de specifieke lerarenopleiding die houder is van een masterdiploma lichamelijke opvoeding een LIO-baan vervullen in het basisonderwijs.

De LIO-baan moet op jaarbasis ten minste 500 uren-leraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs), lestijden (in het basisonderwijs voor de master lichamelijke opvoeding) bedragen. Op het einde van de LIO-baan wordt de cursist gedurende een assessment, voor de inservicetraining beoordeeld door het centrum, de instelling of de school enerzijds en het centrum anderzijds. Indien de leraar-in-opleiding er niet in slaagt deze 500 uren te presteren, kan hij dit tekort aanvullen met preservicetraining.

Het centrum, instelling of school en het centrum sluiten een LIO-baanovereenkomst af. Een LIO-baanovereenkomst is een overeenkomst waarbij de voorwaarden worden vastgelegd die moeten toelaten dat cursisten in het kader van hun lerarenopleiding kennis of vaardigheden verwerven in een centrum, instelling of school via een tijdelijke aanstelling door het uitvoeren van arbeidsprestaties. De LIO-baanovereenkomst bevat onder meer:

– de engagementen van het centrum, de instelling of de school ten aanzien van ondersteuning van leraren-in-opleiding;

– de engagementen van het centrum ten aanzien van de begeleiding van de cursist/leraar-in-opleiding;

– het aandeel van het centrum, instelling of de school enerzijds en het centrum anderzijds in het assessment van de cursist.

De leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en is onderworpen aan de bepalingen van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding of het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs.

§4. De Vlaamse Regering evalueert het systeem van de LIO-baan uiterlijk voor december 2010.

Artikel 12quinquies

In afwijking van artikel 34 moeten de cursisten, die geen diploma secundair onderwijs behaald hebben, een door de Vlaamse Regering vast te leggen brugprogramma volgen. Dit brugprogramma vervangt de in artikel 37 vermelde toelatingsproef.

Artikel 12sexies

§1. De Vlaamse Regering bepaalt de omzetting van lestijden naar studiepunten voor de specifieke lerarenopleidingen conform de bepalingen in deze afdeling.

§2. Deze specifieke lerarenopleidingen zijn niet onderworpen aan de bepalingen van artikel 5bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

§3. De financiering van deze specifieke lerarenopleidingen blijft gebaseerd op het conform artikel 15 of 75 vastgelegde minimaal aantal lestijden.

Artikel 12septies

§1. De centra voor volwassenenonderwijs bouwen de opleidingen van het pedagogisch hoger onderwijs af met ingang van het schooljaar 2007-2008.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs bouwen de specifieke lerarenopleidingen overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling op vanaf het schooljaar 2007-2008.

§3. Cursisten die uiterlijk in het schooljaar 2006-2007 ingeschreven waren in een opleiding die leidt tot het behalen van het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid hebben het recht voor 1 september 2010 die opleiding te voltooien overeenkomstig het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

§4. De centra voor volwassenenonderwijs bepalen de modaliteiten waaronder de cursisten, bedoeld in §3, het diploma van leraar kunnen behalen.

SECTIE 2

Kwaliteitzorg

Artikel 12octies

§1. Artikel 93 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, zoals gewijzigd door artikel V.20 van het decreet van 19 maart 2004, is van toepassing op de specifieke lerarenopleidingen.

§2. Het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, zoals gewijzigd door het decreet van 13 april 1999 houdt op van toepassing te zijn op de specifieke lerarenopleidingen.

Artikel 12novies

De Vlaamse Regering kan initiatieven nemen met betrekking tot de kwaliteitszorg van de lerarenopleidingen door een beleidsevaluatie te organiseren. Deze zal worden uitgevoerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van de commissie.

Een beleidsevaluatie zal onder meer aandacht hebben voor de mate waarin de centra, hogescholen en universiteiten een beleid voeren inzake taalvaardigheid van de cursist of studenten in het Nederlands en voor de mate waarin de preservicetraining voorbereidt op de verschillende onderwijsvormen. De resultaten van deze evaluatie zullen worden vastgelegd in een openbaar verslag dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.”.

Artikel 12

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 21 december 2001, 14 februari 2003, 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004, 7 mei 2004 en 24 december 2004, wordt aan hoofdstuk 3, een afdeling 5, bestaande uit artikel 12decies tot en met artikel 12undecies, ingevoegd die luidt als volgt:

"AFDELING 5

Samenwerking, Expertisenetwerken en regionale platformen inzake lerarenopleidingen

Artikel 12decies.

§1. De centra voor volwassenenonderwijs kunnen met de universiteiten en/of hogescholen een overeenkomst sluiten over de organisatie van de lerarenopleidingen, met name onderwijs- en studieactiviteiten, de kwaliteitszorg en het gebruik van infrastructuur.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs die een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs organiseren kunnen met hogescholen en universiteiten een Expertisenetwerk oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een Expertisenetwerk omvat een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs.

Een Expertisenetwerk wordt binnen een associatie opgericht. Per associatie is slechts één Expertisenetwerk mogelijk. Expertisenetwerken kunnen met elkaar overeenkomsten afsluiten over specifieke vormen van associatieoverschrijdende samenwerking op het vlak van de lerarenopleiding. Mits akkoord van het Expertisenetwerk waartoe ze behoren, kunnen hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs voor bepaalde opdrachten zoals geformuleerd in §4 ook met andere Expertisenetwerken samenwerken.

Centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één Expertisenetwerk participeren. In afwijking hiervan kunnen een universiteit, hogescholen van verschillende associaties en centra voor volwassenenonderwijs een regionaal platform voor lerarenopleiding oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één regionaal platform participeren. Een universiteit en centra voor volwassenenonderwijs participeren in dat geval niet rechtstreeks in een Expertisenetwerk. Een regionaal platform voor lerarenopleiding sluit een overeenkomst af met één of meerdere Expertisenetwerken. De Universiteit Hasselt en de Transnationale Universiteit Limburg worden voor de toepassing van dit artikel als één universiteit beschouwd.

§3. Een Expertisenetwerk of regionaal platform heeft tot doel de expertise van de verschillende lerarenopleidingen in complementariteit te bundelen en te ontwikkelen, ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en ter versterking van de dienstverlening op het vlak van de continue professionalisering van leraren.

§4. De kaderovereenkomst beschrijft in ieder geval:

– de aanduiding van een penvoerende instelling;

– de ontwikkeling van een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleiding, nascholing en de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren;

– de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, flexibele leerwegen en zij-instromers;

– de ondersteuning en versterking van de lerarenopleiding op het vlak van pedagogisch, onderwijskundig en vakdidactisch onderzoek;

– de synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming;

– de aanpak van de interne en externe kwaliteitszorg.

De overeenkomsten bedoeld in §1 kunnen worden geïntegreerd in en/of vervangen door de kaderovereenkomst.

Artikel 12undecies

De Vlaamse Regering kan Expertisenetwerken en regionale platformen financieren. Het totale bedrag dat hiervoor wordt voorzien bedraagt 2.939.821,08 euro met ingang van het begrotingsjaar 2007. De financiering van de verschillende Expertisenetwerken en regionale platformen gebeurt op basis van overeenkomsten waarin over de verschillende deelaspecten van de kaderovereenkomst indicatoren worden vastgelegd, waaronder minimaal het aantal afgeleverde diploma's. De Vlaamse Regering legt een model van overeenkomst vast.".

Artikel 13

In artikel 37 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel 14

In artikel 41, §4, 4° van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 24 februari 2004, worden de woorden "met uitzondering van het pedagogisch hoger onderwijs" geschrapt.

HOOFDSTUK VIII

Wijziging van het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt

Artikel 15

In het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt, gewijzigd bij de decreten van 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 20 december 2002, 10 juli 2003 en 7 mei 2004, wordt hoofdstuk Vbis, bestaande uit artikel 43bis en 43ter, opgeheven.

HOOFDSTUK IX

Wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel 16

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, gewijzigd bij de decreten van 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004 en 7 mei 2004, wordt aan titel I, hoofdstuk III, afdeling 1, een onderafdeling 6, bestaande uit artikel 55bis tot en met artikel 55novies, ingevoegd, die luidt als volgt:

"ONDERAFDELING 6

Lerarenopleidingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel 55bis

Onverminderd de toepassing van artikel 20 bepalen de instellingsbesturen het opleidingsprogramma van de lerarenopleidingen op basis van de basiscompetenties. Het opleidingsprogramma omvat een theoretisch gedeelte en een praktijkcomponent.

De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of in-servicetraining.

Artikel 55ter

§1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

§3. De Vlaamse Regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding.

Artikel 55quater

Onverminderd de toepassing van artikel 17 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hoger onderwijsmaatregelen, hebben alle personeelsleden van het onderwijs toegang tot de bachelors-na-bachelorsopleiding buitengewoon onderwijs en de bachelors-na-bachelorsopleiding zorgverbreding en remediërend leren.

SECTIE 2

De geïntegreerde lerarenopleidingen

Artikel 55quinquies

§1. De professioneel gerichte bacheloropleidingen in onderwijs zijn geïntegreerde lerarenopleidingen die leiden tot de graad van bachelor in onderwijs, respectievelijk kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. De hogescholen kennen aan de afgestudeerden de betreffende graad toe en reiken het diploma van leraar uit.

§2. De studieomvang van de praktijkcomponent van de geïntegreerde lerarenopleiding bedraagt 45 studiepunten van de 180 studiepunten.

De hogescholen organiseren de praktijkcomponent als preservicetraining in samenwerking met de scholen, centra of instellingen. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult.

De preservicetraining wordt begeleid door een personeelslid van de hogeschool, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van het centrum, de instelling of de school, dat belast is met het mentorschap. De hogescholen sluiten een overeenkomst met de centra, instellingen of scholen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de student en de hogeschool, waarbij de rol van het centrum, de instelling of de school in de evaluatie van de student wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin deze preservice plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§3. De student van de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs kiest twee onderwijsvakken uit de mogelijkheden die de hogeschool aanbiedt: aardrijkskunde, bewegingsrecreatie, bio-esthetiek, biologie, biotechnieken, bouw, chemie, Duits**,** economie, elektriciteit, Engels, Frans, fysica, geschiedenis, godsdienst, haartooi, handel-burotica, hout, burotica of informatica, Latijn, lichamelijke opvoeding, mechanica, mode, muzikale opvoeding, Nederlands, Nederlands-gebarentaal, Nederlands-doventolk, niet-confessionele zedenleer, plastische opvoeding, project algemene vakken, project kunstvakken, technologische opvoeding, voeding-verzorging, wiskunde. De Vlaamse Regering kan de lijst van onderwijsvakken aanpassen.

§4. Een hogeschool kan voor de onderwijsvakken muzikale opvoeding, plastische opvoeding en lichamelijke opvoeding vaste combinaties met andere onderwijsvakken aanbieden.

Artikel 55sexies

§1. De hogescholen bouwen de initiële lerarenopleidingen en de bacheloropleidingen onderwijs met ingang van het academiejaar 2007-2008 af.

§2. Studenten die uiterlijk in het academiejaar 2006-2007 geslaagd waren voor minstens 60 studiepunten van een geïntegreerde lerarenopleiding, hebben het recht die opleiding te voltooien overeenkomstig titel II, hoofdstuk I, onderafdeling 4 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

§3. De hogeschool bepaalt de modaliteiten waaronder de studenten bedoeld in §2 het diploma van leraar kunnen behalen.

§4. De hogescholen bouwen de geïntegreerde lerarenopleidingen op overeenkomstig de bepalingen van deze onderafdeling met ingang van het academiejaar 2007-2008.

SECTIE 3

De specifieke lerarenopleidingen

Artikel 55septies

De omvang van de specifieke lerarenopleiding bedraagt 60 studiepunten. De praktijkcomponent van een specifieke lerarenopleiding bedraagt 30 studiepunten.

Artikel 55octies

§1. Een hogeschool kan voor de professioneel gerichte bacheloropleidingen een specifieke lerarenopleiding aanbieden mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft, zoals vermeld in artikel 55decies.

De houders van een professioneel gericht bachelordiploma en studenten die al 120 studiepunten hebben verworven, worden toegelaten tot de specifieke lerarenopleidingen, georganiseerd door hogescholen.

§2. Hogescholen kunnen voor de afgestudeerden van de masteropleidingen in de studiegebieden handelswetenschappen en bedrijfskunde, audiovisuele kunst en beeldende kunst of in het studiegebied muziek en dramatische kunst, een specifieke lerarenopleiding aanbieden. Vanaf het academiejaar 2010-2011 kunnen de hogescholen voor de afgestudeerden van deze masteropleidingen slechts een specifieke lerarenopleiding aanbieden mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft, zoals vermeld in artikel 55decies.

De hogescholen kunnen 30 studiepunten van die lerarenopleiding organiseren als een afstudeerrichting in het opleidingsprogramma van een masteropleiding van 120 studiepunten.

De houders van een academisch bachelordiploma in de bovenvermelde studiegebieden kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met de inschrijving voor de masteropleiding.

Het diploma van leraar kan pas uitgereikt na het behalen van de mastergraad.

§3. Universiteiten kunnen voor de afgestudeerden van de masteropleidingen een specifieke lerarenopleiding aanbieden, die leidt tot het diploma van leraar. Vanaf het academiejaar 2010-2011 kunnen de universiteiten voor de afgestudeerden van de masteropleidingen slechts een specifieke lerarenopleiding aanbieden mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft, zoals vermeld in artikel 55decies.

De universiteiten kunnen 30 studiepunten van die lerarenopleidingen organiseren als een afstudeerrichting in het opleidingsprogramma van een masteropleiding van 120 studiepunten. De houders van een academisch bachelordiploma kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met een inschrijving voor de masteropleiding.
Het diploma van leraar kan pas uitgereikt na het behalen van de mastergraad.

§4. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult. Onder inservicetraining wordt verstaan: de

praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding die men vervult als een personeelslid van een centrum, instelling of school.

§5. De preservicetraining wordt georganiseerd in samenwerking met de scholen, centra of instellingen en begeleid door een personeelslid van de hogeschool of de universiteit, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van de school, het centrum of instelling, dat belast is met het mentorschap. De hogescholen of universiteiten sluiten een overeenkomst met de scholen, centra of instellingen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de student, de hogeschool of de universiteit waarbij de rol van de school, centrum of instelling in de evaluatie van de student wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin deze preservicetraining plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§6. De inservicetraining gebeurt in de vorm van een leraar-in-opleidingsbaan, hierna de LIO-baan genoemd, en wordt uitgeoefend in een of meer instellingen van het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

Bij wijze van uitzondering kan de cursist van de specifieke lerarenopleiding die houder is van een masterdiploma lichamelijke opvoeding een LIO-baan vervullen in het basisonderwijs.

De LIO-baan moet op jaarbasis ten minste 500 uren-leraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs), lestijden (in het basisonderwijs voor de master lichamelijke opvoeding) bedragen. Op het einde van de LIO-baan wordt de student gedurende een assessment voor de inservicetraining beoordeeld door het centrum, de instelling of de school enerzijds en de hogeschool of universiteit anderzijds. Indien de leraar-in-opleiding er niet in slaagt deze 500 uren te presteren, kan hij dit tekort aanvullen met preservicetraining.

De hogeschool of universiteit en de school sluiten een LIO-baanovereenkomst af. Een LIO-baanovereenkomst is een overeenkomst waarbij de hogeschool of de universiteit en de centra, instellingen of scholen de voorwaarden vastleggen die moeten toelaten dat studenten in het kader van hun lerarenopleiding kennis of vaardigheden verwerft in een centrum, instelling of school via een tijdelijke aanstelling door het uitvoeren van arbeidsprestaties. De LIO-baanovereenkomst bevat onder meer:

– de engagementen van het centrum, de instelling of de school ten aanzien van ondersteuning van leraren-in-opleiding;

– de engagementen van de hogeschool of universiteit ten aanzien van de begeleiding van de student/leraar-in-opleiding met betrekking tot de opleiding;

– het aandeel van het centrum, instelling of de school enerzijds en de hogeschool of universiteit anderzijds in het assessment van de student.

De leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en is onderworpen aan de bepalingen van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding of het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs.

§7. De Vlaamse Regering evalueert het systeem van de LIO-baan uiterlijk voor december 2010.

§8. De specifieke lerarenopleidingen worden bekrachtigd met een diploma van leraar. Daarbij wordt rekening gehouden met het assessment, vermeld in §6.

Artikel 55novies

§1. De hogescholen en universiteiten bouwen de academische initiële lerarenopleidingen en de initiële lerarenopleidingen van academisch niveau af met ingang van het academiejaar 2007-2008.

§2. Studenten die uiterlijk in het academiejaar 2006-2007 geslaagd zijn voor minstens 12 studiepunten van een academische initiële lerarenopleiding en een initiële lerarenopleiding van academisch niveau of voortgezette lerarenopleiding, hebben tot en met het academiejaar 2008-2009 het recht die opleiding te voltooien overeenkomstig het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap respectievelijk het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

§3. De universiteiten en hogescholen bepalen de modaliteiten waaronder de studenten bedoeld in §2 het diploma van leraar kunnen behalen.

Artikel 17

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, gewijzigd bij de decreten van 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004 en 7 mei 2004, wordt aan titel I, hoofdstuk III, afdeling 1, een onderafdeling 7, bestaande uit artikel 55decies tot en met artikel 55undecies, ingevoegd, die luidt als volgt:

"ONDERAFDELING 7

Samenwerking, Expertisenetwerken en regionale platformen inzake lerarenopleiding

Artikel 55decies

§1. De centra voor volwassenenonderwijs kunnen met de universiteiten en/of hogescholen een overeenkomst sluiten over de organisatie van de lerarenopleidingen, met name onderwijs- en studieactiviteiten, de kwaliteitszorg en het gebruik van infrastructuur.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs die een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs organiseren kunnen met hogescholen en universiteiten een Expertisenetwerk oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een Expertisenetwerk omvat een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs.

Een Expertisenetwerk wordt binnen een associatie opgericht. Per associatie is slechts één Expertisenetwerk mogelijk. Expertisenetwerken kunnen met elkaar overeenkomsten afsluiten over specifieke vormen van associatieoverschrijdende samenwerking op het vlak van de lerarenopleiding. Mits akkoord van het Expertisenetwerk waartoe ze behoren, kunnen hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs voor bepaalde opdrachten zoals geformuleerd in §4 ook met andere Expertisenetwerken samenwerken.

Centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één Expertisenetwerk participeren. In afwijking hiervan kunnen een universiteit, hogescholen van verschillende associaties en centra voor volwassenenonderwijs een regionaal platform voor lerarenopleiding oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één regionaal platform participeren. Een universiteit en centra voor volwassenenonderwijs participeren in dat geval niet rechtstreeks in een Expertisenetwerk. Een regionaal platform voor lerarenopleiding sluit een overeenkomst af met één of meerdere Expertisenetwerken. De Universiteit Hasselt en de Transnationale Universiteit Limburg worden voor de toepassing van dit artikel als één universiteit beschouwd.

§3. Een Expertisenetwerk of regionaal platform heeft tot doel de expertise van de verschillende lerarenopleidingen in complementariteit te bundelen en te ontwikkelen, ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en ter versterking van de dienstverlening op het vlak van de continue professionalisering van leraren.

§4. De kaderovereenkomst beschrijft in ieder geval:

– de aanduiding van een penvoerende instelling;

– de ontwikkeling van een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleiding, nascholing en de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren;

– de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, flexibele leerwegen en zij-instromers;

– de ondersteuning en versterking van de lerarenopleiding op het vlak van pedagogisch, onderwijskundig en vakdidactisch onderzoek;

– de synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming;

– de aanpak van de interne en externe kwaliteitszorg.

De overeenkomsten bedoeld in §1 kunnen worden geïntegreerd in en/of vervangen door de kaderovereenkomst.

Artikel 55undecies

De Vlaamse Regering kan Expertisenetwerken en regionale platformen financieren. Het totale bedrag dat hiervoor wordt voorzien bedraagt 2.939.821,08 euro met ingang van het begrotingsjaar 2007. De financiering van de verschillende Expertisenetwerken en regionale platformen gebeurt op basis van overeenkomsten waarin over de verschillende deelaspecten van de kaderovereenkomst indicatoren worden vastgelegd, waaronder minimaal het aantal afgeleverde diploma's. De Vlaamse Regering legt een model van overeenkomst vast.".

Artikel 18

Artikel 136 van hetzelfde decreet wordt opgeheven met ingang van 2007-2008, behoudens voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 19

In artikel 93 van hetzelfde decreet, zoals gewijzigd door artikel V.20, 2°, van het decreet van 19 maart 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 3 van paragraaf 3 worden na het woord "gezamenlijk" de woorden " en de specifieke lerarenopleidingen georganiseerd door hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs" ingevoegd;

2° er wordt een paragraaf 3ter ingevoegd die luidt als volgt:

"§3ter. Onverminderd de toepassing van paragraaf 1 gelden voor de lerarenopleidingen de volgende bepalingen:

De eerste externe beoordeling van de geïntegreerde en de specifieke lerarenopleidingen moet afgerond zijn voor eind 2012. Vanaf 2013 gebeurt de externe beoordeling van de geïntegreerde en de specifieke lerarenopleidingen minstens om de acht jaar.

De visitatiecommissies worden steeds aangevuld met deskundigen die het afnemend veld vertegenwoordigen en deskundigen die voeling hebben met de noden van volwassen cursisten.

De lerarenopleidingen worden geclusterd in een cluster geïntegreerde lerarenopleidingen en een cluster specifieke lerarenopleidingen.

Indien de specifieke lerarenopleiding georganiseerd is als een afstudeerrichting van een masteropleiding van 120 studiepunten, maakt dit deel uit van de visitatie van de specifieke lerarenopleiding.”.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Artikel 20

De Vlaamse Regering evalueert deze regelgeving en legt het evaluatieverslag voor aan het Vlaams Parlement uiterlijk voor december 2012.

Artikel 21

Dit decreet treedt in werking bij het begin van het academiejaar 2007-2008, met uitzondering van:

– artikel 5, 3°, dat uitwerking heeft bij het begin van het academiejaar 2005-2006;

– hoofdstuk IV, dat uitwerking heeft op 1 september 2007;

– de artikelen 12 en 17, die uitwerking hebben op 1 januari 2007.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Stuk **924** (2005-2006) – Nr. 1

VLOR
Vlaamse Onderwijsraad

ADVIES
Algemene Raad
9 februari 2006
AR/PCA/ADV/007

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

1 Situering

De minister van Werk, Onderwijs en Vorming heeft op 16 januari 2006 advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad over het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

Op 9 februari heeft de Algemene Raad van de Vlor dit advies uitgebracht met éénparigheid van stemmen.

Het advies is gestructureerd rond de belangrijkste topics uit het voorontwerp van decreet. Omwille van de structuur van het voorontwerp was het moeilijk het advies te structureren op basis van de opeenvolgende artikelen. Waar mogelijk bepaalt de structuur van het voorontwerp wel de volgorde van de verschillende topics. Bij de titels van de verschillende topics verwijzen we steeds naar de artikelen uit het voorontwerp over die topic.

Bij verschillende topics legt het voorontwerp van advies een verband met het advies van de Vlor over de conceptnota lerarenopleiding ([1]).

2 Vooraf

2.1 Te definiëren begrippen

Uit de discussie die vooraf ging aan de formulering van dit advies blijkt nog steeds onduidelijkheid over de definitie van bepaalde begrippen zoals mentoraat, stage, praktijkgedeelte... In zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding wees de Vlor reeds op dit probleem. De Vlor herhaalt hier zijn vraag naar eenduidige definities van deze begrippen vooraan in het nieuwe decreet.([2])

2.2 Nieuwe doelgroepen

De Vlor vindt in dit decreet geen instrumenten die de aandacht bevorderen voor de instroom van kansengroepen in de lerarenopleiding en voor diversiteit en evenredige arbeidsparticipatie in het lerarenberoep. In zijn advies over de conceptnota wees hij de overheid reeds op deze lacune. Voor de Vlor blijft het belangrijk dat studenten en cursisten die behoren tot de doelgroepen van het gelijke onderwijskansenbeleid meer kansen krijgen om de kwalificaties te verwerven die hen toestaan op een volwaardige manier het lerarenambt uit te oefenen. Dit kan onder meer door middel van een actief instroom-, doorstroom- en uitstroombeleid. ([3])

---

1 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, Vlaamse Onderwijsraad, Algemene raad, 27 januari 2005, AR/PCA/ADV/004

2 Advies over de conceptnota lerarenopleiding , idem, blz.4

3 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz.5

De Vlor verwijst hier naar zijn advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs. ([4]) Daar pleit hij voor een structurele inbouw van gelijke kansen en diversiteit in de studentgebonden criteria in het onderwijsgerelateerde deel van de financiering.

Hetzelfde geldt, mutatis mutandis, voor studenten en cursisten met functiebeperkingen.

3 Eén diploma van leraar ([5])

In de toekomst zullen alle lerarenopleidingen hetzelfde diploma uitreiken: het diploma van leraar. In de conceptnota ging de overheid nog uit van een duidelijke scheiding op het niveau van de doelgroepen. Hier stapt zij af van dat concept. De overheid opteert nu voor één type van kwalificatie die kan verworven worden doorheen verschillende structuren. De verschillen tussen leraren zitten in de koppeling tussen het basisdiploma en de bekwaamheidsbewijzen. Het diploma van leraar valt buiten de BaMa - structuur.

Het diploma van leraar valt buiten de BaMa - structuur omdat ook cursisten die geen diploma hoger onderwijs hebben, leraar kunnen worden. De geïntegreerde lerarenopleiding in het hoger onderwijs behoudt haar plaats in de BaMa – structuur.

De Vlor steunt het principe: één diploma van leraar. Op voorwaarde dat er een differentiatie blijft op basis van de koppeling tussen het basisdiploma van de leraar en de bekwaamheidsbewijzen. Deze koppeling resulteert in verschillen in vakinhoudelijke bekwaamheid en in verschillen op het niveau van de pedagogisch - didactische en vakdidactische competenties. Zij is nodig om een situationele invulling van de basiscompetenties mogelijk te maken.

4 Financiering van de opleidingen ([6])

De Vlor vraagt om de lerarenopleiding op dezelfde manier te financieren als de andere opleidingen in de instellingen die lerarenopleidingen aanbieden. Voor de specifieke lerarenopleidingen aan de hogescholen en universiteiten betekent dit dat zij gefinancierd worden zoals de bacheloropleidingen en masteropleidingen nu. Voor de lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs houdt dit in dat zij gefinancierd blijven zoals de andere opleidingen in die centra.

De Vlor heeft zeer veel vragen bij de outputfinanciering en verwijst in dit verband naar zijn advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs ([7]).

---

4 Advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs, Vlaamse Onderwijsraad, Raad hoger onderwijs, 8 november 2005, RHO/WOY/ADV/002, blz.3

5 Art.12 dat een Art. 12bis.§1 invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, Art. 17 dat een Art. 55quinquies. §1; en een Art. 55octies. §7 invoegt in het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt.

6 Art. 3, Art. 5, Art. 12 dat een Art. 12sexies. §3 invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

7 Advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs, idem, blz. 4

5 De mentor ([8])

In zijn advies over de conceptnota ([9])noemt de Vlor de mentor een goed instrument om vanuit echte betrokkenheid gestalte te geven aan de verantwoordelijkheid van de afnemende velden voor de lerarenopleiding.

5.1 Opdracht

5.1.1 Inhoud

De Vlor onderstreept de autonomie van elke school om zelf de opdracht van de mentor in te vullen.

Eigenlijk zijn er drie personen rechtstreeks betrokken bij een stage: de stagebegeleider van het opleidingsinstituut, de mentor en de leerkracht van de klas of van het vak. Over de taken van die leerkracht bij de begeleiding van een stagiair staat er niets in dit decreet. De Vlor onderstreept het belang van de vakleerkracht of de klasleerkracht bij de begeleiding van de stagiair.

Als gevolg van de beperkte financiering van het mentoraat zal het overgrote deel van de leraren dat studenten of cursisten in de klas krijgt buiten het mentoraat vallen.

Naast een rol als coach van beginnende leraren en leraren in opleiding, krijgt de mentor een rol bij het assessment van de Lio-baners en de evaluatie van stagiairs. Deze dubbele rol is alleen mogelijk ten aanzien van leraren in opleiding. Het is duidelijk dat de eindverantwoordelijkheid voor de toekenning van het diploma van leraar bij de opleidingsinstelling blijft.

De Vlor vraagt zich af hoe een mentor de aanvangsbegeleiding kan opvolgen bij beginnende leerkrachten die voor vervangingen van de ene school naar de andere en van de ene opdracht naar de andere gaan.

5.1.2 Volume ([10])

In zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding onderschrijft de Vlor dat mentoren voor een deel van hun opdracht voor de klas blijven staan.([11]). De Vlor blijft bij dit standpunt, maar vraagt aan de overheid om dit artikel anders te schrijven. De verhouding tussen uren voor de klas en uren mentoraat moet niet centraal bepaald worden. Leerkrachten die deeltijds werken moeten de taak van mentor kunnen opnemen, als zij nog voor een deel van hun opdracht voor de klas blijven staan.

5.1.3 Keuze van de mentor

Volgens het voorontwerp van decreet kiezen scholen en opleidingsinstellingen in overleg de mentoren ([12]). In zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding stelt de Vlor dat de keuze

---

8 Art. 7, 8, 9 en 10

9 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, blz. 8 en 9

10 Art. 5§4

11 Idem, blz. 8

12 Art. 6

van de mentor een zaak is van de school. De Vlor blijft bij dit standpunt. De school, de pedagogische begeleidingsdiensten en de opleidingsinstellingen overleggen over het profiel en de selectiecriteria.([13])

5.2 Financiering van het mentoraat

De bedragen die het voorontwerp van decreet voorziet voor de financiering van het mentoraat zijn veel te klein om een goed werkend systeem van mentoraat op te zetten in de scholen. De middelen die scholen hiervoor krijgen zijn volstrekt onvoldoende om die bijkomende verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van én stagiairs én Lio-baners én leerkrachten in aanvangsbegeleiding,

De opleidingsinstellingen hebben bijgevolg geen garantie dat zij voor de organisatie van het veel groter volume aan stage in de scholen zullen terecht kunnen. De zeer beperkte financiële ondersteuning van het mentoraat in de scholen, verzwakt de positie van de opleidingsinstellingen bij de onderhandeling over de overeenkomst met de stagescholen.

De mentoren zullen verantwoordelijk zijn voor stage, Lio-banen en aanvangsbegeleiding. Dat is veel meer dan wat de scholen nu doen. Het aantal mentor-uren dat daarvoor berekend wordt in de memorie van toelichting is niet realistisch. Het mentoraat komt bovenop wat nu al in de scholen gebeurt. In het secundair onderwijs compenseren deze bijkomende uren in geen geval het veelvoud aan uren dat verloren ging als gevolg van de vermindering van het aanwendingspercentage.

Het decreet geeft aan de regering de opdracht om te bepalen hoe deze middelen worden berekend en verdeeld. De Vlor vraagt aan de minister een berekeningswijze uit te werken die garandeert dat de middelen terecht komen in die scholen waar de stagiairs, de Lio-baners en de leraren in aanvangsbegeleiding effectief fungeren. Ook als die scholen niet behoren tot een scholengemeenschap, een scholengroep of een samenwerkingsverband.

De Vlor veronderstelt dat de middelen die de overheid nu besteedt aan de proeftuinen in het secundair onderwijs bij de uitvoering van dit decreet opnieuw verdeeld worden over alle betrokken onderwijsniveaus en onderwijsvormen.

De memorie van toelichting houdt bij de berekening van de mentoruren geen rekening met de stages van eerstejaars in de geïntegreerde opleidingen. Het grootste volume aan stage ligt inderdaad in het tweede en het derde jaar, maar een beperkte stage in het eerste jaar is essentieel voor de geïntegreerde opleiding. Ook voor die stages moet er begeleiding zijn. Deze regeling mag niet voor gevolg hebben dat studenten in het eerste jaar geen ervaring meer opdoen in de scholen. Een deel van de uitval die zich nu voordoet in het eerste jaar, zal zich dan verplaatsen naar het tweede jaar. Maar gaan scholen die eerstejaars dan nog willen?

Door de toename van het volume aan stage zal voor de studenten van de specifieke lerarenopleidingen de vraag naar stages in het hoger onderwijs stijgen. Sommige opleidingen kunnen bovendien heel moeilijk terecht in het secundair onderwijs. De overheid voorziet geen middelen voor de begeleiding van die stagiairs in het hoger onderwijs.

---

13 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz. 8

5.3 Betrokkenheid van het afnemende veld

Ook centra voor volwassenenonderwijs en instellingen voor deeltijds kunstonderwijs kunnen mentoruren verwerven vanuit een scholengroep of een samenwerkingsverband. De Vlor pleitte voor deze mogelijkheid in zijn advies over de conceptnota.([14]) De Vlor vroeg deze mogelijkheid ook voor de centra voor basiseducatie. Daarvoor bevat het voorontwerp van decreet geen oplossing.

5.4 Mentorenopleiding

De overheid verwacht van de expertisenetwerken dat zij een beleidsplan ontwikkelen voor de mentorenvorming. De opleidingsinstellingen, de pedagogische begeleidingsdiensten van de netten en de erkende nascholingscentra beschikken over de nodige expertise voor deze mentorenopleiding.

Het voorontwerp biedt elke school de vrijheid om zelf een coherente visie te ontwikkelen op de begeleiding en coaching van leerkrachten in spe en beginnende leerkrachten. Als gevolg van deze autonomie hebben zij nood aan een vraaggestuurde opleiding voor mentoren. De Vlor vraagt aan de minister om de nodige middelen te voorzien voor een vraaggestuurde werking.

6 Specifieke lerarenopleiding in het volwassenenonderwijs ([15])

De Vlor vindt dat de omvang van de specifieke lerarenopleiding in het volwassenenonderwijs geen bijkomende rem mag zijn voor zij-instromers in het onderwijs. De Vlor kan zich verzoenen met een specifieke lerarenopleiding met een omvang van 60 studiepunten, waarvan 30 studiepunten voor de praktijkcomponent, omdat een flexibele invulling van de praktijkcomponent mogelijk is. De centra krijgen immers een ruime bevoegdheid inzake EVC en EVK.

De Vlor vraagt wel dat de visitatie bij de beoordeling van de opleidingen aan de centra voldoende ruimte geeft aan de specificiteit van hun opleidingen. De visitatie moet aanvaarden dat de omzetting van studiepunten naar effectieve lesuren en stage-uren kan verschillen in functie van het profiel van de cursist. Het uitvoeringsbesluit dat de studiepunten zal omzetten in studieduur en onderwijstijd, is in dit verband cruciaal. De Vlor wil over het ontwerp van dat besluit een advies uitbrengen.

Het voorontwerp voorziet een brugprogramma voor cursisten die geen diploma secundair onderwijs hebben. Cursisten die geen diploma hoger onderwijs hebben, kunnen zonder meer instromen in de specifieke lerarenopleiding van het volwassenenonderwijs. Deze groep kan niet terecht in de specifieke lerarenopleidingen van het hoger onderwijs.

De Vlor vroeg in een advies over het getuigschrift opleider voor volwassenen om deze opleiding zo vlug mogelijk te kunnen implementeren. De Vlor vraagt om de decretale basis voor de implementatie van deze opleiding te behouden.

---

14 Idem, blz. 8

15 Art. 11 en Art. 12 dat een Art. 12 bis, 12quinquies, 12sexies en 12septies invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden in het volwassenenonderwijs.

7 Beroepsprofiel en basiscompetenties ([16])

Het voorontwerp van decreet, in tegenstelling tot de conceptnota over de lerarenopleiding, maakt geen onderscheid tussen basiscompetenties en startcompetenties. De Vlor had dit gevraagd in zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding.([17])

De omschrijving van het beroepsprofiel van de leraar in het voorontwerp van decreet bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen. In het voorontwerp verwijst de overheid in dit verband naar de grootstedelijke context, taalvaardigheid in het Nederlands, meertaligheid en diversificatie in het onderwijsgebeuren. De Vlor sluit zich aan bij deze omschrijving. Hij vraagt aan de minister om hieraan toe te voegen dat het beroepsprofiel ook de kennis, vaardigheden en attitudes moet omvatten die nodig zullen zijn om de uitvoering van zijn voornemens op het vlak van leerzorg mogelijk te maken.

De basiscompetenties zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leerkracht te kunnen fungeren. Zij stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

Bij de beoordeling van de basiscompetenties zal de Vlor bijzondere aandacht besteden aan competenties zoals communicatie met ouders, respect voor een cultuur van participatie, voeling hebben met de brede maatschappelijke omgeving, omgaan met diversiteit en studiekeuzebegeleiding.

Door de vermindering van 3 naar 2 vakken ontstaat er in de geïntegreerde opleiding voor de leraren secundair onderwijs, meer ruimte om bijkomende basiscompetenties te realiseren. Dit geldt ook voor de specifieke opleidingen, waar het aantal studiepunten overal toeneemt. De opleidingen voor de leraren basisonderwijs krijgen eveneens de opdracht om bijkomende basiscompetenties te realiseren. Maar in die opleiding komt geen bijkomende ruimte.

Vele mensen zullen betrokken worden bij de realisatie van de basiscompetenties. De basiscompetenties zullen opnieuw conceptueel moeten geduid worden naar de verschillende contexten. Er moet een instrument komen om het continuüm van opleiding, basiscompetenties en beroepsprofiel te visualiseren.

Na de goedkeuring van dit voorontwerp van decreet moet de overheid vlug werk maken van de aanvulling en herformulering van de basiscompetenties vanuit dit nieuwe concept. Dit is dringend en moet operationeel zijn op 1 september 2007, op het ogenblik dat dit decreet uitvoering krijgt.

---

16 Art. 12 dat een Art. 12ter. invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs en Art. 17 dat een Art. 55ter. invoegt in het decreet van 4 april 2003 betreffende herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

17 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, blz. 11

8 Samenwerking en expertisenetwerken ([18])

In zijn advies over de conceptnota ([19]) onderschrijft de Vlor de meerwaarde van samenwerking tussen opleidingsinstituten en vraagt aan de overheid stimuli om samenwerking tussen gelijkwaardige partners te laten groeien van onderuit.

De samenwerking tussen de centra voor volwassenenonderwijs en de instellingen voor hoger onderwijs vertrekt in dit voorstel van decreet niet van een gelijkwaardigheid tussen deze partners. Een instelling voor hoger onderwijs moet, om een specifieke lerarenopleiding te mogen inrichten, samenwerken met een centrum voor volwassenenonderwijs. Een centrum voor volwassenenonderwijs is niet verplicht om voor zijn specifieke lerarenopleiding samen te werken met een instelling voor hoger onderwijs.

De expertisenetwerken die het decreet mogelijk maakt, zijn een open concept voor een ambitieuze samenwerking tussen verschillende velden. De lat ligt erg hoog, maar er is ook een aanzienlijke financiering om de samenwerking in expertisenetwerken te stimuleren. Om die ambities te realiseren zijn bijkomende middelen verantwoord, op voorwaarde dat die expertisenetwerken een echte meerwaarde creëren voor de kwaliteit van alle lerarenopleidingen.

De Vlor vraagt om de lijst van topics die in de kaderovereenkomst moeten naar voor komen te herleiden tot die elementen die essentieel zijn.

De Vlor vraagt om de instellingen initieel toe te laten om met deze financiering bilaterale samenwerkingsovereenkomsten uit te voeren. Op die manier krijgen expertisenetwerken volop de kans om te groeien vanuit de instellingen.

De invulling van de praktijkcomponent maakt best deel uit van het eerste protocol van samenwerking. Op die manier voorkomen de instellingen ongelijke behandeling tussen studenten en cursisten die hetzelfde diploma willen behalen langs verschillende leerwegen.

9 Stage ([20])

9.1 Inhoud

De overheid wil de praktijkopleiding absoluut versterken. De Vlor steunt dit voornemen, maar het is aan de opleidingsinstellingen om dit praktijkgedeelte in te vullen, dat is hun verantwoordelijkheid.

Het praktijkgedeelte moet meer zijn dan alleen stage in een stageschool. Andere competenties dan lesgeven, zoals overleg met de collega's, moeten aan bod komen.

---

18 Art. 13 dat een Art. 12duodecies en 12tredecies invoegen in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, Art. 14, Art. 15 en Art. 18 dat een Art. 55undecies en 55duodecies invoegen in het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

19 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz. 4

20 Art. 12 dat een art. 12quater. §1 en §2 invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden in het volwassenenonderwijs, Art. 17 dat een art. 55quinquies §2 en een art. 55octies §4 en §5 invoegt in het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Maatschappelijke stages bij organisaties die staan voor bepaalde doelgroepen of bedrijfsstages moeten mogelijk zijn.

9.2 Opname in en verdeling over de scholen

De toename van het volume aan stage zal voor gevolg hebben dat instellingen het moeilijk zullen hebben om voldoende stageplaatsen te vinden. In de specifieke lerarenopleiding, bijvoorbeeld, zou volgens een ruwe berekening het aantal stageplaatsen van de studenten en cursisten die een preservice training doen, moeten vermenigvuldigd worden met drie([21]). In zijn advies over de conceptnota wees de Vlor de overheid reeds op dit probleem.

De financiering van het mentoraat is volstrekt onvoldoende om alle scholen, scholengemeenschappen, scholengroepen en samenwerkingsverbanden te overtuigen om hun verantwoordelijkheid voor aankomende beroepsbeoefenaars op te nemen. Afspraken tussen scholen binnen scholengemeenschappen, scholengroepen en samenwerkingsverbanden zullen dit probleem niet oplossen.

Indien een stagiair stage doet in verschillende stagescholen, dan bepaalt het decreet dat de overeenkomst met het opleidingsinstituut vastlegt welke school de ankerschool is. De Vlor stelt dat dit niet werkbaar is voor de studenten lerarenopleiding met zoveel weken stage in meerdere onderwijscontexten. Een dergelijke stageschool, een 'primus inter pares' die grotere verantwoordelijkheid krijgt in het organiseerbaar houden van de stages en dit zonder enige bijkomende financiële vergoeding, zal niet zo direct te vinden zijn. Daarenboven schept het nieuwe begrip verwarring met de rol van elke individuele mentor. De Vlor stelt voor het begrip 'ankerschool' te schrappen in het voorontwerp van decreet.

Niets garandeert dat elke student of cursist in deze context passende stageplaatsen vindt.

Sommige stagiairs brengen een meerwaarde naar scholen, andere hebben het moeilijker. Indien leerlingen en leerlingengroepen veelvuldig geconfronteerd worden met opeenvolgende stagiairs, kan dit een negatieve invloed hebben op het verloop van het leerproces.

De Vlor vraagt op korte termijn een evaluatie van het effect van de toename van het volume aan stage. Deze evaluatie moet onder meer rekening houden met de ligging van de scholen en de samenstelling van hun lerarencorps. Zij moet peilen naar de invloed van de aanwezigheid van stagiairs op de onderwijskwaliteit en op de leerlingen en naar de meerwaarde van stagiairs voor de scholen.

De Vlor is voorstander van het principe dat alle onderwijscontexten aan bod moeten komen tijdens de stage. Dit heeft voor gevolg dat bepaalde scholen, zoals methodescholen, die veel geringer in aantal zijn, verhoudingsgewijze veel meer kandidaatleerkrachten over de vloer krijgen. De Vlor vindt de vraag van deze scholen om betrokken te worden bij het overleg met de opleidingsinstellingen legitiem.

9.3 Het afnemende veld

Alleen de sectoren waarop de decreten rechtspositie van toepassing zijn, worden voor dit decreet beschouwd als afnemende veld. Ook het beroepsprofiel en de basiscompetenties hebben betrekking op die sectoren.

---

[21] Zie memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding, blz. 30

De praktijk kan wel in andere opleidingssettings, indien dat bijdraagt tot het verwerven van dezelfde basiscompetenties.

De professionalisering van de docenten van de lerarenopleiding valt buiten dit decreet. Het hoger onderwijs moet zelf verantwoordelijkheid opnemen voor de opleiding van zijn docenten, zowel formeel als onderwijskundig. Hier moet het beleid op termijn over nadenken. De kwaliteit van de lerarenopleiding staat of valt met de kwaliteit van haar docenten.

10 Leraar in opleidingsbaan (Lio-baan) ([22])

10.1 Het concept

In zijn advies over de conceptnota stond de Vlor omwille van een aantal pecuniaire, statutaire en onderwijskundige redenen heel sceptisch tegenover het concept van de opleidingsbanen. Hij vroeg zich af of deze vorm van stage nut heeft in alle segmenten van het onderwijs. Hij had ook vragen bij de aantrekkelijkheid en de haalbaarheid voor scholen en kandidaat leerkrachten. Toch vond hij dat deze vorm van stage wel aantrekkelijk kon zijn voor sommige generatiestudenten uit de specifieke opleidingen.([23])

De Vlor is voorstander van een mogelijkheid om beroepsuitoefening als leraar te benutten als praktijkcomponent in de opleiding, maar vindt het concept van de Lio-baan zoals dat nu voorligt onvoldragen.([24])

10.2 De statutaire context

De Vlor stelt vast dat de statutaire situatie van de Lio-baner dubbelzinnig blijft. Zo is er een spanningsveld tussen de beoordeling van de Lio-baner voor het behalen van het diploma van leraar en de evaluatie als tijdelijke leerkracht in het kader van het decreet rechtspositie. De gevolgen van een negatieve evaluatie als tijdelijke en een mogelijk ontslag op het vervolg van de opleiding zijn onduidelijk. De voorrangsregels ten aanzien van gediplomeerde tijdelijke leerkrachten zijn niet uitgeklaard.

---

22 Art. 12 dat een art. 12quater §3 invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs en Art. 17 dat een Art. 55octies §6 invoegt in het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

23 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz.7

24 De Algemene Raad van de Vlor stemde over deze zin. Vier leden van de Algemene Raad stemden tegen. De vertegenwoordigers van COC, COV en VSOA vragen de schrapping van het concept van de Lio-baan. Zij vinden dat de argumentatie die de andere vertegenwoordigers gebruiken om te motiveren dat het concept onvoldragen is, bewijst dat het beter is om het concept Lio-banen uit het decreet te schrappen.

10.3 Gevolgen voor het afnemende veld

10.3.1 De begeleidingsopdracht van de scholen

Bij Lio-banen valt een groot deel van de opleiding ten laste van het afnemende veld. De Vlor stelt een spanningsveld vast tussen het assessment voor de toekenning van het diploma van leraar en de evaluatie of beoordeling als leraar in de school.

10.3.2 De organisatie

De praktische organisatie van de Lio-banen, die ook mogelijk zijn in combinatie met een deel pre-service stage, zal niet gemakkelijk zijn. Dit wordt maatwerk.

Het zal voor de student of de cursist moeilijk zijn om een geschikte Lio-baan te vinden. De 500 contacturen, gecombineerd met 30 studiepunten theoretisch gedeelte, zullen bovendien moeilijk te realiseren zijn in één schooljaar. Van de cursist of de student zal dit zware inspanningen vragen.

10.4 Verantwoordelijkheid

Zo lang de studenten of cursisten in opleiding zijn, blijven de opleidingsinstellingen verantwoordelijk voor de opvolging van het leertraject. Die verantwoordelijkheid staat nu niet in het decreet. Dit kan ook de verantwoordelijkheid zijn van de studenten of de cursisten die zelf een portfolio samenstellen.

10.5 De kwaliteit van de opleiding

In het advies over de conceptnota wees de Vlor reeds op het probleem dat studenten en cursisten die zullen kiezen voor deze weg, eerder toevallig in een bepaalde onderwijscontext zullen terecht komen. Niets garandeert dat deze leerkrachten in spe tijdens hun opleiding geconfronteerd worden met verschillende onderwijssettings. ([25]) Dit blijft een probleem. De Vlor betwijfelt of een leerkracht in opleiding op die manier alle basiscompetenties kan verwerven. De leerkrachten in spe moeten tijdens hun opleiding in contact komen met de verschillende settings waarin zij, op basis van hun bekwaamheidsbewijzen, later kunnen terecht komen.

In zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding wees de Vlor reeds op het belang van de wederzijdse beïnvloeding van theorie en praktijk. Praktijkervaring rendeert optimaal met een goede begeleiding en met gestructureerde mogelijkheden tot reflectie op de eigen praktijkervaring.([26]) De Vlor vraagt om Lio-banen enkel toe te staan nadat de leerkracht in spe een opleidingscontract heeft afgesloten met een opleidingsinstelling en een school. In dat opleidingscontract bepalen de instelling en de cursist in overleg het verloop van het volledige traject dat de leerkracht in spe moet afleggen om zijn diploma te behalen. De 'Lio-baan overeenkomst' is een deel van dit opleidingscontract.

---

25 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz.7

26 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz.6

10.6 Invloed op de onderwijsarbeidsmarkt

Er is een beperkt aanbod van Lio-banen, maar het is moeilijk te voorspellen wat dat in de realiteit zal geven.

Sommigen vrezen dat deze leerweg zo aantrekkelijk zal zijn, dat veel studenten en cursisten daarvoor zullen kiezen, anderen verwachten niet dat die Lio-banen een groot aanzuigeffect zullen hebben. Zij denken dat die mogelijkheid vooral zal gebruikt worden door mensen die al in het onderwijs werken, maar geen diploma van leraar hebben.

In elk geval blijft de Lio-baan onvoldoende aantrekkelijk voor zij-instromers die elders een loopbaan opbouwden. In zijn advies over de conceptnota over de lerarenopleiding wees de Vlor reeds op het belang van deze zij-instromers voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.([27]) De Vlor is van mening dat de Lio-banen geen betere instroom van dit soort zij-instromers in het onderwijs voor gevolg zal hebben dan de combinatie van een GPB-opleiding en een aanstelling in een 'andere' die nu bestaat.

11 Kwaliteitszorg ([28])

Het voorstel van decreet gaat uit van het beginsel één diploma van leraar. Het is dus logisch dat het voorstel van decreet één systeem van kwaliteitszorg inschrijft. Alle lerarenopleidingen moeten immers dezelfde basiscompetenties bereiken. De Vlor onderschrijft dit voornemen van de overheid.

De inspectie voor volwassenenonderwijs blijft bevoegd voor de doorlichting van de CVO's, maar zij is niet meer verantwoordelijk voor de controle van de kwaliteit van de GPB's. De Vlor vraagt om de visitatiecommissies voor de lerarenopleiding niet alleen aan te vullen met deskundigen die het afnemende veld vertegenwoordigen ([29]), maar ook met deskundigen die voeling hebben met de noden van volwassen cursisten.

Het decreet bepaalt dat de opleidingsinstellingen om de vier jaar een visitatie zullen krijgen. De Vlor vindt dit te belastend voor de instellingen en pleit voor visitaties om de zes jaar.

12 Geïntegreerde lerarenopleiding ([30])

De overheid houdt vast aan de vermindering van het aantal vakken van 3 naar 2 zoals zij zich voornam in de conceptnota. Maar de vrije combinatiemogelijkheid voor de studenten blijft behouden. De Vlor vroeg het behoud van die mogelijkheid in zijn advies over de conceptnota ([31]).

De Vlor steunt principieel de vermindering van het aantal vakken voor de leraar secundair onderwijs in de geïntegreerde lerarenopleiding van 3 naar 2. Deze vermindering biedt de

---

27 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz. 2

28 Art. 12 dat de art. 12octies en 12novies invoegt in het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs en Art. 20

29 Art.20 dat een paragraaf 3ter invoegt in art. 93 van het decreet van 4 april 2003 betreffende herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

30 Art.17 dat de art.55quinquies en 55sexies invoegt in het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

31 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz. 9

mogelijkheid om meer aandacht te besteden zowel aan de vakinhoudelijke als aan de vakdidactische en pedagogisch-didactische competenties.

Maar de Vlor meent dat op dit ogenblik een aantal voorwaarden niet vervuld zijn en een aantal gevolgen onvoldoende onderzocht zijn:

- De vermindering van 3 naar 2 vakken kost geld. Indien de hogescholen hun aanbod willen behouden, dan hebben zij een andere personeelsbezetting nodig. De hogescholen zullen personeel moeten aanwerven en andere docenten worden boventallig. Voor dit probleem voorziet het voorontwerp van decreet geen structurele oplossing.
- De probleemvakken met weinig studenten, zijn dezelfde in de verschillende opleidingsinstellingen. Daardoor dreigt, indien de overheid niet ingrijpt, op termijn voor bepaalde vakken een tekort te ontstaan op de arbeidsmarkt.
- Drie vakken bieden meer kansen op de arbeidsmarkt.
- De vermindering van 3 naar 2 vakken betekent minder polyvalente leerkrachten.
- Leerkrachten met bepaalde combinaties van vakken zullen in verschillende scholen moeten werken om een voltijdse baan te hebben. Dit kan een negatieve invloed hebben op hun betrokkenheid bij het schoolleven.
- De Vlor vraagt een heel duidelijke overgangsregeling voor studenten die tijdens hun opleiding geconfronteerd worden met deze wijziging van drie naar twee vakken en een wijziging in het diploma waarvoor ze opgeleid worden.

Om die redenen vindt de Vlor het niet opportuun om die vermindering van drie naar twee vakken nu door te voeren.

De lijst van vakken opgenomen in het decreet blijft vatbaar voor discussie. In dit verband vraagt de Vlor uitdrukkelijk de vervanging van het vak 'kleding' door het vak 'mode'. De Vlor vindt het verstandig dat de decreetgever hier de mogelijkheid voorziet om die lijst aan te passen met een besluit van de Vlaamse regering.

Het is niet nodig om in dit decreet de mogelijkheid te voorzien om via een posgraduaat bekwaamheid voor een extra onderwijsvak te verwerven. Elke student kan bekwaamheid voor een extra onderwijsvak verwerven op basis van het flexibiliseringsdecreet.

13 Specifieke lerarenopleidingen in het hoger onderwijs ([32])

Voor verschillende opleidingen aan de hogescholen en aan de universiteiten bestaat er nu geen specifieke lerarenopleiding.

In de feiten wordt de specifieke lerarenopleiding aan de universiteiten verlengd met een vijfde bijkomend jaar. De Vlor vraagt zich af of de specifieke ingebouwde lerarenopleidingen voldoende aantrekkelijk zijn voor studenten. Hij vreest dat op de arbeidsmarkt deze masters zullen beschouwd worden als opleidingen die anders georiënteerd zijn dan de masters met 30 studiepunten meer in het vakgebied waarin de sollicitant is afgestudeerd.

---

32 Art. 17 dat de artikelen 55septies en 55octies §1, 2, 3 en 4 invoegt in et decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

14 Voortgezette opleiding en bachelor-na-bacheloropleidingen ([33])

Alleen de voortgezette opleiding buitengewoon onderwijs en de voortgezette opleiding zorgverbreding en remediërend leren die nu in de omvormingsdossiers zitten, worden opgenomen in BaMa-structuur en komen in aanmerking voor financiering. Naar aanleiding van de evolutie in het dossier leerzorg, acht de Vlor dit een terechte prioriteit van de minister. Legistiek zouden de artikelen over de voortgezette opleiding wel beter in een afzonderlijke sectie opgenomen worden.

Andere opleidingen worden niet opgenomen in de bachelor-masterstructuur en krijgen geen financiering. De Vlor bevestigt hier het standpunt uit zijn advies over de conceptnota lerarenopleiding. Hij is voorstander van een geprivilegieerde relatie tussen de lerarenopleidingen en de bestaande voortgezette opleidingen die voorbereiden op bepaalde taken in het onderwijs. Deze opleidingen zijn de opleiding voor doventolken in het buitengewoon onderwijs, voor intercultureel onderwijs, voor het diploma hoger opvoedkundige studiën, voor basiseducatie en voor niet-confessionele zedenleer. De minister heeft een bijzondere verantwoordelijkheid ten aanzien van dit soort opleidingen([34]), vooral voor niet-confessionele zedenleer, waar het diploma geldt als vereist bekwaamheidsbewijs.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter

---

33 Art. 5, 3° en Art. 17 dat een Art. 55quater invoegt in het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

34 Advies over de conceptnota lerarenopleiding, idem, blz.5

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Stuk **924** (2005-2006) – Nr. 1

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Advies

Lerarenopleidingen in Vlaanderen

1. Situering adviesvraag

Op 18 januari 2006 vroeg Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming de heer Frank Vandenbroucke een advies in verband met het *"Voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen"*. De termijn voor het afleveren van het advies bedraagt 30 dagen. Het voorontwerp van decreet voorziet in een grondige hervorming van de lerarenopleidingen in Vlaanderen. Meer concreet gaat het over de verschillende opleidingsvormen, de praktijkervaring, de mentoren en de expertisecentra.

Vandaag kan een lerarenopleiding gevolgd worden aan hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs. Een beleidsevaluatie in de vorige legislatuur kwam tot de conclusie dat de kwaliteit van deze opleidingen niet overal gelijk was en dat beginnende leraren een echte praktijkschok te verwerken krijgen.

Vanaf 1 september 2007 zullen er met dit decreet nog twee soorten lerarenopleidingen bestaan: *de geïntegreerde lerarenopleiding* tot bachelor in onderwijs, respectievelijk in kleuteronderwijs, basisonderwijs en secundair onderwijs (180 studiepunten) en *de specifieke lerarenopleiding* voor wie al een vakinhoudelijke basisopleiding en/of beroepservaring verwierf (60 studiepunten). Beide opleidingsvormen leiden tot hetzelfde diploma, zijnde het diploma van leraar.

De praktijkcomponent krijgt een groter gewicht in de opleiding. Het voorontwerp van decreet laat studenten van de specifieke lerarenopleiding de keuze tussen twee mogelijkheden om aan de praktijkvereiste te voldoen: onbezoldigde stage of een LIO-baan. Opdat deze opleiding aantrekkelijker zou worden voor zij-instromers, werd een LIO-baan gecreëerd. De Leraar-In-Opleiding maakt volwaardig deel uit van het schoolteam en wordt overeenkomstig verloond. Omwille van capaciteitsgebrek wordt tevens de mogelijkheid opengelaten om de LIO-baan te combineren met een pre-service. Dit is een onbezoldigde stage, tevens de enige mogelijkheid voor studenten die kiezen voor de geïntegreerde lerarenopleiding.

In het voorontwerp worden daarnaast nog nieuwe concepten gelanceerd zijnde het mentorschap die bedoeld is om o.a. tegemoet te komen aan de praktijkschok en een expertisenetwerk met verschillende opleidingsverstrekkers zodat de kwaliteit van elke opleidingsvorm verbetert. Expertisenetwerken kunnen gesubsidieerd worden indien er duidelijke meet- en outputindicatoren worden vastgelegd (bvb.aantrekken van zij-instromers en uitwisseling van personeel).

Voor de raad is de lerarenopleiding een belangrijke maatschappelijke factor met invloed op sociaaleconomische thema's. Zonder in detail te willen ingaan op onderwijstechnische

aspecten, wil de raad dan ook vooral een globale appreciatie geven, met aandacht voor enkele vanuit sociaaleconomisch oogpunt belangrijke aspecten. In het bijzonder wil de raad stilstaan bij de instroom in de opleidingen enerzijds en de output van de opleidingen anderzijds.

Positief is dat deze hervorming van de lerarenopleiding komt na een evaluatie. Daaruit bleek dat vooral het praktijkgedeelte voor verbetering vatbaar is. Het voorontwerp neemt dit knelpunt op. Ten tweede bepaalt het voorontwerp van decreet dat de beroepsprofielen, en dus ook de basiscompetenties, dienen in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Ten derde wordt het uitreiken van éénzelfde diploma ongeacht de weg, positief onthaald. Dit sluit naadloos aan bij het compententiedenken.

Volgens de raad ontbreken nog enkele fundamentele aansluitende facetten, met name de effectieve aanpassing van de beroepsprofielen, de start- en basiscompetenties en van de navorming (zie ook punt 4). De basiscompetenties behoren zo vlug mogelijk aangevuld en geherformuleerd te worden zodanig dat de competenties van pas uitgestroomde leerkrachten overeenkomen met het dan geldende decreet.

Het voorontwerp van decreet wijzigt niets aan het bestaande systeem van bekwaamheidsbewijzen. Dat betekent dat het mogelijk zal blijven om zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs als leraar te functioneren onder de huidige voorwaarden. De raad erkent dat op vandaag heel wat mensen met jaren ervaring in het bedrijfsleven een belangrijke rol spelen in het overdragen van beroepskennis en –vaardigheden als leerkracht en dat deze inbreng moet kunnen blijven gebeuren. Anderzijds vindt de raad dat gezien het huidige proces van toenemende kwaliteitszorg een pedagogisch-didactische vorming voor de leerkrachten, ook uit het TSO en BSO, het streefdoel moet zijn. Deze bezorgdheid is eveneens van toepassing op de docenten van, vooral, de lerarenopleiding. Hun vereiste competenties vallen buiten het bestek van dit decreet, nochtans dragen de docenten de kwaliteit van de opleiding.

2. Finaliteit van de lerarenopleiding

De raad ondersteunt de globale opzet om naar één diploma te gaan. De verschillende opleidingswegen zijn immers gericht op eenzelfde set basiscompetenties die afgeleid zijn uit een gemeenschappelijk beroepsprofiel. M.b.t. het beroepsprofiel en de basiscompetenties wil de raad het volgende opmerken:

1° De bepaling van beroepsprofielen is in beginsel een decretale opdracht van de SERV. De raad kan ermee instemmen dat, bij wijze van uitzondering op de algemene regel, dit beroepsprofiel voorbereid wordt in de VLOR, gezien de aanwezigheid in de VLOR van de

betrokken werkgevers- en werknemersorganisaties. De raad vraagt dat de SERV zich kan uitspreken over het voorstel van beroepsprofiel. Ook wordt gevraagd te bewaken dat:

- de voorbereiding werkelijk vraag gestuurd gebeurt met een centrale rol voor de inrichtende machten en het onderwijspersoneel en niet vooral in functie komt te staan van de belangen van de aanbieders van lerarenopleidingen;
- het beroepsprofiel daadwerkelijk competentiegericht wordt ingevuld;
- voldoende aandacht wordt besteed aan de brede waaier van onderwijscontexten en functies waarin afgestudeerden van de lerarenopleiding terecht komen (zie verder).

2° De raad ondersteunt de bekommernis (zoals verwoord in art. 12), om in het beroepsprofiel voldoende aandacht te besteden aan de uitdagingen van het onderwijs in een grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands én de meertaligheid, de leerzorg en de diversificatie van het onderwijsgebeuren. Het voorstel om daarom van drie naar twee vakken te gaan in het huidige 'regentaat', draagt de goedkeuring weg van de raad. Deze nieuwe accenten moeten ook tot uiting komen in de set van basiscompetenties, afgeleid uit het beroepsprofiel, voor beginnende beroepsbeoefenaars zodat dit niet enkel structureel ingebed zou worden in de geïntegreerde opleiding. In het voorontwerp van decreet zijn deze accenten immers enkel in de bepaling m.b.t. het beroepsprofiel vermeld.

3° Het voorontwerp van decreet richt zich vooral op het lesgeven in het initieel onderwijs, aan kinderen en jongeren (zie ook de Memorie van Toelichting die 'diverse onderwijscontexten' enkel conceptualiseert naar ASO, BSO en TSO). Dit is logisch aangezien de meeste afgestudeerde leraars in het initieel onderwijs terechtkomen. Maar ook het volwassenenonderwijs, met inbegrip van de basiseducatie, moet worden erkend als bijzondere onderwijscontext. In het kader van het levenlang leren zullen leraars vaker les geven aan volwassenen. Ook dit moet een plaats krijgen in het beroepsprofiel enerzijds en in de set van basiscompetenties anderzijds.

Wat het lesgeven aan volwassenen in voorzieningen *buiten* het onderwijs betreft, verwijst de raad naar het DIVA-project "Opleiders van volwassenen", met diverse actoren van de volwasseneneducatie. Het doel is een gemeenschappelijk beroepsprofiel voor opleiders van volwassenen, ook met het oog op de uitwisselbaarheid tussen voorzieningen. Wanneer het project in de fase komt van de opmaak van een beroepsprofiel, dan zal dit voorgelegd worden aan de SERV.

3. EVC voor zij-instromers

In het voorliggend ontwerpdecreet wordt onvoldoende aandacht besteed aan de vergemakkelijking van de instroom in de lerarenopleiding op basis van EVC, met het oog op verkorting van opleidingstrajecten. De raad heeft vroeger reeds beklemtoond dat ook in het onderwijs moet getracht worden recht te doen aan het geheel van reeds verworven competenties, met het oog op een optimalisering van de opleidingstrajecten. De raad verwijst terzake naar een van de pilootprojecten in het kader van EVC-initiatieven van het vroegere DIVA.

De raad vraagt dat ook in de lerarenopleidingen voldoende garanties worden ingebouwd zodat vertrokken wordt vanuit de reeds aanwezige competenties. Deze verkorting van opleidingstrajecten op vlak van ervaring in o.a. leidinggeven, opleiden, coachen of sectorspecifieke werkervaring brengt een drempelverlaging met zich mee, zeker voor zij-instromers. EVC mag in elk geval niet volledig overgelaten worden aan de autonomie van individuele instellingen.
Eerder dan, zoals in de MvT is verwoord, te vertrekken van de regels die daartoe in het verleden werden uitgetekend, pleit de raad voor een grondige evaluatie van de huidige EVC-praktijken, met het oog op eventuele herziening van de regels. De ervaringen van het DIVA-experiment kunnen daarbij richtinggevend zijn.

Doel van het decreet is ook om de zij-instromers aan te trekken tot het lerarenberoep. Voor de raad is het niet duidelijk waar de stimulansen zitten. De vraag is zelfs of de mogelijkheid van overdracht van de GPB-opleiding van de CVO's naar de hogescholen de drempel voor zij-instromers niet zal verhogen.

4. Praktijkervaring

Praktijkervaring opdoen is belangrijk en het werkplekleren onder begeleiding van een stagebegeleider en/of mentor dient een substantieel deel van de lerarenopleiding te omvatten. Het minimum van 30 studiepunten praktijkervaring in de specifieke lerarenopleiding kan de raad zeker ondersteunen op voorwaarde dat er bijkomende stimulansen voor zij-instromers voorzien worden. Anderzijds stuurt de raad aan op een gedegen haalbaarheidsstudie die de mogelijke absorptierisico's zou aanwijzen.

De uitbreiding van praktijkervaring biedt ruimte voor ervaring in alle onderwijsniveaus waar men na de opleiding in zal terechtkomen, wat een zeer goede zaak is met het oog op een opwaardering van het BSO en TSO. Maar dit moet verder geconcretiseerd worden. De raad

meent ook dat praktijkervaring in het DBSO, BuO, CVO en CBE een meerwaarde heeft en had dit graag expliciet in het decreet opgenomen gezien.
De praktijkervaring beperkt zich hier tot de ervaring van beginnende leraars binnen het onderwijs of andere onderwijscontexten. Zowel in de opleiding tot leraar als in de nascholing ivoor leraren, zeker uit het beroeps- en technisch onderwijs, moet aandacht besteed worden aan bedrijfservaring binnen hun vakgebied. In de context van leven lang leren moet praktijkervaring dus ruimer bekeken worden.

In het licht van nakende onderwijshervormingen, o.a. leerzorg, dient nagedacht te worden over de inhoud, inrichting en kwaliteitscriteria van postgraduaten en/of BanaBa's zodat bij in werking treden van het decreet de vereiste competenties bij het team verworven zijn. Dit veronderstelt dat de overheid zich uitspreekt over de specifieke profielen van verschillende taakdifferentiërende opdrachten die de loopbaan van een leraar kunnen kenmerken.

Studenten van de specifieke lerarenopleiding zullen kunnen kiezen tussen een onbezoldigde stage of een bezoldigd Leraar-In-Opleidingstatuut. Vraag is of een LIO-baan, omwille van de bezoldiging, niet veel aantrekkelijker zal zijn voor studenten die onmiddellijk na hun basisopleiding een lerarenopleiding aanvatten en de stage als praktijkervaring zal verdringen. Vraag is ook of er een voldoende groot aanbod van LIO-banen zal zijn en in hoeverre zij niet voor een verdringing zullen zorgen van arbeidsplaatsen voor (pas)gediplomeerde leraars.
Het achterliggend doel van de LIO – baan, nl. het instappen van zij-instromers in het beroep va leraar vergemakkelijken, wordt niet gerealiseerd. Voor zij-instromers biedt de LIO-baan onvoldoende meerwaarde ten opzichte van de vroegere situatie, meent de raad.

Het mentorschap is zonder meer een goede zaak en volgt de lijn van het peterschapprincipe dat in veel sectoren ingang vindt. Voldoende uren zijn belangrijk om elke stagiair en beginnende leerkracht de nodige ondersteuning te kunnen bieden.
Er is echter geen functieomschrijving van mentor in het decreet voorzien en de raad mist ook input, onder andere vanuit het evaluatieproces, voor de invulling van de vorming van mentoren (zie ook punt 4). Bovendien is de tekst van de MvT niet in overeenstemming met het voorontwerp. Het mentorschap lijkt eerder een administratief-jurdische invulling te krijgen in plaats van een daadwerkelijke begeleider van het leerproces. De leerkracht in de klas blijft onontbeerlijk voor een goede stagebegeleiding, maar dit wordt niet vermeld in het voorontwerp. Ook deze rol dient met de nodige omzichtigheid en deskundigheid ingevuld te worden wil de student rijker worden door de praktijkcomponent.

5. Navorming

Het beleid van levenslang leren bij leraars blijft stiefmoederlijk behandeld, ook in deze hervorming. De raad vraagt dat in het verlengde van dit decreet met onderwijsverstrekkers, lerarenopleidingen en personeelsvakbonden wordt onderzocht hoe het beleid van navorming een nieuwe impuls kan krijgen.
De verdere uitbouw van de loopbaan en professionalisering van een leerkracht zijn volledig in handen gelegd van de opleidingsinstellingen. Aangezien postgraduaten niet onder het visitatiestelsel zullen vallen kan de kwaliteit en meerwaarde van deze opleidingen in vraag gesteld worden.

Bijzonder aandachtspunt hierbij is, zoals reeds herhaaldelijk onderlijnd door de SERV, de uitdaging om permanent te investeren in de actualisering van de competenties van leraars m.b.t. de ontwikkelingen in het bedrijfsleven, in het bijzonder in techn(olog)ische beroepen via o.a stages in bedrijven en instellingen (profit en non-profit). De juridische en andere hindernissen die daarbij desgevallend rijzen moeten worden weggewerkt

Bijzonder aandachtspunt is ook de vorming van mentoren. In de MvT wordt gesteld dat de mentoren voorafgaand aan of in het begin van hun mentorschap een mentorenvorming moeten volgen zonder enige functieomschrijving noch inhoudelijke aspecten. De raad pleit er toch voor om dit toch een meer beleidsmatige invulling te geven aan de hand van concrete kwaliteitsindicatoren, in overleg met de betrokken werkgevers- en personeelsorganisaties, vertrekkend vanuit een bijzondere set van basiscompententies voor mentoren.

6. Diversiteit

Het Vlaamse onderwijspersoneel is één van doelgroepen van het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt (8 mei 2002). Momenteel is er voor de implementatie in het domein onderwijs echter nog geen uitvoeringsbesluit. De raad vraagt dat dit snel wordt gerealiseerd. Ten einde te komen tot een evenredige arbeidsdeelname in onderwijs is het beschikken over voldoende leraren uit de kansengroepen een noodzakelijke voorwaarde. Er dient dan ook voldoende aandacht te gaan naar bereiken van diversiteit binnen de lerarenopleiding.

Dit streven naar evenredige arbeidsdeelname van allochtonen in het onderwijs is ook van maatschappelijk belang. Wil het onderwijs aansluiting vinden bij de leefwereld van leerlingen en studenten en haar voorbeeldfunctie vervullen dan is het belangrijk dat in het bijzonder een relevant aandeel van de leraars van allochtone origine zijn. Het bevorderen van de instroom van allochtone jongeren en zij-instromers in de lerarenopleidingen moet dus een belangrijk

aandachtspunt zijn. Dit is wel opgesomd als taak van de expertisenetwerken, maar de Raad vindt dat dit gerust explicieter mag.

Wat de instroom voor leerlingen met een handicap betreft wenst de raad te verwijzen naar het advies "Handicap en Studie"van de ad hoc werkgroep VVS-VLIR-VLHORA. De participatie aan de lerarenopleiding vormt hierbij een bijzondere aandachtspunt. Het advies vraagt dat er op korte termijn effectief een voorwaardenscheppend kader wordt gecreëerd dat de volwaardige participatie van studenten met een handicap aan de lerarenopleiding mogelijk maakt. Een vraag die de raad alleen maar kan ondersteunen.

Een actief in- een doorstroombeleid voor alle studenten die behoren tot de kansengroepen is een eerste vereiste voor élke instelling.

PROTOCOL NR. 11

houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd
werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs
– subcomité 'Regelgeving' op 17 januari, 21 februari,
14, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006

VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS - SUBCOMITE "REGELGEVING"

Brussel, 5 mei 2006

PROTOCOL nr.11 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS - SUBCOMITE "REGELGEVING" OP 17 JANUARI, 21 FEBRUARI, 14, 21, 28, 30 MAART, 18 EN 25 APRIL 2006

over

het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

de hr. Frank VANDENBROUCKE, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming – voorzitter,

en de afvaardiging van het bestuur, te weten:

- de Vlaamse Interuniversitaire Raad, vertegenwoordigd door:

de hr. Dirk MANGELEER, beheerder, Universiteit Gent
de hr. Serge SIMON, beheerder, Universiteit Antwerpen
de hr. Frans DAEMS, hoogleraar, Universiteit Antwerpen
de hr. Jan VENY, directeur personeel, Vrije Universiteit Brussel

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

Engagementen van de overheid

De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt.

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.

De overheid zal de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de ‘geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs’ georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007.

De overheid erkent dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO’s een financiële meerkost betekent en gaat ervan uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs.

De voormelde afvaardiging van de overheid

en de afvaardiging van het bestuur, te weten:

- de Vlaamse Hogescholenraad, vertegenwoordigd door:

de hr. Bert HOOGEWIJS, algemeen directeur, Hogeschool Gent
de hr. Jan TROMMELMANS, algemeen directeur, Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen
de hr. Erwin SAMSON, algemeen directeur, Plantijn – Hogeschool van de provincie Antwerpen
de hr. Eric HALSBERGHE, algemeen directeur, Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen

hebben een gedeeltelijk akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

De VLHORA kan zich in belangrijke mate terugvinden in het voorontwerp van decreet lerarenopleiding. Toch kan de VLHORA géén globaal akkoord geven en wenst dit voorbehoud en de reserves gemaakt door de hogescholen te verduidelijken en te motiveren.

- De VLHORA is van oordeel dat de voorziene (extra) financiële middelen niet zullen volstaan om al de in het decreet vervatte ambities en tal van nieuwe taken en opdrachten voor hogescholen, universiteiten en CVO's effectief te realiseren. Daarenboven wordt door de overheid op de middelen van de expertisenetwerken een aanzienlijke voorafname gesuggereerd voor de kwaliteitszorg van de CVO's, zijn de engagementen van de overheid ten aanzien van de meerkost van de geïntegreerde lerarenopleidingen van de hogescholen vaag, …

- De VLHORA pleit er voor om voor de lerarenopleiding aan hogescholen en universiteiten géén aparte of andere wijze van **financiering** te voorzien dan deze die – na introductie van het 'nieuwe financieringsmechanisme voor het hoger onderwijs' – zal worden gehanteerd.

- Problemen stellen zich ook inzake de onderwijsbevoegdheid die dit voorontwerp van decreet de hogescholen (niet) toekent. De VLHORA kan dan ook niet akkoord gaan met het voorstel omdat de hogescholen - met onderwijsbevoegdheid in het Studiegebied 'Onderwijs' - niet over dezelfde kansen en mogelijkheden beschikken als de CVO's (Centra voor Volwassenenonderwijs). De VLHORA vraagt om de hogescholen de mogelijkheid te bieden om voor (al) hun opleidingen te voorzien in een '**specifieke lerarenopleiding**' (SLO).
Bovendien worden voor deze SLO aan de hogescholen veel te weinig extra middelen ter beschikking gesteld. Door slechts 252.000 euro te voorzien voor specifieke lerarenopleidingen aan de hogescholen voor professioneel gerichte bachelors zijn er ook te weinig impulsen voor samenwerking met CVO's.

- De omschakeling van drie naar twee vakken in de geïntegreerde lerarenopleiding 'leraar secundair onderwijs' zal een belangrijke structurele meerkost met zich meebrengen. VLHORA is bereid om de gevolgen verder te concretiseren en te bespreken in een gemengde werkgroep zodat de gepaste maatregelen kunnen genomen worden vanaf de begroting 2007. Voor zover deze gepaste maatregelen niet zijn genomen of worden geconcretiseerd, kan de VLHORA niet akkoord gaan met het voorstel.

- Vanuit de VLHORA wordt aangedrongen opdat de overheid spoedig duidelijkheid verschaft omtrent de **bachelor-na-bacheloropleidingen** in de lerarenopleiding (BnB). Zonder klaarheid hieromtrent dreigt de toekomst van een aantal maatschappelijk relevante BnB-opleidingen (basiseducatie, directieopleidingen, interculturele vorming, …) gehypothekeerd te worden.

- De VLHORA wenst er op te wijzen dat de in het voorontwerp van decreet voorziene middelen voor het **mentorschap** – gezien de te verwachten toename, in vergelijking met vandaag, van de 'stages' – ontoereikend zullen zijn. Tevens wenst de VLHORA er de aandacht op te vestigen dat deze in het voorontwerp van decreet bedoelde 'mentoren' onmogelijk (zelf en alleen) het mentorschap van alle stagestudenten zullen kunnen opnemen. Ook de selectie en vorming van de mentoren evenals de wijze waarop deze hun rol in de beoordeling of evaluatie van de stagestudenten zullen moeten vervullen, blijft volgens de VLHORA een bijzonder punt van aandacht.

- Het voorontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheden tot oprichting van ‘expertisenetwerken’, ‘regionale platformen’ en associatieoverschrijdende samenwerking. De recente toevoeging van de associatieoverschrijdende samenwerking maakt het inlassen van ‘regionale platformen’ overbodig.. VLHORA vraagt – met het oog op het verhogen van de helderheid en de transparantie van het hogeronderwijslandschap – het schrappen van de regionale platformen uit het decreet.

De afvaardiging van de drie representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

de hr. Claude WALGRAEF, algemeen secretaris ACOD-onderwijs
de hr. Hugo DECKERS, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs
de hr. Dany BOLLENS, afgevaardigde ACOD-onderwijs
de hr. Peter DE KEYZER, gewestelijk secretaris ACOD-overheidsdiensten

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (COC en CCOD), vertegenwoordigd door:

mevr. Marleen GYSELS, nationaal secretaris COC

de hr. Rudy VAN RENTERGHEM, nationaal secretaris COC
de hr. Chris HERREMAN, secretaris ACV-openbare diensten

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

mevr. Miriam VAN LAETHEM, secretaris-begeleider

de hr. Luc VAN DEN BOSCH, algemeen secretaris
de hr. Dirk DEVOS, afgevaardigde VSOA-onderwijs

gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

Ondanks een aantal positieve elementen in het voorontwerp en de constructieve onderhandelingssfeer kunnen ACOD-ONDERWIJS en ACOD-OVERHEIDSDIENSTEN geen akkoord geven in verband met voorliggend voorontwerp.

En wel om volgende redenen:

- De rode draad voor een niet-akkoord is terug te voeren tot het feit van onderfinanciering van nieuwe en zinvolle projecten.
Ze huldigen nog steeds de stelling dat er bij nieuwe opdrachten ook voldoende middelen moeten volgen. Dit zowel in verband met totale financiering van de nieuwe lerarenopleiding of de deelaspecten zoals de mentoren: steeds volgen er onvoldoende middelen.

- Bovendien stellen ze vast dat er geen duidelijke definitie wordt gegeven van het begrip mentoren, en zijn er in verband met nascholing onvoldoende garanties.

- Uiteindelijk stellen ze ook vast dat de gegeven engagementen te vrijblijvend zijn geformuleerd.

COC gaat niet akkoord met het voorliggende voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen omdat in onvoldoende mate tegemoet wordt gekomen aan de fundamentele bezwaren.
COC erkent hierbij dat tijdens de onderhandelingen op verschillende terreinen vooruitgang geboekt werd. De engagementen van de overheid klinken ook positief maar bieden ook na de herformulering helaas geen enkele reële garantie op effectieve verbeteringen op het veld.

Financiering

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.
Onder meer gezien het feit dat de overheid op dit moment de vakbonden buiten spel lijkt te willen zetten in de discussie over de financiering hoger onderwijs, biedt dit voor hen totaal geen garantie.

Voor COC staat of valt een hervorming van deze omvang met een substantiële financiële inbreng. Indien de nodige middelen niet voorzien kunnen worden, is het beter geen ingrijpende wijzigingen aan te brengen. Er is voor het decreet lerarenopleiding 12,0 miljoen euro beschikbaar gesteld. Voor de aanvangsbegeleiding/mentoren secundair onderwijs is separaat nog eens € 1.934.000 beschikbaar gesteld. In totaal is dit bijna 14 miljoen euro. Dat klinkt veel maar binnen elk onderdeel waartoe deze middelen dienen aangewend te worden, blijkt duidelijk dat het te weinig zal zijn.

COC vraagt zich ook af of de berekening van het financiële kostenplaatje wel voldoende accuraat is gebeurd. Er wordt frequent uitgegaan van ramingen, schattingen en gemiddeldes tussen 2 schattingen.

COC vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen.

Mentorschap

Positief is de erkenning van de rol van de mentor. Positief is ook dat mentoruren organieke uren worden.

Kritische commentaar is dat men de mentor zal betalen terwijl de ontvangende leerkracht vooral belast wordt met de opvang van de stagiair. Dit zal leiden tot spanningen op de werkvloer. Negatief is dat de overheid geen duidelijke definitie geeft. De overheid vindt dit niet nodig. In hoofde van de overheid blijft de vakleraar zijn rol vervullen, bedoeling is dat er (een) coach(es) in de scholen komt(en). COC is van oordeel dat de middelen voor mentorschap moeten toekomen aan zij die effectief de stagiairs zullen begeleiden. Er is geen behoefte aan een groep personeelsleden die anderen zullen zeggen hoe ze stagiairs en beginnende leraars moeten begeleiden.

Het decreet voorziet te weinig middelen om dat mentoraat op een degelijke manier uit te bouwen. De overheid stelt dat meer dan de helft van de supplementaire middelen reeds gaat naar de mentor en dat zij momenteel geen budgettaire ruimte heeft. Met wat voorzien wordt kan een gemiddelde school zelfs geen deftige deeltijds opdracht mee waarmaken.

De reactie op de vraag om rekening houden met de stages in het hoger onderwijs was negatief. De middelen blijven ook toegespitst op de andere onderwijsniveaus. Het hoger onderwijs moet volgens het kabinet zelf verantwoordelijkheid opnemen voor de opleiding van zijn docenten, zowel formeel als onderwijskundig. Ook de professionalisering van de docenten van de lerarenopleiding valt buiten dit concept. De kwaliteit van de lerarenopleiding staat of valt toch met de kwaliteit van de (praktijk)lectoren/docenten De kwaliteit van docenten HO is essentieel voor kwaliteit lerarenopleiding. Het ontbreken van hun opleiding in het decreet is in tegenstelling tot principe “één diploma van leraar”. Daarom is COC er voorstander van dat het pedagogisch bekwaamheidsbewijs ook in het hoger onderwijs verplicht zou zijn voor iedereen.

De berekeningswijze zou ervoor moeten zorgen dat de middelen terecht komen bij de scholen die effectief stagiairs, LIO-baners en beginnende leraren op- en ontvangen, ook buiten deze of gene samenwerkingsvorm. De overheid stelt dat zij dezelfde betrachting heeft en zou momenteel een bevraging gestart zijn van alle lerarenopleidingen waarbij gevraagd wordt naar de stageplaatsen van hun cursisten/studenten. COC zal dit kritisch bekijken want er wordt geen enkele garantie geboden.

Er zijn geen middelen voor nascholing voor CVO’s en DKO en CBE’s. Wat basiseducatie betreft wordt de evolutie in het dossier afgewacht. Voor de twee andere sectoren CVO en DKO wordt momenteel de impact van de uitbreiding onderzocht. De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt. Als engagement is dit erg vrijblijvend en biedt alweer geen enkele garantie.

Stage

Het grote volume aan stage zal voor gevolg hebben dat studenten/cursisten en hun lerarenopleidingen het moeilijk zullen hebben om voldoende stageplaatsen te vinden.

Het "*absorptieprobleem*" dient grondig bekeken te worden. De overheid beseft dit blijkbaar maar ten dele. Zij wijst erop dat het onderwijs niet optimaal fungeert in het opvangen van toekomstige beroepsbeoefenaren en gaat ervan uit dat in andere sectoren zoals de ziekenhuizen dit meer als een gedeelde verantwoordelijkheid wordt gezien en dus efficiënter verloopt. Zij brengt het ook grotendeels terug op een probleem van verdeling. COC volgt niet de redenering dat met meer structureel denken het probleem dan ook opgelost zou zijn.

LIO

Vanuit pedagogisch, opvoedkundig standpunt is het voor de leerlingen, cursisten, studenten beter dat een volledig geschoold leraar of docent instaat voor onderwijs, begeleiding en vorming. De bestaande praktijk waarbij de scholen vrij kunnen kiezen tussen kandidaten met een vereist, voldoend geacht of ander bekwaamheidsbewijs voor de minimumduur van de lerarenopleiding + 1 jaar, dient beperkt te worden tot uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld de knelpuntvacatures. In alle andere gevallen zouden de scholen voorrang moeten geven aan kandidaten met een vereist bekwaamheidsbewijs die reeds in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs. Door de aanwerving van personeelsleden die niet in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs devalueert de overheid zelf het lerarenberoep.

Bovendien wordt een tweede "absorptieprobleem" gecreëerd: de "leraar-in-opleiding" wordt geconfronteerd met de traditionele problematiek van elke starter, met name het vinden van een voldoende permanente job. Hij komt daarmee in concurrentie met de collega's die reeds een vereist of voldoend geacht bekwaamheidsbewijs in handen hebben. Als de overheid stelt dat men door dit decreet de praktijkschok voor beginnende leraars wilt tegengaan, dan is dat zeker niet het geval als er LIO's worden aangeworven. Door de beperktheid aan middelen voor begeleiding zal de praktijkschok even groot blijven.

Ze verwachten een beperkt aanbod van LIO-banen, maar het is moeilijk te voorspellen wat dat in de realiteit zou geven. De overheid schat erg optimistisch dat er minstens 1800 LIO aan de slag kunnen, maar eigenlijk kun je weinig of niets voorspellen over de effecten op het terrein.

Sommigen vrezen dat deze leerweg zo aantrekkelijk is, dat veel studenten deze leerweg gaan kiezen en dat LIO-baners pas gediplomeerde leerkrachten zullen verdringen, Anderen verwachten niet dat die LIO-banen een groot aanzuigeffect zullen hebben en dat die mogelijkheid vooral zal gebruikt worden door mensen die al in het onderwijs werken met een "ander bekwaamheidsbewijs".

Voor de beoogde doelgroep van de "zij-instromers" zal dit concept bovendien niet blijken te werken. COC ziet dan ook nog steeds geen reden om dit LIO-concept te behouden.

Kwaliteitszorg specifieke lerarenopleiding

De overheid erkent weliswaar dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO's een financiële meerkost betekent en gaat er gemakshalve van uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs. Omdat de CVO's geen werkingsmiddelen ontvangen en enkel kunnen terugvallen op inschrijvingsgelden is dit een uiterst lauw antwoord op een terechte vraag van de sector.

Geïntegreerde lerarenopleiding

Voor de **leraren secundair onderwijs-groep 1** in spe zou het aantal vakken waaruit studenten kunnen kiezen, beperkt worden tot 2. De overheid stelt dat hierover niet meer gediscussieerd kan worden. De meerderheid der departementen lerarenopleiding daarentegen zou bij uitblijven van bijkomende financiële middelen wel opteren voor een behoud van de huidige toestand (3 vakken).

COC is in principe akkoord met de reductie naar 2 vakken. Deze reductie heeft evenwel een totaal andere inzet van personeel in de departementen lerarenopleiding voor gevolg. De ombouw naar 2 vakken vergt een grotere personeelsinzet vermits het aantal vakgroepen niet vermindert en de studiebelasting per vak verhoogt.

Een analyse van de sector wees uit dat het 2-vakkensysteem minstens 10% meer loonkost vraagt, die situeert zich voornamelijk in toename stagebegeleiding en de stijging van het aantal studiepunten per vak. Zij moeten als vakbond de werkdruk bewaken. Sommige lerarenopleidingen ramen de meerkost zelfs tussen de 15 en 25 %.

Er wordt gevreesd dat ten gevolge van het niet structureel voorzien van bijkomende middelen bepaalde vakken dienen te sneuvelen (de minst "rendabele"?) met ernstige personeelsconsequenties als gevolg. Ook kan dit een neerwaartse spiraal inluiden voor de betrokken lerarenopleidingen omdat deze minder aantrekkelijk worden voor de potentiële studenten.

De budgettaire fiche spreekt "nihil" bijkomende middelen. De overheid verwijst naar middelen die gekoppeld zijn aan de "expertisenetwerken". Voor COC is dat niet structureel genoeg. COC verwacht van de overheid de gepaste maatregelen. De overheid zal wel de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de 'geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs' georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007. COC vraagt hierbij de nodige garanties.

Nieuwe doelgroepen

Positief is dat wordt ingeschreven dat de Vlaamse regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding. COC had dit graag nog concreter gezien

Diploma van leraar

De discussie over bekwaamheidsbewijzen hoort niet thuis in dit dossier. Dit wordt verduidelijkt in de memorie. Uit zorg voor de kwaliteit pleit COC voor een nog striktere afbakening van de bekwaamheidsbewijzen.

Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding blijft op “academiejaar 2007-2008”. COC blijft zich afvragen of men niet te snel van stapel loopt: de hervorming is meer dan een trivialiteit.

Samengevat

COC gaat niet akkoord met dit voorontwerp wegens
- de onvoldoende financiële middelen om de doelstellingen van dit decreet te bereiken;
- het concept van de LIO-baan;
- de visie van de overheid op het mentorschap;
- de overbelasting van het onderwijsveld die dit decreet zal veroorzaken.

VSOA gaat niet akkoord met het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen en wel om volgende redenen.

VSOA-Onderwijs kan zich onmogelijk akkoord verklaren met de definitieve versie van het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen. Hun organisatie is van oordeel dat ondanks de aanpassingen ten goede, m.b.t. de basistekst, die zijn bereikt tijdens de onderhandelingen niet doorwegen t.o.v. de problemen die dit decreet op de werkvloer zullen veroorzaken.

Hun niet akkoord stoelt op 4 punten

1. Mentorschap

VSOA-Onderwijs kan de visie van de overheid volgen inzake het “statuut” van de mentor d.w.z. het invoeren van organieke uren en de bevestiging van de noodzaak van een mentor.
Anderzijds betreuren zij dat de overheid enkele belangrijke items inzake deze problematiek weigert te regelen of onvoldoende inschat:
- de leerkracht die de stagiair moet begeleiden wordt in deze teksten totaal genegeerd;
- de overheid heeft nagelaten om het een en ander duidelijk te omschrijven;
- het lijkt hun ook een foute aanwending van de zeer schaarse middelen om de mentor een coördinerende rol te geven terwijl de echte begeleiding moet gebeuren door “vrijwilligers”;
- spijts de, verdedigbare, beleidsoptie van de VLAREG om het mentorschap te erkennen voorziet zij daarvoor totaal onvoldoende middelen voor. Deze “werkwijze” zal de werkdruk voor het personeel in de “ontvangende” scholen nogmaals de hoogte injagen.

Dit voorontwerp zet de discussie over de “juiste” opleiding en bijscholing die de docenten en lectoren hebben of zouden moeten krijgen nogmaals in de schijnwerper.
Het lijkt hun, VSOA-Onderwijs, onontbeerlijk dat na analogie met de andere niveau’s ook de lesgevers (lectoren, docenten, …) in het hoger onderwijs in het bezit zouden moeten zijn van een pedagogische bekwaamheid. De huidige praktijk inzake deze problematiek lijkt hun een voorbeeld van het falen van de autonomie.
Tijdens de onderhandelingen heeft VSOA-Onderwijs meermaals gewezen op de lacune waarmee o.a. CVO’s en DKO’s kampen inzake de opleidingen voor de mentoren zoals voorzien in deze teksten. Namelijk het ontbreken van nascholingsmiddelen voor deze niveau’s. Men mag een beleidsoptie nooit afwenden op de instellingen en het personeel. Het engagement in deze lijkt hun enigszins misplaats men moet dit onverwijld decretaal regelen dit kon o.a. via OD XVI.
Hun organisatie zal nooit aanvaarden dat deze “overheidsplicht” op de nek van het personeel komt.

2.LIO

De piste die de VLAREG in deze heeft gevolgd is voor hun organisatie moeilijk verteerbaar en dit omwille van volgende punten:
- pedagogisch en maatschappelijk lijkt het hun logisch dat de lesgever die autonoom voor de klas een volledig gediplomeerd iemand is. Het lijkt hun ook tegenstrijdig met de andere uitspraken van de VLAREG inzake de herwaardering van het beroep;
- de LIO wordt hier ook op een onverantwoorde wijze voor de leeuwen gegooid en de oorspronkelijke bedoeling van decreetgever (het wegwerken van praktijkdrempels) zal een pervers omgekeerd effect krijgen;
- VSOA-Onderwijs is steeds blijven zeggen (tijdens de onderhandelingen) dat de statutaireverankering voor deze LIO’s onvoldoende is en problemen zal veroorzaken.

3. De financiële middelen of beter het ontbreken hiervan

Het engagement van de overheid inzake de nodige middelen voor de lerarenopleiding is voor hen onvoldoende. De stand van zaken m.b.t. de financiering van het H.O. enerzijds en anderzijds de wijze waarop de minister de vakbonden hierbij betrekt zijn niet van dien aard om VSOA-Onderwijs optimistisch te maken.
De hervormingen in de lerarenopleidingen zullen een lege doos blijken indien de nodige middelen zullen ontbreken. De momenteel voorziene middelen zijn hun inziens totaal ontoereikend.
VSOA vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen. Ook de “vernauwing van drie naar twee vakken voor de leraren secundair onderwijs-groep 1 heeft zijn repercussies op de financiële middelen die onvoldoende door de overheid worden ingeschat.

4. Inwerkingtreding

De voorziene termijn (07-08) lijkt hun maatschappelijk, pedagogische en sociaal niet haalbaar voor een hervorming van deze omvang. Een overhaaste doorvoering zal enkel de kwaliteit verminderen en het sociaal klimaat op het veld onder druk zetten.

05 -05- 2006

protocol nr. VOC 11

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTER,

Frank VANDENBROUCKE,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

AFVAARDIGING VAN DE BESTUREN:

Voor de Vlaamse Hogescholenraad:

Voor de Vlaamse Interuniversitaire Raad:

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der Openbare Diensten:

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten:

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt:

PROTOCOL NR. 357

houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd
werden in de vergaderingen van het overkoepelend onderhandelingscomité
vrij gesubsidieerd onderwijs op 17 januari, 21 februari,
7, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006

OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

Brussel, 5 mei 2006

PROTOCOL nr.357 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OP 17 JANUARI, 21 FEBRUARI, 7, 21, 28 EN 30 MAART, 18 EN 25 APRIL 2006

over

het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. de hr. Frank VANDENBROUCKE, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming – voorzitter;

2. de hr. Yves LETERME, minister-president van de Vlaamse Regering – ondervoorzitter;

3. de hr. Dirk VAN MECHELEN, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening – lid;

4. de hr. Geert BOURGEOIS, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme – lid,

en de afvaardiging van de representatieve groepering van de inrichtende macht, te weten:

- het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers, (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP) vertegenwoordigd door:

de hr. John BOECKX, voorzitter
de hr. Frans DE COCK, afgevaardigde

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

De kleine onderwijsverstrekkers geven globaal een protocol van akkoord op het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

Zij hebben echter een bemerking op punt 2, het mentorschap. Globaal gezien is mentorschap, wanneer het voldoende begroot is, een belangrijke vooruitgang wat betreft planlast en taakverlichting voor leerkrachten. Het spijtige van de in artikel 3 voorziene budgetten is dat zij onvoldoende groot zijn om een degelijke begeleiding van zowel studenten-cursisten als van de leraren in opleiding te garanderen. Zij beschouwen het dan ook voorlopig als een start van een gelukkig initiatief dat serieuze budgettaire uitbreiding vergt wil het niet teloorgaan.

Engagementen van de overheid

De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt.

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.

De overheid zal de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de ‘geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs’ georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007.

De overheid erkent dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO’s een financiële meerkost betekent en gaat ervan uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs.

De afvaardiging van de representatieve groepering van de inrichtende macht, te weten:

- het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, vertegenwoordigd door:

mevr. Bernadette VAN DE STEENE, directeur VVKSO

de hr. Paul WILLE, secretaris-generaal VSKO
de hr. Wim NIMMEGEERS, directeur VDKVO

en de afvaardiging van de drie representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

de hr. Claude WALGRAEF, algemeen secretaris
de hr. Hugo DECKERS, adjunct-algemeen secretaris
de hr. Dany BOLLENS, afgevaardigde

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (COV en COC), vertegenwoordigd door:

mevr. Marleen GYSELS, nationaal secretaris COC
mevr. Hilde LAVRYSEN, directeur COV

de hr. Rudy Van RENTERGHEM, nationaal secretaris COC
de hr. Dirk KOPPEN, pedagogische dienst COV

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

mevr. Miriam VAN LAETHEM, secretaris-begeleider

de hr. Luc VAN DEN BOSCH, algemeen secretaris
de hr. Frank LEFEVER, secretaris
de hr. Dirk DEVOS, afgevaardigde

gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

De vertegenwoordigers van het VSKO onderschrijven ten aanzien van het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding in Vlaanderen een protocol van niet-akkoord.

Het VSKO blijft, ondanks het gegeven dat het VSKO zich kan scharen achter het grootste gedeelte van het gedachtegoed vervat in het voorontwerp en onverminderd de engagementen aangegaan door de overheid, ervan overtuigd dat de financiële basis die het ideeëngoed moet gestalte geven, ruim onvoldoende is. Hierbij denkt het VSKO aan de middelen voor mentorschap, visitatie van de GPB's, omschakeling van drie naar twee vakken in de geïntegreerde lerarenopleiding, de samenwerking binnen de expertisenetwerken, …

Het VSKO is zeer opgezet met de in het voorontwerp terecht opgenomen appreciatie voor de GPB-opleidingen, maar vraagt wel in functie van de visitatie meer waarborgen voor een objectieve benadering.

Het VSKO maakt inhoudelijk nadrukkelijk voorbehoud bij het concept van de LIO-banen.

Het VSKO blijft ook nadrukkelijk vragende partij naar meer duidelijkheid over de toekomst van de BanaBa-opleidingen binnen de lerarenopleiding.

Ondanks een aantal positieve elementen in het voorontwerp en de constructieve onderhandelingssfeer kunnen ACOD-ONDERWIJS en ACOD-OVERHEIDSDIENSTEN geen akkoord geven in verband met voorliggend voorontwerp.

En wel om volgende redenen:

- De rode draad voor een niet-akkoord is terug te voeren tot het feit van onderfinanciering van nieuwe en zinvolle projecten.
Ze huldigen nog steeds de stelling dat er bij nieuwe opdrachten ook voldoende middelen moeten volgen. Dit zowel in verband met totale financiering van de nieuwe lerarenopleiding of de deelaspecten zoals de mentoren: steeds volgen er onvoldoende middelen.

- Bovendien stellen ze vast dat er geen duidelijke definitie wordt gegeven van het begrip mentoren, en zijn er in verband met nascholing onvoldoende garanties.

- Uiteindelijk stellen ze ook vast dat de gegeven engagementen te vrijblijvend zijn geformuleerd.

Het COV kan geen akkoord geven voor het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding in Vlaanderen om volgende redenen.

Het COV blijft betreuren dat geen verplichte gemeenschappelijke stam voor de opleidingen van de geïntegreerde lerarenopleiding wordt opgelegd. Voor de student wordt de kans op flexibele overstapmogelijkheden en vrijstellingen in het kader van een aanvullende opleiding minder gegarandeerd.
Tevens worden de mogelijkheden voor een verder professionaliseringstraject voor de leraar beperkt omdat de meeste voorgezette lerarenopleidingen niet in de BaMa-structuur worden opgenomen. Het gaat hier over de opleiding voor intercultureel onderwijs, voor doventolken in het buitengewoon onderwijs, voor het diploma hoger opvoedkundige studiën, voor basiseducatie en voor niet-confessionele zedenleer.

Hoewel de idee van het mentorschap goed is en de wijze van aanstelling van de mentor na onderhandeling sterk verbeterd is, blijft het karige budget een reden om geen akkoord te geven aan dit ontwerp van decreet. De overheid moet consequent zijn. Wanneer een ambitieus plan met gevoelige uitbreiding van de praktijkcomponent in de lerarenopleiding en de invoering van mentorschap met een driedubbele opdracht (ondersteuning van de student / cursist tijdens de stage; ondersteuning van de leraar in opleiding; aanvangsbegeleiding eerste jaar van de beroepsuitoefening) wordt opgezet, kan dit niet zonder voldoende middelen.
De overheid moet de zekerheid geven dat de middelen voor mentoraat terechtkomen in die scholen waar stagiairs, lio-baners en leraren in aanvangsbegeleiding effectief fungeren.

De toename van het volume aan stage zal voor gevolg hebben dat het moeilijk zal zijn om voldoende stageplaatsen te vinden. Temeer daar door het beperkte budget voor mentorschap de werklast van de bijkomende stage gelegd wordt op het personeel van de stagescholen.

Wat de financiering betreft betreurt het COV dat voor de vaststelling van het budget geen rekening is gehouden met de stages van eerstejaars in de geïntegreerde lerarenopleiding. De vrees blijft bestaan dat ook bij de effectieve verdeling van de mentoruren deze stages niet in rekening zullen gebracht worden.

COC gaat niet akkoord met het voorliggende voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen omdat in onvoldoende mate tegemoet wordt gekomen aan de fundamentele bezwaren.
COC erkent hierbij dat tijdens de onderhandelingen op verschillende terreinen vooruitgang geboekt werd. De engagementen van de overheid klinken ook positief maar bieden ook na de herformulering helaas geen enkele reële garantie op effectieve verbeteringen op het veld.

Financiering

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.

Onder meer gezien het feit dat de overheid op dit moment de vakbonden buiten spel lijkt te willen zetten in de discussie over de financiering hoger onderwijs, biedt dit voor hen totaal geen garantie.

Voor COC staat of valt een hervorming van deze omvang met een substantiële financiële inbreng. Indien de nodige middelen niet voorzien kunnen worden, is het beter geen ingrijpende wijzigingen aan te brengen. Er is voor het decreet lerarenopleiding 12,0 miljoen euro beschikbaar gesteld. Voor de aanvangsbegeleiding/mentoren secundair onderwijs is separaat nog eens € 1.934.000 beschikbaar gesteld. In totaal is dit bijna 14 miljoen euro. Dat klinkt veel maar binnen elk onderdeel waartoe deze middelen dienen aangewend te worden, blijkt duidelijk dat het te weinig zal zijn.

COC vraagt zich ook af of de berekening van het financiële kostenplaatje wel voldoende accuraat is gebeurd. Er wordt frequent uitgegaan van ramingen, schattingen en gemiddeldes tussen 2 schattingen.

COC vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen.

Mentorschap

Positief is de erkenning van de rol van de mentor. Positief is ook dat mentoruren organieke uren worden.

Kritische commentaar is dat men de mentor zal betalen terwijl de ontvangende leerkracht vooral belast wordt met de opvang van de stagiair. Dit zal leiden tot spanningen op de werkvloer. Negatief is dat de overheid geen duidelijke definitie geeft. De overheid vindt dit niet nodig. In hoofde van de overheid blijft de vakleraar zijn rol vervullen, bedoeling is dat er (een) coach(es) in de scholen komt(en). COC is van oordeel dat de middelen voor mentorschap moeten toekomen aan zij die effectief de stagiairs zullen begeleiden. Er is geen behoefte aan een groep personeelsleden die anderen zullen zeggen hoe ze stagiairs en beginnende leraars moeten begeleiden.

Het decreet voorziet te weinig middelen om dat mentoraat op een degelijke manier uit te bouwen. De overheid stelt dat meer dan de helft van de supplementaire middelen reeds gaat naar de mentor en dat zij momenteel geen budgettaire ruimte heeft. Met wat voorzien wordt kan een gemiddelde school zelfs geen deftige deeltijds opdracht mee waarmaken.

De reactie op de vraag om rekening houden met de stages in het hoger onderwijs was negatief. De middelen blijven ook toegespitst op de andere onderwijsniveaus. Het hoger onderwijs moet volgens het kabinet zelf verantwoordelijkheid opnemen voor de opleiding van zijn docenten, zowel formeel als onderwijskundig. Ook de professionalisering van de docenten van de lerarenopleiding valt buiten dit concept. De kwaliteit van de lerarenopleiding staat of valt toch met de kwaliteit van de (praktijk)lectoren/docenten De kwaliteit van docenten HO is essentieel voor kwaliteit lerarenopleiding. Het ontbreken van hun opleiding in het decreet is in tegenstelling tot principe “één diploma van leraar”. Daarom is COC er voorstander van dat het pedagogisch bekwaamheidsbewijs ook in het hoger onderwijs verplicht zou zijn voor iedereen.

De berekeningswijze zou ervoor moeten zorgen dat de middelen terecht komen bij de scholen die effectief stagiairs, LIO-baners en beginnende leraren op- en ontvangen, ook buiten deze of gene samenwerkingsvorm. De overheid stelt dat zij dezelfde betrachting heeft en zou momenteel een bevraging gestart zijn van alle lerarenopleidingen waarbij gevraagd wordt naar de

stageplaatsen van hun cursisten/studenten. COC zal dit kritisch bekijken want er wordt geen enkele garantie geboden.

Er zijn geen middelen voor nascholing voor CVO's en DKO en CBE's. Wat basiseducatie betreft wordt de evolutie in het dossier afgewacht. Voor de twee andere sectoren CVO en DKO wordt momenteel de impact van de uitbreiding onderzocht. De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt. Als engagement is dit erg vrijblijvend en biedt alweer geen enkele garantie.

Stage

Het grote volume aan stage zal voor gevolg hebben dat studenten/cursisten en hun lerarenopleidingen het moeilijk zullen hebben om voldoende stageplaatsen te vinden.

Het "*absorptieprobleem*" dient grondig bekeken te worden. De overheid beseft dit blijkbaar maar ten dele. Zij wijst erop dat het onderwijs niet optimaal fungeert in het opvangen van toekomstige beroepsbeoefenaren en gaat ervan uit dat in andere sectoren zoals de ziekenhuizen dit meer als een gedeelde verantwoordelijkheid wordt gezien en dus efficiënter verloopt. Zij brengt het ook grotendeels terug op een probleem van verdeling. COC volgt niet de redenering dat met meer structureel denken het probleem dan ook opgelost zou zijn.

LIO

Vanuit pedagogisch, opvoedkundig standpunt is het voor de leerlingen, cursisten, studenten beter dat een volledig geschoold leraar of docent instaat voor onderwijs, begeleiding en vorming. De bestaande praktijk waarbij de scholen vrij kunnen kiezen tussen kandidaten met een vereist, voldoend geacht of ander bekwaamheidsbewijs voor de minimumduur van de lerarenopleiding + 1 jaar, dient beperkt te worden tot uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld de knelpuntvacatures. In alle andere gevallen zouden de scholen voorrang moeten geven aan kandidaten met een vereist bekwaamheidsbewijs die reeds in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs. Door de aanwerving van personeelsleden die niet in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs devalueert de overheid zelf het lerarenberoep.

Bovendien wordt een tweede "absorptieprobleem" gecreëerd: de "leraar-in-opleiding" wordt geconfronteerd met de traditionele problematiek van elke starter, met name het vinden van een voldoende permanente job. Hij komt daarmee in concurrentie met de collega's die reeds een vereist of voldoend geacht bekwaamheidsbewijs in handen hebben. Als de overheid stelt dat men door dit decreet de praktijkschok voor beginnende leraars wilt tegengaan, dan is dat zeker niet het geval als er LIO's worden aangeworven. Door de beperktheid aan middelen voor begeleiding zal de praktijkschok even groot blijven.

Ze verwachten een beperkt aanbod van LIO-banen, maar het is moeilijk te voorspellen wat dat in de realiteit zou geven. De overheid schat erg optimistisch dat er minstens 1800 LIO aan de slag kunnen, maar eigenlijk kun je weinig of niets voorspellen over de effecten op het terrein.

Sommigen vrezen dat deze leerweg zo aantrekkelijk is, dat veel studenten deze leerweg gaan kiezen en dat LIO-baners pas gediplomeerde leerkrachten zullen verdringen, Anderen verwachten niet dat die LIO-banen een groot

aanzuigeffect zullen hebben en dat die mogelijkheid vooral zal gebruikt worden door mensen die al in het onderwijs werken met een “ander bekwaamheidsbewijs”.

Voor de beoogde doelgroep van de “zij-instromers” zal dit concept bovendien niet blijken te werken. COC ziet dan ook nog steeds geen reden om dit LIO-concept te behouden.

Kwaliteitszorg specifieke lerarenopleiding

De overheid erkent weliswaar dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO’s een financiële meerkost betekent en gaat er gemakshalve van uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs. Omdat de CVO’s geen werkingsmiddelen ontvangen en enkel kunnen terugvallen op inschrijvingsgelden is dit een uiterst lauw antwoord op een terechte vraag van de sector.

Geïntegreerde lerarenopleiding

Voor de **leraren secundair onderwijs-groep 1** in spe zou het aantal vakken waaruit studenten kunnen kiezen, beperkt worden tot 2. De overheid stelt dat hierover niet meer gediscussieerd kan worden. De meerderheid der departementen lerarenopleiding daarentegen zou bij uitblijven van bijkomende financiële middelen wel opteren voor een behoud van de huidige toestand (3 vakken).

COC is in principe akkoord met de reductie naar 2 vakken. Deze reductie heeft evenwel een totaal andere inzet van personeel in de departementen lerarenopleiding voor gevolg. De ombouw naar 2 vakken vergt een grotere personeelsinzet vermits het aantal vakgroepen niet vermindert en de studiebelasting per vak verhoogt.

Een analyse van de sector wees uit dat het 2-vakkensysteem minstens 10% meer loonkost vraagt, die situeert zich voornamelijk in toename stagebegeleiding en de stijging van het aantal studiepunten per vak. Zij moeten als vakbond de werkdruk bewaken. Sommige lerarenopleidingen ramen de meerkost zelfs tussen de 15 en 25 %.

Er wordt gevreesd dat ten gevolge van het niet structureel voorzien van bijkomende middelen bepaalde vakken dienen te sneuvelen (de minst “rendabele”?) met ernstige personeelsconsequenties als gevolg. Ook kan dit een neerwaartse spiraal inluiden voor de betrokken lerarenopleidingen omdat deze minder aantrekkelijk worden voor de potentiële studenten.

De budgettaire fiche spreekt “nihil” bijkomende middelen. De overheid verwijst naar middelen die gekoppeld zijn aan de “expertisenetwerken”. Voor COC is dat niet structureel genoeg. COC verwacht van de overheid de gepaste maatregelen. De overheid zal wel de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de ‘geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs’ georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007. COC vraagt hierbij de nodige garanties.

Nieuwe doelgroepen

Positief is dat wordt ingeschreven dat de Vlaamse regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding. COC had dit graag nog concreter gezien

Diploma van leraar

De discussie over bekwaamheidsbewijzen hoort niet thuis in dit dossier. Dit wordt verduidelijkt in de memorie. Uit zorg voor de kwaliteit pleit COC voor een nog striktere afbakening van de bekwaamheidsbewijzen.

Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding blijft op “academiejaar 2007-2008”. COC blijft zich afvragen of men niet te snel van stapel loopt: de hervorming is meer dan een trivialiteit.

Samengevat

COC gaat niet akkoord met dit voorontwerp wegens
- de onvoldoende financiële middelen om de doelstellingen van dit decreet te bereiken;
- het concept van de LIO-baan;
- de visie van de overheid op het mentorschap;
- de overbelasting van het onderwijsveld die dit decreet zal veroorzaken.

VSOA gaat niet akkoord met het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen en wel om volgende redenen.

VSOA-Onderwijs kan zich onmogelijk akkoord verklaren met de definitieve versie van het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen. Hun organisatie is van oordeel dat ondanks de aanpassingen ten goede, m.b.t. de basistekst, die zijn bereikt tijdens de onderhandelingen niet doorwegen t.o.v. de problemen die dit decreet op de werkvloer zullen veroorzaken.

Hun niet akkoord stoelt op 4 punten

1. Mentorschap

VSOA-Onderwijs kan de visie van de overheid volgen inzake het “statuut” van de mentor d.w.z. het invoeren van organieke uren en de bevestiging van de noodzaak van een mentor.
Anderzijds betreuren zij dat de overheid enkele belangrijke items inzake deze problematiek weigert te regelen of onvoldoende inschat:
- de leerkracht die de stagiair moet begeleiden wordt in deze teksten totaal genegeerd;
- de overheid heeft nagelaten om het een en ander duidelijk te omschrijven;
- het lijkt hun ook een foute aanwending van de zeer schaarse middelen om de mentor een coördinerende rol te geven terwijl de echte begeleiding moet gebeuren door “vrijwilligers”;
- spijts de, verdedigbare, beleidsoptie van de VLAREG om het mentorschap te erkennen voorziet zij daarvoor totaal onvoldoende middelen voor. Deze

"werkwijze" zal de werkdruk voor het personeel in de "ontvangende" scholen nogmaals de hoogte injagen.

Dit voorontwerp zet de discussie over de "juiste" opleiding en bijscholing die de docenten en lectoren hebben of zouden moeten krijgen nogmaals in de schijnwerper.
Het lijkt hun, VSOA-Onderwijs, onontbeerlijk dat na analogie met de andere niveau's ook de lesgevers (lectoren, docenten, …) in het hoger onderwijs in het bezit zouden moeten zijn van een pedagogische bekwaamheid. De huidige praktijk inzake deze problematiek lijkt hun een voorbeeld van het falen van de autonomie.
Tijdens de onderhandelingen heeft VSOA-Onderwijs meermaals gewezen op de lacune waarmee o.a. CVO's en DKO's kampen inzake de opleidingen voor de mentoren zoals voorzien in deze teksten. Namelijk het ontbreken van nascholingsmiddelen voor deze niveau's. Men mag een beleidsoptie nooit afwenden op de instellingen en het personeel. Het engagement in deze lijkt hun enigszins misplaats men moet dit onverwijld decretaal regelen dit kon o.a. via OD XVI.
Hun organisatie zal nooit aanvaarden dat deze "overheidsplicht" op de nek van het personeel komt.

2.LIO

De piste die de VLAREG in deze heeft gevolgd is voor hun organisatie moeilijk verteerbaar en dit omwille van volgende punten:
- pedagogisch en maatschappelijk lijkt het hun logisch dat de lesgever die autonoom voor de klas een volledig gediplomeerd iemand is. Het lijkt hun ook tegenstrijdig met de andere uitspraken van de VLAREG inzake de herwaardering van het beroep;
- de LIO wordt hier ook op een onverantwoorde wijze voor de leeuwen gegooid en de oorspronkelijke bedoeling van decreetgever (het wegwerken van praktijkdrempels) zal een pervers omgekeerd effect krijgen;
- VSOA-Onderwijs is steeds blijven zeggen (tijdens de onderhandelingen) dat de statutaireverankering voor deze LIO's onvoldoende is en problemen zal veroorzaken.

3. De financiële middelen of beter het ontbreken hiervan

Het engagement van de overheid inzake de nodige middelen voor de lerarenopleiding is voor hen onvoldoende. De stand van zaken m.b.t. de financiering van het H.O. enerzijds en anderzijds de wijze waarop de minister de vakbonden hierbij betrekt zijn niet van dien aard om VSOA-Onderwijs optimistisch te maken.
De hervormingen in de lerarenopleidingen zullen een lege doos blijken indien de nodige middelen zullen ontbreken. De momenteel voorziene middelen zijn hun inziens totaal ontoereikend.
VSOA vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen. Ook de "vernauwing van drie naar twee vakken voor de leraren secundair onderwijs-groep 1 heeft zijn repercussies op de financiële middelen die onvoldoende door de overheid worden ingeschat.

4. Inwerkingtreding

De voorziene termijn (07-08) lijkt hun maatschappelijk, pedagogische en sociaal niet haalbaar voor een hervorming van deze omvang. Een overhaaste doorvoering zal enkel de kwaliteit verminderen en het sociaal klimaat op het veld onder druk zetten.

Vervolg protocol nr.357

Brussel, 05 -05- 2006

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE GROEPERINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

VOORZITTER,

Frank VANDENBROUCKE,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Voor het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs

ONDERVOORZITTER,

Yves LETERME,
minister-president van de Vlaamse Regering

Voor het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, Steinerfederatie, VOOP)

Vervolg protocol nr.357

LEDEN,

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der Openbare Diensten:

DANY BOLLENS

Dirk VAN MECHELEN,
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten:

Geert BOURGEOIS,
Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt:

D. DE VOS

PROTOCOL NR. 592

houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd
werden in de gemeenschappelijke vergaderingen van sectorcomité X en van de
onderafdeling 'Vlaamse Gemeenschap' van afdeling 2 van het comité voor de
provinciale en plaatselijke overheidsdiensten op 17 januari, 21 februari,
7, 21, 28 en 30 maart en 18 en 25 april 2006

SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
en
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".

Brussel, 5 mei 2006

PROTOCOL nr.592 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERINGEN VAN SECTORCOMITE X EN VAN ONDERAFDELING "VLAAMSE GEMEENSCHAP" VAN AFDELING 2 VAN HET COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN OP 17 JANUARI, 21 FEBRUARI, 7, 21, 28, 30 MAART, 18 EN 25 APRIL 2006

over

het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. de hr. Yves LETERME, minister-president van de Vlaamse Regering – voorzitter;

2. de hr. Frank VANDENBROUCKE, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming – ondervoorzitter;

3. de hr. Dirk VAN MECHELEN, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening – lid;

4. de hr. Geert BOURGEOIS, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme – lid;

5. de hr. Marino KEULEN, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering – lid,

en de afvaardiging van de inrichtende machten of de verenigingen van inrichtende machten, te weten:

- het Gemeenschapsonderwijs, vertegenwoordigd door:

mevr. Lut STROOBANTS, adjunct van de directeur

de hr. Marc SMETS, afdelingshoofd
de hr. Guido LIESSENS, adjunct van de directeur

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

de hr. Patrick Weyn, directeur, vertegenwoordigend de voorzitter
I. Verleyen, bestendig gedeputeerde

de hr. Dirk Debroey, stafmedewerker, vertegenwoordigend de ondervoorzitter
C. Masson, bestendig gedeputeerde

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.**

Het Gemeenschapsonderwijs gaat akkoord met het voorontwerp. Het biedt kansen voor een kwalitatieve versterking van de lerarenopleiding door de uitwisseling van de expertise van de diverse verstrekkers van lerarenopleidingen. Het Gemeenschapsonderwijs apprecieert in sterke mate dat de overheid eerlijk heeft gezocht de diverse verantwoordelijkheden, rechten en plichten billijk over de partners te verdelen.

Toch spreekt het Gemeenschapsonderwijs ook zijn bezorgdheid uit. Een aantal problemen van financiële aard werden niet opgelost. Sommige werden zelfs niet uitgeklaard. Het is dan ook niet in te schatten of en in welke mate zij een hypotheek kunnen leggen op het welslagen van de vernieuwde lerarenopleiding.

- de middelen die voor het mentorschap worden uitgetrokken, blijven ontoereikend. Dat de overheid zich daarvan bewust moet zijn, blijkt onder meer uit de eerder behoudende berekening in de simulaties voor de kostprijs van de stagebegeleiding in de geïntegreerde lerarenopleiding, waar zij bijvoorbeeld enkel stages in het tweede en derde jaar in rekening brengt. Het blijft een open vraag of de mentoren in deze context veel meer dan een louter administratief-coördinerende rol zullen kunnen vervullen. Hier mist de overheid een belangrijke kans om van bij de start duidelijk te maken dat ze wil inzetten op een sterk inhoudelijk ondersteunend mentorschap;

- de centra voor volwassenenonderwijs en de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs beschikken niet over nascholingsmiddelen. Toch staan de CVO’s en instellingen voor DKO in voor de (terecht verplichte) vorming van hun mentoren. Weliswaar engageert de overheid er zich toe te **onderzoeken** of ze middelen kan vrijmaken om die nascholing te ondersteunen, maar die middelen moeten uiteraard wel beschikbaar zijn bij het in-werking-treden van het decreet. Dáárover ontbreekt elk engagement;

- de overheid erkent dat ook het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO's een financiële meerkost betekent en (zij het impliciet) dat de CVO's niet over de daartoe benodigde middelen beschikken. De overheid engageert er zich toe de problematiek 'te bekijken' naar aanleiding van de bespreking van het decreet Volwassenenonderwijs. Ze gaat er overigens van uit dat de expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Dat mag dan wel zo zijn, maar als de CVO's niet kunnen garanderen zelf ook financieel in te staan voor hun aandeel in het nieuwe kwaliteitszorgsysteem, worden zij van bij de aanvang van de vernieuwde lerarenopleiding wel in een zeer zwakke positie gemanoeuvreerd tegenover hun partners in de netwerken.

- de overheid gaat de financiële consequenties onderzoeken van de reductie van drie naar twee onderwijsvakken in de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs in de hogescholen. Het is inderdaad zo dat de cijfers die tijdens de onderhandelingen circuleerden, nogal uiteen liepen en hun hoogte bijwijlen speculatief was. Dat werd ook toegegeven door de partners die die cijfers inbrachten: in de huidige stand van zaken van de curricula-ontwikkeling wilden ze uitgaan van maximale schattingen, om het probleem in zijn volle scherpte te stellen. Maar uit de discussie bleek ook dat de overheid op dit moment, aan de vooravond van de goedkeuring van het decreet, zelf nog in het duister tast over de omvang (zelfs bij benadering) van de financiële gevolgen van de operatie, en dat niet alle aspecten vooraf in kaart werden gebracht. Hoe dan ook meent het Gemeenschapsonderwijs dat er niet kan worden gesnoeid in de middelen die bestemd werden voor de expertisenetwerken (over de absolute noodzaak daarvan is iedereen het eens) om alle 'onvoorziene kosten' te dekken.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen geeft een protocol van akkoord over het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

Voorliggende decreet beoogt de samenwerking, hervorming en herstructurering van de verschillende bestaande lerarenopleidingen in de CVO's (GPB-opleidingen), aan de hogescholen (professionele bachelor onderwijs) en de universiteiten (aggregaatsopleiding).

Ze overlopen de h.i. meest in het oog springende en vanuit het standpunt van POV meest relevante vernieuwingen:

- De eerste en meest globale vernieuwing is de conceptuele. De Vlaamse minister van onderwijs beslecht een reeds lang sluimerende discussie over de hervorming van de lerarenopleidingen op een h.i. positieve wijze: elk van de drie bestaande 'trajecten' hebben in het verleden hun waarde bewezen en kunnen ook in de toekomst verder bestaan - zij het mits kwalitatieve aanpassingen en meer onderlinge en structurele samenwerking.

POV meent dat deze benadering inderdaad de best mogelijke is.

- Inhoudelijk kiest de minister voor verdieping van de (praktijk-)opleiding. Dat resulteert in een forse toename van de stagecomponent in de specifieke lerarenopleidingen en een beperking van het aantal onderwijsvakken in de geïntegreerde lerarenopleiding van 3 naar 2.

POV is het eens met de zienswijze van de overheid dat de ‘praktijkshock’ vandaag al te vaak leidt tot frustratie en teleurstelling en tot een te grote uitstroom van jonge leerkrachten.
Bovendien delen zij de algemene visie op meer professionalisering van het lerarenberoep.
Zij vragen zich wel af of de cursisten van hun GPB’s die naast deze opleiding een (voltijdse) baan hebben buiten het onderwijs, deze zullen kunnen blijven combineren…
Voor wat de specifieke lerarenopleidingen aangaat, hopen zij dat de op zich logische beslissing van de beperking tot 2 onderwijsvakken niet zal leiden tot verschraling van het aanbod en - in casu - het verdwijnen van sommige ‘kleinere’ vakken uit het initiële opleidingsaanbod.

- De minister van onderwijs heeft ook de betrokkenheid van het ‘afnemend veld’ decretaal structureel verankerd via het ‘mentorship’.

Zij vinden dit lovenswaardig maar denken dat een kwalitatief ‘mentorship’ met inbegrip van de vereiste opleiding van deze mentoren veel meer middelen zal vergen dan welke via dit decreet hiervoor worden vrijgemaakt. Bovendien zal er uiteindelijk weinig of geen omkadering zijn voor de vakleerkrachten die in de klas de stagiair daadwerkelijk begeleiden.

- Er worden een aantal (financiële) stimuli voorzien om de samenwerking tussen universiteiten, hogescholen en CVO’s aan te moedigen.

Zij zullen van hun kant deze samenwerkingsverbanden met zeer veel belangstelling gadeslaan. POV hoopt dat hier de nodige synergie kan ontstaan inzonderheid m.b.t. kwaliteitszorg.

Er komt een systeem van LIO-baan (leraar in opleiding).

Zij verwachten dat dit systeem eerder uitzonderlijk zal toegepast worden, des te meer omdat het aantal te presteren stage-uren zeer aanzienlijk is. Voor de intensieve begeleiding van deze LIO-baners in de scho(o)l(en) van tewerkstelling zijn zeker meer uren mentorship nodig.
Zij delen uitdrukkelijk wel de basisidee achter de LIO-baan die kadert in een visie op flexibilisering en de noodzaak te voorzien in een specifiek toegangstraject voor ‘zij-instromers’. Zij houden zich bereid om samen met de overheid dit systeem na zekere tijd ten gronde te evalueren.

- Belangrijk zijn tenslotte de engagementen van de overheid bij dit decreet en die tegemoetkomen aan hun voornaamste bezwaren (uitgezonderd de h.i. ontoereikende middelen voor mentorship).

- De overheid onderkent het probleem van het ontbreken van nascholingsmiddelen o.a. voor de CVO’s – dit legt een hypotheek voor wat betreft de vorming van mentoren in het Volwassenenonderwijs.
- Andere engagementen slaan op de financiële armlastigheid van de hogescholen. De overheid moet h.i. het probleem van de structurele onderfinanciering van de hogescholen terdege oplossen.
- De overheid heeft oog voor de reële kosten die een kwaliteitszorgsysteem in het kader van de accreditering voor de CVO’s met een aanbod lerarenopleiding onvermijdelijk zal meebrengen en wil dit op de agenda plaatsen.

Standpunt Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

Zoals velen waren de inrichtende machten van het provinciaal onderwijs vragende partij voor een regeling voor de lerarenopleiding die reëel perspectief biedt voor de verdere toekomst. Het is vanzelfsprekend zo dat de kwaliteit van de opleiding van hun toekomstige leraren zondermeer een essentiële voorwaarde is voor een kwaliteitsvol onderwijs.
Zij denken dat dit ontwerp van decreet inderdaad garanties daartoe biedt, al blijven zij met enkele kritische vragen zitten: niet zozeer m.b.t. de inhoudelijke of conceptuele keuzes die worden voorgesteld maar wel omdat zij denken dat de middelen die worden ingebracht niet (genoeg) zullen toereikend zijn om de hooggestemde ambities van de decreetsontwerper te vervullen. Mocht hun reserve wat dit laatste betreft bewaarheid worden, dan rekenen zij erop dat de overheid haar engagementen hieromtrent loyaal zal nakomen.

Voor wat voorliggend ontwerpdecreet betreft geven zij derhalve een protocol van akkoord.

Engagementen van de overheid

De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt.

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.

De overheid zal de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de ‘geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs’ georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007.

De overheid erkent dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO’s een financiële meerkost betekent en gaat ervan uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs.

De afvaardiging van de inrichtende macht of de vereniging van inrichtende macht, te weten:

- **het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap,** vertegenwoordigd door:

mevr. Liesbet PEETERS, afdelingshoofd

de hr. Michel VANDEN BROUCKE, stafmedewerker

en de afvaardiging van de drie representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

de hr. Claude WALGRAEF, algemeen secretaris
de hr. Hugo DECKERS, adjunct-algemeen secretaris
de hr. Dany BOLLENS, afgevaardigde ACOD-onderwijs

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

mevr. Marleen GYSELS, nationaal secretaris COC
mevr. Hilde LAVRYSEN, directeur COV

de hr. Rudy Van RENTERGHEM, nationaal secretaris COC
de hr. Dirk KOPPEN, pedagogische dienst COV

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

mevr. Miriam VAN LAETHEM, secretaris-begeleider

de hr. Luc VAN DEN BOSCH, algemeen secretaris
de hr. Frank LEFEVER, secretaris
de hr. Dirk DEVOS, afgevaardigde

gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

OVSG geeft een protocol van niet-akkoord bij het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen.

Fundamentele bemerking: tekort aan middelen

Dit niet-akkoord is vooral ingegeven door het tekort aan middelen die de overheid voorziet voor de uitvoering van een vernieuwde lerarenopleiding waardoor zeer waardevolle concepten zoals het mentorschap niet op een degelijke wijze geïmplementeerd kunnen worden.
Inhoudelijk kan OVSG het mentorship ten volle onderschrijven en vinden zij het absoluut noodzakelijk dat stagiairs, leraars in opleiding en beginnende leraars degelijk ondersteund en begeleid worden. De voorziene budgetten maken het echter onmogelijk om de opdracht van mentor – zoals beschreven in het voorontwerp – daadwerkelijk te realiseren.

Naast deze fundamentele bemerking, plaatsen zij nog volgende opmerkingen bij de voorliggende tekst:

Mentorschap

OVSG blijft bij haar idee dat het aanduiden van een mentor in eerste plaats een opdracht is van de inrichtende macht en rekent het opleiden en begeleiden van mentoren tot de opdrachten van haar pedagogische begeleidingsdienst.
Zij stellen vast dat de overheid erkent dat deze mentorenvorming niet evident is voor die sectoren waarvoor momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. Zij houden de overheid aan haar engagement dat op **korte termijn** nascholingsmiddelen voor het deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs zullen worden vrijgemaakt.

Stage

OVSG staat achter het optrekken van de praktijkcomponent waardoor toekomstige leraars meer stage zullen doorlopen en de praktijkshock bij het effectief opnemen van het beroep aanzienlijk wordt teruggedrongen. OVSG ijvert er wel voor dat het bepalen van de stageplaats een onderwerp is van overleg met **alle** participanten (stagiair, lerarenopleiding en stageschool) en vindt het een opdracht voor elke school om stagiairs op te nemen.

LIO-baan

De Lio (of leraar-in-opleiding) blijft voor OVSG een onvoldragen figuur waarvan de realisatie in de praktijk vele vragen oproept, zowel op het vlak van kwaliteitsbewaking van het geboden onderwijs als op statutair vlak. OVSG vraagt dan ook om expliciet betrokken te worden bij de evaluatie van de LIO-baan zoals die in de teksten werd voorzien.

Van 3 naar 2 vakken

OVSG vindt dit een goede zaak. Op die manier kunnen de vakken beter worden uitgediept en bekomen de leraren een betere (vak)professionaliteit. Ook zal er nog ruimte zijn om te werken aan de noodzakelijke vaardigheden en attitudes die van de leraar bij het uitoefenen van zijn beroep worden verwacht.

OVSG is tevreden dat de overheid ingegaan is op hun vraag om een nieuw vak ‘project kunstvakken’ toe te voegen aan de lijst van keuzemogelijkheden voor de geïntegreerde lerarenopleiding. Hierdoor blijven de studenten de mogelijkheid krijgen om zich voldoende te verdiepen in de artistieke praktijk en kunnen zij voldoende vakkennis verwerven voor een lesopdracht in het deeltijds kunstonderwijs. OVSG is tevreden dat de overheid afzag van het verder reduceren van de kunstcomponent zodat studenten die hun artistieke talenten willen combineren met lesgeven dit effectief kunnen realiseren op een kwaliteitsvolle manier.

Ondanks een aantal positieve elementen in het voorontwerp en de constructieve onderhandelingssfeer kunnen ACOD-ONDERWIJS en ACOD-OVERHEIDSDIENSTEN geen akkoord geven in verband met voorliggend voorontwerp.

En wel om volgende redenen:

- De rode draad voor een niet-akkoord is terug te voeren tot het feit van onderfinanciering van nieuwe en zinvolle projecten.
Ze huldigen nog steeds de stelling dat er bij nieuwe opdrachten ook voldoende middelen moeten volgen. Dit zowel in verband met totale financiering van de nieuwe lerarenopleiding of de deelaspecten zoals de mentoren: steeds volgen er onvoldoende middelen.

- Bovendien stellen ze vast dat er geen duidelijke definitie wordt gegeven van het begrip mentoren, en zijn er in verband met nascholing onvoldoende garanties.

- Uiteindelijk stellen ze ook vast dat de gegeven engagementen te vrijblijvend zijn geformuleerd.

Het COV kan geen akkoord geven voor het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding in Vlaanderen om volgende redenen.

Het COV blijft betreuren dat geen verplichte gemeenschappelijke stam voor de opleidingen van de geïntegreerde lerarenopleiding wordt opgelegd. Voor de student wordt de kans op flexibele overstapmogelijkheden en vrijstellingen in het kader van een aanvullende opleiding minder gegarandeerd.

Tevens worden de mogelijkheden voor een verder professionaliseringstraject voor de leraar beperkt omdat de meeste voorgezette lerarenopleidingen niet in de BaMa-structuur worden opgenomen. Het gaat hier over de opleiding voor intercultureel onderwijs, voor doventolken in het buitengewoon onderwijs, voor het diploma hoger opvoedkundige studiën, voor basiseducatie en voor niet-confessionele zedenleer.

Hoewel de idee van het mentorschap goed is en de wijze van aanstelling van de mentor na onderhandeling sterk verbeterd is, blijft het karige budget een reden om geen akkoord te geven aan dit ontwerp van decreet. De overheid

moet consequent zijn. Wanneer een ambitieus plan met gevoelige uitbreiding van de praktijkcomponent in de lerarenopleiding en de invoering van mentorschap met een driedubbele opdracht (ondersteuning van de student / cursist tijdens de stage; ondersteuning van de leraar in opleiding; aanvangsbegeleiding eerste jaar van de beroepsuitoefening) wordt opgezet, kan dit niet zonder voldoende middelen.
De overheid moet de zekerheid geven dat de middelen voor mentoraat terechtkomen in die scholen waar stagiairs, lio-baners en leraren in aanvangsbegeleiding effectief fungeren.

De toename van het volume aan stage zal voor gevolg hebben dat het moeilijk zal zijn om voldoende stageplaatsen te vinden. Temeer daar door het beperkte budget voor mentorschap de werklast van de bijkomende stage gelegd wordt op het personeel van de stagescholen.

Wat de financiering betreft betreurt het COV dat voor de vaststelling van het budget geen rekening is gehouden met de stages van eerstejaars in de geïntegreerde lerarenopleiding. De vrees blijft bestaan dat ook bij de effectieve verdeling van de mentoruren deze stages niet in rekening zullen gebracht worden.

COC gaat niet akkoord met het voorliggende voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen omdat in onvoldoende mate tegemoet wordt gekomen aan de fundamentele bezwaren.
COC erkent hierbij dat tijdens de onderhandelingen op verschillende terreinen vooruitgang geboekt werd. De engagementen van de overheid klinken ook positief maar bieden ook na de herformulering helaas geen enkele reële garantie op effectieve verbeteringen op het veld.

Financiering

De overheid engageert zich de financiering van de lerarenopleiding opnieuw te bekijken in het kader van de algemene discussie betreffende de financiering van het hoger onderwijs.
Onder meer gezien het feit dat de overheid op dit moment de vakbonden buiten spel lijkt te willen zetten in de discussie over de financiering hoger onderwijs, biedt dit voor hen totaal geen garantie.

Voor COC staat of valt een hervorming van deze omvang met een substantiële financiële inbreng. Indien de nodige middelen niet voorzien kunnen worden, is het beter geen ingrijpende wijzigingen aan te brengen. Er is voor het decreet lerarenopleiding 12,0 miljoen euro beschikbaar gesteld. Voor de aanvangsbegeleiding/mentoren secundair onderwijs is separaat nog eens € 1.934.000 beschikbaar gesteld. In totaal is dit bijna 14 miljoen euro. Dat klinkt veel maar binnen elk onderdeel waartoe deze middelen dienen aangewend te worden, blijkt duidelijk dat het te weinig zal zijn.

COC vraagt zich ook af of de berekening van het financiële kostenplaatje wel voldoende accuraat is gebeurd. Er wordt frequent uitgegaan van ramingen, schattingen en gemiddeldes tussen 2 schattingen.

COC vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen.

Mentorschap

Positief is de erkenning van de rol van de mentor. Positief is ook dat mentoruren organieke uren worden.

Kritische commentaar is dat men de mentor zal betalen terwijl de ontvangende leerkracht vooral belast wordt met de opvang van de stagiair. Dit zal leiden tot spanningen op de werkvloer. Negatief is dat de overheid geen duidelijke definitie geeft. De overheid vindt dit niet nodig. In hoofde van de overheid blijft de vakleraar zijn rol vervullen, bedoeling is dat er (een) coach(es) in de scholen komt(en). COC is van oordeel dat de middelen voor mentorschap moeten toekomen aan zij die effectief de stagiairs zullen begeleiden. Er is geen behoefte aan een groep personeelsleden die anderen zullen zeggen hoe ze stagiairs en beginnende leraars moeten begeleiden.

Het decreet voorziet te weinig middelen om dat mentoraat op een degelijke manier uit te bouwen. De overheid stelt dat meer dan de helft van de supplementaire middelen reeds gaat naar de mentor en dat zij momenteel geen budgettaire ruimte heeft. Met wat voorzien wordt kan een gemiddelde school zelfs geen deftige deeltijds opdracht mee waarmaken.

De reactie op de vraag om rekening houden met de stages in het hoger onderwijs was negatief. De middelen blijven ook toegespitst op de andere onderwijsniveaus. Het hoger onderwijs moet volgens het kabinet zelf verantwoordelijkheid opnemen voor de opleiding van zijn docenten, zowel formeel als onderwijskundig. Ook de professionalisering van de docenten van de lerarenopleiding valt buiten dit concept. De kwaliteit van de lerarenopleiding staat of valt toch met de kwaliteit van de (praktijk)lectoren/docenten De kwaliteit van docenten HO is essentieel voor kwaliteit lerarenopleiding. Het ontbreken van hun opleiding in het decreet is in tegenstelling tot principe “één diploma van leraar”. Daarom is COC er voorstander van dat het pedagogisch bekwaamheidsbewijs ook in het hoger onderwijs verplicht zou zijn voor iedereen.

De berekeningswijze zou ervoor moeten zorgen dat de middelen terecht komen bij de scholen die effectief stagiairs, LIO-baners en beginnende leraren op- en ontvangen, ook buiten deze of gene samenwerkingsvorm. De overheid stelt dat zij dezelfde betrachting heeft en zou momenteel een bevraging gestart zijn van alle lerarenopleidingen waarbij gevraagd wordt naar de stageplaatsen van hun cursisten/studenten. COC zal dit kritisch bekijken want er wordt geen enkele garantie geboden.

Er zijn geen middelen voor nascholing voor CVO’s en DKO en CBE’s. Wat basiseducatie betreft wordt de evolutie in het dossier afgewacht. Voor de twee andere sectoren CVO en DKO wordt momenteel de impact van de uitbreiding onderzocht. De overheid erkent dat vorming van mentoren minder evident is in de centra voor volwassenenonderwijs en in de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, omdat in die sectoren momenteel geen nascholingsmiddelen zijn voorzien. De overheid zal nagaan of hiervoor middelen kunnen worden vrijgemaakt. Als engagement is dit erg vrijblijvend en biedt alweer geen enkele garantie.

Stage

Het grote volume aan stage zal voor gevolg hebben dat studenten/cursisten en hun lerarenopleidingen het moeilijk zullen hebben om voldoende stageplaatsen te vinden.

Het “*absorptieprobleem*” dient grondig bekeken te worden. De overheid beseft dit blijkbaar maar ten dele. Zij wijst erop dat het onderwijs niet optimaal fungeert in het opvangen van toekomstige beroepsbeoefenaren en gaat ervan uit dat in andere sectoren zoals de ziekenhuizen dit meer als een gedeelde verantwoordelijkheid wordt gezien en dus efficiënter verloopt. Zij brengt het ook grotendeels terug op een probleem van verdeling. COC volgt niet de redenering dat met meer structureel denken het probleem dan ook opgelost zou zijn.

LIO

Vanuit pedagogisch, opvoedkundig standpunt is het voor de leerlingen, cursisten, studenten beter dat een volledig geschoold leraar of docent instaat voor onderwijs, begeleiding en vorming. De bestaande praktijk waarbij de scholen vrij kunnen kiezen tussen kandidaten met een vereist, voldoend geacht of ander bekwaamheidsbewijs voor de minimumduur van de lerarenopleiding + 1 jaar, dient beperkt te worden tot uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld de knelpuntvacatures. In alle andere gevallen zouden de scholen voorrang moeten geven aan kandidaten met een vereist bekwaamheidsbewijs die reeds in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs. Door de aanwerving van personeelsleden die niet in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs devalueert de overheid zelf het lerarenberoep.

Bovendien wordt een tweede “absorptieprobleem” gecreëerd: de “leraar-in-opleiding” wordt geconfronteerd met de traditionele problematiek van elke starter, met name het vinden van een voldoende permanente job. Hij komt daarmee in concurrentie met de collega’s die reeds een vereist of voldoend geacht bekwaamheidsbewijs in handen hebben. Als de overheid stelt dat men door dit decreet de praktijkschok voor beginnende leraars wilt tegengaan, dan is dat zeker niet het geval als er LIO’s worden aangeworven. Door de beperktheid aan middelen voor begeleiding zal de praktijkschok even groot blijven.

Ze verwachten een beperkt aanbod van LIO-banen, maar het is moeilijk te voorspellen wat dat in de realiteit zou geven. De overheid schat erg optimistisch dat er minstens 1800 LIO aan de slag kunnen, maar eigenlijk kun je weinig of niets voorspellen over de effecten op het terrein.

Sommigen vrezen dat deze leerweg zo aantrekkelijk is, dat veel studenten deze leerweg gaan kiezen en dat LIO-baners pas gediplomeerde leerkrachten zullen verdringen, Anderen verwachten niet dat die LIO-banen een groot aanzuigeffect zullen hebben en dat die mogelijkheid vooral zal gebruikt worden door mensen die al in het onderwijs werken met een “ander bekwaamheidsbewijs”.

Voor de beoogde doelgroep van de “zij-instromers” zal dit concept bovendien niet blijken te werken. COC ziet dan ook nog steeds geen reden om dit LIO-concept te behouden.

Kwaliteitszorg specifieke lerarenopleiding

De overheid erkent weliswaar dat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem voor de CVO’s een financiële meerkost betekent en gaat er gemakshalve van uit dat de Expertisenetwerken terzake hun verantwoordelijkheid zullen opnemen. Niettemin zal de overheid deze problematiek ook bekijken naar aanleiding van de bespreking van het decreet volwassenenonderwijs. Omdat de CVO’s geen werkingsmiddelen ontvangen en enkel kunnen terugvallen op

inschrijvingsgelden is dit een uiterst lauw antwoord op een terechte vraag van de sector.

Geïntegreerde lerarenopleiding

Voor de **leraren secundair onderwijs-groep 1** in spe zou het aantal vakken waaruit studenten kunnen kiezen, beperkt worden tot 2. De overheid stelt dat hierover niet meer gediscussieerd kan worden. De meerderheid der departementen lerarenopleiding daarentegen zou bij uitblijven van bijkomende financiële middelen wel opteren voor een behoud van de huidige toestand (3 vakken).

COC is in principe akkoord met de reductie naar 2 vakken. Deze reductie heeft evenwel een totaal andere inzet van personeel in de departementen lerarenopleiding voor gevolg. De ombouw naar 2 vakken vergt een grotere personeelsinzet vermits het aantal vakgroepen niet vermindert en de studiebelasting per vak verhoogt.

Een analyse van de sector wees uit dat het 2-vakkensysteem minstens 10% meer loonkost vraagt, die situeert zich voornamelijk in toename stagebegeleiding en de stijging van het aantal studiepunten per vak. Zij moeten als vakbond de werkdruk bewaken. Sommige lerarenopleidingen ramen de meerkost zelfs tussen de 15 en 25 %.

Er wordt gevreesd dat ten gevolge van het niet structureel voorzien van bijkomende middelen bepaalde vakken dienen te sneuvelen (de minst “rendabele”?) met ernstige personeelsconsequenties als gevolg. Ook kan dit een neerwaartse spiraal inluiden voor de betrokken lerarenopleidingen omdat deze minder aantrekkelijk worden voor de potentiële studenten.

De budgettaire fiche spreekt “nihil” bijkomende middelen. De overheid verwijst naar middelen die gekoppeld zijn aan de “expertisenetwerken”. Voor COC is dat niet structureel genoeg. COC verwacht van de overheid de gepaste maatregelen. De overheid zal wel de consequenties van de vermindering van drie naar twee vakken bij de ‘geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs’ georganiseerd door de hogescholen onderzoeken, inclusief de eventuele gevolgen op personeelsvlak. De overheid richt hiervoor een werkgroep op, bestaande uit vertegenwoordigers van hogescholen, vakbonden en overheid. De resultaten van de besprekingen in die werkgroep worden meegenomen bij de opmaak van de begroting 2007. COC vraagt hierbij de nodige garanties.

Nieuwe doelgroepen

Positief is dat wordt ingeschreven dat de Vlaamse regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding. COC had dit graag nog concreter gezien

Diploma van leraar

De discussie over bekwaamheidsbewijzen hoort niet thuis in dit dossier. Dit wordt verduidelijkt in de memorie. Uit zorg voor de kwaliteit pleit COC voor een nog striktere afbakening van de bekwaamheidsbewijzen.

Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding blijft op “academiejaar 2007-2008”. COC blijft zich afvragen of men niet te snel van stapel loopt: de hervorming is meer dan een trivialiteit.

Samengevat

COC gaat niet akkoord met dit voorontwerp wegens
- de onvoldoende financiële middelen om de doelstellingen van dit decreet te bereiken;
- het concept van de LIO-baan;
- de visie van de overheid op het mentorschap;
- de overbelasting van het onderwijsveld die dit decreet zal veroorzaken.

VSOA gaat niet akkoord met het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen en wel om volgende redenen.

VSOA-Onderwijs kan zich onmogelijk akkoord verklaren met de definitieve versie van het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen. Hun organisatie is van oordeel dat ondanks de aanpassingen ten goede, m.b.t. de basistekst, die zijn bereikt tijdens de onderhandelingen niet doorwegen t.o.v. de problemen die dit decreet op de werkvloer zullen veroorzaken.

Hun niet akkoord stoelt op 4 punten

1. Mentorschap

VSOA-Onderwijs kan de visie van de overheid volgen inzake het “statuut” van de mentor d.w.z. het invoeren van organieke uren en de bevestiging van de noodzaak van een mentor.
Anderzijds betreuren zij dat de overheid enkele belangrijke items inzake deze problematiek weigert te regelen of onvoldoende inschat:
- de leerkracht die de stagiair moet begeleiden wordt in deze teksten totaal genegeerd;
- de overheid heeft nagelaten om het een en ander duidelijk te omschrijven;
- het lijkt hun ook een foute aanwending van de zeer schaarse middelen om de mentor een coördinerende rol te geven terwijl de echte begeleiding moet gebeuren door “vrijwilligers”;
- spijts de, verdedigbare, beleidsoptie van de VLAREG om het mentorschap te erkennen voorziet zij daarvoor totaal onvoldoende middelen voor. Deze “werkwijze” zal de werkdruk voor het personeel in de “ontvangende” scholen nogmaals de hoogte injagen.

Dit voorontwerp zet de discussie over de “juiste” opleiding en bijscholing die de docenten en lectoren hebben of zouden moeten krijgen nogmaals in de schijnwerper.

Het lijkt hun, VSOA-Onderwijs, onontbeerlijk dat na analogie met de andere niveau's ook de lesgevers (lectoren, docenten, …) in het hoger onderwijs in het bezit zouden moeten zijn van een pedagogische bekwaamheid. De huidige praktijk inzake deze problematiek lijkt hun een voorbeeld van het falen van de autonomie.
Tijdens de onderhandelingen heeft VSOA-Onderwijs meermaals gewezen op de lacune waarmee o.a. CVO's en DKO's kampen inzake de opleidingen voor de mentoren zoals voorzien in deze teksten. Namelijk het ontbreken van nascholingsmiddelen voor deze niveau's. Men mag een beleidsoptie nooit afwenden op de instellingen en het personeel. Het engagement in deze lijkt hun enigszins misplaats men moet dit onverwijld decretaal regelen dit kon o.a. via OD XVI.
Hun organisatie zal nooit aanvaarden dat deze "overheidsplicht" op de nek van het personeel komt.

2.LIO

De piste die de VLAREG in deze heeft gevolgd is voor hun organisatie moeilijk verteerbaar en dit omwille van volgende punten:
- pedagogisch en maatschappelijk lijkt het hun logisch dat de lesgever die autonoom voor de klas een volledig gediplomeerd iemand is. Het lijkt hun ook tegenstrijdig met de andere uitspraken van de VLAREG inzake de herwaardering van het beroep;
- de LIO wordt hier ook op een onverantwoorde wijze voor de leeuwen gegooid en de oorspronkelijke bedoeling van decreetgever (het wegwerken van praktijkdrempels) zal een pervers omgekeerd effect krijgen;
- VSOA-Onderwijs is steeds blijven zeggen (tijdens de onderhandelingen) dat de statutaireverankering voor deze LIO's onvoldoende is en problemen zal veroorzaken.

3. De financiële middelen of beter het ontbreken hiervan

Het engagement van de overheid inzake de nodige middelen voor de lerarenopleiding is voor hen onvoldoende. De stand van zaken m.b.t. de financiering van het H.O. enerzijds en anderzijds de wijze waarop de minister de vakbonden hierbij betrekt zijn niet van dien aard om VSOA-Onderwijs optimistisch te maken.
De hervormingen in de lerarenopleidingen zullen een lege doos blijken indien de nodige middelen zullen ontbreken. De momenteel voorziene middelen zijn hun inziens totaal ontoereikend.
VSOA vraagt tenslotte voor alle lerarenopleidingen een degelijke financieringsbasis, gebaseerd op dezelfde mechaniek als de andere opleidingen. Ook de "vernauwing van drie naar twee vakken voor de leraren secundair onderwijs-groep 1 heeft zijn repercussies op de financiële middelen die onvoldoende door de overheid worden ingeschat.

4. Inwerkingtreding

De voorziene termijn (07-08) lijkt hun maatschappelijk, pedagogische en sociaal niet haalbaar voor een hervorming van deze omvang. Een overhaaste doorvoering zal enkel de kwaliteit verminderen en het sociaal klimaat op het veld onder druk zetten.

Vervolg protocol nr.592

Brussel, 05-05-2006

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

AFVAARDIGING VAN DE INRICHTENDE MACHTEN OF DE VERENIGINGEN VAN INRICHTENDE MACHTEN:

VOORZITTER,

Yves LETERME,
minister-president van de Vlaamse Regering

Voor het Gemeenschapsonderwijs:

M. SMETS

C. COESSENS

Voor het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap:

L. Peeters

ONDERVOORZITTER,

Frank VANDENBROUCKE,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

Vervolg protocol nr.592

LEDEN,

Dirk **VAN MECHELEN,**
Vlaams minister van Financiën en
Begroting en Ruimtelijke Ordening

Geert BOURGEOIS,
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Marino **KEULEN,**
Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en
Inburgering

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

DANY BOLLEMS

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten:

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

DE WOLF

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

CDC

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 40.508/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 17 mei 2006 door de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen", heeft op 8 juni 2006 het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond [(1)], alsmede van de te vervullen vormvereisten. Daarnaast bevat dit advies nog een aantal opmerkingen over andere punten. Hieruit mag echter niet worden afgeleid dat de afdeling wetgeving, binnen de haar toegemeten tijd, een exhaustief onderzoek aan het voorontwerp heeft kunnen wijden.

*
* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe de lerarenopleiding in de Vlaamse Gemeenschap te hervormen op het vlak van de structuur ervan, met het oog op een kwalitatieve verbetering van die opleiding.

Luidens de memorie van toelichting wordt middels die hervorming gestreefd naar een maximale gelijkvormigheid van de verschillende lerarenopleidingen, welke allen worden bekroond met het "diploma van leraar".

Aan de basis van de nieuwe lerarenopleiding liggen de zogenaamde beroepsprofielen en basiscompetenties, welke door de Vlaamse Regering zullen worden bepaald. De beroepsprofielen dienen bovendien door het Vlaams Parlement te worden bekrachtigd.

2. Vanaf het academiejaar 2007-2008 kan de opleiding tot leraar verlopen in twee trajecten: de geïntegreerde lerarenopleiding, enerzijds, en de specifieke lerarenopleiding, anderzijds.

---

(1) Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond verstaan, de overeenstemming met hogere rechtsnormen.

De geïntegreerde lerarenopleiding, die enkel door de hogescholen kan worden georganiseerd, is een professioneel gerichte bachelor-opleiding, die leidt tot de graad van bachelor in onderwijs, respectievelijk kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. Met de opleiding wordt een integratie van vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische onderdelen nagestreefd.

De specifieke lerarenopleiding, die door een universiteit, een hogeschool of een centrum voor volwassenenonderwijs (hierna: CVO) kan worden aangeboden, kan worden gevolgd door wie reeds een vakinhoudelijke basisopleiding (professioneel gerichte bacheloropleidingen en masteropleidingen) heeft gevolgd of beroepservaring verwierf.

3. De lerarenopleiding bevat een theoretische en een praktijkcomponent. Voor de geïntegreerde lerarenopleiding bestaat de praktijkcomponent uit een zogenaamde "preservice training", die door een student wordt gevolgd zonder een statutaire band met een centrum, instelling of school. De student wordt begeleid door een stagebegeleider en een mentor. Voor de specifieke lerarenopleiding kan de praktijkcomponent bestaan uit een preservice training, of een zogenaamde "in-service training". Deze laatste wordt door de student gevolgd als personeelslid van een centrum, instelling of school, in de vorm van een zogenaamde "leraar-in-opleidingsbaan" (hierna: LIO-baan).

4. De structuurhervorming van de lerarenopleiding, vervat in het ontwerp, breidt de mogelijkheden van samenwerking uit tussen de universiteiten, de hogescholen en de CVO's. Zij kunnen, binnen een associatie in de zin van het structuurdecreet, een zogenaamd "Expertisenetwerk" oprichten. Samenwerking is ook mogelijk binnen een "regionaal platform voor lerarenopleiding". Voor de uitoefening van sommige aspecten van de onderwijsbevoegdheid inzake lerarenopleiding zijn de hogescholen en de universiteiten verplicht om samen te werken in een Expertisenetwerk of regionaal platform, waarvan het "strategisch beleidsplan" moet worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

5. De inhoudelijke of kwalitatieve hervorming van de lerarenopleiding wordt nagestreefd via onder meer de expertisenetwerken en het mentorschap. Een mentor staat in voor ondersteuning tijdens de stage, tijdens de LIO-baan en tijdens het eerste jaar van de beroepsuitoefening als leraar. De lerarenopleidingen worden ook ingeschakeld in het systeem van kwaliteitszorg zoals geregeld in het structuurdecreet.

6. De ontworpen hervorming van de lerarenopleiding krijgt vorm door de aanpassing van enkele bestaande onderwijsdecreten. Het gaat hierbij in hoofdzaak om de wijziging van het decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing, dat voortaan als opschrift krijgt: "Decreet betreffende het mentorschap en de nascholing in Vlaanderen", de wijziging van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, en de wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (het structuurdecreet).

VORMVEREISTEN

Luidens artikel 5 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, moet aan fundamentele onderwijshervormingen een overleg onder de afgevaardigden van de inrichtende machten voorafgaan. Onder "fundamentele hervorming" dient volgens dezelfde bepaling te worden verstaan "... een wijziging in de algemene oriëntering of de duur van de studiën en in de voorwaarden van toelating en overgang van de leerlingen". Het komt de Raad van State voor dat de ontworpen hervorming van de lerarenopleiding een dermate fundamenteel karakter moet worden toebedeeld dat toepassing dient te worden gemaakt van de aangehaalde wetsbepaling. Er kon evenwel geen enkel stuk worden voorgelegd waaruit blijkt dat aan de in het ontwerp vervatte regeling een overleg is voorafgegaan als bedoeld in artikel 5 van de wet van 29 mei 1959. Aan dit vormvereiste zal alsnog dienen te worden voldaan. Mocht het ontwerp ten gevolge hiervan nog wijzigingen ondergaan, zullen die wijzigingen nog om advies aan de Raad van State, afdeling wetgeving, moeten worden voorgelegd. De hiernavolgende opmerkingen zullen dan ook met dat voorbehoud moeten worden gelezen.

OVEREENSTEMMING MET HOGERE RECHTSNORMEN

Overeenkomstig de bij artikel 11 ontworpen bepalingen van het decreet van 2 maart 1999 kunnen de CVO's specifieke lerarenopleidingen organiseren. Overeenkomstig de met artikel 12 ontworpen bepalingen van hetzelfde decreet kunnen de CVO's met betrekking tot de organisatie van de lerarenopleidingen, samenwerken met de universiteiten en hogescholen, middels een overeenkomst, een Expertisenetwerk of een regionaal platform.

Overeenkomstig de bij artikel 16 ontworpen bepalingen van het structuurdecreet, meer bepaald het ontworpen artikel 55*octies*, kunnen de hogescholen en universiteiten eveneens specifieke lerarenopleidingen aanbieden. Voor de professioneel gerichte bacheloropleiding kan een hogeschool echter slechts een specifieke lerarenopleiding aanbieden "mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleiding en de kwaliteitszorg beschrijft" [(2)]. Voor de hogescholen en de universiteiten geldt dezelfde voorwaarde, vanaf het academiejaar 2010-2011, voor het organiseren van een specifieke lerarenopleiding voor de afgestudeerden in een masteropleiding.

Er is bijgevolg een duidelijk verschil in behandeling op het vlak van de organisatie van specifieke lerarenopleidingen tussen de CVO's, enerzijds, en de universiteiten en de hogescholen, anderzijds. Het verschil in behandeling bestaat erin dat, om een specifieke lerarenopleiding te mogen inrichten, een instelling voor hoger onderwijs verplicht moet samenwerken met een CVO, terwijl een CVO niet verplicht is om samen te werken met een instelling voor hoger onderwijs.

In de memorie van toelichting wordt voor deze verschillende behandeling geen verantwoording verstrekt. De gemachtigde ambtenaar verklaarde dienaangaande het volgende:

> "De motivering van dit verschil (verplichting *vs* geen verplichting) is gelegen in de vrijheid van onderwijs zoals bedoeld in artikel 24 van de Grondwet:

---

(2) Zie ook artikel 5 van het ontwerp.

de invulling/vertaling hiervan verschilt in het schoolpactonderwijs tegenover het hoger onderwijs.

De decreetgever kan aan het zogenaamde schoolpactonderwijs geen bindende voorwaarden opleggen die de uitoefening van de actieve onderwijsvrijheid beperken, dit in tegenstelling tot het hoger onderwijs.

De decreten hoger onderwijs (hogescholendecreet van 1994 en universiteitendecreet van 1991) hebben de band met het Schoolpactonderwijs immers doorgeknipt. Het opleggen van bindende voorwaarden aan het programmeren in het hoger onderwijs kan bijgevolg wel. Deze redenering wordt bovendien nog ondersteund door recente uitspraken van het Arbitragehof over het structuurdecreet met betrekking tot de "academiseringsdwang". Het voorontwerp heeft bovendien een afweging gemaakt van rechten en plichten van de drie aanbieders: hogescholen, universiteiten en CVO's. Hogescholen en universiteiten staan al sterker door de associatievorming en krijgen ook bijkomende middelen voor de uitbreiding van de praktijkcomponent . Dit laatste is voor de CVO's niet het geval. Mede ook daarom is de verplichting tot samenwerking ingeschreven voor hogescholen en universiteiten en niet voor CVO's".

Uit de toelichting van de gemachtigde ambtenaar kan worden afgeleid dat het verschil in behandeling voortvloeit uit de vooropgestelde onmogelijkheid voor de decreetgever om aan het schoolpactonderwijs bindende voorwaarden op te leggen die de actieve onderwijsvrijheid inperken. Gelet op de rechtspraak van het Arbitragehof [3], waaruit moet worden afgeleid dat de beginselen inzake de actieve vrijheid van onderwijs gelden voor alle vormen van onderwijs, kan deze redenering niet worden bijgetreden en kan zij bijgevolg het verschil in behandeling niet deugdelijk verantwoorden. In de memorie van toelichting zal bijgevolg voor het voornoemde verschil in behandeling tussen onderwijsinstellingen, naar gelang de aard van de instelling, een deugdelijker verantwoording moeten kunnen worden verstrekt, zo niet dient de ontworpen regeling dermate te worden herwerkt dat het verschil in behandeling wordt weggewerkt.

2. Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt dat de inrichting [4], de erkenning of de subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet. Volgens de rechtspraak van het Arbitragehof [5] vereist artikel 24, § 5, van de Grondwet dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts op de

---

(3) Zie bijvoorbeeld: Arbitragehof, nr. 49/2001, 18 april 2001.

(4) De inrichting van een bepaalde vorm van onderwijs sluit de financiering ervan in (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/2, 91).

(5) Zie bijvoorbeeld Arbitragehof, nr. 17/2006, 1 februari 2006, B.5.2.

tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Via die opdrachten kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen.

Gelet op het legaliteitsbeginsel in onderwijszaken, stellen een aantal bepalingen van het ontwerp problemen.

2.1. In het ontworpen artikel 55*octies* van het structuurdecreet (artikel 16 van het ontwerp) wordt bepaald dat een hogeschool voor de professioneel gerichte bacheloropleidingen een specifieke lerarenopleiding kan aanbieden "mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft, zoals vermeld in artikel 55*decies*".

Aangezien de goedkeuringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering niet nader wordt omschreven of begrensd, en het bovendien geenszins duidelijk is met welke finaliteit bedoelde goedkeuring moet worden verleend, wordt de organisatie van de specifieke lerarenopleiding door een hogeschool afhankelijk gemaakt van een volledig discretionaire beslissing van de Vlaamse Regering. Een dergelijke regeling staat op gespannen voet met artikel 24, § 5, van de Grondwet, dat vereist dat de inrichting en de erkenning van het onderwijs worden geregeld bij decreet.

2.2. In het ontworpen artikel 4, § 2, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing (artikel 7 van het ontwerp) wordt bepaald dat de middelen voor mentorschap die worden toegekend aan centra, instellingen of scholen worden berekend op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.

De bevoegdheid die aldus aan de Vlaamse Regering wordt verleend, houdt verband met de financiering en de subsidiëring van de lerarenopleidingen. De ruime machtiging welke aan de Vlaamse Regering wordt gegeven om de wijze van berekening van de middelen voor het mentorschap vast te stellen, is niet verenigbaar met artikel 24, § 5, van de Grondwet, dat vereist dat de subsidiëring van het onderwijs wordt geregeld bij decreet.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

1. In het ontworpen artikel 5, § 2, van het decreet van 16 april 1996 (artikel 7 van het ontwerp) is het niet duidelijk waarom de woorden "bestuurs- en" tussen haakjes worden geplaatst. Wellicht mogen deze haakjes worden weggelaten, zo niet moet de bedoeling ervan duidelijker tot uitdrukking worden gebracht.

2. De stellers van het ontwerp zullen moeten nagaan of in het ontworpen artikel 55*octies*, § 6, van het structuurdecreet (artikel 16 van het ontwerp), niet eveneens melding moet worden gemaakt van het mentorschap, zoals het geval is in § 5 van het ontworpen artikel 55*octies*.

3. Het ontworpen artikel 55*decies* van het structuurdecreet (artikel 17 van het ontwerp) dient te worden geconcipieerd en geredigeerd als een regeling ten aanzien van de hogescholen en de universiteiten, niet als een regeling ten aanzien van de CVO's. De regeling ten aanzien van de CVO's is immers het voorwerp van het ontworpen artikel 12*decies* van het decreet van 2 maart 1999 (artikel 11 van het ontwerp), dat op dezelfde wijze is geconcipieerd en geredigeerd.

CDC 40.508/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. SMETS, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	A. SPRUYT, M. RIGAUX,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

De Vlaamse Regering,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming;

Na beraadslaging,

Besluit:

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 2

In het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap worden de volgende artikelen opgeheven, behoudens voor de opleidingen in afbouw:

1° artikel 7bis en 15bis, ingevoegd bij het decreet van 16 april 1996;

2° artikel 33, gewijzigd bij het decreet van 16 april 1996;

3° artikel 40, gewijzigd bij de decreten van 16 april 1996 en 20 april 2001.

Artikel 3

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 130quater toegevoegd dat luidt als volgt:

"Artikel 130quater

§1. De universiteiten ontvangen met ingang van het begrotingsjaar 2007 gezamenlijk een bedrag van 2.402.227 euro voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding. Vanaf het begrotingsjaar 2008 ontvangen ze gezamenlijk een bedrag van 4.335.507 euro.

§2. De gezamenlijke toelage wordt verdeeld pro rata van het aantal uitgereikte diploma's voor de academische initiële lerarenopleiding of volgens het aantal verworven credits.

1° Voor het begrotingsjaar 2007 gebeurt de verdeling pro rata de in het academiejaar 2004-2005 uitgereikte diploma's.

2° Vanaf het begrotingsjaar 2008 gebeurt de verdeling pro rata het in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleiding.

§3. Deze toelagen worden beschouwd als extra werkingsmiddelen. Zij worden maandelijks per twaalfden ter beschikking gesteld van elke universiteit aan het einde van de maand op die waarop het twaalfde betrekking heeft.

§4. De in §1 vermelde bedragen gelden tot en met het begrotingsjaar 2009 en worden met ingang van het begrotingsjaar 2007 geïndexeerd volgens de indexformule L1/L0 zoals bepaald in artikel 130, §6. Vóór het begrotingsjaar 2010 wordt deze financieringswijze geëvalueerd.".

HOOFDSTUK III

Wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 4

In hoofdstuk I, afdeling 4 van titel II, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij de decreten van 15 juli 1997, 14 juli 1998, 18 mei 1999 en 7 mei 2004, wordt onderafdeling 4, bestaande uit artikel 20bis tot en met artikel 20novies, opgeheven, behoudens voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 5

In artikel 179 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 april 1995, 16 april 1996, 8 juli 1996, 15 juli 1997, 18 mei 1999, 22 december 2000, 20 april 2001, 4 maart 2003, 27 juni 2003, 24 december 2004 en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de explicitering van W wordt "LOAN" geschrapt en vervangen door "SLO";

2° punt 12 wordt vervangen door wat volgt:

"12° SLO is bestemd voor de financiering van de initiële lerarenopleiding van academisch niveau en de initiële lerarenopleiding dans en met ingang van het academiejaar 2007-2008 ook voor de specifieke lerarenopleidingen van de hogescholen. De specifieke lerarenopleidingen voor de houders van een professioneel bachelordiploma, met uitzondering van de specifieke lerarenopleiding dans, worden slechts gefinancierd mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft.

De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de volgende criteria inzake macrodoelmatigheid: het aanbod van specifieke lerarenopleidingen in het Expertisenetwerk en het aantal studenten in deze specifieke lerarenopleidingen. De Vlaamse Regering kan hierbij het advies inwinnen van de Erkenningscommissie.

In 2007 ontvangen de hogescholen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleidingen gezamenlijk een bedrag van 883.859 euro. Vanaf 2008 is dit bedrag gelijk aan 1.521.008 euro.

Voor het begrotingsjaar 2007 gebeurt de verdeling pro rata de in het academiejaar 2004-2005 uitgereikte diploma's in de lerarenopleiding. Vanaf het begrotingsjaar 2008 gebeurt de verdeling pro rata het in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleiding.

Deze bedragen worden jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet.

Vóór het begrotingsjaar 2010 wordt deze financieringswijze geëvalueerd.";

3° punt 13 wordt vervangen door wat volgt:

"13° VLO is bestemd voor de financiering van de voortgezette lerarenopleidingen of de bachelors-na-bachelorsopleidingen die hieruit zijn ontstaan. Vanaf het academiejaar 1997-1998 ontvangen de hogescholen die een voortgezette lerarenopleiding organiseren of een bachelors-na-bachelorsopleiding die hieruit is ontstaan, per in het vorig academiejaar afgeleverd diploma 1661 euro. Als het totale bedrag meer bedraagt dan 1.487.400 euro wordt dit bedrag verdeeld over de hogescholen op basis van de in het vorige jaar afgeleverde diploma's. Deze bedragen worden jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet.".

HOOFDSTUK IV

Wijziging van het decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

Artikel 6

Het opschrift van het decreet van 16 april 1996, betreffende de lerarenopleiding en de nascholing, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996, 8 juli 1997, 15 juli 1997, 19 december 1998, 22 december 1999, 14 februari 2003 en 19 december 2003, wordt vervangen door wat volgt: "Decreet betreffende het mentorschap en de nascholing in Vlaanderen.".

Artikel 7

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996, 8 juli 1997, 15 juli 1997, 19 december 1998, 22 december 1999, 14 februari 2003 en 19 december 2003 wordt titel II, bestaande uit artikel 2 tot en met artikel 9, vervangen door wat volgt:

"TITEL II

Het mentorschap

Artikel 2

§1. Het mentorschap bestaat uit:

1° ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage;

2° ondersteuning van de leraar-in-opleiding;

3° aanvangsbegeleiding gedurende het eerste jaar van de beroepsuitoefening als leraar.

§2. Elk centrum, instelling of school zorgt voor de ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage, de ondersteuning van de leraar-in-opleiding en voor de aanvangsbegeleiding van de beginnende leraar. Die taken worden toevertrouwd aan één of meer personeelsleden die belast zijn met het mentorschap.

Artikel 3

Voor het mentorschap worden de volgende budgetten voorzien:

1° voor de ondersteuning van de student/cursist tijdens de stage: voor begrotingsjaar 2007 537.719,39 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 2.150.877,59 euro;

2° voor de ondersteuning van de leraar in opleiding: voor begrotingsjaar 2007 770.047,18 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 3.080.188,72 euro;

3° voor de aanvangsbegeleiding gedurende het eerste jaar van de beroepsuitoefening als leraar: voor begrotingsjaar 2007 669.649,39 euro; vanaf begrotingsjaar 2008 2.678.597,57 euro.

Het beschikbare budget volgt de evolutie van het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, bekrachtigd bij wet van 30 maart 1994.

Artikel 4

§1. Binnen het beschikbare budget kent de Vlaamse Regering middelen voor mentorschap toe aan centra, instellingen of scholen die behoren tot een van de volgende instanties:

1° een scholengemeenschap in het basis- of secundair onderwijs;

2° een scholengroep;

3° een samenwerkingsplatform tussen twee of meer van de volgende instanties:

– scholengemeenschappen in het basis- of secundair onderwijs;

– scholengroepen;

– scholen voor gewoon en/of buitengewoon basisonderwijs, voorzover deze niet behoren tot een scholengemeenschap in het basisonderwijs;

– een onderwijsinstelling(en) voor gewoon secundair onderwijs, voorzover deze niet behoren tot een scholengemeenschap in het secundair onderwijs;

– onderwijsinstellingen voor buitengewoon secundair onderwijs;

– centra voor volwassenenonderwijs;

– instellingen voor deeltijds kunstonderwijs.

§2. De middelen worden toegekend onder de vorm van lestijden (basisonderwijs), uren-leraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs).

De Vlaamse Regering berekent de middelen op basis van:

– een wegingsfactor voor beginnende leraren, leraren-in-opleiding en stagiairs. Voor beginnende leraren geldt de wegingsfactor 4; voor leraren-in-opleiding 3 en voor stagiairs 1;

– de gemiddelde brutoloonkost op jaarbasis;

– de gemiddelde weekopdracht van een leraar in het betrokken onderwijsniveau.

§3. De middelen worden samen gelegd op het niveau van het samenwerkingsverband zoals bedoeld in §1.

Artikel 5

§1. De scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform maakt afspraken over de verdeling van de middelen naar de instellingen die tot de scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform behoren. De verdelingscriteria worden onderhandeld in het lokale comité. Indien er geen lokaal comité bestaat, moeten de scholengemeenschap, de scholengroep of het samenwerkingsplatform een akkoord hebben in de respectieve onderhandelingscomités van de partners.

§2. De middelen kunnen enkel worden aangewend voor het oprichten van één of meer betrekkingen in een wervingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel.

§3. Het personeelslid belast met het mentorschap kan ten belope van maximaal de helft van zijn opdracht worden aangesteld in de betrekking vermeld in de tweede paragraaf.

Artikel 6

De personeelsleden belast met het mentorschap worden geselecteerd in overleg tussen de centra, instellingen of scholen enerzijds en anderzijds de centra voor volwassenenonderwijs, hogescholen of universiteiten. Zij moeten een mentoren- of een equivalente opleiding volgen of gevolgd hebben.

Artikel 7

Hoofdstuk III van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2006 tot invoering van een tijdelijk project betreffende vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap, wordt opgeheven met ingang van 1 september 2007.”.

HOOFDSTUK V

Wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 8

Aan artikel 125novies, §1, van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs, ingevoegd bij decreet van 10 juli 2003, wordt in §1 een punt 8 toegevoegd dat luidt als volgt:

“8° maakt afspraken over de verdeling van de lestijden die bestemd zijn voor mentorschap.”.

HOOFDSTUK VI

Wijziging van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Artikel 9

§1. Aan artikel 71 van het decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs, gewijzigd bij decreet van 14 februari 2003, wordt een punt 12 toegevoegd dat luidt als volgt:

“12° maakt afspraken over de verdeling van de urenleraar en lesuren die bestemd zijn voor mentorschap.”.

§2. In artikel 80, 2e alinea, 2°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 14 februari 2003, worden de woorden “lerarenondersteuning, stagebegeleiding” geschrapt.”.

HOOFDSTUK VII

Wijziging van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

Artikel 10

Aan artikel 3, 19°, van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij decreet van 14 februari 2003, worden de woorden "hetzij een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs heeft doorlopen" geschrapt.

Artikel 11

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 21 december 2001, 14 februari 2003, 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004, 7 mei 2004 en 24 december 2004, wordt aan hoofdstuk 3 een afdeling 4, bestaande uit artikel 12bis tot en met artikel 12novies, ingevoegd die luidt als volgt:

"AFDELING 4

De specifieke lerarenopleidingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel 12bis

§1. De centra voor volwassenenonderwijs organiseren in het pedagogisch hoger onderwijs specifieke lerarenopleidingen die leiden tot het diploma van leraar.

In afwijking van artikelen 15 en 75 bepalen de centra voor volwassenenonderwijs het opleidingsprogramma van de specifieke lerarenopleidingen op basis van de basiscompetenties. Het opleidingsprogramma omvat een theoretisch gedeelte en een praktijkcomponent.

De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of inservicetraining.

§2. De omvang van de specifieke lerarenopleiding bedraagt 60 studiepunten. De praktijkcomponent van een specifieke lerarenopleiding bedraagt 30 studiepunten.

§3. De Vlaamse Regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding.

Artikel 12ter

§1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Artikel 12quater

§1. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult. Onder inservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding die men vervult als een personeelslid van een centrum, instelling of school.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs organiseren de preservicetraining in samenwerking met de centra, instellingen of scholen. De preservicetraining wordt begeleid door een personeelslid van het centrum, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van de school, het centrum of de instelling, dat belast is met het mentorschap. De centra sluiten een overeenkomst met de centra, instellingen of scholen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de cursist en het centrum, waarbij de rol van het centrum, de instelling of de school in de evaluatie van de cursist wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin de preservicetraining plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§3. De inservicetraining gebeurt in de vorm van een leraar-in-opleidingsbaan, hierna de LIO-baan genoemd, en wordt uitgeoefend in een of meer instellingen van het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. De leraar-in-opleiding wordt begeleid door een personeelslid van de school, het centrum of de instelling, dat belast is met het mentorschap.

Bij wijze van uitzondering kan de cursist van de specifieke lerarenopleiding die houder is van een masterdiploma lichamelijke opvoeding een LIO-baan vervullen in het basisonderwijs.

De LIO-baan moet op jaarbasis ten minste 500 urenleraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs), lestijden (in het basisonderwijs voor de master lichamelijke opvoeding) bedragen. Op het einde van de LIO-baan wordt de cursist gedurende een assessment, voor de inservicetraining beoordeeld door het centrum, de instelling of de school enerzijds en het centrum anderzijds. Indien de leraar-in-opleiding er niet in slaagt deze 500 uren te presteren, kan hij dit tekort aanvullen met preservicetraining.

Het centrum, instelling of school en het centrum sluiten een LIO-baanovereenkomst af. Een LIO-baanovereenkomst is een overeenkomst waarbij de voorwaarden worden vastgelegd die moeten toelaten dat cursisten in het kader van hun lerarenopleiding kennis of vaardigheden verwerven in een centrum, instelling of school via een tijdelijke aanstelling door het uitvoeren van arbeidsprestaties. De LIO-baanovereenkomst bevat onder meer:

– de engagementen van het centrum, de instelling of de school ten aanzien van ondersteuning van leraren-in-opleiding;

– de engagementen van het centrum ten aanzien van de begeleiding van de cursist/leraar-in-opleiding;

– het aandeel van het centrum, instelling of de school enerzijds en het centrum anderzijds in het assessment van de cursist.

De leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en is onderworpen aan de bepalingen van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding of het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs.

§4. De Vlaamse Regering evalueert het systeem van de LIO-baan uiterlijk voor december 2010.

Artikel 12quinquies

In afwijking van artikel 34 moeten de cursisten, die geen diploma secundair onderwijs behaald hebben, een door de Vlaamse Regering vast te leggen brugprogramma volgen. Dit brugprogramma vervangt de in artikel 37 vermelde toelatingsproef.

Artikel12sexies

§1. De Vlaamse Regering bepaalt de omzetting van lestijden naar studiepunten voor de specifieke lerarenopleidingen conform de bepalingen in deze afdeling.

§2. Deze specifieke lerarenopleidingen zijn niet onderworpen aan de bepalingen van artikel 5bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

§3. De financiering van deze specifieke lerarenopleidingen blijft gebaseerd op het conform artikel 15 of 75 vastgelegde minimaal aantal lestijden.

Artikel 12septies

§1. De centra voor volwassenenonderwijs bouwen de opleidingen van het pedagogisch hoger onderwijs af met ingang van het schooljaar 2007-2008.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs bouwen de specifieke lerarenopleidingen overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling op vanaf het schooljaar 2007-2008.

§3. Cursisten die uiterlijk in het schooljaar 2006-2007 ingeschreven waren in een opleiding die leidt tot het behalen van het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid hebben het recht voor 1 september 2010 die opleiding te voltooien overeenkomstig het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs.

§4. De centra voor volwassenenonderwijs bepalen de modaliteiten waaronder de cursisten, bedoeld in §3, het diploma van leraar kunnen behalen.

SECTIE 2

Kwaliteitzorg

Artikel 12octies

§1. Artikel 93 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, zoals gewijzigd door artikel V.20 van het decreet van 19 maart 2004, is van toepassing op de specifieke lerarenopleidingen.

§2. Het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, zoals gewijzigd door het decreet van 13 april 1999 houdt op van toepassing te zijn op de specifieke lerarenopleidingen.

Artikel 12novies

De Vlaamse Regering kan initiatieven nemen met betrekking tot de kwaliteitszorg van de lerarenopleidingen door een beleidsevaluatie te organiseren. Deze zal worden uitgevoerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van de commissie.

Een beleidsevaluatie zal onder meer aandacht hebben voor de mate waarin de centra, hogescholen en universiteiten een beleid voeren inzake taalvaardigheid van de cursist of studenten in het Nederlands en voor de mate waarin de preservicetraining voorbereidt op de verschillende onderwijsvormen. De resultaten van deze evaluatie zullen worden vastgelegd in een openbaar verslag dat voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement.”.

Artikel 12

In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 21 december 2001, 14 februari 2003, 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004, 7 mei 2004 en 24 december 2004, wordt aan hoofdstuk 3, een afdeling 5, bestaande uit artikel 12decies tot en met artikel 12undecies, ingevoegd die luidt als volgt:

“AFDELING 5

Samenwerking, Expertisenetwerken en regionale platformen inzake lerarenopleidingen

Artikel 12decies

§1. De centra voor volwassenenonderwijs kunnen met de universiteiten en/of hogescholen een overeenkomst sluiten over de organisatie van de lerarenopleidingen, met name onderwijs- en studieactiviteiten, de kwaliteitszorg en het gebruik van infrastructuur.

§2. De centra voor volwassenenonderwijs die een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs organiseren kunnen met hogescholen en universiteiten een Expertisenetwerk oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een Expertisenetwerk omvat één universiteit, tenminste een hogeschool en tenminste een centrum voor volwassenenonderwijs.

Een Expertisenetwerk wordt binnen een associatie opgericht.

Expertisenetwerken kunnen met elkaar overeenkomsten afsluiten over specifieke vormen van associatieoverschrijdende samenwerking op het vlak van de lerarenopleiding. Mits akkoord van het Expertisenetwerk waartoe ze behoren, kunnen hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs voor bepaalde opdrachten zoals geformuleerd in §4 ook met andere Expertisenetwerken samenwerken. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van de beoogde synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming.

Centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één Expertisenetwerk participeren. In afwijking hiervan kunnen een universiteit, hogescholen van verschillende associaties en centra voor volwassenenonderwijs een regionaal platform voor lera-

renopleiding oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één regionaal platform participeren. Een universiteit en centra voor volwassenenonderwijs participeren in dat geval niet rechtstreeks in een Expertisenetwerk.

Een regionaal platform voor lerarenopleiding sluit een overeenkomst af met één of meerdere Expertisenetwerken. De Universiteit Hasselt en de Transnationale Universiteit Limburg worden voor de toepassing van dit artikel als één universiteit beschouwd.

§3. Een Expertisenetwerk of regionaal platform heeft tot doel de expertise van de verschillende lerarenopleidingen in complementariteit te bundelen en te ontwikkelen, ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en ter versterking van de dienstverlening op het vlak van de continue professionalisering van leraren.

§4. De kaderovereenkomst beschrijft in ieder geval:

– de aanduiding van een penvoerende instelling;

– de ontwikkeling van een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleiding, nascholing en de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren;

– de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, flexibele leerwegen en zij-instromers;

– de ondersteuning en versterking van de lerarenopleiding op het vlak van pedagogisch, onderwijskundig en vakdidactisch onderzoek;

– de synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming;

– de aanpak van de interne en externe kwaliteitszorg.

De overeenkomsten bedoeld in §1 kunnen worden geïntegreerd in en/of vervangen door de kaderovereenkomst.

§5. Tot een Expertisenetwerk of regionaal platform kan één of meer organisaties toetreden die voor het netwerk of platform nuttige expertise kunnen inbrengen op het vlak van de lerarenopleiding, nascholing en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren en directies en die niet behoren tot een universiteit, hogeschool of centrum voor volwassenenonderwijs.

Artikel 12undecies

De Vlaamse Regering kan Expertisenetwerken en regionale platformen financieren. Het totale bedrag dat hiervoor wordt voorzien bedraagt 2.939.821,08 euro met ingang van het begrotingsjaar 2007. De financiering van de verschillende Expertisenetwerken en regionale platformen gebeurt op basis van overeenkomsten waarin over de verschillende deelaspecten van de kaderovereenkomst indicatoren worden vastgelegd, waaronder minimaal het aantal afgeleverde diploma's. De Vlaamse Regering legt een model van overeenkomst vast.".

Artikel 13

In artikel 37 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel 14

In artikel 41, §4, 4°, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 24 februari 2004, worden de woorden 'met uitzondering van het pedagogisch hoger onderwijs' geschrapt.

HOOFDSTUK VIII

Wijziging van het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt

Artikel 15

In het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt, gewijzigd bij de decreten van 20 oktober 2000, 13 juli 2001, 20 december 2002, 10 juli 2003 en 7 mei 2004, wordt hoofdstuk Vbis, bestaande uit artikel 43bis en 43ter, opgeheven.

HOOFDSTUK IX

Wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel 16

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, gewijzigd bij de decreten van 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004 en 7 mei 2004, wordt aan titel I, hoofdstuk III, afdeling 1, een onderafdeling 6, bestaande uit artikel 55bis tot en met artikel 55novies, ingevoegd, die luidt als volgt:

"ONDERAFDELING 6

Lerarenopleidingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel 55bis

Onverminderd de toepassing van artikel 5 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen, bepalen de instellingsbesturen het opleidingsprogramma van de lerarenopleidingen op basis van de basiscompetenties. Het opleidingsprogramma omvat een theoretisch gedeelte en een praktijkcomponent.

De praktijkcomponent van het opleidingsprogramma omvat het geheel van praktijkgerichte onderwijsactiviteiten, preservicetraining en/of in-servicetraining.

Artikel 55ter

§1. Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten in het licht van maatschappelijke en andere ontwikkelingen, zoals de grootstedelijke context, de taalvaardigheid in het Nederlands, de meertaligheid en de diversificatie van het onderwijsgebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt het beroepsprofiel van de leraar op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Regering legt het besluit binnen de zes maand na definitieve goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt binnen de zes maanden na definitieve goedkeuring, houdt het op rechtskracht te hebben.

§2. De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

De Vlaamse Regering bepaalt de basiscompetenties op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

§3. De Vlaamse Regering kan bijdragen in de financiering van projecten binnen een lerarenopleiding die gericht zijn op het aantrekken van nieuwe doelgroepen in de lerarenopleiding.

Artikel 55quater

Onverminderd de toepassing van artikel 17 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hoger onderwijsmaatregelen, hebben alle personeelsleden van het onderwijs toegang tot de bachelors-na-bachelorsopleiding buitengewoon onderwijs en de bachelors-na-bachelorsopleiding zorgverbreding en remediërend leren.

SECTIE 2

De geïntegreerde lerarenopleidingen

Artikel55 quinquies

§1. De professioneel gerichte bacheloropleidingen in onderwijs zijn geïntegreerde lerarenopleidingen die leiden tot de graad van bachelor in onderwijs, respectievelijk kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. De hogescholen kennen aan de

afgestudeerden de betreffende graad toe en reiken het diploma van leraar uit.

§2. De studieomvang van de praktijkcomponent van de geïntegreerde lerarenopleiding bedraagt 45 studiepunten van de 180 studiepunten.

De hogescholen organiseren de praktijkcomponent als preservicetraining in samenwerking met de scholen, centra of instellingen. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult.

De preservicetraining wordt begeleid door een personeelslid van de hogeschool, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van het centrum, de instelling of de school, dat belast is met het mentorschap. De hogescholen sluiten een overeenkomst met de centra, instellingen of scholen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de student en de hogeschool, waarbij de rol van het centrum, de instelling of de school in de evaluatie van de student wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin deze preservice plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§3. De student van de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs kiest twee onderwijsvakken uit de mogelijkheden die de hogeschool aanbiedt: aardrijkskunde, bewegingsrecreatie, bio-esthetiek, biologie, biotechnieken, bouw, chemie, Duits, economie, elektriciteit, Engels, Frans, fysica, geschiedenis, godsdienst, haartooi, handel-burotica, hout, burotica of informatica, Latijn, lichamelijke opvoeding, mechanica, mode, muzikale opvoeding, Nederlands, Nederlands-gebarentaal, Nederlands-doventolk, niet-confessionele zedenleer, plastische opvoeding, project algemene vakken, project kunstvakken, technologische opvoeding, voeding-verzorging, wiskunde. De Vlaamse Regering kan de lijst van onderwijsvakken aanpassen.

§4. Een hogeschool kan voor de onderwijsvakken muzikale opvoeding, plastische opvoeding en lichamelijke opvoeding vaste combinaties met andere onderwijsvakken aanbieden.

§5. De Vlaamse Regering kent in het begrotingsjaar 2007 aan de hogescholen die een geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs aanbieden een forfaitair bedrag van 116.666 euro toe, in 2008 583.332 euro, en in 2009 1.049.999 euro. Vanaf het begrotingsjaar 2010 tot het begrotingsjaar 2013 bedraagt dit bedrag jaarlijks 1.400.000 euro toe Voor eind 2012 voert de Vlaamse Regering een evaluatie uit van de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs wat de transitie van drie naar twee vakken betreft. Deze zal worden uitgevoerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van deze commissie. De resultaten van deze evaluatie zullen worden vastgelegd in een openbaar verslag dat wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Het verder zetten van deze financiering is afhankelijk van de resultaten van de evaluatie.

Artikel 55sexies

§1. De hogescholen bouwen de initiële lerarenopleidingen en de bacheloropleidingen onderwijs met ingang van het academiejaar 2007-2008 af.

§2. Studenten die uiterlijk in het academiejaar 2006-2007 geslaagd waren voor minstens 60 studiepunten van een geïntegreerde lerarenopleiding, hebben het recht die opleiding te voltooien overeenkomstig titel II, hoofdstuk I, onderafdeling 4 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

§3. De hogeschool bepaalt de modaliteiten waaronder de studenten bedoeld in §2 het diploma van leraar kunnen behalen.

§4. De hogescholen bouwen de geïntegreerde lerarenopleidingen op overeenkomstig de bepalingen van deze onderafdeling met ingang van het academiejaar 2007-2008.

SECTIE 3

De specifieke lerarenopleidingen

Artikel 55septies

De omvang van de specifieke lerarenopleiding bedraagt 60 studiepunten. De praktijkcomponent van een specifieke lerarenopleiding bedraagt 30 studiepunten.

Artikel 55octies

§1. Een hogeschool kan voor de professioneel gerichte bacheloropleidingen een specifieke lerarenopleiding aanbieden mits goedkeuring door de Vlaamse Regering van een strategisch beleidsplan van een Expertisenetwerk of regionaal platform dat de organisatie en ontwikkeling van de specifieke lerarenopleidingen en de kwaliteitszorg beschrijft, zoals vermeld in artikel 55decies. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de volgende criteria inzake macrodoelmatigheid: het aanbod van specifieke lerarenopleidingen in het Expertisenetwerk en het aantal studenten in deze specifieke lerarenopleidingen. De Vlaamse Regering kan hierbij het advies inwinnen van de Erkenningscommissie.

De houders van een professioneel gericht bachelordiploma en studenten die al 120 studiepunten hebben verworven, worden toegelaten tot de specifieke lerarenopleidingen, georganiseerd door hogescholen.

Het diploma van leraar kan pas uitgereikt worden na het behalen van de bachelorgraad.

§2. Hogescholen kunnen voor de afgestudeerden van de masteropleidingen in de studiegebieden handelswetenschappen en bedrijfskunde, audiovisuele kunst en beeldende kunst of in het studiegebied muziek en dramatische kunst, een specifieke lerarenopleiding aanbieden.

De hogescholen kunnen 30 studiepunten van die lerarenopleiding organiseren als een afstudeerrichting in het opleidingsprogramma van een masteropleiding van 120 studiepunten.

De houders van een academisch bachelordiploma in de bovenvermelde studiegebieden kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met de inschrijving voor de masteropleiding.

Studenten die op grond van de bepalingen van artikel 24 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen, gelijktijdig mogen inschrijven voor een bacheloropleiding en de aansluitende masteropleiding, kunnen zich inschrijven voor de specifieke lerarenopleiding. De houders van een bachelordiploma van een professioneel gerichte opleiding die inschrijven voor een schakelprogramma met het oog op het volgen van een masteropleiding in één van de bovenvermelde studiegebieden, kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met de inschrijving voor het schakelprogramma of samen met de inschrijving voor de masteropleiding.

Het diploma van leraar kan pas uitgereikt worden na het behalen van de mastergraad.

§3. Universiteiten kunnen voor de afgestudeerden van de masteropleidingen een specifieke lerarenopleiding aanbieden, die leidt tot het diploma van leraar.

De universiteiten kunnen 30 studiepunten van die lerarenopleidingen organiseren als een afstudeerrichting in het opleidingsprogramma van een masteropleiding van 120 studiepunten.

De houders van een academisch bachelordiploma kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met een inschrijving voor de masteropleiding.

Studenten die op grond van de bepalingen van artikel 24 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen, gelijktijdig mogen inschrijven voor een bacheloropleiding en de aansluitende masteropleiding, kunnen zich inschrijven voor de specifieke lerarenopleiding. De houders van een bachelordiploma van een professioneel gerichte opleiding die inschrijven voor een schakelprogramma met het oog op het volgen van een masteropleiding, kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met de inschrijving voor het schakelprogramma of samen met de inschrijving voor de masteropleiding.

Het diploma van leraar kan pas uitgereikt worden na het behalen van de mastergraad.

§4. Als ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs kunnen de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee en de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid te Brussel in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid een specifieke lerarenopleiding aanbieden onder dezelfde voorwaarden als de universiteiten.

Deze instellingen kunnen dertig studiepunten organiseren als een afstudeerrichting in het opleidingsprogramma van een masteropleiding van 120 studiepunten. De houders van een academisch

bachelordiploma kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met de inschrijving voor de masteropleiding. Het diploma van leraar kan pas uitgereikt worden na het behalen van de mastergraad.

§5. Onder preservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van een lerarenopleiding die men zonder een statutaire relatie met een centrum, instelling of school vervult. Onder inservicetraining wordt verstaan: de praktijkcomponent van de specifieke lerarenopleiding die men vervult als een personeelslid van een centrum, instelling of school.

§6. De preservicetraining wordt georganiseerd in samenwerking met de scholen, centra of instellingen en begeleid door een personeelslid van de hogeschool of de universiteit, de stagebegeleider genaamd, en een personeelslid van de school, het centrum of instelling, dat belast is met het mentorschap. De hogescholen of universiteiten sluiten een overeenkomst met de scholen, centra of instellingen. Die overeenkomst bevat onder meer: de verantwoordelijkheidsverdeling tussen het centrum, de instelling of de school, de student, de hogeschool of de universiteit waarbij de rol van de school, centrum of instelling in de evaluatie van de student wordt vastgelegd, de periode van het schooljaar waarin deze preservicetraining plaatsgrijpt en de opdrachten die de stagiair moet opnemen.

§7. De inservicetraining gebeurt in de vorm van een leraar-in-opleidingsbaan, hierna de LIO-baan genoemd, en wordt uitgeoefend in een of meer instellingen van het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. De leraar-in-opleiding wordt begeleid door een personeelslid van de school, het centrum of instelling, dat belast is met het mentorschap.

Bij wijze van uitzondering kan de cursist van de specifieke lerarenopleiding die houder is van een masterdiploma lichamelijke opvoeding een LIO-baan vervullen in het basisonderwijs.

De LIO-baan moet op jaarbasis ten minste 500 uren-leraar (secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs), lesuren (buitengewoon secundair onderwijs), leraarsuren (volwassenenonderwijs), lestijden (in het basisonderwijs voor de master lichamelijke opvoeding) bedragen. Op het einde van de LIO-baan wordt de student gedurende een assessment voor de inservicetraining beoordeeld door het centrum, de instelling of de school enerzijds en de hogeschool of universiteit anderzijds. Indien de leraar-in-opleiding er niet in slaagt deze 500 uren te presteren, kan hij dit tekort aanvullen met preservicetraining.

De hogeschool of universiteit en de school sluiten een LIO-baanovereenkomst af. Een LIO-baanovereenkomst is een overeenkomst waarbij de hogeschool of de universiteit en de centra, instellingen of scholen de voorwaarden vastleggen die moeten toelaten dat studenten in het kader van hun lerarenopleiding kennis of vaardigheden verwerft in een centrum, instelling of school via een tijdelijke aanstelling door het uitvoeren van arbeidsprestaties. De LIO-baanovereenkomst bevat onder meer:

– de engagementen van het centrum, de instelling of de school ten aanzien van ondersteuning van leraren-in-opleiding;

– de engagementen van de hogeschool of universiteit ten aanzien van de begeleiding van de student/leraar-in-opleiding met betrekking tot de opleiding;

– het aandeel van het centrum, instelling of de school enerzijds en de hogeschool of universiteit anderzijds in het assessment van de student.

De leraar-in-opleiding wordt aangesteld als tijdelijk personeelslid en is onderworpen aan de bepalingen van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding of het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs.

§8. De Vlaamse Regering evalueert het systeem van de LIO-baan uiterlijk voor december 2010.

§9. De specifieke lerarenopleidingen worden bekrachtigd met een diploma van leraar. Daarbij wordt rekening gehouden met het assessment, vermeld in §6.

Artikel 55novies

§1. De hogescholen en universiteiten bouwen de academische initiële lerarenopleidingen en de initiële lerarenopleidingen van academisch niveau af met ingang van het academiejaar 2007-2008.

§2. Studenten die uiterlijk in het academiejaar 2006-2007 geslaagd zijn voor minstens 12 studiepunten

van een academische initiële lerarenopleiding en een initiële lerarenopleiding van academisch niveau of voortgezette lerarenopleiding, hebben tot en met het academiejaar 2008-2009 het recht die opleiding te voltooien overeenkomstig het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap respectievelijk het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

§3. De universiteiten en hogescholen bepalen de modaliteiten waaronder de studenten bedoeld in §2 het diploma van leraar kunnen behalen.

Artikel 17

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, gewijzigd bij de decreten van 19 december 2003, 19 maart 2004, 30 april 2004 en 7 mei 2004, wordt aan titel I, hoofdstuk III, afdeling 1, een onderafdeling 7, bestaande uit artikel 55decies tot en met artikel 55undecies, ingevoegd, die luidt als volgt:

"ONDERAFDELING 7

Samenwerking, Expertisenetwerken en regionale platformen inzake lerarenopleiding

Artikel 55decies

§1. De hogescholen en/of universiteiten kunnen met centra voor volwassenenonderwijs een overeenkomst sluiten over de organisatie van de lerarenopleidingen, met name onderwijs- en studieactiviteiten, de kwaliteitszorg en het gebruik van infrastructuur.

§2. De hogescholen en universiteiten kunnen met centra voor volwassenenonderwijs die een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs organiseren een Expertisenetwerk oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een Expertisenetwerk omvat één universiteit, tenminste een hogeschool en tenminste een centrum voor volwassenenonderwijs.

Een Expertisenetwerk wordt binnen een associatie opgericht.

Expertisenetwerken kunnen met elkaar overeenkomsten afsluiten over specifieke vormen van associatieoverschrijdende samenwerking op het vlak van de lerarenopleiding. Mits akkoord van het Expertisenetwerk waartoe ze behoren, kunnen hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs voor bepaalde opdrachten zoals geformuleerd in §4 ook met andere Expertisenetwerken samenwerken. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van de beoogde synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming.

Centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één Expertisenetwerk participeren. In afwijking hiervan kunnen een universiteit, hogescholen van verschillende associaties en centra voor volwassenenonderwijs een regionaal platform voor lerarenopleiding oprichten en sluiten hiervoor een kaderovereenkomst. Een universiteit, hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs kunnen slechts in één regionaal platform participeren. Een universiteit en centra voor volwassenenonderwijs participeren in dat geval niet rechtstreeks in een Expertisenetwerk.

Een regionaal platform voor lerarenopleiding sluit een overeenkomst af met één of meerdere Expertisenetwerken. De Universiteit Hasselt en de Transnationale Universiteit Limburg worden voor de toepassing van dit artikel als één universiteit beschouwd.

§3. Een Expertisenetwerk of regionaal platform heeft tot doel de expertise van de verschillende lerarenopleidingen in complementariteit te bundelen en te ontwikkelen, ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en ter versterking van de dienstverlening op het vlak van de continue professionalisering van leraren.

§4. De kaderovereenkomst beschrijft in ieder geval:

– de aanduiding van een penvoerende instelling;

– de ontwikkeling van een strategisch beleidsplan betreffende de lerarenopleiding, nascholing en de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren;

– de samenwerking en profilering van de verschillende lerarenopleidingen, onder meer wat betreft toegankelijkheid, doelgroepenbeleid, flexibele leerwegen en zij-instromers;

– de ondersteuning en versterking van de lerarenopleiding op het vlak van pedagogisch, onderwijskundig en vakdidactisch onderzoek;

– de synergie op het vlak van de praktijkcomponent en de mentorenvorming;

– de aanpak van de interne en externe kwaliteitszorg.

De overeenkomsten bedoeld in §1 kunnen worden geïntegreerd in en/of vervangen door de kaderovereenkomst.

§5. Tot een Expertisenetwerk of regionaal platform kan één of meer organisaties toetreden die voor het netwerk of platform nuttige expertise kunnen inbrengen op het vlak van de lerarenopleiding, nascholing en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening inzake professionalisering van leraren en directies en die niet behoren tot een universiteit, hogeschool of centrum voor volwassenenonderwijs.

Artikel 55undecies

De Vlaamse Regering kan Expertisenetwerken en regionale platformen financieren. Het totale bedrag dat hiervoor wordt voorzien bedraagt 2.939.821,08 euro met ingang van het begrotingsjaar 2007. De financiering van de verschillende Expertisenetwerken en regionale platformen gebeurt op basis van overeenkomsten waarin over de verschillende deelaspecten van de kaderovereenkomst indicatoren worden vastgelegd, waaronder minimaal het aantal afgeleverde diploma's. De Vlaamse Regering legt een model van overeenkomst vast.".

Artikel 18

Artikel 136 van hetzelfde decreet wordt opgeheven met ingang van 2007-2008, behoudens voor de opleidingen in afbouw.

Artikel 19

In artikel 93 van hetzelfde decreet, zoals gewijzigd door artikel V.20, 2°, van het decreet van 19 maart 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 3 van paragraaf 3 worden na het woord "gezamenlijk" de woorden "en de specifieke lerarenopleidingen georganiseerd door hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs" ingevoegd;

2° er wordt een paragraaf 3ter ingevoegd die luidt als volgt:

"§3ter. Onverminderd de toepassing van paragraaf 1 gelden voor de lerarenopleidingen de volgende bepalingen:

De eerste externe beoordeling van de bachelor-na-bacheloropleidingen in het onderwijs en de specifieke lerarenopleidingen moet afgerond zijn voor eind 2012. Vanaf 2013 gebeurt de externe beoordeling van de geïntegreerde lerarenopleidingen, de bachelor-na-bacheloropleidingen in het onderwijs en de specifieke lerarenopleidingen minstens om de acht jaar.

De visitatiecommissies worden steeds aangevuld met deskundigen die het afnemend veld vertegenwoordigen en deskundigen die voeling hebben met de noden van volwassen cursisten.

De lerarenopleidingen worden geclusterd in een cluster geïntegreerde lerarenopleidingen, een cluster bachelor-na-bacheloropleidingen in het onderwijs en een cluster specifieke lerarenopleidingen.

Indien de specifieke lerarenopleiding georganiseerd is als een afstudeerrichting van een masteropleiding van 120 studiepunten, maakt dit deel uit van de visitatie van de specifieke lerarenopleiding.".

HOOFDSTUK X

Slot- en opheffingsbepalingen

Artikel 20

De Vlaamse Regering evalueert deze regelgeving en legt het evaluatieverslag voor aan het Vlaams Parlement uiterlijk voor december 2012.

Artikel 21

Artikel 59 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in

Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen wordt opgeheven.

Artikel 22

Dit decreet treedt in werking bij het begin van het academiejaar 2007-2008, met uitzondering van:

– artikel 5, 3°, dat uitwerking heeft bij het begin van het academiejaar 2005-2006;

– hoofdstuk IV, dat uitwerking heeft op 1 september 2007;

– de artikelen 12 en 17, die uitwerking hebben op 1 januari 2007.

Brussel, 30 juni 2006.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk,
Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:
REGULERINGSIMPACTANALYSE

RIA-RAPPORT

www.ond.vlaanderen.be/vereenvoudiging/impact

Betreft: Voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen

1. KORTE BESCHRIJVING THEMA

Het voorliggende voorontwerp van decreet legt een alomvattende regeling vast met betrekking tot de lerarenopleidingen in Vlaanderen, aangeboden door de hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs.

2. PROBLEEM EN DOELSTELLINGEN

2.1. Probleemstelling

De lerarenopleidingen werden niet opgenomen in de Bolognahervorming. Dit decreet vervolledigt deze hervorming door de lerarenopleidingen van de hogescholen en universiteiten een plaats te geven in de BAMAstructuur. De GPB-opleidingen krijgen dezelfde regeling als de andere lerarenopleidingen. Door de drie lerarenopleiders in één decreet te vatten, krijgen deze in de mate van het mogelijke een identieke regeling en kunnen in één en dezelfde beweging de pijnpunten worden aangepakt die door de evaluatie van de lerarenopleidingen in 2002 werden aangetoond.

2.2. Doelstellingen

De voorliggende regeling heeft als belangrijkste doelstellingen:

1. De lerarenopleidingen van hogescholen en universiteiten inpassen in de Bolognahervorming.
2. De praktijkschok verkleinen die vele beginnende leraren ervaren als ze in het beroep stappen.
3. Het verhogen van de betrokkenheid van het afnemend veld door hen een actieve rol toe te bedelen in de praktijkcomponent.
4. Zij-instromers aantrekken tot het lerarenberoep.

3. OPTIES OM DE DOELSTELLINGEN TE REALISEREN

3.1. Nuloptie

Geen decretale regeling.

3.2. Alternatieven voor regelgeving

- De instellingen sensibiliseren door te wijzen op het belang van de praktijkcomponent.
- Werken met beheersovereenkomsten met de instellingen waarbij zij zich engageren de pijnpunten aan te pakken

3.3. Regelgeving

De regeling wordt decretaal vastgelegd.

3.4. Andere opties

Nihil

4. VOOR- EN NADELEN VAN ELKE OPTIE

4.1. OMSCHRIJVING VAN DE DOELGROEPEN

De doelgroepen zijn:
- de lerarenopleidingen: 22 hogescholen, 23 CVO's en 5 universiteiten
- de studenten lerarenopleiding
- de beginnende leraren,
- de leraren
- de scholen
- de overheid

4.2. VOORDELEN VAN ELKE OPTIE

4.2.1. Bij de nuloptie

Geen

4.2.2. Bij de alternatieven

Sensibiliseringscampagnes kunnen heel snel, op korte termijn gebeuren
Beheersovereenkomsten leggen rechten en plichten van de betrokken partijen vast.

4.2.3. Bij nieuwe regelgeving

Eindelijk komt er duidelijkheid voor alle betrokken actoren: omtrent de nieuwe maatregelen, de titulatuur, de taakverdeling tussen opleiding en school, enz waarbij gestreefd is naar zoveel mogelijk eenvormigheid. De studenten lerarenopleiding krijgen een mogelijkheid bij om hun praktijkervaring op te doen, zijnde de LIO-baan. Diverse opties konden enkel via een decretale wijziging worden ingevoerd.

4.3. NADELEN PER OPTIE

4.3.1. Bij de nuloptie

Indien er geen decretale regeling komt:

- kan de BAMAhervorming niet worden afgerond, want het structuurdecreet regelt de lerarenopleiding niet (het structuurdecreet voorziet enkel in overgangsbepalingen);
- blijft er een afwijkende regelgeving bestaan naargelang van de aanbieders van de lerarenopleiding;
- worden de pijnpunten gesignaleerd tijdens de lange voorbereidingsfase niet aangepakt.

- De lerarenopleidingen: 22 hogescholen, 23 CVO's en 5 universiteiten
De lerarenopleidingen van de hogescholen en universiteiten komen in een geïsoleerde positie te staan binnen de hoger onderwijsruimte.

- De studenten lerarenopleiding: zij zij afhankelijk van hun instelling voor de uitwerking en begeleiding van hun stagecomponent.

- De beginnende leraren: zij blijven afhankelijk van hun werkgever of zij al dan niet begeleiding krijgen, deze berust nu op goodwill van de instellingen. De praktijkschok die zij ervaren bij de instap in het beroep zal even groot blijven.

- De leraren: ook voor hen hangt het van de school af of zij hun begeleidingstaak serieus kunnen invullen.

4.3.2. Bij de alternatieven

De alternatieven zijn niet dwingend genoeg. Als het zonder decretale ingreep zou kunnen, was het al lang gerealiseerd tijdens de zeer lange aanloopfase. Sommige wijzigingen (vb bepalingen met betrekking tot de GPB) kunnen bovendien alleen via regelgeving worden ingevoerd.

1. Sensibiliseren:

Sensibiliseren blijft voor elke doelgroep een vrijblijvende aangelegenheid

2. Beheersovereenkomsten

Dit instrument is in onderwijsaangelegenheden nog in volle ontwikkeling en laat niet toe een globale regeling te treffen voor het geheel van de lerarenopleidingen.

4.3.3. Bij nieuwe regelgeving

- De lerarenopleidingen: 22 hogescholen, 23 CVO's en 5 universiteiten: zij zullen hun opleidingsprogramma's moeten aanpassen.
- De leraren: een aantal van hen zullen een mentorenopleiding moeten volgen met het oog op het mentorschap
- De scholen: moeten instaan voor een selectie van mentoren met het oog op de begeleiding en ondersteuning van stagiairs en leraren-in-opleiding.

4.4. EFFECTEN VOOR ANDERE REGELGEVING

De regelgeving met betrekking tot de bekwaamheidsbewijzen moet worden aangepast aan de nieuwe diploma's van leraar.

4.5. ANDERE EFFECTEN

-Kindeffecten: de scholieren en leerlingen zullen beter voorbereide leraars krijgen.

-Brusseltoets

In Brussel zijn er geen andere effecten dan in Vlaanderen.

-Effecten voor lokale besturen: personeel, werkingskosten, investeringen, ontvangsten

Schoolbesturen moeten leraren-in-opleiding tewerkstellen, zij zullen mentoren moeten aanstellen en begeleiding organiseren.
De instellingsbesturen hoger onderwijs en de besturen van de centra voor volwassenenonderwijs zullen hun opleidingsprogramma's moeten aanpassen.

-Effecten voor de Vlaamse Gemeenschap: personeelsbestand, personeelsbegroting, begrotings- en informaticabudgetten
Geen

5. UITWERKING, UITVOERING EN EVALUATIE

5.1. Juridisch technische uitwerking

Het ontwerp van decreet is opgevat als een wijzigend decreet. Hierdoor kon het voorontwerp kort gehouden worden, aangezien alle bepalingen van de gewijzigde decreten van toepassing zullen zijn en overname / herhaling van bestaande regelgeving niet nodig is.

5.2. Wijzigingen in de taakinhoud op het onderwijsveld

Het onderwijsveld zal een actievere rol spelen bij de praktijkcomponent van de lerarenopleiding, wat betekent meer begeleiden en ondersteunen. Bovendien zullen zij een rol toebedeeld krijgen bij de evaluatie van de student en het assesssment van de mentoren.

5.3. Wijzigingen inzake administratieve lasten op het onderwijsveld

Minimaal, wat de instellingen van het hoger onderwijs betreft: Het betreft in hoofdzaak pedagogische en didactische ingrepen waarvan de concrete uitwerking in het opleidingsprogramma tot de autonomie van de instellingen behoort.
De instellingen voor hoger onderwijs zullen de oefening die ze hebben moeten doen voor de omvorming van de andere basisopleidingen nu ook voor de lerarenopleidingen doen. Ook de organisatie van een ingebouwde lerarenopleiding in de masteropleidingen is een oefening die in het verlengde van de BAMA-hervorming ligt. Ook tijdens de grote omvormingsoperatie

voor de inwerkingtreding van het structuurdecreet hebben de instellingen een aantal voortgezette opleidingen ingebouwd in een bestaande-opgevormde- opleiding.

Voor de GPB-opleidingen betekent dit decreet een omschakeling in het denken en voorbereiding van een eventuele inpassing in het tertiair onderwijs. De omzetting van lestijden naar studiepunten betekent extra werk dat evenwel slechts tijdelijk is.

5.4. Uitvoering van de nieuwe regelgeving

Dit decreet vereist bij de opstart een uitvoeringsbesluit met betrekking tot de omzetting van lestijden in studiepunten. Verder zullen de instellingen zelf de nodige initiatieven moeten nemen.

5.5. Evaluatie van de nieuwe regelgeving

Het decreet voorziet dat de Vlaamse regering bovenop de bestaande kwaliteitszorginstrumenten te allen tijde een beleidsevaluatie kan houden om te toetsen of de nieuwe regelgeving wel het effect ressorteert dat wordt beoogd.

6. CONSULTATIE

De conceptnota met betrekking tot de lerarenopleiding werd op 16 december 2004 bekend gemaakt via de website aan alle rechtstreeks en onrechtstreeks betrokken actoren.
Hierdoor onstond er een groot debat waarbij alle actoren hun mening en advies konden geven.
Als bijlage vindt u een overzicht van deze opinies en adviezen.
Intern werden er gesprekken gevoerd met de verschillende betrokken administraties. Op grond van deze gesprekken werd de tekst van het decreet opgesteld.

Een discussiepunt blijft de LIO-baan. Departementale haalbaarheidsstudies toonden aan dat het concept zoals oorspronkelijk uitgetekend niet haalbaar is omdat de ruimte hiervoor beperkt is. Het concept dat nu decretaal werd ingeschreven is evenwel een bijgesteld concept zodat de LIO-baan naast de stage als bijkomende faciliteit kan worden ingevoerd.
Voor alle duidelijkheid: de preservice stage blijft de regel, de LIO-baan komt als nieuwe mogelijkheid om praktijkervaring op te doen erbij. De decreetgever gelooft namelijk zeer sterk in het concept van leerwerktrajecten, ook al is hij er zich van bewust dat de de mogelijkheden ervan de dag van vandaag beperkt zijn. De LIO-baan biedt aan kandidaat-leraren een mogelijkheid, naast de andere mogelijkheden (stage, verloning via andere bekwaamheidsbewijzen) in het onderwijs te stappen en daarbij ondersteund te worden zowel door zijn werkgever als door het opleidingsinstituut.

7. INFORMATIE VOOR DE INSPECTIE VAN FINANCIEN

1. Categorie van dossier

Het voorontwerp van decreet is een dossier met hoofdzakelijk elementen van categorie 1. Het voorontwerp heeft een lange aanloopfase gekend. Alle rechtstreeks en onrechtstreeks

betrokken actoren werden hierbij gehoord en zijn vragende partij voor een decretale regeling die duidelijkheid zal verschaffen over:
- de omvang van de (in de nieuwe terminologie genoemde) specifieke lerarenopleidingen, en de titulatuur ervan;
- over de inpassing van de lerarenopleidingen van hogescholen en universiteiten in de BAMA structuur;
- Het ontoereikend zijn van de praktijkcomponent in de huidige lerarenopleidingen;
- De positie van de GPB-opleidingen in het geheel van de lerarenopleidingen.

2. Doelgroepen van dit voorontwerp

1. De lerarenopleidingen zelf: hogescholen, universiteiten en CVO's: zij staan in voor de opleiding van de leraren.

2. De student-lerarenopleiding: zij moeten voorbereid zijn op alle aspecten van het leraarschap, waarbij de praktijkervaring sterk wordt benadrukt.

3. De beginnende leraar: deze krijgt vanwege zijn werkgever ondersteuning en begeleiding bij de start van zijn loopbaan zodat de praktijkschok niet meer zo groot zal zijn.

4. De ontvangende scholen: zij worden geresponsabiliseerd door ze een rol toe te kennen bij de evaluatie van de student-leraar en de begeleiding van startende leraars. Door de creatie van de functie van mentor wordt deze rol ook erkend.

5. De leraar: hij/zij zullen in hun loopbaan geconfronteerd worden met stagiairs en nieuwe collega's. Zij zullen voor de begeleiding en opvang hiervan beroep kunnen doen op een mentor of zelf het mentorschap op zich nemen.

1. <u>Effectiviteit</u>

Het ontwerp van decreet heeft als belangrijke operationele doelstellingen :

1. De praktijkcomponent van de lerarenopleidingen versterken door de studieomvang ervan decretaal te omschrijven. Voor de specifieke lerarenopleidingen betekent dit een aanzienlijke verzwaring van de praktijkcomponent.
2. De betrokkenheid van de ontvangende scholen te vergroten door de invoering van de LIO-baan: ze krijgen een rol bij de opleiding, de vorming van een leraar. Door de invoering van het mentorschap wordt ook de professionaliteit van het leraarberoep erkend: de sector zelf staat mee in voor de begeleiding van 'studerende' en afgestudeerde leraars.

8. SAMENVATTING

De lerarenopleidingen werden niet opgenomen in de Bolognahervorming. Dit decreet vervolledigt deze hervorming door de lerarenopleidingen van de hogescholen en universiteiten een plaats te geven in de BAMAstructuur. De GPB-opleidingen krijgen dezelfde regeling als de andere lerarenopleidingen. Door de drie lerarenopleiders in eenzelfde regelgeving te vatten, krijgen deze in de mate van het mogelijke een identieke regeling en

kunnen in één en dezelfde beweging de pijnpunten waaronder het probleem van de praktijkcomponent het meest nijpende bleek-worden aangepakt, die door de evaluatie van de lerarenopleidingen in 2002 werden aangetoond.

9. CONTACTINFORMATIE

9.1. Contactpersonen

LEYBAERT Wim, afdelingshoofd afdeling Hogescholen, tel 39702
DEPUTTER Marleen, afdeling Hogescholen, tel 39759

Voor de berekening van de kostprijs van de invoering van de mentoren:
LESAGE Hilde, Afdelingshoofd Beleidsvoorbereiding Secundair Onderwijs Personeel, tel.3 8948;

9.2. Aanvullende literatuur

Het rapport van de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen, 2001-2002.
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/rapportevaluatie.htm

De conceptnota van Frank Vandenbroucke, de bevoegde minister, van 16 december 2004.

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/leraar/vlaanderen.htm

Overzicht van de adviezen bij de conceptnota lerarenopleiding van 16 december 2004

Technische regentaten

1. <u>Vlor</u> : behoud van de technische regentaten

- Technisch regenten blijven nodig voor clusters waarvoor geen overeenkomstige bacheloropleiding bestaat.
- Zij blijven nodig in de eerste graad van het secundair onderwijs. Zij zijn bijvoorbeeld het best opgeleid om technologische opvoeding te geven in de A-stroom.
- Het is de verantwoordelijkheid van elke school om in haar personeelsbezetting een goed evenwicht na te streven tussen de pedagogisch kwaliteiten van de technisch regent en de vakbekwaamheid van leerkrachten met een specifieke vooropleiding of beroepservaring en een pedagogisch diploma.

2. <u>AUGent</u>: behoud van de opleidingen:

- De mix van leraren met een getuigschrift pedagogische bekwaamheid (GPB-diploma) en bachelors met een grondiger pedagogisch-didactische opleiding is ideaal voor het werkveld.
- Het wegvallen van deze laatste groep leraren in TSO en BSO is tegenstrijdig met de principes van herwaardering van dit onderwijs, waarbij de inzet van leraren die meerdere vakken geven (de semi-polyvalente leraren), in de zorg om een harmonische vorming van leerlingen belangrijk is.

3. <u>Associaties Vlaanderen</u>

De Associaties vragen een herwaardering van de lesgevenden Technische Vakken met pedagogische opleiding en pleiten voor het behoud van de technische regentaten met de mogelijkheid tot integratie van technische en algemene vakken.

4. <u>Margriet Vos</u>

- overleg nodig met de hogescholen die die aanbieden om tot een voor alle partijen bevredigende oplossing te komen. Niet alle technische regentaten kan je over dezelfde kam scheren.
- Er zijn er waarvoor er nu al een groot tekort aan leraars bestaat (bijvoorbeeld voeding-verzorging), en met die appreciatie van het afnemend veld wil het ook wel meevallen .

5. VLHORA

Behouden: menging van de technische regenten en beroepsmensen in het SO verdient aanbeveling.

6. ACOD

De opleiding heeft zeker wat de 1e graad betreft haar nut bewezen. Vraag is of afschaffing ervan niet wat overhaast is.

7. COC

- Terminologie niet meer gebruiken
- Combinatie van een tekort aan technische regenten (lage studentenaantallen), de vaststelling dat deze regenten vakinhoudelijke bagage missen voor de tweede en de derde graad, en het feit dat 'oudere' instromers uit GPB gewoon meer maturiteit hebben: verklaring waarom directies GPBers prefereren.
- Herwaardering TSO-BSO: gezonde mix van technische regenten met praktijkmensen om zowel de pedagogische insteek als de vakkennis te kunnen vervlechten. De technische regenten hebben rechtstreeks gekozen voor het lerarenberoep, combineren vakkennis met pedagogische vaardigheden.

8. VVL

De afbouw van de technische regentaten is in tegenspraak met het belang dat steeds meer en steeds opnieuw – ook op beleidsniveau – aan Technologische Opvoeding gehecht wordt.

Dit vakgebied is letterlijk het schoolvoorbeeld van een verantwoorde cluster.

Het is noodzakelijk dat T.O. een degelijke theoretische onderbouw heeft, dat het aanleiding geeft tot reflectie, dat het cultureel-antropologische en ethische vragen stelt.
Daartoe is een breed overzicht over de cluster noodzakelijk.

9. <u>VSOA</u>

- Opleidingsvorm is nodig om diversiteit te bevorderen.
- **VSOA is het niet eens met de stelling dat deze opleidingsvorm enkel een vereist diploma moet krijgen voor de eerste graad (= ongelijke behandeling met de andere professionele bachelors). In zowel de eerste** als de tweede graad betekenen deze leraars een meerwaarde.

Mentoren

5. Vlor

- een goed instrument om vanuit een echte betrokkenheid gestalte te geven aan de verantwoordelijkheid van de afnemende velden voor de kwaliteit van de lerarenopleiding.
- akkoord met het toekennen van de uren mentoraat aan de scholengemeenschappen. Maar
  - niet alle scholen behoren tot een scholengemeenschap.
  - in het DKO,CVO en de centra voor basiseducatie bestaat de figuur van de scholengemeenschap niet.

    Het decreet op de lerarenopleiding moet voor hen een regeling voorzien die hen recht geeft op uren voor mentoraat.
  - In het Gemeenschapsonderwijs : verdere de facto uitholling van de decretale bevoegdheden van de scholengroepen.

- De invulling van het mentoraat en de keuze van de mentor = zaak van de school. De selectie van mentoren is ook geen taak voor de opleidingsinstellingen of voor de pedagogische begeleidingsdiensten.
- De mentor is best iemand van de school zelf en geen leerkracht uit een andere school van de scholengemeenschap dan de school waar de leerkracht in spe of de beginnende leerkracht stage loopt of tewerkgesteld is. De scholen moeten hun ‘beste’ leerkrachten kunnen selecteren als mentor.
- akkoord met het principe dat mentoren voor een groot deel van hun opdracht zelf voor de klas blijven staan. (waarschuwing: versnippering opdrachten in het basisonderwijs)
- Optimaal zou elke school haar mentoruren moeten kunnen verdienen op basis van een duurzaam partnerschap met één of meerdere opleidingsinstellingen (want in concept geen band tss uren mentoraat en aantal stagiairs).
- De Vlor vraagt de minister om te onderzoeken welke invloed de grote stagelast zal hebben op de draagkracht van de scholen. De koppeling van het aantal mentoruren aan het aantal stagiairs en het aantal leerkrachten in aanvangsbegeleiding in een school moet een element zijn van dat onderzoek. Een school moet stagiairs kunnen weigeren als zij onvoldoende mentoruren heeft om die stagiairs te begeleiden.
- Quid vorming : wie en financiering van de vorming van de mentoren?.
- De Vlor vindt dat leerkrachten die deeltijds werken, mentor kunnen zijn.

6. AUGent

- De partners binnen de AUGent willen wat betreft lerarenopleiding initiatieven nemen om samen te werken wat betreft curriculumopbouw, kwaliteitszorg en professionalisering van de opleiders (m.a.w. de opleiding van de lerarenopleiders en de mentoren). De conceptnota biedt hiertoe kansen.
- Financiering van de mentoren?

Aan de scholen zullen middelen ter beschikking gesteld worden om mentoren te vergoeden voor het begeleiden van de studenten. Dit zal gebeuren in de vorm van extra lestijden.

7. Margriet Vos

- begripsverwarring. De tekst suggereert dat er bij stages tot nu toe helemaal geen mentoren betrokken waren, wat in het geheel niet strookt met de werkelijkheid.
  Beter: 'stagesupervisoren' die al de stagiairs (en beginnende leerkrachten) in hun school volgen/ondersteunen/begeleiden, de informatie afkomstig van de mentoren bundelen en in samenspraak met de stagebegeleiders uit het opleidingsinstituut tot een evaluatie komen. Dit type van begeleiders ontbreekt nu in de meeste scholen omdat het een investering aan mankracht vraagt waarvoor ze de middelen niet hebben. Het vrijmaken van middelen om deze 'stagesupervisoren' in te schakelen zou inderdaad een verbetering betekenen en veel problemen oplossen van afstemming tussen lerarenopleiding en het afnemend veld. De illusie zou kunnen ontstaan dat alle leraars die stagiairs in de klas krijgen, en dat zijn er op jaarbasis enkele tienduizenden verspreid over basis- en secundair onderwijs, in aanmerking zouden kunnen komen voor het statuut van 'mentor' en de bijhorende honorering.
- Aanstelling en vorming mentoren in secundair onderwijs: zaak van het afnemend veld

- Gemengde commissie: onmogelijk voor het opleidingsinstituut om in de selectiecommissie van elke school te zetelen waar men stagiairs heeft.

- Mentorenvorming: Evenmin kan het opleidingsinstituut gratis mentorenvorming inrichten voor elke school waar men stagiairs heeft.

Voorstel : De navormingscentra verbonden aan een lerarenopleiding bieden mentorenvorming aan en de secundaire scholen kiezen zelf waar hun kandidaten bijscholing volgen. **Deze navorming is niet gratis**.

De overheid kan waken over de inhoudelijke eenvormigheid van dit navormingsaanbod door bijv. een ad hoc commissie met afgevaardigden van scholen, lerarenopleiders en begeleidingsdiensten een programma te laten

opmaken en actualiseren. (cf vraag VVL om hiering sturing te krijgen vanwege overheid)

8. VLHORA

- Begrip verduidelijken
- Mentorenvorming: mentoren moeten door de hogescholen worden gevormd, die deze opleiding als een BanaBA of als een voortgezette opleiding zouden kunnen aanbieden.
- De nu al bestaande en gefinancierde projecten tot vorming van mentoren moeten worden veralgemeend.

5. ACOD

Er zijn vragen en opmerkingen over:

Selectie, vorming en volume mentoren

- de eisen die aan mentoren worden gesteld zal leiden tot een tekort van mentoren
⇨ zullen het aantal beschikbare stageplaatsen beperken en opleidingen in het gedrang brengen
- bekwaamheidsbewijzen voor mentor; kan men iemand verplichten om mentor te worden?
- praktische moeilijkheden wanneer een school met verschillende mentoren met 2/3 opdracht iemand extra moet in dienst nemen om verschillende malen een 1/3 opdracht te doen

6. COC

- positief tov principe: aanvullende financiering oke
- pleiten volwaardig uitgebouwde mentorenvorming
- Mentoruren: wat met scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap? Kunnen zij aanvangsbegeleiding organiseren?

7. VVL

- delicate positie en taak.
- Alleen bij de begeleiding van een LIO-baan kan zij/hij ten overstaan van de aspirant een evenwaardig gezag uitoefenen als de stagebegeleider. In alle andere begeleidingstaken is zij/hij de tweede die aantreedt om de aspirant te ondersteunen.

- Zij/hij moet de regels van de overeenkomst tussen opleidingsinstituut en scholengemeenschap/school in acht nemen, maar ook de interne regels van de scholengemeenschap/school.

Naast haar/hem zijn er immers verschillende andere actoren in het schoolleven: de klasleraar (die dringend aan herwaardering toe is, zeker in de 2de Graad SO en in het vijfde jaar); de vakverantwoordelijke (met achter zich de vakwerkgroep); de lerarenraad; de pedagogische directie: de pedagogische begeleider.

Het is niet makkelijk de beginnende leraar of stagiair bij de schoolcultuur en het schoolproject te betrekken, wanneer de scholengemeenschap/school geen pedagogische coördinatoren telt.

Opm. 1: Het is een oude nood dat in de SO-scholen minstens één deeltijds pedagogisch coördinator prioritair vanuit de leraarsuren wordt aangesteld. De schoolraad & directie blijft hier al te talrijk in gebreke. Vanuit het beleid wordt hier te weinig aanmaning (suggestie) aan de scholen(gemeenschappen) gedaan.
Dit kwalijke gevolg van de toekenning van lokale autonomie werkt de onverschilligheid voor spontane en ondersteunde participatie van de leraren in de hand.

Opm. 2: Het mentorschap moet ook openstaan voor professionele bachelors. Hun geïntegreerde opleiding is de voorafbeelding van hoe een actieve leraar haar/zijn loopbaan voorts uitbouwt.

8. VSOA

De mentor wordt eindelijk erkend. De gemengde commissies zijn goede aanzetpunten om het afnemend veld actief te betrekken bij de opleiding.

Vragen:

- De uren “mentoraat” worden toegekend op scholengemeenschapniveau maar het schoolbestuur beslist over de inzet van het personeel ?
- Wat met scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap ? Kunnen zij geen aanvangsbegeleiding organiseren ?
- Hoe kan de pedagogische begeleidingsdienst een meerwaarde betekenen in de aanduiding van mentoren ?
- Wat is het “mentorkwantiteit” dat nodig is om aan de noden te voldoen ?
- Meer versnippering door 1/3 mentoropdracht ?
- Hoe de rol van mentor op klasniveau bepalen ?
- De evaluatie van de kandidaat moet in verhouding staan tot de stage.
- Bescherming van het mentoraat en de studenten door een deontologische code?

9. VLIR

mentorschap duidelijker formuleren

Aanvangsbegeleiding

1. Vlor:

- Een regeling van de aanvangsbegeleiding hoort niet thuis in een decreet over de lerarenopleiding. In het decreet over de lerarenopleiding moet de aanvangsbegeleiding alleen aan bod komen omwille van de band met de mentor.
- De organisatie ervan= opdracht voor de schoolleider en het schoolbestuur. Het zijn in de eerste plaats de pedagogische begeleidingsdiensten die hen daarbij ondersteunen.
- Mag niet worden beperkt tot het eerste jaar van de loopbaan.
- Een leraar in aanvangsbegeleiding is een gediplomeerd en volwaardig leraar. Hij moet aan het einde van zijn opleiding over de basiscompetenties beschikken, niet aan het einde van de aanvangsbegeleiding. De basiscompetenties zijn de verantwoordelijkheid van de opleidingsinstelling. Als het schoolbestuur oordeelt dat een leraar aan het einde van zijn aanvangsbegeleiding niet voldoet, dan spelen hier de gewone statutaire regels van de tijdelijke aanstelling.

2. AUGent

De Associaties staan achter de idee van aanvangsbegeleiding en zien dit als een vorm van kwaliteitszorg.

3. Margriet Vos

4. VLHORA

Mentorenvorming moet door de hogescholen worden aangeboden, die deze opleiding als een BanaBA of als een voortgezette opleiding zouden kunnen aanbieden.

5. ACOD

Wij staan positief tegenover het idee, maar de modaliteiten moeten geoptimaliseerd worden, met inbegrip van de bewaking van de planlast

Opmerking:

- Onduidelijkheid over de volgende formulering:

"Elke beginnende leraar heeft gedurende het eerste jaar recht op aanvangsbegeleiding" ⇔ aanvangsbegeleiding gebeurt in principe op vraag van de betrokkene, maar kan ook door de school worden opgelegd."

6. COC

Onduidelijk concept

Mentoruren: wat met scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap? Kunnen zij aanvangsbegeleiding organiseren?

Pedagogische begeleidingsdiensten hebben geen rol te vervullen bij de aanduiding tot mentor, evenmin als bij de evaluatie

Hoeveel mentoren nodig voor het concept?

Versnippering van opdrachten in basisonderwijs, CVO en DKO

Wat is de rol van de mentor op klasniveau?

Pleidooi voor deontologische code: mentorschap mag niet worden verstrengeld met evaluatie.

7. VSOA

Aanvangsbegeleiding vormt een wezenlijk onderdeel van de professionalisering van de leerkracht.

- Is het volume van de begeleiding rechtstreeks afhankelijk van het lesvolume dat men geeft ?
- Is de aanvangsbegeleiding enkel voor het eerste jaar, ook als je het tweede jaar in een andere onderwijsvorm les geeft ?
- Gaat dan de essentie van de begeleiding niet in rook op ?
- Kwaliteit ?
- Hoe moet een school dit organisatorisch invullen ?
- Komen hiervoor middelen ?

Reductie van 3 naar 2 vakken in de ILO, SO-1

1.Vlor

- De Vlor constateert een grote tevredenheid bij studenten en opleidingsinstelling over de vrije combinatiemogelijkheden in de geïntegreerde lerarenopleidingen. Zij dragen bij tot de aantrekkingskracht van die opleidingen. Studenten kunnen keuzes maken die goed aansluiten bij hun persoonlijke belangstelling en aanleg. De keuzevrijheid sluit ook goed aan bij het concept van de semi-polivalente leraar in de eerste graad. En wat is een homogene combinatie? Wat zijn de criteria om bepaalde combinaties toe te laten en andere niet? Wie beslist of een bepaalde combinatie homogeen is of niet?
- Grote gevolgen voor de opdrachten van het personeel. De overheid zal moeten instaan voor de personele gevolgen van deze maatregel.
- vrees voor onvoldoende belangstelling van een aantal combinaties, waardoor hogescholen bepaalde combinaties niet meer zouden kunnen aanbieden en op termijn een tekort zou kunnen ontstaan van leraars voor bepaalde vakken.
- De overheid motiveert de vermindering van drie naar twee vakken op twee manieren: én verdieping én vrijgekomen tijd besteden aan nieuwe taken voor de leerkracht. De Vlor vraagt aan de opleidingsinstellingen om een goed evenwicht te zoeken bij de invulling van de vrijgekomen opleidingstijd tussen vakinhoudelijke verdieping en voorbereiding op de nieuwe uitdagingen van het lerarenberoep.

2. AUGent

- Het systeem van puntengewicht voor de bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs groep 1, moet herzien worden.
- In functie van optimale vakdeskundigheid wordt er gepleit voor een combinatie van twee vakken met behoud van maximale ruimte voor de opleidingsinstelling inzake het aanbieden van combinatiemogelijkheden

3. Associaties Vlaanderen

De Associaties staan achter het voorstel om het opleidingscurriculum van de leraar Secundair Onderwijs - groep 1 te stoelen op twee opleidingseenheden. De Associaties vragen de combinaties en de weging van de twee vakken door de onderwijsinstellingen te laten bepalen en steunen het initiatief om het effect van de reductie van drie naar twee vakken te onderzoeken.

4. Margriet Vos

- De overgang naar twee vakken moet tot een sterkere inhoudelijke vorming van de professionele bachelor secundair onderwijs leiden. Dus zouden de onderwijsvakken in studiepunten moeten kunnen stijgen. Na wat hierboven over de studiepunten voor stage is gezegd, zijn we niet meer zeker of dat ook effectief zal mogelijk zal zijn. In dat geval is de hele operatie een maat voor niets.

- meerkost voor de professionele bachelors secundair onderwijs. Om te kunnen vergelijken moet je ervan uitgaan dat het aantal studenten, het aantal te besteden fulltime-equivalenten en het aantal in te richten vakken gelijk blijft. Het gewicht of de omvang van elk vak stijgt echter bij de overgang van 3 naar 2 vakken, maar het aantal fulltime-equivalenten niet. Bijgevolg zit je met een probleem van personeelsomkadering: waar moeten die extra fulltime-equivalenten vandaan komen? Je professionele bachelor leraar secundair onderwijs gaat meer kosten.

- elk vak minder betekent x-aantal studenten minder, die elders hun heil gaan zoeken. Op Vlaams niveau zou het als effect kunnen hebben dat er voor de bepaalde vakken geen leraars meer worden gevormd omdat de knelpuntvakken (vakken die weinig worden gekozen) nagenoeg overal dezelfde zijn.

- Op dit ogenblik hebben de meeste hogescholen hun combinaties van vakken zo geschikt dat er een redelijk grote keuzevrijheid is voor de studenten. Die zijn daar heel tevreden mee. Soms kiest een student zelfs voor een bepaalde hogeschool omdat daar de combinatie van zijn keuze wordt aangeboden.

- Moeten er terug majors en minors komen of moeten alle vakken gelijk blijven?

- Wat doe je met de huidige tweepunters: LO, MO, PO en de technische regentaten? Worden dat terug stammen op zich zoals vroeger? Wat doe je met Engels dat in het gemeenschapsonderwijs een veel prominentere plaats inneemt dan in het katholieke?

- Moeten de combinaties homogeen worden: alleen nog combineren binnen de positieve wetenschappen of binnen de humane? Wat doe je dan met grensgevallen zoals aardrijkskunde en economie? Ook godsdienst en zedenleer hebben een speciaal statuut.

  Aan de ene kant lijken homogene vakkencombinaties aantrekkelijk en logisch omdat de vakken mekaar dan ondersteunen. Aan de andere kant kunnen ingrepen van bovenaf zo'n grote verschuivingen teweeg brengen in de keuze voor vakken, dat bepaalde vakken onder de grens van de organiseerbaarheid terecht dreigen te komen, wegens te weinig studenten. Door diezelfde verschuivingen, krijg je ook onvermijdelijk 'overtallig' geworden personeel. Gezien het hier om vakspecialisten gaat, kan je die zelden naar andere vakken doorschuiven waar er tekorten zijn ontstaan. Hogescholen (eventueel per associatie) hebben een beter zicht op wat wenselijk en haalbaar is.

Misschien is het toch beter dat het nieuwe decreet zich beperkt tot een lijst van vakken en geen combinaties vastlegt.

5. VLHORA

- akkoord met de reductie, maar de hogescholen moeten de vrijheid behouden omtrent de vakkencombinaties

6. ACOD

De homogene clustering van vakken, de vermindering van 3 naar 2 vakken

- Wat betekent "clusters van vakken die homogeen zijn samengesteld"?
- Zullen bepaalde opleidingen/afdelingen niet dreigen te verdwijnen?
- Worden tweepuntsvakken tot 1 vak gereduceerd?
- Komen andere vaardigheden niet in de plaats zodat van verdieping geen sprake is.

7. COC

De reductie wordt gemotiveerd op twee manieren: verdieping zowel als nieuwe taken. Beide dingen doen kan niet, want zoveel tijd komt er niet vrij.

Gevolg: totaal andere inzet van personeel in de departementen lerarenopleiding: grotere personeelsinzet waarvoor er niet in bijkomende middelen wordt voorzien.

Onderzoek: quid timing: het paard wordt weer voor de kar gespannen

Wat wordt er bedoeld met homogene combinatie en welke criteria zijn er om bepaalde combinaties toe te laten en andere niet?

8. VSOA

- De eventuele reductie van de vakken moet de aantrekkingskracht van de opleidingen ten gunste komen.
- Wat is de bedoeling ? Verdieping of nieuwe taken ?
- Hogescholen moeten bijkomende middelen krijgen omdat het personeel op een andere manier moet worden ingezet. Ombouw van 3 naar 2 vakken vergt groter personeelsinzet : aantal vakgroepen vermindert niet, studiebelasting per vak vermeerdert.
- Wanneer wordt het onderzoek gepland ?
- Wat is een homogene combinatie ? Criteria ?

De academische bachelor

1. Vlor

2. AUGent

3. Associaties Vlaanderen

In de toekomst wenst de AUGent ook een gezamenlijk opleidingsaanbod uit te werken voor afgestudeerden waarvoor nu nog geen lerarenopleiding binnen de hogeschool of universiteit voorzien is, in het bijzonder voor de academische en de professionele bachelors.

4. Margriet Vos

5. VLHORA

- de lerarenopleidingen in de kunsten moeten nader worden onderzocht
- kunnen de academische bachelors HKO een lerarenopleiding volgen?
- Akkoord met geen derde type leraar in het SO

6. ACOD

Probleem kunstopleidingen:
Na 5 jaar Master in de Kunsten fungeren in DKO (lagere graden)
In DKO zou academische bachelor kunnen uitvloeien met specifieke opleiding voor lagere en middelbare graad.

De voortgezette lerarenopleidingen

1. Vlor

2. AUGent

3. Associaties Vlaanderen

De Associaties hebben begrip voor het streven van de Voortgezette Lerarenopleidingen om een plaats te krijgen binnen de BaMa-structuur. De associaties wensen de nadruk te leggen op een toereikende financiering door de overheid gezien haar bijzondere relatie tot de onderwijssector. De associaties wensen deze financiering te koppelen aan een opleidingsprogramma van 60 studiepunten met behoud van het civiel effect voor de afgestudeerden en het uitwerken van een kwaliteitszorgsysteem

4. Margriet Vos

5. VLHORA

- 2 soorten:
  - specialisaties die op initiatief en vrijheid van de instellingen worden ingericht: volledig vrij programma, volledig vrij inschrijvingsgeld
  - VLO's waarvan de omvorming door de Erkenningscommissie gunstig werd geadviseerd moeten BanaBA's worden om kwaliteit te garanderen (accreditatie). Financiering van de overheid= verschil tussen kostprijs student en de kostprijs opleiding

6. ACOD

Probleem leraar niet-confessionele zedenleer in basisonderwijs t.o.v. collega's catechese in vrij net.

7. COC

Ook voor de voortgezette lerarenopleidinge-BanaBA financiering voorzien!

Gemeenschappelijke stam

1. Vlor

2. VLHORA

De omvang van de gemeenschappelijke stam moet volgens de VLHORA door de instelling vrij te bepalen zijn (en dus niet vastleggen op minimaal 45/30 studiepunten)

3. AUGent: schrappen

Aangezien de gemeenschappelijkheid van de bachelors in onderwijs vorm krijgt door het realiseren van gemeenschappelijke basiscompetenties, zoals voorzien in het decreet op de lerarenopleiding van 1996 (art8 §2) wordt de operationalisering in de vorm van een gemeenschappelijke stam van 45 studiepunten best geschrapt.

4. Associaties Vlaanderen: schrappen

De Associaties wensen de gemeenschappelijke stam verder in te richten omwille van een soepele verwerving van aanvullende onderwijsbevoegdheden in lijn met het flexibiliseringsdecreet
Aangezien de gemeenschappelijkheid van de bachelors in onderwijs vorm krijgt door het realiseren van gemeenschappelijke basiscompetenties, zoals voorzien in het decreet op de lerarenopleiding van 1996 (art8 §2) wordt de operationalisering in de vorm van een gemeenschappelijke stam van 45 studiepunten best geschrapt.

5. Margriet Vos: schrappen

De gemeenschappelijke stam is nooit goed uit de startblokken geraakt. Er bleef enkel in de programma's van de lerarenopleidingen een als gemeenschappelijke stam geïdentificeerd stuk van de studiepuntentabel over.
Intussen is er een flexibiliseringdecreet dat ons op vlak van overstappen en vrijstellingen veel ruimere en verfijndere mogelijkheden biedt. In dat licht heeft het toch geen zin meer die gemeenschappelijke stam terug op te nemen in een nieuw decreet lerarenopleiding, zelfs niet in afgeslankte vorm (30 in plaats van 45 studiepunten). Studiepunten in deze vastleggen biedt absoluut geen garanties voor wat dan ook. Programma's en inhouden verschillen van opleiding tot opleiding, van hogeschool tot hogeschool. Alleen binnen een hogeschool kan je eenvormigheid betrachten voor de gemeenschappelijke stam. Dat maakt in principe tussentijds overstappen van de ene opleiding naar de andere makkelijker op voorwaarde dat de student in dezelfde hogeschool wil blijven. Om die reden zal de hogeschool zelf wel bewaken dat er niet teveel verschillen komen, daar heeft ze geen decreet voor nodig. Maar op Vlaams niveau is er niet zoiets als een 'gemeenschappelijke stam'.

Er zijn wel **gemeenschappelijke basiscompetenties**, en daar moet elke lerarenopleiding zich op richten. Hogescholen snijden in hun eigen vlees als ze niet soepel genoeg omspringen met vrijstellingen voor studenten die van elders komen. En in regel geven de opleidingen (veel) meer dan 45 studiepunten vrijstelling wanneer studenten besluiten een tweede lerarendiploma te halen.

Waarom neemt de overheid als het om de lerarenopleiding gaat, de **autonomie** niet ernstig die ze zelf aan de hoger onderwijsopleidingen voor hun programma heeft verleend via de structuurdecreten (HOBU-decreet en nu BAMA-decreet)? We hebben intussen al een telefoonboek aan beroepsprofielen en basiscompetenties opgelegd gekregen, en nu wordt naast een gemeenschappelijke stam ook nog de stage vastgelegd. What's next? *Waartoe zouden wij nog peperdure IKZ-systemen opzetten en curriculumhervormingen met het oog op kwaliteitsverbetering doorvoeren als elke nieuwe minister telkens weer onze programma's overhoop haalt door aan de studiepunten te gaan sleutelen?*

Ook voor **stage** verschijnt nu ineens het blijkbaar magische getal van 45 studiepunten. Waarom precies 45 studiepunten? Waarom 45 studiepunten voor de geïntegreerde opleidingen en maar 30 studiepunten voor de specifieke? Waar zit de logica? Moet de één dan beter voorbereid zijn dan de ander? Je zou net het omgekeerde kunnen verdedigen: 30 voor de geïntegreerde en 45 voor de specifieke, want door de beperkte omvang van hun lerarenopleiding hebben de specifieke een veel minder goede basis voor de praktijk en dus nood aan meer stage.

Aanvaardbaar : het bepalen van een minimum aan stage in de lerarenopleiding. Dat minimum situeert zich blijkbaar op 30 studiepunten, en dat voor alle vormen van lerarenopleiding. Zo ligt de lat voor iedereen gelijk. Willen de geïntegreerde meer stage inleggen, dan kunnen zij dat doen. Het decreet mag zelfs bepalen dat de eindstage een onderdompeling- of zelfstandige stage moet zijn van 6 à 9 weken, met een duidelijke overeenkomst tussen opleidingsinstituut en school. Maar daar zou de regelzucht van de overheid moeten stoppen.

In alle geval is het een verbetering dat de gemeenschappelijke stam gereduceerd zou worden tot 30 studiepunten. Dat correspondeert beter met de werkelijkheid en maakt de 'beleidsvrije' ruimte voor de opleidingen iets groter.

6. ACOD

- Wat is gemeenschappelijk minimum ? (p.13)

Stage

1. VLOR

akkoord met uitgangspunt, maar wanneer heeft een praktijkervaring voldoende omvang. Het voorgestelde volume vindt de Vlor meer dan voldoende.

Wat voldoende praktijkervaring is, is niet voor alle leerkrachten in spe hetzelfde. Het rendement van praktijkervaring is bijvoorbeeld sterk afhankelijk van hun vooropleiding, hun beroepservaring en hun levenservaring.

De overheid vult hier praktijkervaring in als stage. Maar praktijkervaring is meer dan alleen stage. Het behoort tot de autonomie van de opleidingsinstellingen om in het praktijkgerichte deel van hun opleiding de verhouding vast te leggen tussen zelfstandige stage en andere praktijkgerichte opleidingsonderdelen. Het doel van elke lerarenopleiding is de realisatie van de basiscompetenties bij hun studenten. Een leraar in spe kan ook in andere educatieve contexten dan de onderwijscontext praktijkervaring opdoen die bijdraagt tot de verwerving van de basiscompetenties ([1]). De basiscompetenties omvatten meer dan alleen competenties nodig binnen de vier klasmuren. Zij hebben te maken met alle aspecten van het lerarenberoep. Het behoort tot de autonomie van elke opleidingsinstelling om op basis van die basiscompetenties hun opleiding uit te bouwen. De overheid kan alleen de principes vastleggen.

Het concept voorziet een aanzienlijke vermeerdering van het totale volume aan stage. De praktische organisatie van dit grote volume stage in de stagescholen, is een probleem, ook en vooral in de centra voor volwassenenonderwijs en in het deeltijds kunstonderwijs. De invulling van die stage zal voor gevolg hebben dat in alle scholen stagiairs grote delen van het curriculum zullen geven.

Voor zij-instromers is dit grote volume aan stage gewoon niet haalbaar, zelfs met een soepele erkenning van EVC door de instellingen. Zowel het grote volume aan pre-service stage als het concept van de in-service stage, staan haaks op het profiel van de cursisten van de aparte lerarenopleiding. Voor goede beroepskrachten uit het bedrijfsleven is dit helemaal geen aantrekkelijk perspectief.

Studenten moeten van bij de aanvang van hun opleiding mogelijkheden krijgen om praktijkervaring op te doen. De sterke scheiding in de tijd tussen praktijkervaring en theorie zal de kloof tussen theorie en praktijk nog vergroten. De wederzijdse beïnvloeding van theorie en praktijk blijft uit. Op die manier draagt het toch wel wezenlijk pakket aan stage in dit voorstel niet echt bij tot een substantiële verbetering van de kwaliteit van de opleiding. Opdoen van ervaring leidt niet per definitie tot leren. Stage rendeert optimaal met een goede begeleiding en gestructureerde mogelijkheden tot reflectie op de eigen praktijkervaring.

De opleidingsinstellingen zelf moeten de wijze waarop studenten de nodige studiepunten voor stage behalen flexibel kunnen organiseren. De organisatie van de

stage en de plaats van de stage in het geheel van de opleiding behoren tot de autonomie van de instellingen.

De leraar in opleiding moet geconfronteerd worden met alle onderwijsvormen en met leerlingen met bijzondere noden. In-service stage en pre-service stage moeten kunnen in alle onderwijsnetten en onderwijssettings, dus ook in scholen voor buitengewoon onderwijs, in centra voor deeltijds onderwijs, in centra voor basiseducatie, in centra voor deeltijds onderwijs, in methodescholen...

Stage omvat meer dan alleen lesgeven. Stage heeft te maken met alle elementen van het beroep van leraar.

Hoe gaat de overheid garanderen dat alle studenten de kans krijgen om een pre-service of een in-service stage te doen. Mogen scholen stagiairs weigeren? En mogen opleidingsinstellingen weigeren om stagiairs in bepaalde scholen te plaatsen?

Pre-service stage

In de geïntegreerde opleiding is 45 studiepunten voor zelfstandige stage in het derde jaar te veel. Voor een aantal opleidingen is dat technisch niet haalbaar, bijvoorbeeld voor vakken met een beperkt aantal uren in het secundair onderwijs.

In de specifieke opleidingen aan universiteiten, hogescholen en in de centra voor volwassenononderwijs 30 studiepunten stage realiseren is al evenmin een haalbare kaart. De leraren in opleiding aan de conservatoria kunnen op één schooljaar niet zoveel uren presteren in het DKO.

Het is niet duidelijk of studenten van de specifieke opleidingen nu 30 of 45 studiepunten pre-service stage moeten doen. Daar waar de conceptnota spreekt over minimaal 30 en optimaal 45 studiepunten stage, is het niet duidelijk over welk soort stage zij het dan heeft.

In-service stage

Lang niet alle leraren in spe die opteren voor een in-service stage zullen tijdens dat eerste jaar een baan vinden die 70% van de uren voor een voltijdse opdracht omvat. Daarom stelt de Vlor voor om van die 70% een maximum te maken in plaats van een minimum en in het decreet een regeling te ontwerpen waarbij leraren in spe een diploma kunnen verwerven na een in-service stage met een omvang tussen een bepaald minimum percentage van een voltijdse opdracht en maximum 70% van een voltijdse opdracht. Dit maximum is nodig omdat een voltijdse baan aan deze mensen te weinig ruimte laat voor reflectie op hun praktijkervaring en terugkoppeling van hun praktijkervaring naar de theoretische componenten van de opleiding.

Een leerkracht in spe die kiest voor een in-service stage zal per definitie alleen ervaring opdoen in de onderwijssetting waarin hij toevallig tewerkgesteld is. Kan de leerkracht in opleiding op die manier alle basiscompetenties verwerven?

Het is niet evident om een zij-instromer een heel schooljaar uit zijn beroepssituatie te halen voor een in-service stage. Deze keuze zal meestal leiden tot een belangrijk inkomensverlies. Zo zal de nieuwe regeling goede kandidaten eerder afstoten dan aantrekken. Moet onderwijs hier de bedrijfssectoren niet op hun verantwoordelijkheid wijzen. Ook zij hebben er belang bij dat toekomstige arbeidskrachten opgeleid worden door goede en ervaren beroepskrachten uit hun sector.

Wat is het statuut van een persoon die bezig is met een in-service stage. Hier stelt zich een arbeidsrechterlijk probleem. Wat is zijn relatie met de opleidingsinstelling en wat is zijn relatie met zijn werkgever? Is hij student of leraar?

Omwille van deze pecuniaire, statutaire, pedagogische en onderwijskundige redenen staat de Vlor heel sceptisch ten opzichte van het concept van de in-service stage. Hij vraagt zich af of deze vorm van stage nut heeft in alle segmenten van het onderwijs.

Gemengde commissies

Gemengde commissies zijn een goede werkvorm om de betrokkenheid van het afnemend veld te concretisering. Maar zoals hier beschreven, bieden zijn onvoldoende rechtszekerheid voor de kandidaat-leerkracht. Bij wie kunnen zij bijvoorbeeld in beroep gaan als zo'n gemengde commissie een onvoldoende geeft voor hun stage? Volgens de Vlor beslist uiteindelijk altijd het opleidingsinstituut of de kandidaat zijn diploma krijgt. Het is het opleidingsinstituut dat het diploma uitreikt.Het opleidingsinstituut blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor de realisatie van de basiscompetenties bij al haar afgestudeerden. Juridisch-technisch moet opleidingsinstituut het aanspreekpunt zijn na een assesment van elke vorm van stage door zo'n gemengde commissie.

De Vlor kiest in dit verband voor een systeem waarbij dezelfde instantie, met name een gemengde commissie, de twee soorten stage op dezelfde manier en volgens dezelfde procedure beoordeelt. Hij pleit dus ook voor gemengde commissies voor de beoordeling van de pré-service stage.

2. AU Gent

- In dit verband geeft de conceptnota vele perspectieven:

Gebalanceerd aanbod van theorie en praktijk, waarbij lerarenopleidingen én scholen samen een verantwoordelijkheid hebben, met duidelijke afspraken tussen het opleidingsinstituut en de stageschool wat betreft begeleiding en evaluatie van de student.
Partnerschappen met scholen (cf. het STaP-project dat reeds loopt binnen de Arteveldehogeschool) laten toe de initiële lerarenopleiding en de begeleiding van de beginnende leraar beter op elkaar te laten aansluiten en aldus de kloof tussen theorie en praktijk te dichten.

- pakket van 30 tot 45 stp. Stage: haalbaar voor het werkveld? (dit zou immers betekenen voor een éénjarige opleiding dat de student de helft van de tijd op stage is). De mogelijkheid van een LIO-baan is in se positief maar statutair zorgt deze mogelijkheid wel voor problemen.

3. VLHORA

Het onderscheid tudden theorie en praktijk wordt te sterk beklemtoond. Theorie en praktijk kunnen wel onderscheiden maar niet gescheiden worden in een competentiegerichte aanpak.

Omtrent de stage is meer verduidelijking nodig :

- het geheel is te veel opgesteld vanuit een secundair onderwijsgebeuren, ook het basis- en het kleuteronderwijs moeten erbij betrokken worden.

- het begrip de “zelfstandige stage” en de “in-service-stage” moet met alle connotaties erbij ook juridisch goed omschreven worden :
  - is de “in-service-stagiair” nog wel student ?
  - vanaf wanneer geldt de welzijnswetgeving ?
  - wat betekent “gedeelde verantwoordelijkheid tussen de lerarenopleiding en de stageschool ?

- De autonomie van de lerarenopleidingen moet gevrijwaard blijven : bijv. het aantal studiepunten toe te kennen aan stage moet een beslissing van de instelling blijven. De instellingen moeten een maximale vrijheid krijgen om in te vullen hoe de decretaal voorgeschreven basiscompetenties zullen worden verworven.

- De 70%-opdracht binnen de “in-service-stage” moet conform het flexibiliseringsdecreet soepel toegepast kunnen worden.

- Dat er te weinig stageplaatsen in het basisonderwijs en het secundair onderwijs voorhanden zijn om deze stage-invulling mogelijk te maken, zal vlug aan het licht komen.

4. ACOD

Er zijn vragen en opmerkingen over:

De zelfstandige stage en de modaliteiten waarop die georganiseerd wordt (pre - service, in-service

- in-service
  realistisch haalbaar?
  - geen substituut voor normale tewerkstelling
  - wat is statuut LIO-baan?
- relatie pre-service / in-service verduidelijken
- voortgezette opleidingen leraar waar?
- discussie moet ook nog gaan over de 2/3 oplossing ⇔ 70 % opdracht.
- stage op verschillende onderwijsvormen haalbaar?
- wat met DKO-opleidingen?
- service wordt niet gelijk verloond; vragen rond verloning en grootte van de opdracht

- stageplaatsen kunnen reguliere banen bedreigen want de leraar-in-opleiding wordt door de school in gewone leraarsuren tewerkgesteld
- leraar-in-opleiding is niet zeker van stageplaats want moet die zelf zoeken
- door het assessment te laten gebeuren door een gemengde commissie van de scholen van tewerkstelling en het opleidingsinstituut verandert ook wie het diploma uitreikt
- 45 studiepunten over 3 jaar of 1 jaar?
- Wat betekent een zelfstandige stage?
- Het uit elkaar halen van theorie en praktijk door de theoretische component apart aan te bieden zal problemen scheppen

5. COC

- Stage als zwakke punt van de opleiding: klopt niet voor de hogeschoolopleidingen, noch voor de GPB-opleidingen;
- Organisatorisch probleem
- Kunnen scholen stagiairs weigeren?
- Begripsverwarring zelfstandige stage
- Hoe garanderen dat alle studenten de kans krijgen in-service en preservice stage kunnen lopen?
- Hoe te verzoenen met de GPB en de aantrekkelijkheid voor zij-instromers?
- Stel ‘and’: kan deze zijn leservaring inbrengen als EVC voor stage?
- Preservice: niet goed uitgewerkte visie
- Verwerping van de idee van LIO-baan: pleiten voor startbaan, waarvoor ze een voorstel gaan uitwerken
- Haalbaarheidsstudie moest de nota voorafgegaan zijn
- Statuut van de ingroeibaner en het arbeidsrecht?
- Wat met herkansing na een mislukt LIO-baanjaar
- Realiteit staat haaks op de visie
- LIO-baan en zij-instromer: niet verzoenbaar
- Wanneer de terugkeermomenten?

Gemengde commissies

Onvoldoende rechtszekerheid voor kandidaat-leraren
Diploma wordt uitgereikt door het opleidingsinstituut

6. VVL

De Conceptnota vraagt zich nergens af hoe de SO-leerlingen zullen reageren op de diversiteit aan stagiairs. Zij zijn immers actieve afnemers, geen lijdzame proefpersonen

7. VSOA

Wij vinden de uitspraak, dat de stage het zwakke punt is van de huidige lerarenopleiding, een ongefundeerde uitspraak. Deze interpretatie doet onrecht aan de diverse lerarenopleidingen. De uitwerking van dit punt in het ontwerpdecreet zal hun volle aandacht genieten.

Stage is een belangrijk begrip in de nota maar het is niet altijd duidelijk wat men hieronder verstaat bijv. in-service stage vs LIO-baan, stage vs zelfstandige stage. Sommige termen worden niet altijd oordeelkundig gebruikt bijv. praktijkgerichtheid en stage.
Praktijkgerichtheid omvat niet enkel stage. De theorie moet constant gekoppeld worden aan de praktijk want alleen dan kan je spreken van een praktijkgerichte opleiding.

<u>Stage – pre-service-stage – in-service-stage</u>
De relevante verhoging van de globale stage zal voor problemen zorgen m.b.t. de organisatie in de stagescholen. De “stagiairs” zullen belangrijke volumes van de leerstof voor hun rekening nemen.
De complexiteit van deze problematiek zal zeker niet afnemen als het afnemend veld zich specificeert in het OSP of DKO.
Hoe zal men ervoor zorgen dat alle studenten een eerlijke kans krijgen om een pre-service of een in-service stage af te leggen ?
De cursisten in een GPB-opleiding kunnen ook tussen twee stagemogelijkheden kiezen. Hoe zal dit in de praktijk georganiseerd worden ? Sluit men de zij-instromers niet automatisch uit ?

De stage in de initiële lerarenopleiding wordt verhoogd van 30 naar 45 studiepunten :
- Is dit enkel zelfstandige stage ?
- Wat bedoelt men met zelfstandige stage ?
- Wanneer valt de zelfstandige stage tijdens de opleiding ?

De organisatie van de stage en de plaats van de stage moeten volledig tot de autonomie van de opleidingsinstelling behoren. Zij dragen de volledige verantwoordelijkheid en zullen ook hierop worden afgerekend (visitatie en accreditatie).
Een student lerarenopleiding moet voorbereid worden op alle onderwijsvormen

<u>Pre-service stage</u>
- 30 of 45 studiepunten ?
- leraren in opleidingen aan de conservatoria kunnen onmogelijk zoveel uren presteren in het DKO.
- hoe wordt dit georganiseerd voor vakken met een beperkt aantal uren in het secundair onderwijs ?

<u>In-service stage</u>
Onvoldoende uitgewerkt in de nota.
Beter is de ‘volwaardige startbaan’ verder uit te werken.

Vragen :
- besparingsmaatregel ?
- reductie van de masteropleiding ?

- statuut van de deelnemer aan de stage ?
- relatie arbeidswetgeving ?
- relatie met de school van “tewerkstelling” en opleidingsinstelling ?
- verloning, weddeschaal, discriminatie met zij-instromer ?
- herkansingen ?
- hoe moet zij-instromer dit praktisch organiseren ?
- hoe moet stageschool dit organiseren ?

Gemengde commissies
Afnemend veld kan betrokkenheid met de lerarenopleiding in concrete handelingen omzetten.
Rechtszekerheid ?
- beroepsmogelijkheden bij onvoldoende voor kandidaat-leerkracht ?
- kan opleidingsinstituut basiscompetenties garanderen ?

De twee soorten stages worden door dezelfde instantie beoordeeld.
Het opleidingsinstituut (reikt het diploma uit) moet het uiteindelijke aanspreekpunt te zijn na een assessment van elke stagevorm door zo’n gemengde commissie.

8. Margriet Vos

De stage: het zwakke punt in de lerarenopleidingen(?)

Deze stelling is veel te ongenuanceerd geformuleerd. Er is een duidelijk onderscheid tussen de *professionele bachelors lerarenopleiding* waar een belangrijk pakket stage in de opleiding zit, en de *specifieke niet-geïntegreerde* waar dat pakket veelal zeer beperkt is en die allerhande andere invullingen voorzien om hun studenten aan voldoende uren ‘stage’ te helpen.
Ook opletten met de conclusies van de ‘Evaluatie van de lerarenopleiding’ die geen ‘doorlichting’ was en niet gebaseerd was op systematische bevraging en wetenschappelijk verantwoorde verwerking van enquêtegegevens. In het rapport staan heel wat beweringen die niet verifieerbaar zijn op hun algemene geldigheid en trouwens herhaaldelijk in tegenspraak zijn met wat in het eigenlijke syntheseverslag van prof. Eisendrath staat. De evaluatie gold de basiscompetenties, het element ‘stage’ werd maar in de zijlijn bevraagd. Twee jaar eerder had er een echte doorlichting van de regentaten plaats en die leverde als grote pluspunt, jawel, de stage op. Ook de enquêtes die we houden bij studenten en afgestudeerden in het kader van IKZ en nu ook in functie van het ZER en de accreditering geven jaar na jaar hetzelfde resultaat: grote tevredenheid omtrent het aandeel en het concept van de stage in de opleiding. Idem voor wat de tevredenheid van het afnemend veld op die punten betreft. Er zijn zeker problemen met de stage, maar ze situeren zich op andere vlakken.

Staat stage gelijk met zelfstandige stage ? En waarom ?
De tekst is nogal verwarrend op dit punt. Er wordt ook geen duidelijke definitie van zelfstandige stage gegeven, behalve dat het om een onderdompeling gaat in het beroep. Is het de bedoeling door middel van zelfstandige stages stagiairs onbetaald in te zetten voor interims?

Zin en onzin van *zelfstandige* stage

In de professionele bachelors lerarenopleiding is de onderdompelingstage het sluitstuk van een succesvol stageconcept dat gebaseerd is op het principe van *de geleidelijke ingroei* en *de koppeling theorie-praktijk*. De student komt stapsgewijze in contact met de praktijk én de onderliggende pedagogisch-didactische kennisinhouden, die in wisselwerking met die praktijk staan. Geleidelijk groeit hij in in de verschillende facetten van het beroep en leert hij zich aanpassen aan de verschillende onderwijsvormen schoolculturen. Dit ingroeiproces wordt gekenmerkt door:

- een toenemende duur en volume van stages doorheen de opleiding
- een toenemende activiteitsgraad: van observeren over participeren naar actieve stages en zelfverantwoordelijkheid
- een groeiende complexiteit van de stagecontext en opdrachten: van leren les(momenten) voor te bereiden tot ontwerpen en analyseren van toetsen, en van functioneren op micro- tot functioneren op mesoniveau (deelname aan vakvergaderingen, klassenraden, oudercontacten…)
- van een sterke begeleiding door het opleidingsinstituut naar steeds grotere zelfstandigheid in stages te velde.

Indien de stage opgedreven wordt tot 45 studiepunten zelfstandige stage, dan zullen andere essentiële elementen in de opleiding moeten sneuvelen.

<u>Nog meer stage : de grens van de haalbaarheid voorbij</u>
Afbraak van het inhoudelijk gedeelte van de opleiding levert zonder twijfel minder goed opgeleide leraars op, terwijl meer stage niet noodzakelijk betere leraars maakt. Het afnemend veld zal voor een onmogelijke opgave komen te staan indien het volume aan stage wordt opgedreven.
Meer stages betekent ook meer begeleiding.

Enkel een minimum aan stage bepalen (30 studiepunten). De geïntegreerde lerarenopleidingen zitten bijna allemaal boven dat minimum.
45 studiepunten zal aanleiding geven tot het zoeken van allerlei ‘creatieve’ oplossingen om de last binnen de perken te houden.

<u>9. Vlir</u>

uitzonderingen op de regel dat stage in alle onderwijsvormen moet worden doorlopen door iedere stagiar voorzien.

Zelfstandige stage verduidelijken
mentorschap uitklaren

LIO-baan

1. Associaties Vlaanderen

De Associaties gaan akkoord met de idee van ingroeibanen maar waarschuwen voor de overbelasting in de werkveld (HO, SO en basisonderwijs) en een tekort aan stageplaatsen. Daarom vragen ze een haalbaarheidsstudie en/of een effectenonderzoek.

2. VLOR

De Vlor stelt voor om het begrip 'LIO-baan' niet te gebruiken, maar alleen te spreken over 'in-service' stage en 'pré-service' stage. Het concept gebruikt de begrippen 'LIO-baan' en 'in-sevice' stage door elkaar. Dit geeft aanleiding tot verwarring en onduidelijkheid. In zijn advies spreekt de Vlor alleen over 'in-service' stage.

3. ACOD

- in-service
  realistisch haalbaar?
  - geen substituut voor normale tewerkstelling
  - wat is statuut LIO-baan?
- relatie pre-service / in-service verduidelijken
- voortgezette opleidingen leraar waar?
- discussie moet ook nog gaan over de 2/3 oplossing ⇔ 70 % opdracht.
- stage op verschillende onderwijsvormen haalbaar?
- wat met DKO-opleidingen?
- service wordt niet gelijk verloond; vragen rond verloning en grootte van de opdracht
- stageplaatsen kunnen reguliere banen bedreigen want de leraar-in-opleiding wordt door de school in gewone leraarsuren tewerkgesteld
- leraar-in-opleiding is niet zeker van stageplaats want moet die zelf zoeken
- door het assessment te laten gebeuren door een gemengde commissie van de scholen van tewerkstelling en het opleidingsinstituut verandert ook wie het diploma uitreikt
- 45 studiepunten over 3 jaar of 1 jaar?

4.VLIR

Er wordt gesuggereerd na te gaan of het percentage van 70% van een voltijdse baan binnen een LIO-baan niet te zwaar is voor een leraar in opleiding.

Zij-instromers

1. Vlor

- Akkoord: Goede zij-instromers zijn nodig voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- het conceptwerpt bijkomende drempels op: De overheid doet bijvoorbeeld geen duidelijk uitspraken over de verrekening van elders verworven anciënniteit.
- Waarschuwing: geen nieuwe discriminaties in het leven roepen: Zij mag niet voor gevolg hebben dat het traject voor generatiestudenten minder aantrekkelijk wordt dan dat voor zij-intromers.
- In het traject voor zij-instromers mag de pedagogisch-didactische component niet ontbreken.

- De periode van 10 jaar is veel te lang. De Vlor vraagt verder overleg over de instroom in deze vorm van lerarenopleiding. Nu rekruteren deze opleidingen 65% van hun cursisten bij afgestudeerden van het hoger onderwijs. De conceptnota motiveert onvoldoende waarom deze opleidingen in de toekomst niet verder kunnen instaan voor de opleiding van kandidaat-leraren met een basisdiploma hoger onderwijs. Het voorstel veronderstelt dat alle hogescholen en universiteiten aan hun basisopleidingen een lerarenopleiding toevoegen. Dit is een dure optie en niet alle basisopleidingen zijn hiervoor vragende partij. De Vlor pleit voor een synergie tussen hogescholen en universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs, waarbij centra voor volwassenenonderwijs flexibiliteit en praktijkgerichtheid inbrengen en hogescholen en universiteiten vakdidactische expertise. De Vlor wil een fijnere afstemming tussen hogeschoolopleidingen en GPB-opleidingen op basis van een overlegde verfijning van de definitie van generatiestudent. Het moet mogelijk zijn voor generatiestudenten met een basisdiploma in een opleiding waarvoor hogescholen of universiteiten geen lerarenopleiding aanbieden, om toch leraar te worden via een GPB-opleiding.

2. GPB-platform

- onaanvaardbaar dat kandidaten pas na 10 jaar professionele ervaring kunnen instromen. Het opleidingsconcept en de opleidingsorganisatie van de GPB-opleidingen zijn er precies op gericht cursisten toe te laten werk en opleiding te combineren. Kandidaten, ook pas afgestudeerden die aan de slag zijn, vinden de weg naar onze opleidingen omwille van:

- aangepaste opleidingsmomenten en –uren die een combinatie werk-studeren mogelijk maken

- nabije opleidingslocaties
- vaardigheidsleren, praktijkgerichte theorie
- ervaringsleren, permanente inbreng en toetsing van opleidingsonderdelen aan de praktijkervaring van beginnende leraren
- een opleidingsstaf met een ruime praktische onderwijservaring en kort bij de werkvloer

3. Margriet Vos

Een aangepaste lerarenopleiding ja, maar voorzichtig zijn met een aantrekkingsbeleid want er dreigt alweer een lerarenoverschot.

4. COC

- geen definitie!
- Akkoord onder voorbehoud van definitie
- Voorzichtig mee omspringen

5. VSOA

VSOA-Onderwijs is voorzichtig om hierover een definitief standpunt in te nemen zolang de overheid vergeet de “zij-instromers” duidelijk te definiëren. Het onderwijs heeft baat bij het gegeven dat mensen met diverse professionele ervaringen het personeelsbestand van het onderwijs komen vervoegen. Natuurlijk moet ook hier de kwaliteit primeren en mag het lerarenberoep nooit als een vluchtheuvel gebruikt worden.

De periode van tien jaar voor de instroom van zij-instromers is onrealistisch en zal het tekort aan leerkrachten in bepaalde specialiteiten verhogen. Aan de ene kant wordt de mobiliteit gestimuleerd en tegelijkertijd plaatst men mensen 10 jaar op een zijspoor.

6.VLIR

zij-instromers ook naar de AILO, mits flexibilisering en EVC en EVK ook voor de lerarenopleidingen zouden gelden.

GPB

1. Vlor

- Vraag om overleg over de instroom in de GPB-opleiding. Nu rekruteren deze opleidingen 65% van hun cursisten bij afgestudeerden van het hoger onderwijs. Geen motivering waarom deze opleidingen in de toekomst niet verder kunnen instaan voor de opleiding van kandidaat-leraren met een basisdiploma hoger onderwijs. Het voorstel veronderstelt dat alle hogescholen en universiteiten aan hun basisopleidingen een lerarenopleiding toevoegen. Dit is een dure optie en niet alle basisopleidingen zijn hiervoor vragende partij.
- pleidooi voor een synergie tussen hogescholen en universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs, waarbij centra voor volwassenenonderwijs flexibiliteit en praktijkgerichtheid inbrengen en hogescholen en universiteiten vakdidactische expertise. De Vlor wil een fijnere afstemming tussen hogeschoolopleidingen en GPB-opleidingen op basis van een overlegde verfijning van de definitie van generatiestudent. Het moet mogelijk zijn voor generatiestudenten met een basisdiploma in een opleiding waarvoor hogescholen of universiteiten geen lerarenopleiding aanbieden, om toch leraar te worden via een GPB-opleiding.
- De GPB is een goede voorafbeelding van de realiteit in en de vereisten van het lerarenberoep: leraren moeten kunnen samenwerken met mensen met verschillende vooropleidingen en over de grenzen van de vakken heen.

2. VLHORA

De VLHORA steunt de nu duidelijke afgebakende instroom in de verschillende instellingen die lerarenopleidingen aanbieden (hogescholen, universiteiten en GPB's). In de GPB's kunnen alleen wie niet over een hogeschool- of universiteitsdiploma beschikken een getuigschrift verwerven; eindelijk is nu de overlap tussen de lerarenopleiding aan de hogescholen en de universiteiten enerzijds en GPB's anderzijds uit de wereld geholpen.
Er dienen uiteraard overgangsmaatregelen te worden uitgewerkt voor wie momenteel nog als licentiaat een GPB volgt of met een GPB-getuigschrift les geeft in het secundair onderwijs. Ook in de toekomst moeten competenties die in GPB verworven zijn gevaloriseerd worden.

3. GPB-platform

- De nota bedient zich van reeds lang achterhaalde en foutieve clichés over de GPB-opleidingen om deze tegenspraak te verrechtvaardigen. De GPB-opleiding wordt drooggelegd en geparkeerd in een "apart" statuut in het

tertiair onderwijs om ze zo doelbewust te verwijderen van de andere lerarenopleidingen.

- Benaming: geen objectieve reden om binnen de specifieke lerarenopleidingen een onderscheid te maken tussen “aansluitende” en “aparte” opleidingen. Het gaat in beide gevallen om toegevoegde lerarenopleidingen die leiden tot een afzonderlijk diploma. Toch worden de GPB-opleidingen afgezonderd en bedacht met een nieuw statuut: ”aparte” lerarenopleidingen.

- De GPB-opleidingen zien hun opdracht, die thans duidelijk omschreven is, op zeer korte termijn gereduceerd tot een restopdracht. Deze nota - gecommuniceerd op 16 december 2004 via de website van de dienst Hoger Onderwijs ! - verkavelt zonder enig voorafgaand overleg met het volwassenenonderwijs de lerarenopleidingen tussen hogescholen en universiteiten.

- De omschrijving van zij-instromers wordt aanvankelijk opengelaten maar verderop in de tekst stevig vergrendeld in functie van het uiteindelijk toewijzen van een restfractie aan de GPB-opleidingen.

- Er zijn redelijke argumenten om de samenwerking tussen GPB-opleidingen en hogescholen /universiteiten voor de doelgroepen hoger onderwijs te versterken eerder dan het droogleggen van een opleidingsvorm, i.c. de GPB-opleiding, die meer dan ooit bewijst een krachtige en doeltreffende lerarenopleiding te zijn voor zowel secundair als hoger opgeleiden.

- Ook in de toekomst zal er voor de kandidaten hoger onderwijs, die aansluitend op de basisopleiding een lerarenopleiding willen verwerven, behoefte zijn aan een flexiblele toegevoegde lerarenopleiding, die best wordt aangeboden door de GPB-opleidingen in een samenwerkingsverband met hogescholen en universiteiten.

- De GPB-opleiding heeft zowel voor de overheid als de cursist een zeer lage opleidingskost. In een tijd waarin het volwassenenonderwijs zich geconfronteerd ziet met structurele besparingen is het de vraag wat de overheidskost zal zijn van de nog uit te bouwen (flexibele?) trajecten aan hogescholen en universiteiten. Samenwerking tussen de opleidingsvormen zal in dit opzicht voor alle partijen een noodzaak blijken.

- De GPB-opleiding heeft zich in de afgelopen decennia geprofileerd als een praktijkgerichte, performante en flexibele opleidingsweg voor kandidaten met een diploma secundair of hoger onderwijs. De opleidingspraktijk wijst uit dat 65% van de kandidaten een diploma hoger onderwijs heeft. De feiten bewijzen dit.

- Het onderwijsveld verkiest afgestudeerden GPB omwille van hun onmiddellijke inzetbaarheid, praktijkgerichte visie, vaardigheidsgestuurd handelen en de daadwerkelijke verkorting van de inlooptijd die eruit voorvloeit.

- de hoofdstroom van kandidaten voor de GPB-opleidingen wordt drooggelegd. Dit zal zonder meer ten koste gaan van de nieuw gedefinieerde opdracht :" een flexibele leerweg voor leraren zonder diploma hoger onderwijs of neveninstromers". Afbouw of verschraling van de opleidingsdifferentiatie in de vorm van verschillende aanbiedingsmomenten, startmomenten, opleidingsgroepen enz. is hiervan een logisch gevolg. De kans op het slagen van een verzelfstandigde "aparte" lerarenopleiding voor neveninstromers is daarom klein. Er is immers nog nauwelijks sprake van een hoofdstroom waarin deze neveninstromers kunnen opgevangen worden.

- Voor de GPB-opleidingen blijkt het noodzakelijk het begrip "startcompetenties", tot dan voor geen enkele opleiding gedefinieerd of vermeld, als kwaliteitsnorm aan te halen. Alle GPB-opleidingen hebben zich sinds eind jaren '90 geöriënteerd op het beroepsprofiel . Mede onder impuls van het netoverschrijdend overleg tussen de GPB-opleidingen zullen alle CVO's vanaf volgend opleidingsjaar een nieuw opleidingsmodel implementeren dat volledig spoort met het opleidingsprofiel van de leraar SO2.

- Het merendeel van de leraren in het beroeps-, technisch en kunstonderwijs is sinds decennia gevormd in GPB-opleidingen, afgestudeerden met in oorsprong een diploma secundair of hoger onderwijs. Slechts een beperkte groep van deze leraren is "praktijkleerkracht". De corebusiness van de GPB-opleidingen situeert zich bijgevolg niet in de vorming van "praktijkleerkrachten". In hun aanbod geven de GPB-opleidingen een gedifferentieerd en kwalitatief antwoord op de verschillende opleidingsvragen. Het is dus een aperte vertekening van de realiteit te stellen dat de GPB-opleiding een lerarenopleiding is voor praktijkleerkrachten.

- Algemeen besluit : deze conceptnota maakt principes, feiten en de ervaringen van het onderwijsveld ondergeschikt aan een vooraf uitstippeld scenario om de aansluitende specifieke lerarenopleidingen voor de doelgroepen hoger onderwijs eenzijdig toe te wijzen aan hogescholen en universiteiten. Dit scenario dient enerzijds de uitbouw en invulling van flexibele leertrajecten in hogescholen en universiteiten en anderzijds het aanleveren van een alternatief voor de eventuele afschaffing van de technische regentaten. Dit terwijl de GPB-lerarenopleidingen sinds jaar en dag beschikken over de expertise om flexibele leerwegen te bieden, aangepast aan het specifiek profiel van volwassenen.

- <u>De noodzaak van een breed opleidingsdraagvlak voor de GPB-opleidingen</u>

1. Flexibiliteit is afhankelijk van de omvang van de instroom

De conceptnota erkent de expertise van de CVO's in het aanbieden van flexibele leertrajecten. Het aanbieden van flexibele leerwegen echter is slechts mogelijk bij een voldoende groot opleidingsdebiet.
De werkingsradius van elke modulaire organisatie is altijd functie van de omvang van de opleidingsvraag.

2. Opleidingsexpertise en -faciliteiten

1) Een kwalitatief goed uitgebouwde opleiding vertrekt niet van de optelling van de opdrachten van individuele docenten maar van een consequent uitgezette opleidingsvisie, gedragen door een horizontaal vertakt opleidingskader met vakwerkgroepen, clusters, coördinatoren enz.

Dit opleidingskader biedt kansen tot het delen van expertise en het doelgericht realiseren van opleidingsobjectieven. Zowel inhoudelijk als structureel vloeien immers tal van voorzieningen en concrete begeleidingsprocedures voort uit het interdisciplinair karakter van de uitwisseling van ervaringen onder docenten binnen de onderwijsvormen ASO, KSO, TSO en BSO. Een eventuele fragmentering van het huidige cursistenpotentieel zal onvermijdelijk leiden tot een inhoudelijke en methodische verschraling voor de restgroep met achtergrond secundair onderwijs en de neveninstromers. Dit betekent een rechtstreekse aantasting van de kwaliteit van de leerkrachtengroepen die thans in de G.P.B.-opleiding worden opgeleid.

2) Op de huidige periode van hoogconjunctuuur voor de lerarenopleidingen zal onvermijdelijk een terugval volgen. Dit zal op termijn betekenen dat de huidige opleidingen ongeveer zullen terugvallen tot een kwart van hun huidige omvang. Het is een illusie te denken dat de huidige opleidingen in een dergelijke constellatie nog hun slagkracht kunnen bewaren.

3. Voorafbeelding en expertisedeling

1) De huidige GPB-opleiding biedt een gedifferentieerde, modulair opgebouwde lerarenopleiding waarvan de basiscomponenten gemeenschappelijk zijn voor alle cursisten, ongeacht de vooropleiding.
Dit is een adequate voorbereiding op het samenwerken in een gemeenschappelijk onderwijsveld.

In de praktijk opereren beide groepen (vooropleiding hoger onderwijs/vooropleiding secundair onderwijs) vaak samen en in geïntegreerde werkvormen . De concrete taakinvulling in het onderwijsveld is trouwens sterk gelijklopend. Er is bijgevolg alle reden de beide groepen op voet van gemeenschappelijkheid te behandelen in de initiële opleiding.

Een eventueel onttrekken van de cursisten hoger onderwijs aan de G.P.B.-opleiding versterkt de dualiteit reeds van in de opleiding , devalueert de G.P.B.-opleiding en marginaliseert haar tot de lerarenopleiding voor de praktijkvakken.

2) In de opleidingsgroepen van de huidige GPB-opleiding delen pas afgestudeerde kandidaten expertise met cursisten die reeds onderwijservaring hebben of ervaring hebben opgedaan in de arbeidswereld. Een groot deel van deze expertisedeling zal in het toekomstig opleidingsconcept teloorgaan.

- <u>De praktijkcomponent in de opleiding</u>

1. De gedeelde verantwoordelijkheid opleiding-afnemend veld

De conceptnota formuleert een waardevolle visie over de gedeelde verantwoordelijkheid van opleiding en afnemend veld. Een aantal bedenkingen, die eerder ook reeds geformuleerd werden naar aanleiding van het verschijnen van het rapport over de beleidsevaluatie lerarenopleidingen:

1) Er is in de stagescholen , ondanks de bereidheid om stagiairs oefenkansen te bieden , een gering besef van een gemeenschappelijk gedragen verantwoordelijkheid voor de opleiding en inititatie van toekomstige leerkrachten. De vorming van leerkrachten is thans geen kerntaak van een secundaire school maar zal dit binnen afzienbare tijd wel worden. Het onderwijsveld wordt op dit ogenblik reeds overbevraagd in haar eigenlijke kerntaken.

2) De conceptnota vermeldt dat over tal van punten nog concrete studie dient verricht. In de praktijk zullen vele beleidsopties onhaalbaar blijken omdat de omvang van de opleidingsvraag noch kwantitatief, noch kwalitatief verenigbaar zal zijn met het garanderen van continuïteit in de scholen.

3) Het uitzetten van een professionaliseringstraject start bij een degelijke communicatie over het instrument dat dit traject vormgeeft: het beroepsprofiel. Op dit ogenblik bereiden scholen zich vanuit de meest diverse instrumenten voor op functionerings- en evaluatiegesprekken. Vaak is dit vanuit de invalshoek van de functiebeschrijvingen die door het Departement Onderwijs worden verspreid.

Deze functiebeschrijvingen sporen nauwelijks met de beroepsprofielen, terwijl deze laatste als basis zullen dienen voor het uitzetten van het professionaliseringstraject.

2 Stage in een specifieke lerarenopleiding

1) Voor de GPB-opleiding is een uitbreiding van de stagelast minder evident dan voor de andere opleidingen. De GPB-opleiding werkt met afgestudeerden die gezien hun werksituatie onmogelijk voor langere tijd beschikbaar kunnen zijn in een langdurige stage.

2) Het zonder meer implementeren van stageconcepten ontwikkeld voor studenten in het dagonderwijs van de hogescholen ligt daarom niet voor de hand. Wil men deze doelgroep voor het onderwijs blijven aantrekken dan zal men terdege rekening moeten houden met het eigen profiel van deze groep.

4. <u>ACOD</u>

We zijn voorstander van het integreren van alle aparte lerarenopleidingen in het hoger onderwijs.

5. COC

Basiscompetenties en beroepsprofiel zijn deze van de leraar SO-2; er mag geen afzonderlijk type leraar ontstaan.

Vergrendeling van de instroom is onaanvaardbaar. Volgens bepaalde bronnen zullen de GPB-opleidingen daardoor verschrompelen.
Keuzemogelijkheid AILO en GPB: : leidt dit tot shoppinggedrag, effect op kwaliteit van het onderwijs?

Vraag om voorafgaand onderzoek: zijn er objectieve redenen om de huidige partieel concurrentiele situatie te veranderen?

6. VSOA

De nota schept duidelijkheid inzake de onderwijsbevoegdheid van de vier mogelijke lerarenopleidingen. Dit transparante gegeven vormt een pluspunt voor de potentiële student en zal ook concurrentie tussen de opleidingen voorkomen. Deze piste heeft echter beperkende gevolgen voor de GPB-opleidingen.
De beperking van de instroom naar de “aparte” lerarenopleiding in het volwassenenonderwijs is vanuit het standpunt van het OSP onbespreekbaar.
VSOA meent dat deze beperking van diversiteit een ongunstige invloed zal hebben op de GPB-opleidingen en uiteindelijk ook een verenging zal betekenen voor het lerarenberoep en de leerlingen.
VSOA vraagt dat eerst een wetenschappelijk onderzoek naar de gevolgen van deze “beperking” te laten uitvoeren.

De GPB-opleidingen hebben hun kwaliteit meermaals bewezen en hebben een gelijkwaardige behandeling verdiend. De stiefmoederlijke behandeling van deze opleidingsvorm is onaanvaardbaar (alleen al de benaming “aparte” is kleinerend).

7. VLIR

onduidelijkheid in de conceptnota
positief tov idee: geen HO-gediplomeerden meer maar vrees voor teveel uitzonderingen

voorstel: GPB-bepalingen uitzuiveren
zij-instromers ook naar de AILO, mits flexibilisering en EVC en EVK ook voor de lerarenopleidingen zouden gelden.

Nascholing

1. COC

Nota biedt er geen gestructureerd kader voor: lacune

2. VVL

De nascholing van de leraar dient door de opleidingsinstituten (associaties) te gebeuren. Daarbij is het ook aangewezen dat de opleidingsinstituten en scholengemeenschappen een medeverantwoordelijke samenwerking met de ondernemingswereld uitbouwen.

3. VSOA

Het lerarenberoep is een continuüm van leren. De nodige middelen moeten voorzien worden om een kwalitatief, relevant en transparant aanbod van nascholing en vorming te krijgen.

Samenwerking

1. Associaties Vlaanderen

Het nieuwe decreet moet worden geconcipieerd vanuit een perspectief van professionele ontwikkeling. In de verschillende fasen van de professionalisering van de leraar, met name de initiële lerarenopleiding, de aanvangsbegeleiding en de permanente vorming, hebben opleidingsinstituten én scholen samen een verantwoordelijkheid. Die gezamenlijke verantwoordelijkheid krijgt gestalte in de vorm van een partnerschap, waarin afspraken worden gemaakt en afstemming wordt gerealiseerd met betrekking tot ondermeer de praktijkbegeleiding, de ingroei van de beginnende leerkracht en de mentorenvorming. De opleidingsinstituten zijn verantwoordelijk voor diplomering en certificering. De overheid stelt de nodige financiële middelen ter beschikking aan beide partners om dit partnerschap te realiseren. Tevens is een functieverruiming binnen het model van de schoolopdracht voor de leraar noodzakelijk.

De Associaties zijn bereid om een Academische Lerarenopleiding aan te bieden van 30 studiepunten (theorie + praktijkinitiatie) gekoppeld aan een pre-service stage van 30 SP of een LIO-baan, die onder de bevoegdheid van het opleidingsinstituut en het werkveld worden ingericht en gecertificeerd.

2. VLOR

De Vlor onderschrijft dit uitgangspunt. Hij vraagt aan de overheid stimuli om deze samenwerking te doen groeien. Samenwerking van onderuit kan alleen tussen gelijkwaardige partners waarvoor de samenwerking zelf leidt tot een win/win-situatie.

3. VVL

De conceptnota daagt de opleidingsinstituten evenwel uit om kwaliteit na te streven door samenwerking in onderling respect en erkenning van bekwaamheid; en ze eist van de leraar dat zij/hij deskundig is en zich voor het schoolproject ten volle inzet. Ze is daarover niet mis te verstaan.
Het is van het allergrootste belang dat de overeenkomsten tussen de opleidingsinstituten en de scholengemeenschappen zo gelijk mogelijk zijn. Een zekere uniformisering dringt zich op, zodat netoverschrijdend kan gewerkt worden.

4. VSOA

Samenwerking tussen opleidingsinstituten mag door de overheid niet opgedrongen worden. De overheid moet wel de nodige stimulansen voorzien en dit met respect voor de eigenheid van de betrokken entiteiten.

5. <u>Margriet Vos</u>

Probleem bij samenwerkingscontracten : exclusieve relatie opleidingsinstituut - stagescholen

- stagescholen weigeren stagiairs uit andere opleidingsinstituten
- opleidingsinstituten bieden tegen elkaar op om scholen binnen hun invloedsfeer te halen
- studenten geraken niet meer aan stageplaats
- lerarenopleiding wordt verder geregionaliseerd : opleidingsinstituten trekken scholen aan uit de nabije omgeving.
- keuzevrijheid student wordt sterk beknot.

Financiering

1. AU Gent

De conceptnota komt tegemoet aan een groot aantal vragen die leven binnen de lerarenopleiding en de professionele ontwikkeling van (beginnende) leraren in scholen. De nota is echter heel vaag wat de financiering betreft. Wat de financiële implicaties en ondersteuning betreft is er geen duidelijkheid, hoewel er meerdere malen verwezen wordt naar haalbaarheidsstudies die de financiële gevolgen van de voorstellen in de conceptnota moeten onderzoeken. Een billijke financiering om de begeleiding van alle vormen van stages blijvend te kunnen realiseren is absoluut noodzakelijk.

2. Associaties Vlaanderen

De Associaties wensen zicht te krijgen op de financiering van de hervormingen en de verdeling van de middelen.

3. VLOR

De Vlor stelt vast dat dit concept een grote meerkost voor gevolg zal hebben. De nota zegt niets over die meerkost en over de wijze waarop de overheid die meerkost zal financieren. De Vlor kijkt in dit verband uit naar de resultaten van de haalbaarheidsstudies.

Zo zullen de nieuwe aanvullende opleidingen aan universiteiten en hogescholen nieuwe uitgaven genereren waarvoor de instellingen bijkomende middelen nodig hebben van de overheid. De conceptnota zegt niets over de kostprijs van die vernieuwing en geeft niet aan hoe en of de overheid die opleidingen zal financieren.

Een ander voorbeeld is het mentoraat. De overheid doet hier een voorstel, maar geeft geen aanduidingen over het bedrag dat zij hieraan wil besteden. De overheid zegt niets over het aantal mentoruren waarover scholen zullen beschikken, over de wijze waarop zij deze uren zal verdelen tussen de scholengemeenschappen en over de wijze waarop zij deze nieuwe meerkost zal financieren.

4. VLHORA

De nu al bestaande en gefinancierde projecten tot vorming van mentoren moeten worden veralgemeend.

5. COC

Een substantiele financiele inbreng is nodig. Zo niet, geen hervorming.
Ook voor de voortgezette lerarenopleiding financiering voorzien!

6. VSOA

De nota biedt uitzicht op een ingrijpende hertekening van de lerarenopleiding. Nergens staat hoeveel dit gaat kosten en hoe dit gefinancierd gaat worden. VSOA zal nooit aanvaarden dat de financiering van de lerarenopleiding gekoppeld zou worden aan de uitstroom.

7. Vlir

Een hoger financiering is aangewezen met het oog op een kwalitatieve en flexibele aanbieding van de lerarenopleiding, gelet op de uitbreiding van de begeleidingstaken.

Kwaliteit

1. VLHORA

Op het terrein hebben de lerarenopleidingen aan de hogescholen zich reeds ernstig gebogen en bezonnen over hoe startcompetenties zich verhouden ten aanzien van de door de overheid vooropgestelde basiscompetenties. Een werkstuk werd – evenwel zonder positief gevolg – aan de VLOR voorgelegd. De VLHORA bepleit dat de minister, rekening houdend met de nakende visitatie en accreditatieaanvragen door de lerarenopleidingen van de hogescholen, de resultaten van deze bezinning in zijn beleid verdisconteerd.

Het inschakelen van lerarenopleidingen in de BAMA-structuur heeft volgens de VLHORA als voordeel dat meteen ook de interne en externe kwaliteitszorg op een internationaal herkenbare manier gevaloriseerd worden. De voortgezette lerarenopleidingen willen op korte termijn een beslissing krijgen of zij tot de BAMA-structuur zullen behoren.

Onderwijsbevoegdheid

1. COC

Positief: Transparantie van de bevoegdheden van de vier mogelijke lerarenopleidingen en concurrentie verdwijnt

Bekwaamheidsbewijzen

Striktere afbakening voldoende en vereiste bekwaamheidsbewijzen
Inperking “andere”
Flexibilisering wordt verworpen terzake (??)

Mogelijkheid personen zonder diploma tewerk te stellen wordt behouden: COC vindt dit geen goede zaak

VSOA

De kwaliteit moet primeren. Een nauwere afbakening van de vereiste en voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen en een beperking van de mogelijkheden tot het toelaten van “andere” bekwaamheidsbewijzen dringt zich op.
VSOA onderschrijft de sluipende flexibilisering niet en verwerpt de “soepelheid” in naam van een dynamisch loopbaanbeleid.
Wat met voortgezette en postgraduaat opleidingen in een Europese context ?
Wat betekent Europese transparantie inzake alle bekwaamheidsbewijzen ?

Vlir

Systeem van bekwaamheidsbewijzen aanpassen om te vermijden dat er verkeerde stimulansen ontstaan. Zo zou een startende leraar er financieel voordeel bij kunnen hebben om in het onderwijs te stappen voordat hij het diploma van leraar heeft gehaald. Indien het wijzigen van de bekwaamheidsbewijzen niet haalbaar zou blijken, is het essentieel dergelijke stimulansen uit te schakelen om te vermijden dat de lerarenopleiding ondergraven wordt. (gaat vermoedelijk over “and”)

Startcompetenties VS basiscompetenties

1. Vlor

- Geen nieuwe soort competenties bijmaken, startcompetenties zijn basiscompetenties
- CVO: denigrerend dat enkel bij de CVO' wordt verwezen naar controle op het behalen van de startcompetenties

2. COC

- Geen nieuwe soort competenties bijmaken, startcompetenties zijn basiscompetenties
- CVO: denigrerend dat enkel bij de CVO' wordt verwezen naar controle op het behalen van de startcompetenties

3. VSOA

- De huidige basiscompetenties zijn te hoog gegrepen. Wat is het nut van een nieuw soort competenties ? Basiscompetenties moeten gehaald worden aan het einde van de lerarenopleiding. De competenties van de ervaren leerkracht zitten verweven in het beroepsprofiel.
- Ook hier wordt laagdunkend gekeken naar de GPB-opleidingen daar alleen bij hen wordt verwezen naar controle op de realisatie van de startcompetenties.

4. VLIR

Vlir dringt aan op duidelijkheid rond basiscompetenties en startcompetenties en wat startcompetenties inhouden

5. VLHORA

Op het terrein hebben de lerarenopleidingen aan de hogescholen zich reeds ernstig gebogen en bezonnen over hoe startcompetenties zich verhouden ten aanzien van de door de overheid vooropgestelde basiscompetenties. Een werkstuk werd – evenwel zonder positief gevolg – aan de VLOR voorgelegd. De VLHORA bepleit dat de minister, rekening houdend met de nakende visitatie en accreditatieaanvragen door de lerarenopleidingen van de hogescholen, de resultaten van deze bezinning in zijn beleid verdisconteerd.

Inzetbaarheid van de uitstroom

1. Vlor

- in alle netten: leerplannen van alle netten, vooral probleem van het officieel gesubsidieerd onderwijs

- kandidaat leraren ook inzetbaar in methodescholen, CVO's, buitengewoon onderwijs(?)

2. COC

- in alle netten: leerplannen van alle netten, vooral probleem van het officieel gesubsidieerd onderwijs

- kandidaat leraren ook inzetbaar in methodescholen, CVO's, buitengewoon onderwijs(?)

3. VSOA

- De verschillende netten of scholen mogen geen grenzen betekenen voor afgestudeerden van de lerarenopleiding. De studenten moeten vertrouwd zijn met de leerplannen van alle netten. Dit is vooral een probleem van het officieel gesubsidieerd onderwijs.
- Kandidaat-leerkrachten moeten ook inzetbaar zijn in scholen met een specifiek pedagogisch project.
- Er wordt geen verwijzing gemaakt naar de professionalisering van de leraar hoger onderwijs.

AILO

Vlir:

De voorgestelde conceptuele scheiding tussen theorie en praktijk mag niet leiden tot tweedeling in leerervaring van de leraar in opleiding. De vrijheid van de opleidingen om de inhoud van het curriculum te bepalen moet hierbij behouden blijven.

De verschillende voorgestelde trajecten moeten vergelijkbare resultaten opleveren, zeker op het vlak van bereikte competenties. Op het vlak van beoordeling zou het systeem van een gemengde commissie die moet instaan voor de evaluatie van de lerende ook kunnen worden uitgebreid naar de andere trajecten.

Wanneer de student voor het ingebouwde traject kiest, moet het mogelijk blijven om een vakdidactisch gerichte masterproef te schrijven, tenminste voor zover deze voldoet aan de criteria voor de masterproef in de betrokken opleiding.